

The Project Gutenberg eBook of Tytöistä parhain, by Louisa May Alcott

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Tytöistä parhain

Author: Louisa May Alcott

Translator: Lyyli Reijonen

Release date: July 1, 2016 [EBook #52471]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TYTÖISTÄ PARHAIN ***

Produced by Helvi Ollikainen and Tapio Riikonen

TYTÖISTÄ PARHAIN

Kirj.

Louisa M. Alcott

Suom. Lyyli Reijonen

Alkuperäinen teos: An Oldfashioned Girl

WSOY, Porvoo, 1916.

SISÄLLYS:

1. Pollyn tulo.
2. Uusia tapoja.
3. Pollyn huolet.
4. Pikku seikkoja.
5. Ikävyyksiä.

6. Isoäiti.
7. Hyvästi.
8. Kuuden vuoden kuluttua.
9. Opetustunti.
10. Veljet ja sisaret.
11. Neulat ja kielet.
12. Kielletty hedelmä.
13. Päivänpaistetta.
14. Nuppuna katkaistu.
15. Kuperkeikkoja.
16. Vaatekatselmus.
17. Polly isoäidin osassa.
18. Tyttö joka ei uskaltanut.
19. Tomin menestys.

1

POLLYN TULO

— On jo aika lähteä asemalle, Tom.

— No, lähdetään sitten.

— En minä aio tulla, ulkona on märkää. Minun tukkani oikenisii piikkisuoraksi tällaisella ilmalla, ja minä haluan näyttää sievältä kun Polly tulee.

— Et kai luule, että lähdän yksinani hakemaan ihan vierasta tyttöä! Ja Tom näytti niin kauhistuneelta kuin sisar olisi sysännyt hänen harmikseen australialaisen alkuasukkaan.

— Tietenkin sinä menet. Se on velvollisuutesi, ja ellet olisi tuollainen jörrikkä, hakisit hänet mielelläsi.

— Tämä oli katala temppu. Tietysti arvasin, että minun on mentävä, mutta sinä sanoit tulevasi mukaan. Koetapa vastedes lykätä ystäviäsi minun niskoilleni. Toista kertaa et onnistu.

Tom nousi sohvasta närkästyneen päättäväisesti, mutta vaikutuksen pilasivat pörröinen tukka ja ryppyiset vaatteet.

— Älä nyt kiukuttele, minä pyydän äidiltä, että saat Pollyn lähdettyä kutsua tänne sen inhottavan Ned Millerin, johon olet niin ihastunut, sanoi Fanny toivoen sillä rauhoittavansa veljen kiihtyneitä tunteita.

— Miten pitkään tuo tyttö viipty? kysyi Tom suorien vähän pukuaan.

— Ehkä kuukauden tai pari. Hän on hirmuisen mukava, pitäisin hänet meillä niin kauan kuin hän ikinä viihtyy.

— Ei hän sitten kauan ole, mikäli minusta riippuu, murahti Tom, jonka mielestä tytöt olivat aivan tarpeeton osa luomakunnasta. Nelitoistavuotiaat pojat ovat usein sitä mieltä, ja ehkä se onkin viisas järjestys; pojathan pitävät kuperkeikoista, ja kolme neljä vuotta myöhemmin he joutuvat tekemään oikein kunnan kuperkeikan, kun heistä tulee 'noiden harmittavien tyttöjen' nöyriä orjia.

— Kuule, mistä minä tunnen sen otuksen? En ole ikinä nähnyt häntä eikä hän minua. Sinun on tultava mukaan, Fan. Tom pysähtyi ovelta kauhusta ajatellessaan, että joutuisi ehkä pysäyttämään lauman vieraita tyttöjä ennen kuin keksisi oikean.

— Löydät varmasti hänet, sillä tietysti hän odottaa ja tähystelee meitä. Kyllä hän sinut tuntee vaikken minä olekaan mukana. Olen selittänyt hänelle, minkä näköinen olet.

— Mutta ellei hän tunnekaan? Peiliin vilkaisten Tom sipaisi kiharoitaan täysin varmana, että sisar oli kuvannut hänet epäoikeudenmukaisesti.

— Mene nyt, muuten myöhästy, ja mitä Polly silloin ajattelee minusta, komensi Fanny ja tönäisi kärsimättömästi veljeään.

— Tietysti hän ajattelee, että välität enemmän kiharoistasi kuin ystävästäsi, ja siinä hän on oikeassa.

Tyytyväisenä letkaukseensa Tom laahusti huoneesta. Hän tiesi olevansa myöhässä, mutta ei halunnut kiirehtiä ennen kuin oli pois näkyvistä.

— Jos minä olisin presidentti, säätäisin sellaisen lain, että pojat olisi aikuisiksi asti pidettävä lukkojen takana, sillä he ovat totisesti maailman pahimpia kiusankappaleita, sanoi Fanny seuratessaan, miten laiskasti veli maleksi katua pitkin. Mutta Fanny olisi tainnut olla toista mieltä jos olisi ollut mukana, sillä heti kun Tom kääntyi kulmasta, hänen käytöksensä muuttui kokonaan. Kädet ilmestyivät esiin taskuista. Hän herkesi viheltämästä, aukaisi takkinsa napit, työnsi lakin niskaan ja pinkkaisi juoksuun.

Juna oli juuri tullut, kun Tom saapui asemalle tulipunaisena ja läähättäen kuin kilpahevonen.

— Tietysti hän on samanlainen rusettinieikka kuin kaikki muutkin. Miten ihmeessä tunnen hänet? Fan oli kelju, kun pani minut tulemaan yksin, ajatteli Tom tarkastellessaan asemahuoneen läpi tulvivaa ihmisvirtaa. Hän katseli hiukan pelästyneenä nuoria neitoseja, jotka kulkivat ohitse. Kun kukaan heistä ei näyttänyt etsivän ketään, hän ei puhutellut heitä, vaan tarkasteli jokaista uutta ohikulkevaa joukkoa kärsivän näköisenä kuin uhrilammas. — Tuossa hän nyt on, hän tuumi itsekseen, kun vähän päästä huomasi erään hienohelman seisovan kädet ristissä, päässä pienen pieni hattu ison hiusvuoren huipulla. — Kaipa minun on tuota puhuteltava, mietti Tom ja lähestyi verkalleen neitosta rohkaisten mieltään. Tytön puku lepatti niin täynnä nauhoja ja rimssuja, röyhellyksiä ja höyhentöyhtöjä, että se näytti tuulen riepottelemalta.

— Anteeksi, oletteko te Polly Milton? kysyi Tom nöyrästi pysähtyen hulmuavan tuntemattoman eteen.

— En ole, vastasi nuori neiti tuijottaen kylmästi poikaan, joka perääntyi nujerrettuna.

— Missä kummassa hän on? mutisi Tom harmissaan aikoen lähteä tiehensä. Takaa kuuluva joutuisa jalkojen kopse sai hänet kuitenkin kääntymään, ja hän näki pienen punaposkisen tytön, joka iloisena ja reippaasti juoksi halki ison asemasalin. Tyttö hymyili ja viittoili matkalaukullaan Tomille, ja tämä pysähtyi odottamaan mutisten itsekseen: — Mahtaako tuo nyt olla Polly?

Tyttö tuli hänen luokseen käsi ojossa ja sinisissä silmissä ujon iloinen katse.

— Sinähän olet Tom, etkös olekin?

— Olen. Mistä sinä tunsit? Ja hämmästyksissään Tom pudisti huomaamattaan tytön kättä.

— Fan kertoi, että sinulla on kihara tukka ja hauskan näköinen nenä ja että sinä vihellät usein ja pidät harmaata lakkia silmille vedettynä, niin että tunsin sinut heti.

Ja Polly nyökkäsi ystävällisesti jättäen kohteliaasti sanomatta tukkaa punaiseksi, nenää nykeröksi ja lakkia vanhaksi, vaikka Fan oli huolellisesti teroittanut hänen mieleensä näitä seikkoja.

— Missä sinun matka-arkkusi ovat? kysyi Tom muistaen velvollisuutensa, kun tyttö ojensi hänelle pienen laukun, jota hän ei ollut tarjoutunut ottamaan.

— Isä käski minun toimia nopeasti, jotten jäisi ilman ajuria, ja siksi annoin tavarakuitin eräälle miehelle. Tuolla arkkuni onkin. Ja Polly riensi kohti vaatimatonta matka-arkkuun. Tom tuli hänen perässään hiukan nolona huomaamattomuudestaan.

Hänessä ei ole tippaakaan hienoa neitiä, luoja kiitos! Fan ei vain kertonut, että hän on noin kaunis. Hän ei ole kaupunkilaistytön näköinen eikä käyttäytyäkään niin kuin he, ajatteli Tom laahustaessaan perässä ja ihaillessaan ruskeita kiharoita, jotka liehuivat hänen edessään.

Kun ajoneuvot lähtivät liikkeelle, Polly kiepsahti joustinistuimelle ja nauroi riemuissaan kuin lapsi.

— Minusta on kauhean hauskaa ajaa näin mukavissa vaunuissa, nähdä kaikkea hienoa ja nauttia elämästä. Eikö sinustakin? hän sanoi yrittäen samassa rauhoittua kuin olisi äkkiä muistanut, että oli menossa vierailulle.

— Eipä juuri, vastasi Tom jörösti. Hän oli vaivautunut jouduttuaan vaunuihin kaksistaan vieraan tytön kanssa.

— Miten Fan jaksaa? Miksei hän tullut vastaan? kysyi Polly koettaen näyttää vakavalta, vaikka silmät vilkkuivatkin iloisesti.

— Hän pelkäsi pukunsa rypistyvän. Tom hymyili tyytyväisenä, sillä tehtyään tämän epähienon paljastuksen hän tunsu taas olevansa entisellään.

— Sinä ja minä emme säikähä kosteaa ilmaa. Kiitoksia vain, kun tulit minua vastaan.

Tomien mielestä Polly oli oikein kiltti sanoessaan niin. Hänhän oli vain kantanut tämän laukkuun muutaman askelen. Ilahtuneena hän tarjosi äkkiä tuttavallisesti Pollylle kourallisen pähkinöitä, mieliherkkuaan, jota hänellä oli aina taskuissa; poisheitetyistä kuorista saattoikin aina seurata hänen

jälkiään.

Mutta heti tarjottuaan hän muistikin, että Fanny piti pähkinöitä kovin halpa-arvoisina, ja tunsii häpäisseensä perheen. Hän pisti päänsä ikkunasta ja katsoi ulos niin kauan, että Polly kysyi, oliko jokin hullusti.

— Pyh! Ei tuollaisesta pienestä maalaistylleröstä kannata välittää, ajatteli Tom miehekkäästi, ja sitten hänessä heräsi halu kiusoitella Pollyä.

— Ajuri oli aika lailla päissään, mutta ehkä hän sentään saa hevoset pysymään aisoissa, hän vastasi muka kohtaloonsa alistuen.

— Onko hän humalassa. Hyvänen aika! Lähdetään pois! Vikuroivatko hevoset? Ja tässä on vielä näin jyrkkä kohtakin. Ei kai meillä ole mitään hätää, huusi Polly-parka, ja hänen pienen majavannahkahattunsa lierit nousivat pystyyn, kun hän kurkisti ikkunanraosta.

— Ihmisiä riittää kyllä auttamaan jos jotain sattuu, mutta ehkä on turvallisempaa, jos minä menen istumaan miehen rinnalle. Tom aivan säteili, kun tiesi pian pääsevänsä pinteestä.

— Mene vain ellet pelkää. Äiti olisi kauhean levoton, jos minulle tapahtuisi jotain, sanoi Polly onnettomana.

— Älä ole huolissasi. Minä hoidan kyllä miehen ja hevoset. — Ja avattuaan oven Tom hävisi korkeuksiin ja nautti siellä kaikessa rauhassa vapaudesta ja pähkinöistään vanhan ja maltillisen ajajan vieressä, sillä aikaa kun herkkäuskoinen Polly-parka vapisi vaunuissa.

Fanny riensi juoksujalkaa 'Polly-kultaa' vastaan, ja Tom esitteli hänet kuten rohkea metsästäjä, joka näyttää saalistaan:

— Sainpas hänet kiinni!

Polly lennätettiin heti yläkertaan ja Tom vetäytyi pienen sotatanssin jälkeen ruokailuhuoneeseen selviämään uupumuksesta muutaman vehnäpullan voimalla.

— Etkö ole kuolemanväsynyt? Haluatko levätä? Fan kyseli istuutuen Pollyn vuoteen laidalle juttelemaan samalla tarkastellen jokaista hänen vaatekappalettaan.

— En sitten vähääkään. Matka meni oikein hyvin eikä ollut muita ikävyyksiä kuin humalainen ajuri. Mutta Tom meni hänen viereensä istumaan ja piti hänet aisoissa, niin etten juuri pelännyt, vastasi Polly viattomasti riisuen yksinkertaisen takkinsa ja hattunsa, jossa ei ollut höyhänen höyhentä.

— Pötyä! Ei hän ollut humalassa. Tom keksi sen vain päästäkseen ulos. Hän ei siedä tyttöjä, sanoi Fanny tøykeästi.

— Eihän? Minusta hän tuntui oikein mukavalta ja kiltiltä. Pollyn silmät levisivät hämmästyksestä selkoselälleen.

— Tom on kamala poika ja kiusaa toisen kuoliaaksi, jos hänen kanssaan joutuu tekemisiin. Pojat ovat yleensä kauheita, mutta Tom on pahempi kuin kukaan.

Fanny kävi hienostotyttöjen koulua, jossa nuoret neidit lukivat niin ahkerasti ranskaa, saksaa ja italiaa, ettei äidinkielen opiskeluun enää riittänyt aikaa. Polly tunsii luottamuksensa Tom-herraan horjuvan ja päätti mielessään jättää hänet omaan rauhaansa. Hän vaihtoi keskustelunaihetta ja sanoi tarkastellen ihailevasti isoa kaunista huonetta:

— Onpa täällä hienoa. En ole koskaan nukkunut vuoteessa, jossa on uutimet edessä, enkä omistanut näin hienoa pukeutumispöytää.

— Hauskaa että pidät huoneesta, mutta älä vain taivaan tähden puhu tuollaista muiden tyttöjen kuullen! sanoi Fanny pelästyneenä ja toivoi mielessään, että Polly käyttäisi korvarenkaita kuten toisetkin tytöt.

— Miksen? kysyi maalaishiiri kaupunkilaishiireltä ja ihmetteli, mitä pahaa siinä oli, että piti toisten ihmisten tavaroista ja ilmaisi sen.

— Voi, he nauravat kaikelle, mikä on vähänkin outoa, eikä se ole mukavaa. Fan ei sanonut 'maalaista', vaikka tarkoittikin sitä, ja Polly tunsii itsensä vaivautuneeksi. Miettivän näköisenä hän oikoi laskoksista mustan silkkiviittansa ja päätti olla puhumatta omasta kodistaan mikäli saattoi välttää sitä.

— Koska terveyteni on heikko, äiti sanoi ettei minun tarvitse käydä säännöllisesti koulua sinun

vierailusi aikana — vain pari kolme kertaa viikossa, sen verran vain, etten unohda soittoa ja ranskaa. Isä sanoi, että sinäkin voit tulla jos haluat. Tulethan, se olisi kauhean hauskaa, pyyteli Fanny hämmästyttäneen ystävänsä odottamattomalla koulunkäynti-innollaan.

— Minua pelottaa, jos kaikki tytöt ovat yhtä hienosti pukeutuneita kuin sinä ja osaavat yhtä paljon, sanoi Polly, jota ujostutti jo pelkkä ajatuskin.

— Joutavia! Ei sinun tarvitse sellaisesta välittää. Otan sinut kyllä hoiviini ja pidän huolen, ettet näytä kovin oudolta.

— Näytänkö minä oudolta? kysyi Polly, jota sana tyrmistytti. Hän toivoi ettei sillä kuitenkaan tarkoitettu mitään epämiellyttävää.

— Sinä olet suloinen ja paljon kauniimpi kuin viime kesänä, mutta katsos, olet saanut toisenlaisen kasvatuksen kuin me ja tapasi ovat toisenlaiset, aloitti Fanny huomaten, että asiaa oli vaikea selittää.

— Miten niin toisenlaiset? tiukkasi Polly, sillä hän halusi olla selvillä asioista.

— Ensinnäkin sinulla on pikku tytön vaatteet.

— Mutta minähän olen pikku tyttö. Ja Polly tarkasteli hämmentyneenä yksinkertaista sinistä villapukuaan, lujatekoisia kenkiä ja lyhyeksi leikattua tukkaansa.

— Olet neljäntoista ja siinä iässä me kaupunkilaiset pidämme itseämme nuorina neiteinä, jatkoi Fanny tarkastellen tyytyväisenä päällele sykeröityjä hiuksiaan, jotka kähertyivät otsalla ja päättyivät pitkään niskakiharaan, sekä punaisen ja mustan kirjavaa pukuaan, sen leveää vyötä, kirkkaita nappeja, nauhoja ja rusetteja ja taivas tiesi mitä kaikkea. Hänellä oli medaljonki kaulassa, kilisevät korvarenkaat, kello ja kellonperät vyössä ja sormuksia molemmissa käsissään, jotka olisivat pikemmin tarvinneet saippuaa ja vettä.

Pollyn katse harhaili pikkuesineestä toiseen, ja hänen mielestään Fanny oli heistä kahdesta se, joka oli oudon näköinen. Polly näet asui hiljaisessa maaseutukaupungissa eikä tuntenut juuri lainkaan suurkaupungin muotia. Fannyn hieno koti sai hänet hämmennyksiin. Hän näki sen ensimmäistä kertaa, sillä he olivat tutustuneet Fannyn vieraillessa erään ystävänsä luona, joka asui Pollyn naapurissa. Mutta Polly ei antanut erilaisuuden häiritä rauhaansa; hetken päästä hän jo nauroi ja sanoi tyytyväisenä:

— Äiti pitää siitä, että pukeudun vaatimattomasti, enkä minä pane vastaan. En edes osaisi olla noin pyntättynä kuin sinä. Muistatko tosiaan aina nostaa vyönauhan tai järjestellä helmuksesi kun istuudut?

Ennen kuin Fanny ehti vastata, alhaalta kuului huutoa, jota he jäivät kuuntelemaan.

— Se on vain Maud, hän se sitten jaksaa mekastia kaiket päivät, ennätti Fanny tuskin sanoa, kun ovi jo tempaistiin auki ja kuusi- tai seitsenvuotias pikku tyttö ryntäsi ulvoen huoneeseen. Hän vaikeni nähdessään Pollyn, tuijotti häntä hetken, jatkoi sitten ulvomistaan ja heittäytyi Fannyn syliin huutaen kiukkuisena:

— Tom naujaa minulle! Sano ettei hän saa!

— Mitä sinä sitten teit? Äläkä kilju niin kovaa, ettei Polly pelästy! Ja Fanny ravisteli pikku enkeliä saaden hänestä lopulta irti selityksen.

— Minä vain sanoin, että kylässä oli kylmää keijmaa, ja hän naujoi!

— Jäätelöä se oli, pirpana, sanoi Fanny seuraten Tomin moitittavaa esimerkkiä.

— Olkoon vaan! Mutta se oli kauhean kylmää, ja minä lämmitin sitä ensin takan luona ja sitten se oli hyvää. Willy Bliss läikytti sitä minun uuden Bella-nukkeni päälle. Ja huoliensa raskauttama Maud alkoi uudestaan parkua.

— Mene Katyn luokse! Sinä olet tänään äkäinen kuin karhunpentu, sanoi Fanny työntäen tytön luotaan.

— Katy ei osaa huvittaa minua, ja minua täytyy huvittaa, koska minä olen äjtyinen, äiti sanoi että minä olen, nyhkytti Maud kuvitellen ilmeisesti, että ärtyisyys oli jokin mielenkiintoinen tauti.

— Tule alas syömään päivällistä, se huvittaa sinua. Ja Fanny nousi seisomaan pöyhötellen hamettaan kuin lentoon lähtevä lintu.

Polly toivoi, ettei se 'kamala poika' olisi saapuvilla, mutta hän oli ja tuijotti Pollyä koko aterian ajan häpeämättömästi. Kiireisen tuntuinen herra Shaw sanoi Pollylle:

— Toivottavasti viihdyt luonamme. Sen jälkeen hän näytti unohtavan Pollyn kokonaan. Kalpea hermostunut rouva Shaw tervehti ystävällisesti vierastaan ja huolehti, ettei tältä puuttunut mitään. Mutta vanha rouva Shaw, hiljainen vanhus jolla oli päässään upea myssy, sanoi Pollyn nähdessään:

— Siunatkoon, miten sinä muistutat äitiäsi, sitä viehättävää naista. Miten hän jaksaa, kultaseni? Ja hän tarkasteli silmälasiansa yli niin pitkään Pollyä, joka istui vanhan rouvan ja Tomin välissä, että Polly oli vaikea jatkaa syöntiä.

Fanny lörpötteli lakkaamatta ja Maud vääntelehti levottomasti paikallaan, kunnes Tom uhkasi pistää hänet ison keittomaljan kannen alle. Siitä syntyi sellainen meteli, että kärsivällisen Katyn oli kannettava kirkuva nuori neiti huoneesta. Päivällinen oli kerta kaikkiaan kiusallinen, ja Polly oli iloinen kun se päättyi. Kaikki poistuivat omiin puuhiinsa, ja selvittyään emännän velvollisuuksistaan Fan lähti ompelijalle jättäen Pollyn omiin hoteisiinsa isoon olohuoneeseen.

Polly oli mielissään kun sai olla yksin muutaman hetken; tarkasteltuaan kaikki näkemänsä kauniit esineet hän alkoi kävellä edestakaisin pehmeällä kukikkaalla matolla ja hyräillä itsekseen hämärtyvässä huoneessa, jota valaisi takkavalkean punerrus. Vanha rouva tuli hiljaa huoneeseen, istuutui nojatuoliinsa ja sanoi:

— Se on kaunis vanha laulu. Laula se minulle, tyttöseni. En ole kuullut sitä pitkiin aikoihin.

Polly ei mielellään laulanut vieraile, sillä hän ei ollut saanut muuta ohjausta kuin mitä äiti oli töidensä lomassa ehtinyt antaa. Mutta häntä oli opetettu kunnioittamaan vanhuksia, ja koska hänellä ei ollut mitään syytä kieltäytyä, hän meni suoraan pianon luo ja noudatti vanhan rouvan toivomusta.

— Tuollaista laulua kuuntelee mielellään. Laula vielä jotain, sanoi vanhus lempeästi hänen lopetettuaan.

Kiitoksesta ilahtuneena Polly lauloi vielä hänelle raikkaalla hennolla äänellään, joka sattui suoraan kuulijan sydämeen. Polly osasi paljon somia, vanhoja sävelmiä, joihin ei koskaan kyllästyi; erityisesti hän piti skotlantilaisista kansanlauluista, ja kuta enemmän hän lauloi, sitä enemmän hän lämpeni. Kun hän lopuksi esitti "Kaarle-kuninkaan maljan", koko huone täyttyi sävelten pauhusta, jonka piano ja pieni tyttö saivat aikaan.

— Jeeveli, olipa se metka! Laula se vielä kerran, sanoi Tom ja pojan punainen pää kurkisti tuolin korkean selkämkyksen takaa, jonne hän oli piiloutunut.

Polly säpsähti, sillä hän oli luullut vain takkatulen ääressä torkkuvan vanhan rouvan kuuntelevan.

— En jaksakaan enää laulaa, hän sanoi ja meni vanhuksen luo. Punainen hiuspörrö hävisi kuin pyrstötähti, sillä Pollyn ääni oli kuulostanut varsin kylmältä.

Vanhus ojensi kätensä, veti Pollyn lähelleen ja katsoi häntä silmiin niin lempeästi, että Polly unohti hänen komean myssynsä ja hymyili luottavaisesti. Hän tajusi vaatimattoman laulunsa ilahduttaneen ja oli siitä mielissään.

— Älä välitä, vaikka katselenkin sinua, kultaseni, sanoi vanhus nipistäen hellästi Pollyn punaista poskea. — En ole nähnyt pikkutyttöjä pitkiin aikoihin, joten vanhat silmäni oikein lepäävät sinussa.

Pollyn mielestä vanha rouva puhui kummallisesti eikä hän voinut olla sanomatta:

— Ovathan Fan ja Maudkin pikkutyttöjä.

— Eivät ole, kultaseni, eivät sellaisia joita minä sanon pikkutyttöiksi. Fan on ollut nuori neiti jo kaksi vuotta ja Maud on hemmoteltu lapsi. Sinun äitisi on hyvin ymmärtäväinen nainen.

Onpa hän merkillinen vanhus! ajatteli Polly, mutta ääneen hän sanoi kunnioittavasti: — Niin on, ja sitten hän katseli tuleen.

— Et taida ymmärtää mitä minä tarkoitan? sanoi vanhus pitäen Pollyä yhä leuasta.

— En, en oikein.

— No, minä selitän. Ennen vanhaan ei neli- ja viisitoistavuotiaita puettu viimeisen muodin mukaisesti eivätkä he käyneet kutsuilla aikaihmissen tapaan. Eivät he liioin saaneet viettää joutilasta ja epäterveellistä päiväperhoselämää ja näyttää kyllästyneiltä jo kaksikymmenvuotiaina. Me olimme lapsia kahdeksantoistavuotiaiksi asti, teimme työtä ja luimme. Meillä oli lasten vaatteet, leikimme niin kuin lapset ainakin, kunnioitimme vanhempiamme ja elimme mielestäni paljon kauemmin täällä maan päällä kuin nykyiset ihmiset.

Sitten vanhus näytti unohtavan Pollyn, taputti hajamielisesti tämän pyöreää pikku kättä ja katseli haalistunutta muotokuvaa, joka esitti vanhaa røyhelörinnoista, palmikkotukkaista herraa.

— Oliko hän teidän isänne?

— Oli, hän oli minun kunnioitettu isäni. Minä silitin isäni paidanrøyhelöt hänen kuolinpäiväänsä asti, ja elämäni ensimmäiset viisi dollaria ansaitsin silloin kun hän määräsi palkinnon sille kuudesta tyttärestään, joka osasi parhaiten parsia hänen silkkisukkansa.

— Olitte silloin varmaan hyvin ylpeä, huudahti Polly nojautuen innostuneena vanhan rouvan polveen.

— Niin olinkin. Ja me opimme kaikki leipomaan ja valmistamaan ruokaa, ja meillä oli pumpulihame, ja olimme iloisia ja virkeitä kuin peipposet. Sisareni ja veljeni elivät isoäideiksi ja isoisiksi ja minä olen heistä viimeinen — ensi syntymäpäivänäni täytän seitsemänkymmentä vuotta, eivätkä voimani ole vieläkään lopussa. Sen sijaan miniäni on jo nyt nelikymmenvuotiaana täysin työhön kykenemätön.

— Sillä tavoin minutkin on kasvatettu, ja siksi kai Fan sanookin minua vanhanaikaiseksi. Kertokaa vielä papastanne. Minusta on niin hauskaa kuunnella, sanoi Polly.

— Sano isä. Emme koskaan puhutelleet häntä papaksi, ja jos joku veljistäni olisi sanonut häntä isäukoksi kuten nykyajan pojat, hän ei olisi varmaan antanut heille pennin pyörylää.

Vanha rouva oli korottanut ääntään ja nyökkäsi nyt merkittävästi viereiseen huoneeseen, mutta sieltä kuuluva tasainen kuorsaus osoitti, että hän oli tuhlanut ruutia harakoille.

Ennen kuin hän ehti jatkaa, saapui Fanny ilmoittaen iloisen uutisen. Clara Bird oli pyytännyt heidät molemmat illalla teatteriin ja luvannut tulla hakemaan heitä seitsemän aikaan. Polly oli niin onnellinen odotellessaan illan riemuja, että liiteli kuin vallaton perhonen tuskin tajuten mitä ympärillä tapahtui, ennenkuin huomasi istuvansa vihreän esiripun edessä kirkkaasti valaistussa teatterissa. Clara Birdin isä istui toisella, Fanny toisella puolen, ja molemmat antoivat hänen olla rauhassa. Polly oli siitä vain kiitollinen, koska oli niin kiinnostunut kaikesta näkemästään, ettei olisi kuitenkaan pystynyt juttelemaan heidän kanssaan.

Polly ei ollut käynyt usein teatterissa, ja ne harvat näytelmät, jotka hän oli nähnyt, olivat olleet vanhoja hyviä nuorisolle sovitettuja tarinoita, veikeitä ja harmittomia hupailuja, joille saattoi punastumatta nauraa. Mutta tämäniltainen oli muotiin tulleita ranskalaisia menestysnäytelmiä, jotka nokkeluudellaan suorastaan häikäisivät katsojan. Se oli niin loistelas, rohkea ja nykyaikainen, että sitä riennettiin kilvan katsomaan.

Polly luuli aluksi joutuneensa satumailmaan ja näki ensin vain häikäiseviä olentoja, jotka tanssivat ja lauloivat valon ja kauneuden maailmassa, mutta vähän ajan kuluttua hän alkoi kuunnella laulua ja keskustelua, ja silloin harhanäky hävisi. Ihastuttavat uniolennot puhuivat typeryyksiä ja olivat häpeäksi vanhanajan kunnan keijukaisille.

Polly oli liian viaton ymmärtääkseen puoliakaan kaikista sukkeluuksista ja ihmetteli usein mille ihmiset nauroivat. Kun ensi hurma oli haihtunut, Pollysta alkoi tuntua epämiellyttävältä. Tuntui kuin äiti ei olisi pitänyt hänen täällä olostaan, ja hän alkoi toivoa, ettei olisi tullutkaan. Kuta pitemmälle näytelmä jatkui, sitä pahempaa näytti tulevan, sillä ympärillä istujien puheet ja hänen oma tarkka katseensa ja vaistonsa avasivat pian hänen silmänsä. Kun kaksikymmentäneljä ratsastuspukuista tyttöä tuli sitten nelistäen lavalle ruoskaa läiskytellen, kantapäitä kopautellen ja katselijoille silmää iskien, se ei ollutkaan Pollysta hauskaa vaan inhottavaa, ja hän oli iloinen, kun he menivät tiehensä. Mutta kun toinen ryhmä ilmestyi harsosiipisenä ja pieni kultarimpu vyötäisillä, ei vanhanaikainen Polly-parka tiennyt miten olisi ollut, sillä häntä pelotti ja harmitti. Hän istui katse ohjelmaan nauliutuneena ja tuli yhä punaisemmaksi kasvoiltaan.

— Mitä sinä noin punastelet? kysyi Fanny kun maalatut keijukaiset hävisivät.

— Nuo tytöt hävettivät minua niin kauheasti, vastasi Polly.

— Voi, sinua hupsua! Juuri tällä tavoin näytelmä on esitetty Pariisissakin, ja tanssihan oli mainio. Ensin se näyttää vähän omituiselta, mutta kyllä siihen tottuu. Minäkin olen tottunut.

— Minä en enää ikinä tule tänne, sanoi Polly päättäväisesti, sillä näytelmä tuotti hänelle enemmän kipua kuin mielihyvää. Hän ei tiennyt, kuinka helppoa oli 'tottua' niin kuin Fannykin oli tottunut, mutta hänen onnekseen sellaisia kiusauksia ei sattunut usein. Hän ei oikein osannut selittää tunteitaan, mutta oli iloinen kun kappale loppui ja he pääsivät kotiin, jossa kiltti isoäiti odotti heidän tuloaan.

— Oliko sinulla hauskaa, lapsikulta, isoäiti kysyi Pollylta tarkastellen hänen hehkuvia poskia ja

kirkkaita silmiään.

— En haluaisi olla kiittämätön, mutta ei minulla ollut hauskaa, vastasi Polly. — Osa oli kyllä kaunista, mutta oli paljon sellaista, jonka takia olisin halunnut vajota maan alle. Toiset näyttivät pitävän siitä, mutta minun mielestäni se ei ollut sopivaa.

Kun Polly tämän mielenilmauksensa ponneksi vielä lyödä napautti kengällä lattiaan, Fan nauroi, tanssi ympäri huonetta ja sanoi:

— Tiedätkö, isoäiti, Polly oli aivan järkyttynyt. Hänen silmänsä olivat suuret kuin teevadit, kasvot punaiset kuin tämä minun vyönauhani ja hän taisi kerran olla vähällä purskahtaa itkuun. Olihan näytelmässä kyllä outojakin kohtia, mutta tietysti kaikki oli täysin sopivaa, muuten emme olisi menneet sinne. Kuulin rouva Smythe Perkinsin sanovan: "En ole nähnyt ihastuttavampaa näytelmää rakkaassa Pariisissakaan", ja hän kyllä tietää nämä asiat.

— Siitä minä viis. Tiedän vain, ettei se ollut sopivaa katsottavaa nuorille tytöille, muuten ei minua olisi niin hävettänyt, sanoi Polly topakasti, vaikka hiukan ymmällään; rouva Smythe Perkinsin mielipiteet eivät saaneet häntä vähääkään vakuuttuneeksi.

— Taidat olla oikeassa, kultaseni, mutta sinä olet elänyt maalla etkä ole vielä oppinut, että kainous on vanhanaikaista. Annettuaan hyvänyön suukon isoäiti poistui. Polly nukahti ja tanssi unissaan ratsastuspukuisena suurella lavalla Tomin päristellessä isoa rumpua orkesterissa. Ja yleisöllä oli hänen vanhempiensa kasvot, ja he katselivat häntä silmät suurina kuin teevadit ja kasvot punaisina kuin Fannyn vyönauha.

2

UUSIA TAPOJA

— Tänään minä lähden kouluun. Tule, mennään laittamaan itsemme kuntoon, sanoi Fanny pari päivää myöhemmin noustuaan aamiaispöydästä.

— Olet ihan hyvän näköinen. Mitä sinun pitää vielä tehdä? kysyi Polly seuratessaan Fania halliin.

— Koristaa itseään puoli tuntia ja panee tukkaansa täytettä, tuhahti Tom, jonka kouluun sonnustautuessa tarvitsi vain pauskata lakki päähän ja sitaista hihnaan muutamia kirjoja, jotka näyttivät joskus toimineen puolustusaseena.

— Minkälaista täytettä? kysyi Polly, kun Fanny marssi tiehensä suvaitsematta vastata.

— Hänellä on päänupissaan jonkun toisen ihmisen hiuksia sellaisessa kohtaa, jossa niiden ei pitäisi olla. Ja Tom poistui vihellelleen piittaamatta hiukkaakaan, missä kunnossa hänen oma porronsä oli.

— Miksi sinun on oltava niin hieno kouluun mennessäsi? kysyi Polly odottaessaan Fania, joka järjesteli pieniä otsakiharjoita ja suori pukunsa nauhoja ja ruusukkeita.

— Kaikki tytöt ovat, se on välttämätöntä, sillä eihän koskaan tiedä kenet tapaa. Mennään kävelemään koulun päätyttyä. Ota sinäkin paras hattusi ja takkisi, vastasi Fan ja koetti asetella omaa hattuaan täysin painokin vastaisesti.

— Voinhan minä ottaakin, jos tämä ei ole mielestäsi kyllin sievä. Minustakin se toinen hattu on kyllä kauniimpi, kun siinä on sulka, mutta tämä on lämpöisempi, ja siksi pidän tätä arkisin.

Ja Polly juoksi omaan huoneeseensa 'laittautumaan', ettei Fanin tarvitsisi hävetä hänen yksinkertaista asuaan.

— Eikö sinun käsiäsi palele noissa vuohennahkakäsineissä? Polly kysyi, kun he kulkivat lumista katua pitkin pohjatuulen puhaltaessa vasten kasvoja.

— Palelee ihan kamalasti, mutta käsipuuhkani on niin iso, etten rupea raahaamaan sitä. Äiti ei anna pienentää puuhkaa, ja kärpännahkaista on säästettävä juhlaikäyttöön. — Ja Fanny siveli käsineitään väärästä kärsineen näköisenä.

— Minun oravannahkapuuhkani se vasta iso on, mutta se on lämmin ja suloinen ja tässä sinäkin voit lämmitellä käsiäsi jos haluat, sanoi Polly tarkastellen tyytymättömän näköisenä uusia villakäsineitään, vaikka ne aikaisemmin olivat olleet hänen mielestään kerrassaan upeat.

— Ehkä toisella kertaa. Kuulehan, Polly, älä sitten ujostele. Minä esittelen sinut vain parille tai kolmelle tytölle, sen jälkeen sinun ei tarvitse välittää heistä ja ranskanopettajasta tippaakaan eikä lukea ellet tahdo. Me olemme etuhuoneessa, jossa istuu vain kaksitoista tyttöä, ja heillä on niin paljon muuta mielessään, etteivät he sinua juuri huomaakaan.

— En taidakaan lukea, istun vain ja katselen ympärilleni. Minusta on hauska tarkastella ihmisiä. Täällä on kaikki niin uutta ja outoa.

Mutta Pollyä ujostutti kovasti ja se näkyikin hänestä, kun hänet ohjattiin etuhuoneeseen, joka oli täynnä häliseviä, toinen toistaan hienommin pukeutuneita nuoria naisia. Nämä loivat kesken juttelunsa kylmän, punnitsevan katseen tulokkaaseen. Fannyn esitellessä Pollyn he nyökkäsivät kohteliaasti, sanoivat jotain ystävällistä ja tekivät hänelle tilaa pöydän ääreen, jonka ympärillä istuivat odottamassa ranskan opettajaa. Vallattomimmat ilvehtivät, toiset tutkivat päät yhdessä pieniä paperilappuja, useimmat söivät makeisia ja kaikki kaksitoista papattivat kuin papupadat. Polly, jolle oli kohteliaasti tarjottu makeisia, tunsu näitä hienoja neitejä katsellessaan ja kuunnellessaan itsensä hyvin mitättömäksi ja maalaiseksi.

— Tytöt, tiedätkö että Carrie on matkustanut ulkomaille? Hänestä juoruttiin niin paljon, että hänen isänsä sai tarpeekseen ja vei koko perheen matkoille. Hupaisaa, vai mitä? sanoi muuan eloisa nuori nainen, joka oli juuri astunut huoneeseen.

— Se olikin parasta. Äiti sanoi, että jos minä olisin käynyt samaa koulua, hän olisi heti ottanut minut pois sieltä, vastasi toinen tyttö hyvin tärkeän näköisenä.

— Carrie karkasi erään italialaisen soitonopettajan kanssa ja siitä kerrottiin sanomalehdissä ja kohuttiin kauheasti, selitti ensimmäinen puhuja Pollylle, joka näytti tyrmistyneeltä.

— Hirveää! hän huudahti.

— Minusta se on huvittavaa. Carrie on vain kuudentoista ja mies kerrassaan upea. Carriella on runsaasti rahaa ja kaikki puhuivat siitä. Ja menipä hän minne tahansa, kaikki katselivat häntä ja se oli hänestä hauskaa. Mutta hänen isänsä on vanha kōriläs ja toimitti koko perheen pois. Se oli ikävää, sillä Carrie oli hauskin olento, jonka ikänäni olen tuntenut.

Polly ei osannut sanoa mitään vilkkaalle Belle-neidille, mutta Fan huomautti:

— Minusta on hauska lukea tällaisista asioista, mutta harmi että se tapahtui juuri täällä, koska meitä pidetään sen takia yhä tiukemmalla. Olisittepa kuulleet, miten minun isäni pauhasi. Hän uhkasi lähettää palvelustytön joka päivä saattamaan minut kouluun, kuten New Yorkissa tehdään, jotta pääsisin kunnollisesti perille. Oletteko kuulleet mielettömämpää?

— Se johtui vain siitä, että Carrie keksi äitinsä nimissä poissaolon syitä, kun oli kävelemässä Orestensa kanssa, vaikka kotiväki luuli hänen olevan turvallisesti koulussa. Eikö hän ollutkin ovela? huudahti Belle aivan kuin olisi ihailnut hyvinkin Carrien metkua.

— Pieni lystinpito on ihan paikallaan eikä ole mitään syytä ruveta juoruilemaan, vaikka joku silloin tällöin karkaisikin. Pojat tekevät mitä tahtovat, enkä ymmärrä miksi tyttöjä olisi pidettävä lukkojen takana. Yrittäköötpä vain vahtia ja paimentaa minua, lisäsi toinen hemaiseva nuori nainen.

— Sinua vartioimaan tarvittaisiinkin poliisi tai joku korkeahattuinen pikku mies, sanoi Fan merkitsevästi. Kaikki purskahtivat nauramaan, ja Trix keikautti keimailevasti päätään.

— Oletko lukenut "Aavemorsianta"? Se on kauhean jännittävä! Siitä ihan tapellaan kirjastossa, mutta jotkut pitävät enemmän "Kotelosta ja perhosesta". Kummastako sinä pidät? kysyi muuan kalpea tyttö Pollylta puheensorinan vaiettua.

— En ole lukenut kumpaakaan.

— Sitten sinun täytyy lukea. Minä jumaloin Guy Livingstonen ja Yaten kirjoja. Ouidan romaaneista pidän myös, mutta ne ovat niin kamalan pitkiä, että uuvun kesken kirjan.

— En ole lukenut tänne tultuani kuin yhden Muhlbachin romaanin. Minä pidän hänen kirjoistaan, koska niissä on historiaa, sanoi Polly mielissään, kun hänelläkin oli jotain sanottavaa.

— Ne ovat kyllä hyvin opettavaisia, mutta minä pidän jännittävistä kirjoista. Entä sinä?

Vanhan harmaatukkaisen ranskan opettajan tulo säästi Pollyn siltä nöyryyttävältä tunnustukselta, ettei hän ollut lukenut ainuttakaan. Opettaja suoritti tehtävänsä alistuneesti niin kuin ihminen, joka on tottunut olemaan kikattavien koulutyttöjen uhrina. Nuoret neidit paapattivat läksynsä läpi, kirjoittivat

harjoitustehtävän ja lukivat hiukan Ranskan historiaa. Mutta se ei näyttänyt kiinnostavan heitä paljonkaan, vaikka opettaja olisi ollut valmis selityksiin. Polly ihan punastui Fanin puolesta, sillä kun tältä kysyttiin, kuka kuuluisa ranskalainen otti osaa Amerikan vapaussotaan, hän vastasi Lafayetten sijasta Lamartine.

Tunti oli pian lopussa. Fannyn mentyä vielä soittotunnilleen toiseen huoneeseen Polly katseli ympärilleen, ja sitten alkoikin väliaika. Nuorimmat tytöt kävelivät pihalla käsikädessä ja söivät voileipiä; toiset jäivät luokkaan lukemaan ja juttelemaan. Kun Belle, Trix ja Fanny lähtivät lähellä olevaan jäätelösalonkiin, Polly seurasi heitä nöyrästi uskaltamatta hiiskahtaakaan piparkakuista, jotka isoäiti oli aamiaiseksi pistänyt hänen taskuunsa. Herkulliset, ruskeat pikkuleivät murenivat olemattomiin Pollyn koettaessa tyydyttää hyvää ruokahaluaan jäätelöannoksella ja kolmella mantelileivoksella.

Tytöt näyttivät olevan mainiolla tuulella, varsinkin tavattuun erään lyhyen herrasmiehen, joka oli niin nuoren näköinen, että Polly olisi pitänyt häntä poikana, ellei tällä olisi ollut päässään korkea majavannahkalakki. Tämän komean nuoren herran saattamana Fanny lähti pienelle kävelyllä vilkasliikenteisimmille kaduille kovaonnisten ystävättäriensä joutuessa palaamaan takaisin kouluun. Polly pysytteli huomaamattomasti nuoren parin kannoilla ja huvitteli katselemalla näyteikkunoita, kunnes Fanny unohtamatta näinkään hauskana hetkenä velvollisuuksiaan vei hänet taulunäyttelyyn ja pyysi häntä nauttimaan taideteoksista sillä aikaa kun he lepäsivät. Tottelevaisesti Polly kiersi huoneen useaan kertaan, tarkasti tauluja tuntijan katsein ja koetti olla kuuntelematta pyöreällä sohvalla istuvan parin supatusta. Mutta hän ei voinut olla ihmettelemättä, miksi Fanin oli luvattava, ettei unohtaisi konserttia illalla.

Kun Fanny lopultakin nousi lähteäkseen Pollyn väsynyt ilme näytti soimaavan häntä. Sanottuaan pikku herralle nopeasti hyvästi Fan kääntyi kotiapäin ja sanoi luottamuksellisesti toinen käsi Pollyn puuhkassa:

— Älä vain hiiskahda sanallakaan Frank Mooresta, kultaseni, muuten isä taittaa niskani. Minä en välitä hänestä tippaakaan ja hän pitääkin Trixistä, mutta he ovat riidoissa, ja Frank tahtoo vain kiusata Trixiä liehittelemällä minua. Minä toruin häntä lujasti ja hän lupasi sopia Trixin kanssa. Menemme kaikki iltapäiväkonserttiin ja pidämme hauskaa, ja Belle ja Trix tulevat sinne myös. Ole sinä vain hiljaa, niin kaikki menee hyvin.

— En oikein usko, sanoi Polly, jonka tottumattomana oli vaikea pitää takanaan pienintäkään salaisuutta.

— Älä ole huolissasi. Eihän juttu meitä liikuta, voimme mennä kuuntelemaan vain soittoa. Eihän ole meidän syympä, jos toiset ihmiset hakkailevat, sanoi Fan kärsimättömästi.

— Ei tietystikään. Mutta ellei isäsi pidä siitä että menet, niin etkö voi jäädä pois?

— Minä kerron äidille eikä hän välitä siitä. Isä on turhantarkka ja isoäiti tekee numeron kaikesta mitä minä teen. Ethän kerro?

— En, en tietenkään. Minä en koskaan juorua.

Ja Polly piti sanansa, sillä eihän Fanny toki pettänyt isäänsä, koska kertoi äidilleen kaikki asiat.

— Kenen kanssa menet? kysyi rouva Shaw, kun Fanny juuri ennen kolmea mainitsi, että oli konserttipäivä.

— Pollyn kanssa vain. Hän pitää musiikista, ja viime viikollahan myrskysi niin, etten voinut mennä, vastasi Fanny; kadulle päästyään hän lisäsi: — Enhän minä mitään mahda sille, jos tapaamme jonkun kadulla.

— Voithan sanoa hänelle, ettei tarvitse tulla.

— Varjelkoon, sehän olisi epäkohteliasta! Tuolla on Bellen veli Gus. Hän on aina liikkeellä. Onko tukkani hyvin ja hattu suorassa?

Ennen kuin Polly ehti vastata, Gus-herra liittyi heidän seuraansa enemmittä puheita ja Polly huomasi taas laahustavansa jälkijoukkona aavistaen, etteivät asiat olleet tolallaan, vaikkei tiennytkään miten olisi voinut vaikuttaa niihin. Koska hän itse piti musiikista, hän tyhmyydessään luuli muidenkin menevän konserttiin vain kuuntelemaan, ja häntä häiritsi ympärillä istuvan nuorison supatus.

Belle ja Trix olivat sonnustautuneet parhaimpiinsa, ja väliajoilla Frank- ja Gus-herra ja eräät toisetkin kavaljeerit ilahduttivat nuoria neitejä koulujuoruilla ja muilla huvittavilla uutisilla. Polly katseli heitä kunnioittaen ja he puolestaan suhtautuivat häneen miehisen alentuvasti. Mutta ilmeisesti he totesivat hänet hiljaiseksi pikku hiirulaiseksi, josta ei ollut seuraelämään, koska he sivuuttivat ystävällisen

välinitämättömästi sievän Polly-tytön ja omistautuivat kokonaan nuorille neideille.

Polly unohti onnekseen heidät kaikki nauttiessaan musiikista. Hän eli koko sydämeästään mukana ja kuunteli niin onnellisen näköisenä, että monet todelliset musiikin ystävät katselivat häntä hymyillen. Oli jo hämärä heidän tullessaan kadulle, ja Polly huokaisi helpotuksesta nähdessään vaunut odottamassa. Häntä ei ollenkaan miellyttänyt viidentenä pyöränä oleminen ja hän oli saanut kyllikseen siltä päivältä.

— Hyvä että päästiin noista pojista. Minua niin harmitti heidän juttelunsa, sillä olisin halunnut kuunnella musiikkia, sanoi Polly kotimatalla.

— Kenestä sinä pidit eniten? kysyi Fan ylemmydentuntoisesti.

— Siitä vaatimattomasta, joka ei puhunut paljon. Hän nosti minun käsipuuhkani, kun se kierähti lattialle, ja auttoi minua tungoksessa. Toiset eivät välittäneet minusta tippaakaan.

— He kai pitivät sinua vielä pikku tyttönä.

— Äiti sanoo, että todella hieno mies on yhtä kohtelias pikku tytöille kuin naisillekin. Siksi pidinkin eniten herra Sydneystä, koska hän oli ystävällinen minulle.

— Oletpa sinä terävä tyttö, Polly! En olisi uskonut sinunkin huomaavan hänet, sanoi Fanny alkaen tajuta, että pikku tytössäkin saattoi piillä aika paljon naisellisuutta.

— Minä olen tottunut hyviin tapoihin, vaikka asunkin maalla, vastasi Polly hiukan kiihtyneenä, sillä hän ei pitänyt Fannyn holhoavasta sävystä.

— Isoäiti sanoi, että sinun äitisi on hieno nainen ja että sinä olet aivan hänen tapaisensa. Älä viitsi suuttua noihin poikaparkoihin, minä kyllä panen heidät käyttäytymään ensi kerralla paremmin. Tomillakaan ei ole käytöstapoja, mutta et sinä moiti häntä, lisäsi Fanny nauraen.

— En minä hänestä piittaa. Hän on vain poika ja käyttäytyy sen mukaisesti, ja minä tulen paljon paremmin toimeen hänen kanssaan kuin noiden miekkosten.

Fanny aikoi juuri vetää Pollyn tilille halveksivasta "miekkoset"-nimityksestä, kun molemmat säikähitivät hiljaista "kukkuu"-huutoa, joka kuului vastapäisen istuimen alta.

— Se on Tom, kirkaisi Fanny, ja tuo parantumaton pojanvintiö ryömi esiin punaisena ja nauruun tukehtumaisillaan. Istuutuessaan hän tarkasteli tyttöjä tyytyväisenä kepposeensa ja odotti saavansa siitä kehuja.

— Kuulitko mitä me puhuimme? tiedusteli Fanny levottomana.

— Jok'ikisen sanan! Ja Tom oli silminnähtävän riemuissaan.

— Oletko ikinä nähnyt tuollaista kiusanhenkeä? Nyt sinä tietysti menet isän luo ja kerrot hänelle vaikka mitä.

— Kenties menen, kenties en. Polly ihan hyppäsi, kun minä kukahdin. Minä kuulin, kun hän kirkaisi ja vetäisi jalkansa ylös.

— Ja kuulit, miten kehuimme sinua, etkö kuullut? kysyi Polly ovelasti.

— Sinä kyllä kehuikitkin, joten en aio sinusta kertoakaan, sanoi Tom nyökäten rauhoittavasti.

— Ei minusta ole mitään kerrottavaakaan.

— Eiköhän sentään. Mitä luulet ukon sanovan, kun te tytöt seurustelette kaiken maailman keikarien kanssa? Minä näin teidät.

— Minkä ukon? kysyi Polly yrittäen näyttää hyvin viattomalta.

— Pyh, tiedät kyllä, ketä tarkoitan, niin ettei sinun tarvitse leikkiä isoäitiä.

— Tom, ruvetaan hieromaan kauppoja, sanoi Fanny hätääntyneenä. — Ei ollut minun syyäni, että Gus ja Frank olivat konsertissa, enkä minä voinut estää heitä puhuttelemasta minua. Yritän olla niin moitteeton kuin osaan, eikä isän tarvitsisi olla äkäinen; käyttäydyn monta vertaa paremmin kuin eräät toiset tytöt, vai mitä, Polly?

— Mistä kaupasta puhuit? huomautti Tom liikemiesmäisesti.

— Ellet nosta tästä melua etkä mene kertomaan sellaista mitä sinulla ei ollut oikeus kuunnella — on

halpamaista harjoittaa salakuuntelua, saisit ihan hävetä —, niin autan sinua polkupyörän kerjäämisessä enkä sano poikkipuolista sanaa, kun äiti ja isoäiti pyytävät, ettei isä antaisi sinulle sitä.

— Autatko? Ja Tom pysähtyi punnitsemaan tarjouksen etuja.

— Autan kyllä — ja Pollykin auttaa, niinhän?

— Minä olisin mieluummin erilläni koko jutusta; mutta olen hiljaa enkä sano mitään.

— Miksi? kysyi Tom uteliaasti.

— Siksi, että muuten tuntisin pettäväni.

— Niin, mutta ei isänekään tarvitsisi olla niin pikkumainen, sanoi Fan närkeästyneenä.

— En ollenkaan ihmettele, vaikka hän pauhaisikin, jos tietäisi Carriesta ja muusta. Mikset kerro kaikkea suoraan ja jätä tekemättä sellaista, mitä hän ei hyväksy? yritti Polly suostutella.

— Kerrotko sinä sitten kaikki isällesi ja äidillesi?

— Kerron. Se säästää minut monesta ikävyydestä.

— Etkö sitten pelkää heitä?

— En tietenkään. Välistä on hyvin vaikea kertoa, mutta sitten perästäpäin on hyvä olla.

— Ota opiksesi, kuului Tomin kärkeä neuvo.

— Varjelkoon! Mikä melu joutavasta! sanoi Fanny, joka oli vähällä purskahtaa harmin kyyneliin.

— Joutavastako? Sinuahan on kielletty juoksentelemasta noiden kaverien kanssa ja nyt olet kiikissä. Minä en rupea mihinkään kaappoihin ja aion kertoa isälle, sanoi Tom äkillisessä rehellisyyden puuskassa.

— Jätätkö kertomatta, jos lupaan etten enää ikinä ole heidän kanssaan? pyysi Fanny sävyisästi, sillä kun Tom otti ohjokset käsiinsä, sisaren oli pakko alistua.

— Minä mietin asiaa, ja jos käyttäydyt hyvin, en ehkä kerrokaan. Minä voin pitää sinua paremmin silmällä kuin isä, ja jos vielä kerran yrität tämmöistä tempua, joudut helisemään, neitiseni, sanoi Tom, jonka oli mahdotonta vastustaa kiusaamisen haluaan, kun sai siihen tilaisuuden.

— Ei hän yritäkään, äläkä kiusaa häntä enää, niin hän on kiltti sinulle, kun itse joudut pulaan, vastasi Polly kietoen kätensä Fannyn ympärille.

— Minä en joudu pulaan ja vaikka joutuisinkin, en ikinä turvautuisi tyttöjen apuun.

— Miksi et? Minä turvautuisin varmasti sinuun, jos olisin pulassa, sanoi Polly luottavaiseen tapaansa.

— Turvautuisitko? Minä auttaisin sinua heti, niin totta kuin nimeni on Tom Shaw. No, Polly, älä kompastu. Ja mielissään Pollyn ystävällisistä sanoista Tom-herra auttoi heidät vaunuista erittäin kohteliaasti. Hän tunsikin, että edes yksi ihminen antoi hänelle vähän arvoa, ja sillä oli kohentava vaikutus hänen tapoihinsa ja luonteeseensa, jota alituiset moitteet ja kiellot olivat kovettaneet ja ärsyttäneet hyökkäilyhaluiseksi.

Iltateen jälkeen Fan ehdotti, että Polly opettaisi häntä valmistamaan siirappinekkuja, nyt kun keittäjällä oli vapaapäivä eikä hänestä ollut haittaa. Sovinnon toivossa hän kehotti myös kiusanhenkeään liittymään kesteihin ja Polly pyysi, että Maudkin saisi olla mukana. Sitten he Pollyn johtamina ryntäsivät isoon keittiöön esiliina yllään ja varusteinaan lusikat, vasara ja pannu. Tom pantiin särkemään pähkinöitä ja Maud erottelemaan kuoria, jotta olisi saatu oikein hienon hienoja nekkuja. Fanny auttoi keittämisessä Pollyä, joka kurkisteli kattilassa kiehuvaa siirappia niin usein, että hänen kasvonsa loistivat lopulta punaisina kuin pioni.

— Kaada nyt sinne pähkinät, hän sanoi lopulta, ja Tom tyhjensi lautasen sisällön vaahtoavaan siirappiin toisten odottaessa innokkaina lempiherkkunsä salaperäistä valmistumista.

— Nyt minä kaadan taikinan voideltuun pannuun jäähtymään ja sitten se on valmista, selitti Polly siirappia kaataessaan.

— Mutta sehän on täynnä kuoria! huusi Maud kurkistaessaan keitokseen.

— Kauhistuksen kanahäkki! Minä kaadoin varmaan ne erehdyksessä kattilaan ja söin huomaamattani sisukset, sanoi Tom läpinäkyvän vahingoniloisesti tyttöjen kurkistellessa pettyneinä pannuun.

— Teit sen tahallasi, senkin ilkimys! Minä en enää ikinä huoli sinua mukaan mihinkään hauskaan! huusi Fan julmistuneena ja yritti ravistella veljeään, joka hohotti täyttä kurkkua.

Maud rupesi itkemään menetettyä huvia, ja Polly hämmenteli vakavana siirappikeitosta, joka oli aivan pilalla. Mutta hänen huomionsa kiintyi pian nurkasta kuuluvaan rähinään. Fanny oli unohtanut hienon naisen tavat ja kuusitoista ikävuottaan ja antanut Tomille korvapuustin. Kostaakseen häväistyksen Tom oli puolestaan tyrkännyt sisarensa istualleen hiilisäiliöön ja piteli häntä toisella kädellään samalla kun vastasi toisella kohteliaisuuteen. Molemmat olivat raivoissaan ja ärsyttivät toisiaan kaikin mahdollisin tavoin, haukkuivat ja tyrkkivät ja olivat aivan mahdottomia.

Polly ei suinkaan ollut mikään mallityttö ja hänellä oli omat oikkunsa ja pahat tuulensa kuten muillakin, mutta näin rumasti hän ei tapellut eikä huutanut veljiensä ja sisartensa kanssa. Hän oli hyvin ihmeissään nähdessään hienon ystävänsä näin raivostuneena.

— Voi, älkää enää! Älkää! Sinä satutat häntä, Tom! Anna hänen mennä, Fanny! Eihän nekuista ole väliä, mehän voimme tehdä uusia! huusi Polly koettaessaan rauhoittaa heitä. Hän näytti niin hätäntyneeltä, että tappelupukarit erkanivat toisistaan ja heitä alkoi oitis hävettää, että olivat riidelleet Polly nähdessä.

— Minuapa ei löylytetä, niin että jätä minut vain rauhaan, Fan, sanoi Tom peräytyen ja uhkaavasti päättään heilauttaen. Sitten hän lisäsi toisenlaisella äänellä: — Minä kaadoin ne kuoret vain leikilläni, Polly. Jos keität toisen kattilallisen, puhdistan pähkinät oikein hyvin. Keitäthän.

— Se on aika kuumaa hommaa, ja on sääli turmella aineita, mutta jos tahdot, niin alan uudestaan, sanoi Polly kärsivällisesti huokaisten, sillä hänen kätensä olivat väsyneet ja kasvot polttavan kuumat.

— Emme välitä sinusta, mene tiehesi, sanoi Maud heristellen siirappista lusikkaa veljelleen.

— Suu kiinni, pillittäjä. Minä jään tänne auttamaan, saanhan, Polly?

— Karhut pitävät makeisista. Sinä siis tahtoisit vähän nekkuja? Missä on siirappi? Olemme tuhlanneet kaiken kannusta, sanoi Polly ja alkoi hyväntahtoisesti työnsä alusta.

— Kellarissa. Minä menen hakemaan sitä. Ja Tom otti lampun ja kannun ja lähti noutamaan siirappia haluten tällä kerralla täyttää velvollisuutensa kuin pyhimys.

Heti kun Tomin lampun valo oli kadonnut, Fan lukitsi oven sanoen ilkeästi:

— Nyt me olemme rauhassa hänen kepposiltaan. Jyskyttäköön ja huutakoon nyt tarpeekseen, se on hänelle oikein. Ja vasta kun nekut ovat valmiina, päästämme sen lurjuksen pois.

— Kuinka voimme tehdä ne ilman siirappia? kysyi Polly luullen siten selvittävänsä asian.

— Sitä on ruokakomerossa yllin kyllin. Ei, älä päästä häntä tänne, ennen kuin minä olen valmis. Hän saa luvan oppia, etteivät minua sentään tuollaiset naskalit tyrki. Syvenny sinä vain nekkuihin ja anna hänen olla, muuten menen kertomaan isälle, ja silloin Tom saa kyllä läksytyksen.

Pollyn mielestä se ei ollut reilua, mutta Maud huusi nekkuja ja huomattessaan, ettei voinut tehdä mitään Fannyn lepyttämiseksi, Polly keskittyi nekkujen keittämiseen, kunnes mantelit olivat turvallisesti siirapissa ja sievoinen pannullinen oli viety pihalle jäähtymään. Vanki lyödä paukautti muutaman kerran lukittuun oveen, uhkasi sytyttää talon palamaan, juoda viinit loppuun ja rikkoa mehupullot. Lopulta mekastus hiljeni ja tytöt unohtivat hänet tykkänään tärkeissä puuhissaan.

— Hän ei pääse millään sieltä ulos, ja heti kun nekut ovat valmiit, avaamme oven ja juoksemme tiehemme. Tule, mennään hakemaan jokin kaunis lautanen, johon nekut pannaan, sanoi Fanny, kun Polly ehdotti tasajakoa Tomin kanssa, ettei tämä tavalla tai toisella hyökkäisi sisään ja anastaisi kaikkea.

Kun he palasivat herkulle tarkoitettu lautanen kädessä ja avasivat takaoven, he näkivät kauhukseen, että keitos oli pannuineen päivineen hävinnyt salaperäisellä tavalla tipotiehensä!

Syntyi kova parku ja päivittely, kun huolellinen etsintä jäi tuloksettomaksi. Kohtalo oli ilmeisesti päättänyt, ettei heidän pitänyt saaman nekkuja tuona onnettomana iltana.

— Ehkä kuuma pannu sulatti lumen ja se painui siihen, sanoi Fanny kaivellen lumikinosta, johon se oli jätetty.

— Kissan ilkimykset kai ovat vieneet sen, arveli Maud, johon tämä toinen onnettomuus koski niin, ettei hän edes kyennyt ulvomaan.

— Portti ei ollut lukossa, joku kerjäläinen on ehkä varastanut sen. Toivottavasti se maistuu hänestä hyvältä, lisäsi Polly palatessaan tiedusteluretkeltään.

— Ellei Tom olisi kellarissa, uskoisin hänen vieneen sen, mutta koska hän ei ole rotta eikä mahdu ikkunaluukuista, ei hänkään voi olla syyllinen, sanoi Fanny toivottomana, sillä hän alkoi jo epäillä, että tämä kaksinkertainen menetys oli rangaistus siitä, että hän oli antanut vallan raivolleen.

— Avataan ovi ja kerrotaan hänelle, ehdotti Polly.

— Hän vain ilkkuisi meille. Ei. Avataan vain äkkiä ovi ja mennään nukkumaan; hän saa tulla ulos milloin haluaa. Ilkimys! Meillä olisi ollut oikein hauskaa, ellei hän olisi kiusannut.

Avattuaan kellarin oven, tytöt ilmoittivat näkymättömälle vangille, että he olivat valmiit, ja lähtivät sitten masentuneina tiehensä. Puolivälissä seuraavan kerroksen portaita he kaikki pysähtyivät äkkiä kuin olisivat nähneet kummituksen, sillä Tomin nokiset mutta voitonriemuiset kasvot loistivat yläkaiteen takaa. Hänellä oli molemmissa käsissään nekkumöhkäle, jota hän heilutteli heidän päänsä päällä, ja livahtaessaan tiehensä hän sanoi kiusoittelevasti:

— Ettekö tekin haluaisi vähän nekkua?

— Miten ihmeessä hän pääsi ulos? huudahti Fan, joka hämmästyksissään oli tyrkätä toiset alas portaita.

— Hiililuukusta! vastasi aaveen ääni ylhäältä pimeydestä.

— Taivas! Hän on työntänyt luukun auki, kiivennyt kadulle, varastanut nekut ja loikkinut eteisen ikkunasta sisään meidän mennessämme hakemaan nekkupannua.

— Kissat sen veivät, eikö niin? kiusoitteli ääni, joka sai Pollyn lysähtämään istualleen ja nauramaan ihan tikahtukseen.

— Anna toki Maudille palanen, hän on niin pahoillaan. Fanny ja minä olemme jo sairaita maistelemisesta ja sairaaksi sinäkin tulet, jos syöt kaiken, huusi Polly naurusta selvittyään.

— Mene nukkumaan, Maud, ja katso tyynyn alta, kun pääset vuoteeseesi, kuului ylhäältä ennustava vastaus, kun Tom sulki oven helistellen riemuissaan peltipannua.

Tytöt menivät väsyneinä nukkumaan, ja Maud vaipui rauhalliseen uneen kädessään tahmea nekkua. Polly oli hyvin väsynyt ja nukahti pian, mutta Fanny joka makasi hänen kanssaan, valvoi tavallista kauemmin mieltien päivän harmeja; hänen päätään kivisti, ja riitelyä seurannut tyytymättömyyden tunne ei suonut hänelle samanlaista rauhaa kuin se, joka kuvastui vierellä lepäävistä, pienen yömyssyn kehystämistä kasvoista. Kaasu oli sammutettu, mutta Fanny näki harmaahiuksisen olennon hiipivän ovensa ohi, kääntyvän takaisin ja pysähtyvän katsomaan huoneeseen.

— Kuka siellä? hän huusi niin kovalla äänellä, että Polly heräsi.

— Minä täällä vain olen, kultaseni, vastasi isoäidin lempeä ääni. — Tom parka on saanut kauhean hammassäryn ja tulii hakemaan hänelle lääkettä. Hän kielsi minua kertomasta teille, mutta en löydä pulloa enkä haluaisi häiritä äitiä.

— Se on minun kaapissani. Ainakin tällä kertaa Tom joutui maksamaan kepposestaan, sanoi Fanny tyytyväisenä.

— Kai hän nyt sai tarpeekseen meidän nekuistamme, nauroi Polly. Ja sitten he nukahtivat jättäen Tomin nauttimaan hammassärystä ja isoäidin hellästä hoivasta.

POLLYN HUOLET

Polly huomasi pian elävänsä uudessa maailmassa, jonka tavat ja tottumukset poikkesivat hänen vaatimattomista kotiololoistaan niin paljon, että hän tunsikin olevansa kuin muukalainen vieralla maalla ja toivoi usein, ettei olisi lainkaan tullut kaupunkiin. Ensinnäkään hänellä ei ollut muuta tekemistä kuin maleksia joutilaana ja rupertella, lukea romaaneja, käydä kävelemässä ja pukeutua, ja ennen kuin viikko

oli lopussa, hän oli suunnattoman kyllästynyt. Fanny piti tällaisesta elämästä, koska oli tottunut siihen eikä tiennyt paremmasta; mutta Pollysta tuntui kuin hän olisi ollut kullattuun häkkiin suljettu pikkulintu. Siitä huolimatta ylellinen elämä ei ollut vaikuttamatta häneen; hän jopa nautti siitä ja mietti vain, miksei Shaw'n perhe ollut onnellisempi. Polly ei ollut kyllin kokenut tajutakseen missä vika piili. Hän ei yrittänyt ratkaista, kumpi näistä kahdesta elämäntavasta oli oikea, mutta tiesi kyllä, kummasta piti enemmän. Tässäkin suhteessa Polly tunsi olevansa vanhanaikainen.

Fannyn ystävät eivät häntä juuri kiinnostaneet, ja hän melkein pelkäsi heitä. He tuntuivat paljon vanhemmilta ja viisaammilta kuin hän — nekin jotka olivat häntä nuorempia. He puhuivat oudoista asioista, joista Polly ei ollut kiinnostunut, vaikka Fanny valistikin häntä. Muutamat heistä jopa järkyttivät häntä. Niinpä tytöt jättivät hänet omiin oloihin, olivat kyllä kohteliaita tavatessa, mutta pitivät häntä nähtävästi liian 'omituisena' joukkoonsa. Polly rupesi silloin etsimään Maudin seuraa, sillä hänen oma pikku siskonsa oli ollut mainio toveri ja Polly rakasti häntä sydämestään.

Mutta Maud-neiti oli kovin puuhakas, sillä hänelläkin oli 'seurapiirinsä', ja näillä viisi-kuusivuotiailla tyttösillä oli omat musiikkilaisuuksensa, kutsunsa, vastaanottonsa ja päiväkävelynsä aivan kuin aikuisilla, ja heidän pienen elämänsä pääasiana oli halu matkia muodikkaita hullutuksia, joita ymmärtämään he olivat liian viattomia. Maudilla oli oma pieni nimikorttikotelonsa ja hän kävi vierailuilla kuten äiti ja Fan, hänellä oli oma hansikaslaatikkonsa, korurasiansa, käherrysrautansa, yhtä hieno ja muodikas vaatevarasto kuin pariisilaisnukella ja ranskalainen kamarineiti, joka puki hänet. Polly ei aluksi tullut oikein toimeen Maudin kanssa, sillä tämä ei tuntunut oikein lapselta. Maud oikoi Pollyn puheita ja tapoja, vaikka pikku neidin oma käytöskin antoi paljon muistuttamisen aihetta. Joskus kun Maud oli ikävissään tai pahalla tuulella — hänelläkin oli 'hermot' kuten äidillä — hän tuli Pollyn luo ja pyysi huvittamaan itseään, sillä Pollyn herttaisuus ja kärsivällisyys miellyttivät nuorta neitiä erityisesti. Polly iloitsi näistä hetkistä ja kertoi hänelle satuja, leikki ja käveli hänen kanssaan aivan kuten Maud halusi ja voitti vähitellen ja varmasti tytön sydämen vapauttaen koko talon hänen hirmuvallastaan.

Tom herkesi pian tuijottamasta Pollyä eikä enää näyttänyt paljon välittävän hänestä, sillä hänen mielestään "tytöistä ei ollut mihinkään". Polly oli aivan samaa mieltä niistä tytöistä, jotka Tom tunsi. Silloin tällöin Tom virkisti itseään kiusoittelemalla Pollyä, koska halusi nähdä miten tämä kesti sen. Tom aiheutti Pollylle alituista sydämentykytystä, sillä tämä ei koskaan tiennyt mikä kuje toisella oli kulloinkin mielessään. Hän saattoi syöksyä arvaamatta oven takaa, kiljaista pimeässä, tarttua portaissa kiinni jalkaan, säikäyttää viheltämällä kimakasti suoraan korvaan tai nykäistä äkkiä tukasta kadulla ohittaessaan. Ja milloin oli vieraita päivällisellä, Tom katsoa tapitti Pollyyn eikä hellittänyt ennen kuin sai toisen surkeasti hämilleen. Polly pyysi monesti häntä jättämään kiusanteon, mutta Tom väitti sen tekevän Pollylle vain hyvää; Polly oli liian ujo ja tarvitsi karaisua, kuten tytöt yleensä. Turhaan Polly vastusteli ja sanoi, ettei hän halunnut karaisua, koska ei ollut muutenkaan toisten tyttöjen tapainen. Mutta Tom vain nauroi vasten silmiä, haroi punaisen tukkansa pörrölleen ja tuijotti, kunnes Polly karkasi pelästyneenä tiehensä.

Sittenkin Polly melkein piti Tomista, sillä hän huomasi pian, että tätä laiminlyötiin ja syrjittiin. Poika sai olla liiaksi omissa oloissaan. Polly ihmetteli usein mielessään, miksei äiti hemmotellut poikaansa yhtä paljon kuin tyttöjä, miksi isä komenteli Tomia, aivan kuin tämä olisi ollut synnynnäinen niskoittelija. Fanny piti Tomia jörrikkänä ja häpesi häntä, mutta ei koettanut vähääkään hioa hänen tapojaan, ja Maud ja Tom olivat keskenään kuin kissa ja koira. Isoäiti oli ainoa, joka oli Tom-rukan puolella. Useammin kuin kerran Polly tapasi Tomin toimittamassa jotakin pikku palvelusta isoäidille, ja poika näytti hyvin nololta, jos joku huomasi sen. Kunnioittava hän ei silti ollut vähääkään, sillä hän sanoi isoäitiä vanhaksi rouvaksi ja kielsi häntä hössöttämästä. Mutta hädän tullen hän aina meni vanhan rouvan luo ja oli hyvin kiitollinen 'hössöttelystä'.

Isoäitiäkin laiminlyötiin melkoisesti, ja kenties hän ja Tom juuri siitä syystä olivat niin hyvät ystävät. Hän oli vielä vanhanaikaisempi kuin Polly, mutta siihen ei kiinnitetty yhtä paljon huomiota, koska hänen aikansa oli jo ohi eikä häneltä muuta vaadittu kuin että hän pysytteli poissa tieltä ja oli sievästi pukeutunut, milloin tuli 'ihmisten ilmoille'. Isoäiti vietti hiljaista, eristynyttä elämää omissa huoneissaan, jotka olivat täynnä vanhoja huonekaluja, kuvia, kirjoja ja muistoja menneiltä ajoilta, joista hän yksin välitti. Hänen poikansa pistäytyi joka ilta häntä tervehtimässä, oli ystävällinen ja piti huolen, ettei häneltä puuttunut mitään mitä rahalla voitiin hankkia. Mutta herra Shaw oli toimelias mies ja hänellä oli niin kiire rikastua, ettei hän ehtinyt nauttia siitä mitä jo omisti.

Vanha rouva ei koskaan valitellut eikä sekaantunut toisten asioihin, mutta hänessä oli jotain hiljaista surumielisyyttä ja hänen väsyneissä silmissään oli miettiväinen katse, aivan kuin hän olisi toivonut jotain sellaista, jota ei saanut rahalla. Ja kun lapset olivat saapuvilla, hän pysytteli heidän lähetyvillään haluten hyväillä ja helliä heitä niin kuin vain isoäidit osaavat. Polly vaistosi sen, ja kun hän itse ei saanut osakseen hellyyttä, johon oli tottunut kotona, hän osoitti avoimesti iloaan nähdessään kuinka vanhat kasvot kirkastuivat, kun hän astui yksinäiseen huoneeseen, jonne harvoin tuli muita lapsia kuin

ne pikku poikien ja tyttöjen muistikuvat, jotka eivät rakastavan äidin mielestä koskaan kalvenneet eivätkä kasvaneet isommiksi.

Polly toivoi, että lapset olisivat olleet ystävällisempiä isoäidille, mutta ei ollut hänen asiansa kehottaa heitä siihen, vaikka asia surettikin häntä. Hän saattoi vain omasta puolestaan olla niin avulias ja hellä kuin isoäiti olisi ollut hänen mummonsa.

Toinen asia, joka kiusasi Pollyä, oli liikunnan puute. Pukeuduttiin ja käveltiin tiettyjä katuja pitkin tunnin verran joka päivä, seisoskeltiin ovenpielessä juttelemassa tai ajeltiin hienoissa vaunuissa; tällaisesta liikunnasta Polly ei pitänyt, mutta Fan taas ei välittänyt muunlaisesta. Hän aivan pelästyi, kun Polly eräänä päivänä ehdotti, että he juoksisivat puistokadulle, eikä Polly uskaltanut enää toista kertaa puhua sellaisesta. Kotonaan Polly juoksi ja ratsasti, laski mäkeä ja luisteli, hyppäsi nuoraa ja haravoi heiniä, ahkeroi puutarhassaan ja souteli. Ei siis ihme, että hän kaipasi reippaampaa liikuntaa kuin jokapäiväistä kävelyä tyttöhuopakoiden kanssa, jotka sipsuttelivat korkeakantaisissa kengissä ja sellaisissa puvuissa, että Pollyä ihan hävetti liikkua heidän seurassaan. Väliin hän pujahti ulos yksinään, kun kirjat, toverit tai muotiasiat veivät Fannyn ajan, ja teki reippaita kävelyretkiä sillä puolen puistoa, joka ei ollut suosittu ja jossa lapset leikkivät, tai meni katselemaan poikien kelkkailua ja toivoi, että olisi saanut laskea mäkeä niin kuin kotona ollessaan. Hän palasi aina punaposkisena ja silmät loistaen.

Eräänä päivänä juuri ennen päivällistä Polly tunsu itsensä niin kyllästyneeksi joutilaisuuteen, että pujahti ulos juoksentelemaan. Aamu oli ollut pilvinen, mutta aurinko alkoi nyt pilkistää kirkkaasti pilvien lomitse. Oli kylmä mutta tyyni ilma, ja Polly harppoi pehmeää lumipeitteistä katua ja hyräili itsekseen yrittäen torjua koti-ikävää. Kelkat olivat ahkerassa käytössä, ja hän tunsu vastustamatonta halua päästä mukaan leikkiin. Mäen päällä telmi tyttölauma kelkkoineen; he olivat aitoja pikku tyttöjä, yllään lämpimät hupputakit, kumisaappaat ja lapaset, ja Polly tunsu voimakasta vetoa heidän seuraansa, vaikka pelkäsikin Fania.

— Minä laskisin mielelläni, mutta en uskalla, kun mäki on niin jyrkkä, sanoi muuan "rahvaan lapsista", joiksi Maud nimitti heitä.

— Jos lainaat minulle kelkkasi ja istut syliini, pääset mukavasti alas.

Pikku tytöt tarkastelivat häntä, näyttivät tyytyväisiltä ja suostuivat tarjoukseen. Polly katsoi tarkkaan ympärilleen, ettei vain kukaan hänen hienostelevista tuttavistaan ollut näkemässä tätä kauheaa urotyötä, ja todettuaan ettei heistä ollut pelkoa, hän lastasi kuorman ja karautti mäkeä alas täynnä vauhdin hurmaa. Hän istutti tytön toisensa perään kelkkaan, lasketteli heidän kanssaan alas ja veti heidät taas mäen päälle. Ja tytöt katselivat Pollyä kuin pientä harmaapukuista enkeliä, joka oli lähetetty taivaasta heidän apukuljettajakseen. Polly oli juuri oikeissa nauttia yksinään mäenlaskun riemusta, kun kuuli tutun vihellyksen takaa päin, ja ennen kuin hän ennätti istuutua kelkkaan, Tom seiso i hänen vierellään ja näytti yhtä hämmästyneeltä kuin olisi tavannut Pollyn nousemassa elefantin selkään.

— Hei hei, Polly! Mitä luulet Fanin sanovan tästä? kuului kohtelias tervehdys.

— En tiedä enkä välitäkään. Mäenlaskussa ei ole mitään pahaa. Minusta se on hauskaa, ja nyt minä lasken kun kerran pääsen, niin että pois tieltä!

Ja Polly hurautti mäkeä alas tukka tulessa hulmuten, todellinen riemu kasvoillaan, joita punainen nenä ei vähääkään rumentanut.

— Hyvä, Polly! Ja Tom heittäytyi kelkkaansa kylkiluitaan säälimättä, suhautti Pollyn perään ja tuli tämän kohdalle juuri kun tyttö oli pysäyttämässä 'Kenraali Grantinsa' leveällä alatiellä. — Kyllä sinä nyt saat kyytiä, kun tullaan kotiin! huusi Tom-herra ennen kuin nousi mukavasta asennostaan.

— Enkä saa, ellet mene kielimään, mutta tietysti sinä kielit, lisäsi Polly paikallaan istuen ja hänen onnellisille kasvoilleen alkoi nousta huolestunut ilme.

— Mutta nytpäs minä en kielikään, vastasi Tom ilkkuvaan tapaansa.

— Tietysti minä kerron, jos minulta kysytään; ellei kysytä, ei varmaan ole väärin olla kertomatta. En olisi mennyt mäkeen, jos arvelisin äitini olevan vastaan, mutta en tahtoisi pahoittaa sinunkaan äitisi mieltä kertomalla tästä. Oliko se mielestäsi kamalan pahasti tehty? kysyi Polly katsoen Tomiin.

— Minusta se oli loistava keksintö enkä minä kerro, ellet välttämättä halua. Tule, mennään vielä laskemaan, sanoi Tom sydämellisesti.

— Vain kerran, sillä pikku tyttöjen on mentävä kotiin ja tämä on heidän kelkkansa.

— Anna heidän viedä mokoma romu, ei se olekaan mistään kotoisin. Tule sinä minun kelkkaani. Mazeppa on oikea herhiläinen, saatpa nähdä.

Polly sulloi itsensä eteen istumaan Tomin retkottaessa hänen takanaan kummallisessa asennossa, ja sitten Mazeppa näytti, miten oikeutettu isännän vilpityn, vaikkakin vähemmän kaunis ylistys oli. He tulivat mainiosti toimeen, sillä Tom oli nyt oikealla alallaan ja näytti parhaat puolensa: oli kohtelias ja hauska omalla poikamaisella tavallaan. Ja Polly unohti kokonaan ujoutensa, sillä hän piti tällaisesta 'karaisusta' paljon enemmän kuin Tomin aikaisemmista yrityksistä. He nauroivat ja juttelivat ja laskivat 'yhden ainoan kerran', kunnes aurinko meni mailleen ja kellot soittivat päivällisaikaa.

— Nyt me myöhästymme, juostaan! sanoi Polly heidän suhahdettuaan tielle viimeisen mäen jälkeen.

— Istu vain kelkassa, minä vedän sinut kotiin yhdessä hurauksessa.
Ja ennen kuin Polly ennätti nousta, Tom nelisti jo täyttä laukkaa.

— Tuollaiset poskien pitää olla! Olisitpa sinäkin, Fan, yhtä punaposkinen, sanoi herra Shaw, kun Polly astui ruokailuhuoneeseen suorittuaan hiuksensa.

— Sinun nenäsi on yhtä punainen kuin tuo karpalokastike, vastasi Fan kömpiessään esiin isosta tuolista, jossa oli istunut pari tuntia uppoutuneena "Lady Audleyn salaisuuteen".

— Niin onkin, sanoi Polly ja sulki toisen silmänsä nähdäkseen pahennusta herättäneen kasvojensa osan. — Ei sillä väliä. Minulla oli joka tapauksessa oikein hauskaa, hän lisäsi pompahtaen tuolillaan.

— Minä en käsitä, miten voit olla niin ihastunut ulkona juoksentelemiseen näin kylmällä ilmalla, sanoi Fan haukotellen ja vilusta väristen.

— Ehkä sinäkin olisit, jos yrittäisit, sanoi Polly nauraen ja vilkaisi Tomiin.

— Kävelitkö yksinäsi, kultaseni? kysyi isoäiti taputtaen vieressään helottavaa poskea.

— Kävelin, mutta sitten tapasin Tomin ja tulimme yhdessä kotiin, sanoi Polly ja hänen silmänsä välähtivät, jolloin Tomilta meni keitto väärään kurkkuun.

— Tom, poistu pöydästä! komensi herra Shaw, kun hänen parantumaton poikansa alkoi kakistella lautasliinan takana.

— Voi, älkää ajako häntä pois. Minä narrasin hänet nauramaan, sanoi Polly surkeana.

— Sanoitko jotain hauskaa? kysyi Fan lopultakin heräten.

— Minun mielestäni sinun ei pitäisi najjata häntä naujamaan, kun hän aina najjaa sinut itkemään, huomautti Maud, joka oli juuri tullut huoneeseen.

— Mitä sinä tänään olet puuhaillut, herraseni? tiedusteli herra Shaw, kun Tom punaisena ja juhlallisena palasi lyhyeltä karkotusmatkaltaan.

— Olin vain laskemassa mäkeä, hän sanoi ärtyisästi, sillä isä ripitti häntä aina, mutta antoi tyttöjen kyllä tehdä mitä ikinä halusivat.

— Ja Polly kanssa, minä näin hänet. Minä ja Blanche olimme juuri tulossa kotiin, kun näimme hänen ja Tomin laskevan mäkeä Tomin kelkalla, ja sitten Tom veti Pollyn kotiin saakka! huusi Maud suu täynnä ruokaa.

— Et kai sentään laskenut mäkeä? Fan pudotti haarukkinsa aivan järkyttyneenä.

— Laskin kyllä, se oli hirveän hauskaa, vastasi Polly topakasti levottomuudestaan huolimatta.

— Näkikö joku sinut? tiukkasi Fan.

— Vain muutamat pikku tytöt ja Tom.

— Sehän oli kamalan sopimatonta, ja Tomin olisi pitänyt sanoa se sinulle, ellet itse ymmärtänyt. Kuolisin häpeästä, jos joku ystävästäni olisi nähnyt sinut, lisäsi Fan poissa suunniltaan.

— Älä nalkuta. Mitä pahaa siinä nyt oli? Polly saa laskea mäkeä jos tahtoo, eikö niin, isoäiti? sanoi Tom, joka vetoamalla voimakkaaseen liittolaiseen tuli kohteliaasti Pollyn avuksi.

— Äiti ei olisi kieltänyt. Enkä käsitä mitä pahaa siinä on, jos lasken mäkeä tyttöjen kanssa, sanoi Polly ennen kuin vanha rouva ennätti vastata.

— Maalla tehdään paljonkin sellaista, joka ei ole sopivaa täällä kaupungissa, aloitti rouva Shaw nuhtelevalla äänellä.

— Anna lapsen laskea mäkeä, jos se häntä huvittaa, ja ottakoon Maudinkin mukaansa. Olisi hauskaa, jos tässä talossa olisi edes yksi reipas tyttö, keskeytti herra Shaw, ja siihen keskustelu päättyi.

— Kiitos, herra Shaw, sanoi Polly ja nyökkäsi Tomille, joka sähkötti takaisin 'mainiota' ja kävi päivällisen kimppuun kuin nuori susi.

— Sinä veijari! Vai alat sinä mielistellä Tomia! kuiskasi Fan ystävälleen huvittuneen näköisenä.

— Mitä! Polly oli niin hämmästynyt ja harmissaan, että Fan häpesi itseään ja vaihtoi keskustelunaihetta huomauttaen äidilleen, että tarvitsi uudet käsineet.

Polly oli sen jälkeen vähäpuheinen, ja kun päivällinen oli syöty, hän lähti huoneesta miettiäkseen rauhassa äskeistä keskustelua. Ennen kuin hän oli ennättänyt portaiden puoliväliinkään, hän näki Tomin tulevan perässään ja istuutui heti piilottaakseen jalkansa. Tom nauroi ja sanoi istahtaessaan kaidepuulle:

— Ole huolehti, en minä nyt kaappaise. Halusin vain sanoa, että jos lähdet huomennakin ulos, niin mennään laskemaan taas kunnolla mäkeä.

— Ei, sanoi Polly, minä en voi tulla.

— Miksi et? Oletko suuttunut! Enhän minä kertonut, sanoi Tom hämmästyen Pollyn muuttunutta käytöstä.

— Et kertonutkaan, sinä pidit kiltisti sanasi ja puolustit minua. Enkä minä ole suuttunut. En vain aio tulla enää laskemaan mäkeä. Äitisi ei pidä siitä.

— Et sinä siitä syystä. Minä kyllä tiedän. Sinähän nyökäytit pöydässä päätäsi merkiksi että tulet. Mikset nyt sitten enää?

— En sano, minä en vain tule, kuului Pollyn päättäväinen vastaus.

— Vai niin, luulin että sinä olisit ollut vähän järkevempi kuin muut tytöt, mutta mitä vielä. Et ole pennin arvoinen.

— Olipa se kohteliasta, sanoi Polly ja alkoi jo suuttua.

— Pyh, minä vihaan pelkureita.

— En minä ole pelkuri.

— Oletpas. Sinä pelkäät ihmisten puheita, vai mitä?

Polly tunsi Tomin olevan oikeassa eikä vastannut, vaikka olisi mielellään selittänyt, jos vain olisi voinut.

— Kyllähän sen saattoi arvata, että luopuisit pelistä. Ja Tom meni tiehensä niin halveksivan näköisenä, että Pollyn sydän vihlausi.

— Jopa kävi ikävästi! Juuri kun Tom rupesi olemaan mukava ja minulla hauskaa, piti Fanin pilata kaikki höpötyksellään. Rouva Shaw ei pidä mäenlaskusta eikä kai isoäitikkään. Tulee vain ikävyyksiä jos menen, ja Fanny kiusaa minua, niin että on parasta kieltäytyä ja antaa Tomin luulla minua pelkuriksi. Taivas varjelkoon! En ole ikinä nähnyt näin hassuja ihmisiä.

Polly sulki ovensa tiukasti, ja ajatellessaan miten Fanin tyhmä huomautus oli pilannut koko hauskuuden hän oli vähällä purskahtaa kiukun kyyneliin. Pollylle oli opetettu, että rakkaus oli vakava ja pyhä asia, ja hänen mielestään oli paljon sopimattomampaa mielistellä yhtä poikaa kuin laskea mäkeä kymmenen kanssa. Edellisenä päivänä hän oli kuunnellut ällistyneenä, kun Maud sanoi äidilleen:

— Täytyykö minulla olla sulhanen? Kaikilla tytöillä on sulhanen ja he sanovat, että minun pitäisi ottaa Fjeddyy Lovell, mutta minä en pidä hänestä yhtä paljon kuin Hajjy Fiskestä.

— Kultaseni, minä kyllä ottaisin pikku sydänystävän, sehän on vain somaa, vastasi rouva Shaw. Ja pian Maud ilmoittikin olevansa kihloissa 'Fjeddyy' kanssa, koska 'Hajjy' läimäytti häntä, kun hän ehdotti naimisiin menoa.

Polly nauroi ensin muiden mukana, mutta ajatellessaan perästäpäin mitä hänen äitinsä olisi mahtanut sanoa, jos pikku Kitty olisi esittänyt saman kysymyksen, asia ei tuntunutkaan hänestä enää huvittavalta vaan naurettavalta ja luonnottomalta. Samanlaiselta tuntui nyt Fanin vihjailu Tomista. Ja kun hänen

ensimmäinen kiukkunsa oli ohi, hän päätti luopua mäenlaskusta ja muustakin mieluemmin kuin ryhtyä hassuttelemaan Tomin kanssa, joka laiminlyödyn kasvatuksensa takia tiesi yhtä vähän tämän uuden koululaishuvittelun viehätystä kuin Polly.

Polly koetti nyt lohduttautua hyppimällä nuuraa takapihalla ja leikkimällä piilosta Maudin kanssa kuivaushuoneessa ja opettamalla tälle uusia leikkejä, jotka tuntuivat huvittavan pikku neitiä. Fan tuli joskus perehdyttämään heitä uusiin tanssiaskeliin ja innostui useammin kuin kerran seuraleikkeihin, joissa hän oli melko nokkela. Mutta Tom kohotti Pollylle halveksivasti hartioitaan ja osoitti, ettei hän pitänyt tätä 'pennin arvoisena'.

Pollylla oli myös vaatehuolia. Sanomattakin hän tiesi pukujensa olevan hyvin yksinkertaisia ja toivoi joskus, että hänen sininen ja hiirenharmaa lenkinsä olisivat olleet vähän koristellumpia, että vyönauhassa olisi ollut isommat ruusukkeet ja pikku kauluksissa enemmän pitsejä. Hän haaveili kaulakorusta ja ajatteli vakavasti ensimmäistä kertaa elämässään ruveta pitämään kauniita kiharoitaan nutturalla ja panna 'täytettä' tukkaansa. Hän salasi kuitenkin tyytymättömyytensä syyt kysyessään äidiltään, saisiko korjauttaa parhaan pukunsa samanlaiseksi kuin Fannyn puku. Hän sai kirjeeseensä tällaisen vastauksen:

"Ei, rakas lapsi; pukusi on mukava ja hyvä sellaisenaan ja sen entinen kuosi paras. En tahtoisi, että minun Pollystani pidetään hänen pukunsa, vaan hänen itsensä takia, niin että käytä sinä vain niitä yksinkertaisia vaatteita, jotka äitisi niin suurella ilolla ompeli sinulle, ja unohda haaveet pönkkähameesta. Pieninkin meistä voi tehdä hyvää tässä isossa maailmassa, ja ehkä pikku tyttöni esimerkki voi osoittaa toisille, että tyytyväinen mieli ja iloiset kasvot kaunistavat enemmän kuin pariisilaismuoti. Toivoit kaulakorua, kultaseni, joten lähetän sinulle sen, jonka sain äidiltäni vuosia sitten. Siinä on toisella puolen isän, toisella puolen minun kuvani, ja kun olet jostakin huolissasi, katso silloin taikakaluasi; luulenpa että päivä taas paistaa silloin."

Ja tietysti paistoikin, sillä pieneen siroon koteloon, jota Polly piti pukunsa sisäpuolella ja suuteli hellästi illoin ja aamuin, oli kätkeytyä taioista paras. Ajatus siitä, että hän vähäpätöisyydestään huolimatta voi tehdä jotain hyvää, sai hänet varomaan sanojaan ja tekojaan ja olemaan tyytyväinen ja iloinen, niin että hän unohti pukunsa ja sai toisetkin unohtamaan. Hän ei tiennyt, että hänen sileä pukunsa oli kaunis juuri vanhanaikaisessa yksinkertaisuudessaan ja että itsetiedoton viehkeys somisti sen pientä kantajaa. Yhteen kiusaukseen Polly oli jo langennut ennen äidin kirjeen saapumista ja hän katui sitä katkerasti.

— Polly, saanhan minä sanoa sinua Marieksi, sanoi Fan kerran heidän ollessaan ostoksilla.

— Voit sanoa Maryksi jos haluat, mutta minä en tahdo mitään ie-päätettä nimeeni. Minua sanotaan Pollyksi kotona ja siitä nimestä minä pidän, mutta Marie on minusta ranskalaista hienostelua.

— Minä kirjoitan aina omaan nimeeni ie-päätteen kuten toisetkin tytöt.

— Minusta kaikki nuo Nettiet, Nelliet, Hattiet ja Salliet panevat pään pyörälle. Miltä nyt Polliekin näyttäisi kirjoitettuna!

— Olkoon sitten! Minun pitikin puhua aivan toisesta asiasta. Kuule, sinun on ehdottomasti hankittava itsellesi pronssinväriset kengät, sanoi Fan vetoavasti.

— Miksi, minähän tulen toimeen ilmankin?

— Siksi, että ne ovat muodissa, eikä voi olla kunnollisesti pukeutunut ilman pronssikenkiä. Minä menen ostamaan sellaiset itselleni, ja sinun täytyy myös tulla.

— Eivätkö ne ole kauhean kalliit?

— Ehkä kahdeksan tai yhdeksän dollaria. Minä otan omat kenkäni laskuun, eikä haittaa vaikei sinulla olekaan rahaa. Minä kyllä lainaan.

— Minulla on kymmenen dollaria, jotka saan käyttää mieleni mukaan, mutta aion hankkia niillä tuomisia lapsille. Ja Polly otti epävarmana esille kukkaronsa.

— Sinähän voit valmistaa itse lahjat. Isoäiti kyllä keksii kaikenlaista kaunista. Ne ajavat saman asian, ja lahjarahalla saat hankituksi itsellesi kengät.

— No, minä lähdän katsomaan, sanoi Polly ja seurasi Fannyä kauppaan, jossa hienoja kenkiä katsellessaan tunsikin itsensä suorastaan rikkaaksi ja tärkeäksi.

— Eivätkö ne ole ihanat? Jalkasi ovat taivaalliset noissa kengissä, Polly. Osta ne minun kutsuihini. Tanssit niissä kuin keijukainen, kuiskasi Fan.

Polly katseli siroja kiiltäviä kenkiä, joissa oli napitetut varret, hilpeät korot ja herkulliset kärjet, totesi jalkojensa näyttävän niissä kauniilta ja sanoi vähän ajan päästä ostavansa ne. Hän iloitsi kengistään, kunnes pääsi kotiin ja yksin jäätyään kurkisti kukkaroonsa, jossa oli enää yksi dollari ja luettelo äidille ja lapsille aiotuista lahjoista. Miten orvolta dollari näyttikään ja miten pitkäksi luettelo venyi, kun ei ollut enää rahaa ostoksiin.

— En voi tehdä luistimia Nedille enkä kynäkoteloa Willille, ja niitä he hartaasti toivovat. Nyt on myös mahdotonta ostaa isälle kirjaa ja äidille kaulusta, kun itsekkäästi tuhlasin kaikki rahat. Miten saatoinkaan unohtaa heidät? Ja Polly katseli pahoilla mielin uusia kenkiään niiden seistessä siinä kuin valmiina tanssiin. — Ne ovat ihanat, mutta en luule niiden tuntuvan hyvältä jalassa, koska muistan koko aikana unohtuneet lahjat, huokasi Polly ja sysäsi houkuttelevat kengät pois näkyvistään.

— Minäpä menen kysymään isoäidiltä, minkälaisia lahjoja voisin valmistaa, sillä jos minun kerran on tehtävä ne itse, on aloitettava heti paikalla, muuten en saa valmista. Ja hän alkoi heti touhuta iloiten siitä, että saattoi unohtaa tunnonvaivat kovassa työssä.

Isoäiti kykeni auttamaan häntä pulasta ja ehdotti jokaiselle jotakin, hankki tarvikkeet ja osoitti hyvää makua ja näppäryyttä. Polly tunsu suurta helpotusta, mutta kun hän rupesi neulomaan äidilleen kauniita ruusunpunaisella silkkinauhalla solmittavia vuodesukkia, hän uhrasi monta vakavaa ajatusta viettelysten houkutuksille. Jos joku olisi juuri silloin kysynyt, miksi hän huokaili niin raskaasti kuin jokin olisi painanut hänen omaatuntoaan, hän olisi vastannut: — Pronssinväristen kenkien takia.

4

PIKKU SEIKKOJA

— Sataa niin hijveästi, etten voi mennä ulos, ja kaikki ovat äkäisiä minulle eivätkä tahdo leikkiä minun kanssani, sanoi Maud, kun Polly tapasi hänet portailta murjottamassa ja pysähtyi kysymään, miksi hän oli niin huonolla tuulella.

— Minä leikin sinun kanssasi, kunhan et vain huuda ja herätä äitiäsi. Mitä leikitään?

— En minä tiedä. Minua kyllästyttää, kun kaikki minun leikkikaluni ovat jikki ja kaikki nuket paitsi Klaaja ovat saijaina, maurusi Maud ja lyödä mäjäytti pariisilaisnukkeaan, jota riiputti säälimättömästi jalasta.

— Tule katsomaan, kun rupean ompelemaan pikkusiskoni nukelle vaatteita, ehdotti Polly toivoen sillä huvittavansa kiukuttelevaa tyttöä ja saavansa samalla oman työnsä valmiiksi.

— Enkä tule, koska siitä tulee vajmaan kauniimpi kuin minun Klaajastani. Klaajalta ei saa vaatteita päältä ja Tom pilasi ne kun hän heitteli sitä puutajhassa.

— Entä jos ratkoisit vaatteet sen päältä; minä näytän sitten miten uusia tehdään. Sen jälkeen voit pukea ja riisua Klaaran niin usein kuin haluat.

— Minä alan heti. Leikkaaminen on kauhean hauskaa, sanoi Maud kasvot kirkastuen.

Majoituttuaan tyhjään ruokailuhuoneeseen tytöt ryhtyivät heti työhön, ja kun Fan keksi heidät, Maud nauroi täyttä kurkkua Klaara-raukalleen, jolta oli riisuttu hienoudet ja joka oli tekemässä kuperkeikkoja vallattoman emäntänsä käsissä.

— Eikö sinua hävetä leikkiä vielä nukeilla, Polly. Minä en ole koskenut niihin enää aikoihin, sanoi Fan katsellen heitä ylimielisesti.

— Ei hävetä, sillä Maud on siitä mielissään ja sitä paitsi ilahdutan samalla Kitty-sisartani, ja eiköhän ompeleminen ole hyödyllisempää kuin itsensä pynttäminen ja joutavat kirjat. Ja Polly jatkoi ompelemistaan päättäväisen näköisenä, sillä hänellä ja Fannyllä oli ollut pieni kiista; Polly ei näet ollut antanut ystävänsä kammata tukkaansa 'muiden ihmisten tapan' eikä pistää reikiä korvalehtiinsä.

— Älä ole vihainen, Polly, keksitään jotain hauskaa, sillä tänään on ollut kauhean ikävä päivä, sanoi Fanny sovintoa havitellen, sillä päivä olisi kaksin kerroin ikävämpi ilman Pollyn seuraa.

— En voi. Minulla on kiire.

— Sinulla on aina kiire. En ole ikinä nähnyt yhtä ahkeraa tyttöä. Kuinka sinä aina keksitkin tekemistä? kysyi Fanny katsellen kiinnostuneena pientä punaista villamekkoa, jota Polly parhaillaan

puki nuken ylle.

— Se on helppoa. Mutta kyllä minustakin on joskus hauskaa laiskotella, maata vain sohvalla lukemassa tai olla mitään ajattelematta. Laitanko valkoisen musliiniesiliinan vai mustan silkkisen? lisäsi Polly silmäillen tyytyväisenä työtään.

— Musliinisen, jossa on taskut ja sievät siniset nauhat. Odotahan, niin näytän. Ja unohtaen nukkien halveksuntansa Fanny istuutui ja oli kohta yhtä ahkerassa työssä kuin toisetkin.

Ikävä päivä kirkastui ihmeellisesti ja aika kului hauskaasti kielen laulaessa ja neulojen suihkiessa. Isoäiti kurkisti ovesta ja hymyili ahkeralle tyttöjoukolle sanoen:

— Sillä lailla, tytöt; nuket ovat turvallista seuraa ja ompelutaito tarpeen, vaikka se on nykyisin täysin unohdettu. Pienempiä pistoja, Maud, ompele sievempiä napinreikiä, Fanny; ja sinä, Polly, leikkaa huolellisesti, äläkä tuhlaa kangasta. Yrittäkää parastanne, huolellisin ompelija saa minulta palasen valkoista silkkiä nuken hatuksi.

Fanny kunnostautui ja sai palkinnon, sillä Polly auttoi Maudia ja jätti oman työnsä. Hänelle riitti, kun herra Shaw nähtyään hänen säteilevät kasvonsa teepöydässä sanoi:

— Arvaan että Polly on ollut loihdimassa tänään päivänpaistetta.

— Minä puin vain Maudin nuken.

Eikä Polly tosiaan tiennyt tehneensä mitään erityistä, mutta tuollaiset pikku asiat odottavat aina tekijäänsä tässä matoisessa maailmassa, jossa usein sattuu pilvisiä päiviä, mieli masentuu ja velvollisuus on ristiriidassa hovin kanssa. Tämäntapaiset vähäiset seikat ovat omiaan nuorille; ystävällinen ajatus, epäitsekäs pieni teko tai piristävä sana ovat sellaisia lahjoja, ettei kukaan voi vastustaa niitä eikä olla rakastamatta niiden antajaa. Äidit tekevät paljon tällaisia tekoja huomaamattomasti ja kiitosta saamatta, mutta ne muistetaan vielä kauan jälkeen päinkin eivätkä ne jää koskaan tehoamatta, sillä niiden yksinkertainen taikavoima yhdistää sydämet toisiinsa ja pitää kodin onnellisena.

Polly oli oppinut tämän salaisuuden. Hän teki mielellään pikku palveluksia, joita toiset eivät kiireissään huomanneet; ja toimiessaan kiitosta odottamatta hän levitti päivänpaistetta ympärilleen. Hänen oma kotinsa oli niin tulvillaan rakkautta, että hän huomasi oitis sitä puuttuvan Fannyn kodista ja alkoi miettiä syytä, miksi nämä ihmiset eivät olleet ystävällisiä ja kärsivällisiä toisiaan kohtaan. Hän ei koettanutkaan löytää vastausta, mutta yritti parhaansa mukaan rakastaa ja palvella heitä, ja hänen herttaisuutensa, avuliaisuutensa ja vilpittömyytensä valloittivat jokaisen.

Herra Shaw oli erittäin ystävällinen Pollylle, sillä hän piti tämän vaatimattomasta ja kohteliaasta käytöksestä. Polly oli niin kiitollinen hänen suopeudestaan, että unohti pian pelkonsa ja osoitti mieltymystään pienillä palveluksilla, jotka suuresti ilahduttivat herra Shaw'ta. Kun hän lähti aamuisin virastoonsa, Polly saattoi häntä puiston halki vilkkaasti jutellen ja hyvästeli hänet hymysuin ja päätään nyökyttäen, kun he erosivat suuren portin luona. Aluksi herra Shaw ei paljon huomannutkaan näitä saattomatkoja, mutta oppi pian kaipaamaan Pollyä, ellei tämä tullut, sillä koko hänen päivänsä kirkastui aina kun pieni harmaapukuinen olento, jolla oli älykkäät kasvot ja iloinen ääni, tuli saattamaan häntä talvisen puiston läpi käsi luottavaisesti hänen kädessään. Tullessaan myöhään kotiin hän oli iloinen nähdessään ruskean kiharapään odottavan ikkunassa, huomattessaan tohvelinsa ja sanomalehden paikoillaan ja ahkeran jalkaparin valmiina palveluksiin.

— Olisipa Fannykin enemmän hänen kaltaisensa, hän mietti usein katsellessaan tyttöjä, jotka luulivat hänen syventyneen politiikkaan tai rahamarkkinatilanteeseen. Herra Shaw-paralla oli ollut niin kiire rikastua, ettei hän ollut ennättänyt herättää lapsissaan rakkautta. Nyt hänellä oli enemmän aikaa, ja pojan ja tyttärien tultua suuremmiksi hän oli alkanut kaivata jotain. Polly opetti tietämättään mitä häneltä puuttui ja sai lasten rakkauden ja kiintymyksen tuntumaan niin kallisarvoiselta, ettei hän olisi halunnut enää olla vailla sitä, vaikkei tiennytkään, miten olisi saavuttanut lastensa luottamuksen. Nämä taasen olivat aina nähneet hänet kiireisenä, välinpitämättömänä ja hajamielisenä.

Kun Polly eräänä iltana ennen nukkumaan menoa suuteli tapansa mukaan isoäitiä, Fanny nauroi hänelle ja sanoi:

— Voi, mikä lapsi sinä olet! Me olemme liian vanhoja tuollaiseen.

— Minun mielestäni eivät ihmiset ole koskaan liian vanhoja suutelemaan isäänsä ja äitiään, vastasi Polly nopeasti.

— Oikein, Polly, sanoi herra Shaw ja ojensi tytölle kätensä niin ystävällisesti, että Fanny tuijotti

häneen hämmästyneenä ja sanoi sitten arasti:

— Luulin ettet välitä sellaisesta, isä.

— Totta kai välitän, kultaseni, ja herra Shaw ojensi toisen kätensä Fannylle, joka suuteli häntä tyttäreillisesti sydän täynnä hellyyttä, jonka lapsuuden aikainen tapa oli elvyttänyt.

Rouva Shaw oli hermostunut, kärsimätön invalidi, joka vähän väliä tarvitsi jotain. Polly saattoi siis tehdä paljon pikku palveluksia rouva Shaw'lle, ja hän teki ne niin mielellään, että rouvaparka oli onnellinen saadessaan pitää tämän hiljaisen, auttavaisen lapsen luonaan lukemassa ääneen, toimittelemassa asioita ja ojentamassa senkin seitsemää hartialiinaa, joita puettiin ylle ja riisuttiin ehtimiseen.

Isoäitikin oli iloinen saadessaan avukseen kaksi aulista kättä ja jalkaa. Polly vietti monta onnellista hetkeä hänen vanhanaikaisissa huoneissaan, oppi kauniita käsitöitä ja kuunteli hänen tarinointiaan aavistamatta lainkaan, miten paljon päivänpaistetta toi yksinäiselle vanhukselle.

Tom oli Pollyn harminkappaleena pitkän aikaa, sillä hän törmäsi odottamatta tielle milloin mistäkin. Hän kiusasi, mutta silti huvitti Pollyä, oli toisena päivänä kiltti, toisena häijy. Väliin Polly luuli, ettei Tom enää koskaan olisi ilkeä, mutta seuraavassa hetkessä tämä oli taas täynnä koiruuksia ja viittasi kintaalla katumukselle ja parannukselle. Polly herkesi jo pitämään häntä toivottomana, mutta koska hän oli tottunut auttamaan jokaista, joka oli vaikeuksissa, hän oli hyvä Tomillekin.

— Mikä hätänä? Onko läksy liian vaikea? hän kysyi eräänä iltana, kun kuuli ähkymistä pöydän toiselta puolen, missä Tom istua jurotti resuinen kirjapinkka edessään, kädet tukkaan hautautuneina aivan kuin pää olisi haljeta hirvittävästä ponnistuksista.

— Vaikea! Tietäisitpä vain! Mitä pihkoja minä välitän vanhoista karthagolaisista? Regulus ei ollut hullumpi, mutta olen saanut kylläkseni hänestä! Ja Tom antoi latinan lukukirjalle läimäyksen, joka ilmaisi hänen tunteitaan paremmin kuin sanat.

— Minä pidän latinasta ja opin sitä aika paljon lukiessani Jimmyn kanssa. Voisin ehkä auttaa sinua hiukan, sanoi Polly Tomin pyyhkiessä hikeä kasvoiltaan ja virkistäytyessä pähkinöillä.

— Sinäkö? Pyh! Tyttöjen latinalla ei pitkälle potkita, oli nyreä vastaus.

Mutta Polly oli nyt jo tottunut Tomiin eikä säikähtänyt vähästä, vaan rupesi tarkastelemaan töhryistä sivua, johon Tom oli takertunut. Hän luki sen niin sujuvasti, että nuori herra herkesi hämmästyneenä maiskuttamasta ja katseli häntä kunnioittavasti, ja Pollyn lopetettua lukemisensa Tom sanoi epäluuloisesti:

— Ovela temppu, opettelit lukemaan sen etukäteen. Mutta et sinä minua niin vähällä hämää, neitiseni. Käännäpäs kymmenkunta lehteä ja koeta uudelleen.

Polly totteli ja luki entistä paremmin sekä sanoi nauraen:

— Minä olen lukenut koko kirjan läpi, et sinä saa minua kiinni.

— Miten sinä tulit lukeneeksi niin paljon? kysyi Tom täysin ymmällään.

— Luin Jimmyn kanssa, sillä isä antoi meidän lukea yhdessä kaikki läksyt. Se oli hauskaa ja me opimme nopeasti!

— Kerro Jimmystä. Hänhän on veljesi?

— Oli, mutta hän on kuollut. Kerron hänestä joskus toiste. Sinun pitäisi lukea nyt, minä voin ehkä auttaa sinua, sanoi Polly ja hänen huulensa värähtivät niukan.

— En ihmettelisi vaikka voisitkin. Ja Tom levitti heidän välilleen kirjan vakavan ja tärkeän näköisenä, sillä hän tunsu Pollyn olevan etevämpi ja se velvoitti häntä yrittämään parastaan sukupuolensa kunnian vuoksi. Hän kävi tarmokkaasti läksyyn käsiksi ja voitti pian vaikeudet Pollyn auttaessa silloin tällöin. Ja näin he jatkoivat hyvää kyytiä, kunnes eteen tuli muutama ulkoaoittava kieliopin sääntö. Polly oli unohtanut ne, joten he koettivat yhdessä painaa niitä mieleensä Tomin huojutellessa ruumistaan kädet taskussa ja kiireesti mutisten, Pollyn kierrellessä otsakiharaa sormensa ympäri ja papattaessa seinään tuijotellen.

— Selvä! hihkasi Tom.

— Selvä! toisti Polly ja sitten he kuulustelivat toisiaan, kunnes molemmat osasivat säännön virheettömästi.

— Sehän meni oikein mukavasti, sanoi Tom heittäen tyytyväisenä kirjan luotaan.

— Nyt käydään käsiksi algebraan, neitiseni. Siitä minä pidän yhtä paljon kuin vihaan latinaa.

Polly hyväksyi haasteen ja tunnusti pian Tomin voittajaksi. Tom pääsi taas tasapainoon, mutta ei ylpeilyt silti taidostaan, vaan neuvoi Pollyya niin isällisen kärsivällisesti, että tämän silmät rupesivat tuikkimaan pidätetystä naurusta. Ja kun Tom selitellessään tärkeänä matki tietämättään opettajaansa, Dominie Deanea, Polly oli vaikea olla purskahtamatta nauruun.

— Voin opettaa sinua toistekin, milloin vain haluat, ilmoitti Tom jalomielisesti ja heitti algebran latinan lukukirjan seuraksi.

— Sitten tulen joka ilta. Minusta tämä on hauskaa, tänne tultuani en ole opiskellutkaan tipan tippaa. Yritä sinä saada minut pitämään algebrasta, niin minä opetan sinua pitämään latinasta. Tahdotkos?

— Kyllä minä siitä pitäisinkin, jos vain joku neuvoisi minua. Deanan ukko pitää sellaista höykkyä, ettei häneltä ennätä mitään kysyä silloin kun läksyä valmistellaan.

— Kysy isältäsi, hän kyllä tietää.

— Enpä luule, enkä sitä paitsi välitä vaivata häntä, vaikka hän tietäisikin.

— Miksi et?

— Hän vain nipistäisi minua korvasta ja sanoisi minua tyhmäksi tai kieltäisi häiritsemästä.

— En usko. Hän on minulle hyvin kiltti ja minä kyselen häneltä kaikenlaista.

— Sinusta hän pitääkin enemmän kuin minusta.

— Et saa sanoa niin! Tietysti hän rakastaa sinua enemmän kuin minua, huudahti Polly moittivasti.

— Miksei hän sitten näytä sitä? mutisi Tom katseessaan haikeutta ja uhmaa, kun hän vilkaisi kirjastohuoneeseen, jonka ovi oli raollaan.

— Miten hän voisi, kun olet aina piikit pystyssä? kysyi Polly hetken mietittyään ja keksimättä parempaa vastausta.

— Miksei hän sitten anna minulle polkupyörää? Hän lupasi sen, jos teen kunnollisesti koulutehtävät kuukauden ajan; ja olen nyt rehkinyt kuin viimeistä päivää vähintään kuusi viikkoa eikä hän ole tietäkseenkään. Tytöt saavat kyllä kerjätynsi hepenensä. Minä en viitsi kerjätä, mutta älä luulekaan, että rupean lukemaan itseäni kuoliaaksi turhan takia.

— Ikävä juttu, mutta kyllä sinun silti pitäisi lukea, vaikka et saakaan siitä palkintoa, aloitti Polly yrittäen olla opettavainen, vaikka sydämessään säälikin Tom-parkaa.

— Älä saarnaile. Jos isäukko olisi edes vähän kiinnostunut minusta ja koulunkäynnistäni, en odottaisikaan mitään palkintoa, mutta hän on täysin välinpitämätön. Hän ei edes kysynyt, miten 'Regillus-järven taistelu' meni viime tunnilla, vaikka opettelini sen hänen takiaan, koska hän sanoi pitävänsä siitä.

— Voi, Tom! Esititkö sinä sen? Sehän oli hienoa! Jim ja minä lausuimme usein Horatiusta yhdessä, ja se oli kauhean hauskaa. Näytä nyt miten sinä esitit runon. Minä pidän siitä kovasti.

— Se on hirmuisen pitkä, vastasi Tom, mutta hänen kasvonsa kirkastuivat, sillä Pollyn osanotto tyynnytti hänen loukattuja tunteitaan ja hän halusi mielellään näyttää taitoaan. Hän alkoi melko laimeasti, mutta pian säkeiden sotainen kalskahdus sytytti hänet, ja ennen kuin tiesikään, hän oli hypähtänyt pystyyn ja jyrisytti niitä mahtavalla äänellä Pollyn kuunnellessa häntä mukana eläen. Tom lausui hyvin, sillä hän oli unohtanut itsensä ja esitti balladin niin vaikuttavasti, että Polly oli ihastuksesta tulipunainen ja myös toinen kuuntelija, joka oli seurannut tapahtumia lehtensä takaa, tunsii väreitä selkäpiissään.

Kun Tom vihdoin lopetti hengästyneenä esityksensä ja Polly taputti käsiään innostuneena, kaikui heidän takaansa vielä kovemmat suosionosoitukset. Molemmat pyörähtivät ympäri ja näkivät ovella herra Shaw'n, joka taputti käsiään kaikin voimin.

Tom näytti nololta eikä sanonut sanaakaan, mutta Polly juoksi herra Shaw'n luokse, tanssi hänen edessään ja sanoi innoissaan:

— Eikö ollutkin loistavaa? Eikö Tom lausunut hyvin? Kai hän nyt saa sen polkupyörän?

— Mainiota, Tom; sinustahan tulee vielä lausuja. Opettele toinenkin samanlainen runo, niin tulen kuuntelemaan sinua. No, mitä arvelet siitä polkupyörästä.

Polly oli ollut oikeassa, ja Tom myönsi mielellään, että 'isäukko' oli kiltti ja piti hänestä eikä ollut unohtanut lupaustaan. Isän odottamaton kiittely sai Tomin punastumaan mielihyvystä ja näpelöimään takinnappeja, mutta sitten hän katsoi iloisena tätä suoraan silmiin ja vastasi yhteen hengenvetoon:

— Opettelen varmasti.

— Hyvä on, katselehan sitten huomenna itsellesi uutta hevosta. Ja Shaw pöyhötti ystävällisesti punaista hiuspörröä tuntien isällistä iloa siitä, että pojassa sittenkin oli jotain.

Tom sai seuraavana päivänä polkupyöränsä, antoi sille nimeksi Musta Auster "Regillus-järven taistelun" mukaan ja koki heti kovia, kun alkoi ratsastaa uudella sotaoriillaan.

— Tule katsomaan kun minä ajan, kuiskasi Tom Pollylle, kun oli kolme päivää harjoitellut kadulla opeteltuaan sitä ennen ajamaan urheiluradalla.

Polly ja Maud lähtivät mielellään ja seurasivat silmä kovana hänen ponnistuksiaan, kunnes hän keikahti niin pahasti, että pyöräily oli vähällä katketa häneltä lopuksi ikää.

— Hei vain! Nyt Auster tulee! huusi Tom huristaessaan pitkää jyrkkää katua puiston laidassa.

Tytöt väistyivät ja Tom suhahti ohi viuhtoen niin mielettömästi käsiään ja jalkojaan, että koko vehje näytti karanneelta höyrykoneelta. Se olisikin ollut riemukasta menoa, ellei iso koira olisi äkkiä syöksynyt esiin erästä portista ja heittänyt koko komeuden katuojaan. Polly nauroi ja juoksi katsomaan mylläkkää: Tom makasi selällään pitkin pituuttaan, polkupyörä päällään ja vieressä iso koira hurjasti haukkuen. Mutta nähdessään Tomin kasvot Polly säikähti, sillä väri oli paennut niistä tyystin, hänen silmänsä näyttivät oudoilta ja otsassa olevasta isosta haavasta alkoi tihkua verta. Koiran isäntä huomasi myös sen ja nosti pojan maasta. Mutta Tom ei pysynyt pystyssä, vaan nyykähti istumaan jalkakäytävän reunalle. Polly piteli nenäliinaa hänen otsallaan ja kysyi hätääntyneenä, oliko hän kaatunut kuoliaaksi.

— Älkää säikäyttäkö äitiä! Ei minulla ole hätää. Minähän kaaduinkin vain nurinniskoin, hän sanoi vähän ajan perästä silmäillen maassa makaavaa polkupyörää, jonka särkyemisestä hän oli enemmän huolissaan kuin omasta tilastaan.

— Arvasin kyllä, että satutat itsesi tuolla kauhealla kapineella. Anna sen nyt olla ja tule kotiin, sillä päästäsi vuotaa verta aivan kamalasti ja kaikki katselevat meitä, kuiskasi Polly koettaen sitoa pahannäköistä haavaa pienellä nenäliinallaan.

— Lähdetään sitten. Hurja miten kummalliselta pääni tuntuu! Auta minua vähän. Ja lakkaa sinä ulvomasta, Maud, ja tule kotiin! Sinä tuot pyörän, Pat, minä maksan kyllä. Tom nousi hitaasti pystyyn ja Pollyn olkapäähän nojautuen jakeli käskyjään; ja sitten kulkue lähti liikkeelle. Ensimmäisenä iso koira vähän väliä haukhdellen, sitten lupsakka irlantilainen kiroten 'hyrrä-peijakasta', joksi hän halveksivasti nimitti Tomin jumaloimaa polkupyörää, seuraavana haavoittunut sankari uskollisen Pollyn tukemana ja joukon jatkona itkevä Maud, joka kantoi Tomin lakkia.

Pahaksi onneksi rouva Shaw oli isoäidin kanssa ajelulla ja Fanny kylässä, joten Tom saattoi turvautua vain Pollyyn, sillä sisäkkö pyörtyi heti nähtyään verta ja kamarineiti meni hälinässä täysin pyörälle päästään. Haava oli paha ja ommeltava heti kiinni, sanoi lääkäri saavuttuaan.

— Jonkun täytyy pidellä hänen päätään, hän lisäsi pantuaan rihman omituisen neulan silmään.

— Olen kyllä hiljaa, mutta jos jonkun on pidettävä minusta kiinni, niin pitäköön Polly. Et kai pelkää? kysyi Tom katsoen rukoilevasti Pollyyn, sillä ajatus ompelemisesta ei vähääkään miellyttänyt häntä.

Polly oli juuri puikahtamaisillaan tiehensä ja sanomassa: "Voi, en minä saata!" kun muisti Tomin kerran sanoneen häntä pelkuriksi. Nyt hänellä oli tilaisuus näyttää, ettei ollut pelkuri, eikä Tom-paralla ollut ketään toistakaan, joka olisi voinut auttaa häntä. Polly astui siis sohvan luo, jolla Tom makasi, nyökkäsi hänelle kehottavasti ja pani pehmeät pikku kätensä vahingoittuneen kohdan molemmin puolin.

— Olet tosi ystävä, Polly, kuiskasi Tom, puri hammasta, puristi kätensä nyrkkiin ja hiljaa maaten kesti kipunsa kuin mies konsanaan. Kaikki oli ohi parissa minuutissa, ja saatuaan lasillisen viiniä ja päästyään vuoteeseen hän tunsu olonsa taas hyväksi, vaikka päässä tuntuikin kipeältä. Hänen oli käsketty olla hiljaa, niinpä hän sanoi vain lyhyesti Pollylle: "Kiitoksia paljon", ja katseli kiittolisena tyttöä tämän hiipissä huoneesta.

Tomin oli maattava sisällä koko viikko, ja hän oli varsin jännittävän näköinen iso musta laastarilappu otsassaan. Kaikki hemmottelivat häntä, sillä tohtori oli sanonut, että jos isku olisi sattunut tuumankaan

lähemmäksi ohimoa, kuolema olisi ollut seurauksena. Niinpä entinen nyrpeä Tom tuntui kaikista entistä rakkaammalta heidän ajatellessaan, että olisivat voineet äkkiä menettää hänet. Isä kyseli hänen vointiaan monta kertaa päivässä, äiti puheli lakkaamatta "rakkaasta pojasta, joka töin tuskin oli pelastunut onnettomuudesta", isoäiti syötti hänelle kaiken maailman herkut ja tytöt palvelivat häntä kuin nöyrät orjattaret.

Tällä uudella kohtelulla oli erinomainen vaikutus, sillä kun laiminlyöty Tom oli selviytynyt perheen muuttuneen käytöksen aiheuttamasta hämmingistä, hän aivan loisti mielihyvää ja hämmästytti omaisiaan olemalla odottamattoman kärsivällinen, kiitollinen ja rakastettava. Kukaan ei saanut koskaan tietää, kuinka hyvää huomio teki hänelle, sillä harvoin pojat ilmaisevat tällaisia asioita muille kuin äidilleen, ja rouva Shaw puolestaan ei ollut koskaan löytänyt avainta poikansa sydämeen. Vähäinen siemen oli kuitenkin kylvetty ja juurtui, ja vaikka se itikin hitaasti, lopulta se kuitenkin versoi. Pollyllä oli kenties siihen osuutensa.

Illat olivat Tomista vaikeimmat, sillä liikunnan puute teki Tomin tapaisen reippaan pojan niin levottomaksi ja hermostuneeksi kuin ajatella saattaa. Koska hän ei osannut nukkua, tytöt yrittivät huvittaa häntä. Fanny soitteli ja luki ääneen, Polly lauloi ja kertoi tarinoita ja kertoi niin hyvin, että hänelle tuli pian tavaksi aloittaa tarinointinsa heti hämärän tultua Tomin istuessa lempipaikallaan isoäidin sohvalla.

— Annapas tulla! sanoi nuori sulttaani eräänä iltana, kun hänen pieni Sheherazadensa istuutui matalalle jakkaralle kohennettuaan ensin tulta, niin että huone oli valoisa ja kodikas.

— Tänä iltana en ole ollenkaan tarinointituulella. Olen jo kertonut kaikki mitä osaan, enkä keksi enää uusia, vastasi Polly nojaten päätään käteen niin murheellisena, että se oli Tomille aivan uutta. Hän katseli Pollyä hetken ja kysyi sitten uteliaasti:

— Mitä sinä ajattelit äsken, kun tuijotit valkeaan ja tulit synkemmän näköiseksi?

— Minä ajattelin Jimmyä.

— Etkö kertoisi hänestä? Sinähän lupasit joskus kertoa. Mutta älä sitten ellet halua, sanoi Tom osaaottavasti ääntään hiljentäen.

— Puhun mielelläni hänestä, mutta ei ole paljon kertomista, aloitti Polly kiitollisena Tomin osanotosta. — Kun olen täällä sinun luonasi, tulevat mieleeni ne ajat, jolloin istuin hänen sairastuvuoteensa vieressä. Meillä oli aina hurjan hauskaa.

— Hän oli varmaan hyvin kiltti?

— Ei erityisemmin. Mutta hän yritti olla, ja äiti sanoo, että sillä on jo puolet voitettu. Me aina väsyimme kesken, mutta teimme taas uusia päätöksiä ja yritimme lujasti pitää ne. Minä en tainnut päästä kovin pitkälle, mutta Jimmy pääsi ja kaikki rakastivat häntä.

— Riitelittekö te koskaan?

— Kyllä joskus, mutta emme me ikinä kauan vihoitelleet, vaan sovimme pian. Jimmyllä oli tapana tulla ensiksi ja sanoa: "Kaikki hyvin, Polly", ja hän sanoi sen niin ystävällisesti ja iloisesti, etten voinut olla nauramatta ja sopimatta heti hänen kanssaan.

— Oliko hän etevä?

— Taisi olla, sillä hän piti opiskelusta ja halusi päästä eteenpäin voidakseen auttaa isää. Minä olin aina kauhean ylpeä, kun kuulin ihmisten sanovan häntä kunnan pojaksi, mutta he eivät tienneet lähestulkoonkaan, miten viisas hän oli, koska hän ei pöyhisteltyt tiedoillaan. Sisaret taitavat aina olla mahtavia veljistään, mutta en luule monella työllä olevan siihen yhtä paljon syytä kuin minulla.

— Useimmat tytöt eivät välitä veljistään pennin vertaa, niin ettet sinä näy paljon tietävän niistä asioista.

— Mutta ainakin heidän pitäisi välittää ja he välittäisivätkin, jos veljet olisivat yhtä hyviä kuin Jimmy oli minulle.

— No, mitä hän sitten teki?

— Rakasti minua sydämestään eikä hävennyt näyttää sitä, vastasi Polly äänessään paljon puhuva nyhkyisy.

— Mihin hän kuoli? kysyi Tom vakavasti oltuaan vähän aikaa ääneti.

— Hän loukkaantui mäessä viime talvena, mutta hän ei koskaan sanonut, kuka oli siihen syyppää, ja hän eli vain viikon sen jälkeen. Minä autoin hänen hoitamisessaan, ja hän oli niin kärsivällinen, että aina ihmettelin, sillä hänellä oli hirveät tuskat koko ajan. Hän antoi minulle kirjansa, koiransa, täplikkäät kanansa ja ison veitsensä ja sanoi: "Hyvästi Polly" ja suuteli minua viimeiseksi ja sitten, — oi Jimmy, Jimmy! Kunpa hän voisi tulla takaisin!

Polly-ressun silmät täyttyivät kyynelistä, huulet vavahtelivat sitä enemmän mitä pitemmälle hän pääsi, ja tultuaan Jimmyn jäähyväisiin hän ei voinut enää jatkaa, vaan peitti kasvonsa ja itki pakahtuakseen.

Tom oli täynnä myötätuntoa, muttei tiennyt miten olisi osoittanut sitä. Hänen pudistellessaan kamferttipulloa ja koettaessaan keksiä jotain lohduttavaa Fanny tuli avuksi ja syleili Pollyä, taputteli ja suuteli häntä, kunnes kyynelät herkesivät vuotamasta.

— En mahtanut sille mitään. Olen ajatellut rakasta veljeäni koko illan, sillä Tom muistuttaa häntä, hän lisäsi huokaisten.

— Minäkö? Kuinka minä voin muistuttaa häntä, kun en ole yhtään hänen tapaisensa? kysyi Tom hämillään.

— Olet sinä joissakin asioissa.

— Tahtoisin olla, mutta en pysty, sillä hänhän oli kiltti.

— Olet sinäkin jos vain haluat. Eikö sinustakin, Fanny, Tom ole ollut kiltti ja kärsivällinen ja eikö meistä kaikista ole hauskaa, että hän on niin taitava? sanoi Polly, jonka sydämeen vieläkin koski veljen muisteleminen.

— On tosiaan. Hän on viime aikoina ollut kuin toinen poika; mutta kyllä hän taas parannuttuaan muuttuu entiselleen, vastasi Fanny, joka ei juuri luottanut sairastuoteella tehtyyn kääntymykseen.

— Sinähän se kaikki tiedät, murahti Tom ja heittäytyi uudestaan pitkälleen, hän oli näet kavahtanut istumaan, kun Polly oli yllättäen sanonut hänen muistuttavan rakasta Jimmy-veljeään. Pollyni nuukka, kyyneliin päättynyt kuvaus oli tehnyt Tomiin syvän vaikutuksen ja koskettanut hellää kohtaa hänen sydämessään. On hauska olla pidetty ja ihailtu ja mukavaa ajatella, että meitä kuoleman jälkeen kaivataan; niinpä Tomkin halusi äkkiä tulla sen pojan kaltaiseksi, joka ei ollut tehnyt mitään ihmeellistä, mutta jota sisar kuitenkin rakasti niin, että itki häntä vielä vuoden kuluttua hänen kuolemastaan, ja joka oli ollut niin ahkera ja taitava, että ihmiset sanoivat häntä kunnan pojaksi, ja yritti niin lannistumatta tulla hyväksi, että voitti kiltteydessä Pollyinkin, joka Tomin mielestä oli sentään jo kiltteyden perikuva.

— Toivoisinpa että minulla olisi samanlainen sisar kuin sinä, hän sanoi äkkiä.

— Ja minä toivoisin että minulla olisi sellainen veli kuin Jim oli, tiuskaisi Fanny, sillä hän tunsii moitetta Tomin sanoissa ja tiesi ansaitsevansa sen.

— Minun mielestäni teidän ei pitäisi kadehtia ketään, kun teillä on toisenne, sanoi Polly niin ikävöivä katse silmissään, että Tom ja Fanny alkoivat äkkiä ihmetellä, miksi he eivät viihtyneet ja pitäneet hauskaa keskenään kuten Polly ja Jim.

— Fanny ei välitä kenestäkään muusta kuin itsestään, sanoi Tom.

— Tom on sellainen jörrikkä, napautti Fan.

— Älkää puhuko noin, sillä jos jommallekummalle teistä sattuisi jotakin, niin toisella olisi paha mieli jäljestäpäin. Muistan jok'ikisen pahan sanan, jonka sanoin Jimmille, ja toivoisin etten olisi koskaan sanonut niitä.

Pollyn poskea pitkin kierähti kaksi isoa kyyneltä, jotka hän pyyhkäisi heti pois. Ne herättivät toisissa lämpimän tunteen, sisarrakkauden, joka siihen asti oli tukahdutettuna. He eivät enää sanoneet mitään, eivät tehneet päätöksiä eivätkä tunnustaneet vikojaan, mutta lähtiessään Fan taputti hellästi loukkaantuneen päätä (Tom ei olisi koskaan antanut anteeksi suukkoa) ja kuiskasi:

— Nuku hyvin.

Ja Tom vastasi ystävällisesti päätään nyökäyttäen:

— Nuku sinäkin, Fan.

Siinä oli kaikki, mutta se merkitsikin paljon, sillä ääni oli ystävällinen ja katse ilmaisi kiintymystä, joka teki sanat tarpeettomiksi. Polly huomasi sen, ja vaikka hän ei tiennytkään levittäneensä

päivänpaistetta, valo heijastui häneenkin niin, että hän nukahti tyytyväisenä, vaikka Jimmy-veli ei ollutkaan toivottamassa hyvää yötä.

5

IKÄVYYKSIÄ

Oltuaan jonkin aikaa oikein kilttejä lapsilla on tapana äkkiä mennä toiseen äärimmäisyyteen. Tomin onnettomuuden jälkeen nuoriso käyttäytyi koko viikon niin enkelimäisesti, että isoäiti sanoi pelkäävänsä heille tapahtuvan jotain pahaa. Vanhan rouvan ei olisi kuitenkaan tarvinnut olla huolissaan. Ylenpalttista hyveellisyyttä ei suinkaan kestänyt ikuisesti, sillä niin äkkiä ei pyhimyksiksi tulla muualla kuin satukirjoissa. Tom oli tuskin päässyt jaloilleen, kun koko joukko eksyi taas harhateille, ja siitä aiheutui paljon koettelemuksia.

Kaikki sai alkunsa Pollyn "typeryydestä", kuten Fan sanoi perästäpäin.

Pollyn rientäessä eräänä iltana herra Shaw'ta vastaan ja auttaessa hänen päältään takkia soi ovikello. Koska Polly ei ollut oppinut vieläkään suuren maailman tapoja, hän aukaisi itse oven, jolloin hänen käteensä työnnettiin kaunis kukkavihko.

— Kas vain. Pikku Polly näyttää aloittavan aikaisin, sanoi herra Shaw nauraen, kun näki tytön punehtunein, hymyilevin kasvoin haistelevan ihastuttavia kukkasia ja tutkivan heliotrooppeihin kätkeyttä kirjelappua.

Ellei Polly silloin olisi ollut "typerä", kuten Fan sanoi, hän olisi malttanut mielensä ja jättänyt asian silleen. Mutta Polly oli rehellinen sielu eikä hänen ollut koskaan tarvinnut salailia mitään. Niinpä hän vastasi suoraan tapaansa.

— Eivät nämä ole minulle vaan Fanille, luultavasti Frank-herralta.
Fan tulee varmaan iloiseksi.

— Vai lähettää se piimäsuu hänelle kukkiakin!

Ja herra Shaw oli kaikkea muuta kuin iloisen näköinen vetäessään esiin kirjelijun ja avatessaan sen siekailematta.

Vaikka Polly epäilikin, ettei Fan suinkaan olisi hyväksynyt tällaista toimenpidettä, hän ei uskaltanut sanoa sanaakaan, vaan ajatteli, miten hänellä oli ollut tapana näyttää isälleen kaikki hassunkuriset Pyhän Valentinin -päivän kirjeet, joita pojat lähettelivät ja miten he nauroivat yhdessä niille. Mutta herra Shaw ei nauranut luettuaan tunteelliset säkeet, jotka olivat seuranneet kukkakimppua. Polly suorastaan pelästyi hänen ilmettään, kun hän kysyi vihaisesti:

— Miten kauan tätä höpsötystä on kestänyt?

— En minä todellakaan tiedä. Ei Fan tarkoita sillä mitään pahaa. Voi, miksi minun pitikin aukaista suuni! änkytti Polly muistaen konserttipäivänä Fannylle antamansa lupauksen. Hän oli unohtanut sen tyystin totuttuaan näkemään "isot pojat", joiksi hän nimitti Frank-herraa ja hänen ystäviään, tyttöjen seurassa kaikissa tilaisuuksissa. Nyt hän äkkiä tajusi, että herra Shaw vastusti moisia huvituksia ja oli kieltänyt Fannyä osallistumasta niihin.

— Taivas, miten Fan nyt suuttuu! No, sitä ei voi auttaa. Tyttöjen ei koskaan pitäisi salata mitään isältään, etteivät joutuisi ikävyyksiin, ajatteli Polly nähdessään herra Shaw'n taittavan ruusunpunaisen kirjelijun ja pistävän sen takaisin kukkakimppuun, jonka hän otti Pollylta ja sanoi lyhyesti:

— Lähetä Fan luokseni kirjastoon.

— Nyt sinä typerys olet paljastanut minut! huudahti Fan äkäisenä ja kauhuissaan Pollyn välitettyä herra Shaw'n terveiset.

— Mutta mitä muutakaan saatoin sanoa? kysyi Polly poissa tolaltaan.

— Olisit antanut hänen luulla, että kukkavihko oli sinulle; silloin siitä ei olisi tullut mitään ikävyyksiä.

— Mutta sehän olisi ollut samaa kuin valehtelevä.

— Älä ole typerä. Olet aiheuttanut koko sotkun ja nyt saat luvan auttaa minua selviytymään siitä.

— Kyllä minä autankin siinä missä voin, mutta valehtelemaan en rupea, sanoi Polly kiivastuen.

— Ei sitä kukaan haluakaan. Pidä vain suusi kiinni ja anna minun selvittää asia.

— Sitten on parasta, että menet yksinäsi, aloitti Polly, kun alhaalta kuului ankara komennus:

— Etkö jo joudu sieltä?

— Ihan heti, vastasi nöyrä ääni, ja Fan tarttui Pollyyn kuiskaten: — Sinun täytyy tulla. Menen ihan sekaisin, kun hän puhuu tuolla äänellä. Auta minua, Polly, niin olet kiltti.

— Autanhan minä, kuiskasi Polly ja he menivät alakertaan pamppailevin sydämin.

Herra Shaw seisoi synkän näköisenä odottamassa. Kukkavihko lojui pöydällä ja sen vieressä herra Frank Mooren päättävällä käsialalla kirjoitettu kirje. Viitaten tähän vaikuttavaan epistolaan herra Shaw ryypisti mustia kulmakarvojaan, katsoi Fannyyn ja sanoi:

— Tämän hömpötyksen on loputtava kertakaikkiaan; ja jos se vielä jatkuu, lähetän sinut kanadalaiseen luostarikouluun.

Polly aivan tyrmistyi näin kamalasta uhkauksesta, mutta Fan, joka oli kuullut sen ennenkin, sanoi nenäkkäästi:

— En ole tietääkseni tehnyt mitään kauheaa. Enhän minä sille mitään mahda, jos pojat lähettävät piloillaan minulle lahjoja kuten toisillekin tytöille.

— Ei kirjeessä ole mitään pilaa. Mutta nyt ei ole kysymys siitä. Minähän kielsin sinua olemasta missään tekemisissä Mooren kanssa. Hän ei ole kunnan poika vaan keikari, enkä halua että hän liehuu ympärilläsi. Sinä tiesit sen etkä kuitenkaan totellut.

— Minä näen tuskin koskaan häntä.

— Onko se totta? kysyi herra Shaw kääntyen äkkiä Pollyyn päin.

— Voi, älkää kysykö minulta, herra Shaw. Lupasin etten... tuota, Fan kertoo kyllä itse, huudahti Polly hätäntyneenä ja tulipunaisena.

— Viis siitä mitä olet luvannut. Kerro minulle kaikki mitä tiedät tästä typerästä jutusta. Siitä on Fanille enemmän hyötyä kuin vahinkoa. Herra Shaw istuutui ja näytti ystävällisemmältä, sillä Pollyyn säikähdys liikutti häntä.

— Saanko kertoa? kuiskasi Polly Fanille.

— Yhdentekevää, vastasi Fan vihaisen ja samalla häpeilevän näköisenä ja seistä jurotti nenäliinaansa hypistellen.

Tiukan kyselemisen jälkeen Polly kertoi vastahakoisesti, mitä tiesi kävelyistä, aamiaisista, tapaamisista ja kirjelipuista. Kerrottavaa ei ollut paljon eikä se nähtävästi ollut niin vaarallista kuin herra Shaw oli odottanut. Hänen kulmakarvansa silisivät ja huulet värähtelivät useammin kuin kerran pidätetystä naurusta, kun hän kuuli miten hullunkurisesti nuoret loppujen lopuksi käyttäytyivät aikuisia matkiessaan.

— Älkää toruko kovasti Fania, sillä hän ei ole puoleksikaan niin hassu kuin Trix ja toiset tytöt. Hän ei halunnut lähteä ajelemaan, vaikka Frank-herra houkutteli ja hänen mielensä teki kauheasti. Fan on varmasti pahoillaan eikä enää unohda mitä olette sanonut, jos hän nyt saa anteeksi, sanoi Polly tosissaan saatuaan kerrotuksi koko hullunkurisen jutun.

— Enhän minä muutakaan voi, kun pyydät noin kauniisti. Niin, Fan, paina nyt mieleesi, että jätät kaikki hullutukset ja huolehdit läksyistäsi tai muuten lähetän sinut pois. Eikä Kanada talvisaikaan ole mikään leikkipaikka.

Puhuessaan herra Shaw hipaisi murjottavan tyttärensä poskea ja toivoi näkevänsä edes hiukkasen katumusta, mutta Fan oli loukkaantunut ja sanoi äreästi anteeksipyyntöä ajattelemtakaan:

— Kai minä nyt saan ottaa kukkani, kun tämä rähinä on ohi?

— Ne menevät suoraa päätä sinne mistä ne tulivatkin. Samalla kirjoitan muutaman rivin sille piimäsuulle, ettei hän enää toista kertaa lähetä sinulle kukkia. Soitettuaan kelloa herra Shaw lähetti pois onnettoman kukkavihon ja Pollyyn kääntyen sanoi ystävällisesti mutta vakavasti:

— Näytä sinä tälle tyhmälle tyttärelleni hyvää esimerkkiä ja tee parhaasi hänen hyväkseen.

— Minäkö? Mitä minä voin tehdä? kysyi Polly alttiina yrittämään mutta tietämättä mistä alkaisi.

— Tee hänet niin itsesi kaltaiseksi kuin suinkin, kultaseni. Mikään ei ilahduttaisi minua enempää. Menkää nyt ja nämä hullutukset loppukoot tähän.

Tytöt poistuivat hiljaisina eikä herra Shaw kuullut sen koommin koko jutusta. Mutta Polly parka kuuli, sillä Fan torui häntä niin, että Polly aikoi jo pakata tavaransa ja lähteä seuraavana päivänä kotiin. Mitä kaikkea hän sai kestääkään: hänelle saarnattiin, häntä haukuttiin, hänelle nakeltiin niskoja vielä monta päivää jälkeenkäin päin. Pollyn sydän oli täynnä, mutta hän kesti vaikeutensa ääneti ja muille kertomatta, vaikka Fanin kiittämättömyys ja kohtuuttomuus loukkasivat häntä syvästi.

Tom älysi asian laidan ja asettui Pollyn puolelle aiheuttaen uuden kitkan.

— Missä Fan on? kysyi Tom eräänä päivänä tullessaan sisarensa huoneeseen, jossa Polly makasi sohvalla koettaen unohtaa huolensa hauskan kirjan parissa.

— Alhaalla vieraittensa luona.

— Mikset sinäkin mennyt?

— Minä en pidä Trixistä enkä tunne hänen hienoja newyorkilaisystäviään.

— Etkä tahdokaan tuntea? Mikset sano suoraan!

— Se ei olisi kohteliasta.

— Mitä siitä! Tule, Polly, keksitään jotain hauskaa.

— Tahtoisin mieluummin lukea.

— Se ei ole kohteliasta.

Polly nauroi ja käänsi lehden, Tom vihelteli hetkisen, huokaisi sitten syvään ja painoi kädellä otsaansa, jota musta laastarilappu vielä koristi.

— Koskeeko päähäsi? kysyi Polly.

— Kauheasti.

— Sinun on parasta mennä pitkällesi.

— En voi. Minulla on rauhaton olo ja minua pitäisi huvittaa, kuten Maud sanoo.

— Odota, kunnes olen lopettanut tämän luvun, sanoi Polly säälivästi.

— Hyvä on, vastasi ovela poika, joka oli huomannut, että loukkaantunut pää oli joskus hyödyllisempi kuin ehjä, ja tyytyväisenä kepposestaan hän maleksi ympäri huonetta, kunnes Fanin lipasto kiinnitti hänen huomionsa. Se oli kaikenlaisten kaunistusaineiden peitossa, sillä Fan oli pukeutunut kovassa kiireessä ja jättänyt kaikki huiskin haiskin. Hyvinkasvatettu poika ei olisi kajonnut toisen tavaroihin ja kunnan veli olisi järjestänyt ne, mutta Tom ei ollut kumpikaan, ja niinpä hän ryhtyi intomielisesti sotkemaan Fannyn laatikoita, kunnes ne näyttivät siltä, kuin joku olisi ollut tekemässä niissä heinää. Hän kokeili miltä korvarenkaat, silkkinauhat ja kaulukset näyttivät hänen yllään, veti taskukellon, joka ei kaivannut vetoa, poltti uteliaan nenänsä hajusuolalla, kasteli likaisen nenäliinansa likomäräksi Fanin parhaalla hajuvedellä, voiteli kiharapörrönsä hänen hiusöljyllään, tupsutti kasvoilleen hänen orvokintuoksuista puuteriaan ja kiinnitti kaiken kukkuraksi hiuksiinsa tukun irtokiharoita, joiden olemassaoloa Fan koetti salailta. Tom-ilkimyksen aiheuttama hävitys sisarensa jännittävässä aarrelaatikoissa, rasioissa ja koteloissa oli sanoinkuvaamaton.

Saatuinaan kiharat monien vaikeuksien jälkeen kiinnitettyiksi hiuksiinsa ja kaiken kruunuksi vielä sinisen silkkinauhan Tom tarkasteli tyytyväisenä itseään peilistä ja huomasi vaikutuksen niin erinomaiseksi, että innostui havittelemaan vielä suurempaa muodonmuutosta. Fanin riisuma puku oli tuolilla, niinpä Tom pukeutui salaa siihen ja nauraa hihitteli itsekseen, sillä Polly oli täysin syventynyt lukemiseen ja vuodeutimet peittivät Tomin ilkiteot. Fanin paras samettiviitta ja hattu sekä karpännahkapuuhka täydensivät asun, ja kädet lanteilla Tom sipsutteli hämmästyneen Pollyn eteen, juuri kun tämä oli pääsemässä luvun loppuun. Pollysta kepponen oli niin hauska, että Tom seurauksia ajattelemta ehdotti mentäväksi alas vierashuoneeseen tyttöjä hämmästyttämään.

— Ei, herran tähden! Fan ei ikinä antaisi meille anteeksi, jos näyttäisit hänen kiharansa ja kapistuksensa niille ihmisille. Siellä on herrojakin eikä se olisi sopivaa, sanoi Polly kauhistuneena.

— Sitä haus Kempaa. Fan ei ole kohdellut sinua reilusti, ja hänelle olisi ihan oikein, jos esittelisit minut rakkaana ystävänäsi neiti Shaw'na. Mennään, tästä vasta tulee mainio kepponen.

— Minua et saa mukaasi mistään hinnasta, se olisi halpamaista. Riisu äkkiä vaatteet päältäsi, Tom. Keksitään jotain muuta hauskaa.

— En minä ole tässä pyntännyt itseäni turhan takia. Olen niin suloinen, että jonkun täytyy saada ihailua minua. Vie minut alas, niin nähdään, eivätkö he vain sanokin minua "suloiseksi olennoksi".

Tom näytti niin sanomattoman hullunkuriselta leyhytellessään kiharoitaan ja keikistellesään, että Polly purskahti uudestaan nauramaan, mutta siitä huolimatta hän oli vakaasti päättänyt, ettei Tom saisi nöyryyttää sisartaan.

— Pois tieltä sitten, ellet kerta tule. Minä ainakin menen alas, sanoi Tom.

— Etkä mene.

— Kuinka luulet estäväsi sen, neiti Tekopyhä?

— Näin. Ja Polly pani oven lukkoon, pisti avaimen taskuunsa ja nyökkäsi Tomille ilkkuvasti.

Tom oli luonteeltaan pippurinen ja vähäkin vastarinta sai hänet leimahtamaan. Pukuaan muistamatta hän tuli Pollyn luo ja sanoi uhkaavasti päätään ravistaen:

— Älä yritäkään. Minua ei väkisin pidätetä.

— Pääset ulos jos lupaat, ettet kiusaa Fannyä.

— Minä en lupaa mitään. Anna avain minulle hyvällä tai otan sen väkisin.

— Älä nyt riehu. Minä vain haluan estää sinua ikävyyksiltä, sillä Fanny raivostuu kauheasti, jos menet. Riisu ensin hänen tavaransa, niin minä päästän sinut ulos.

Tom ei suvainnut vastata, vaan marssi toiselle ovelle, jonka Polly tiesi olevan lukossa, kurkisti kolmannen kerroksen ikkunasta, mutta kun huomasi senkin pakotien mahdottomaksi, tuli takaisin äkäisen näköisenä. — Annatko minulle avaimen vai et?

— En anna, sanoi Polly urhoollisesti.

— Minä olen sinua vahvempi, joten sinun on parasta antaa.

— Kyllä minä sen tiedän, mutta olisi raukkamaista, jos noin iso poika ryöstäisi jotain tytöltä.

— En minä tahdo loukata sinua, mutta totisesti en siedä tällaista!

Tom yritti hillitä itseään nähtävästi häveten käytöstään, mutta oli kuitenkin niin kiihtynyt, ettei voinut antaa periksi. Jos Polly olisi silloin hiukan itkenyt, Tom olisi myöntynyt, mutta pahaksi onneksi hän nauraa kikatti, sillä Tomin uhkaava asento oli niin hullunkurisen ristiriitainen asun kanssa, ettei Polly mitenkään voinut pidättää nauruaan. Se ratkaisi asian. Yksikään tyttö ei saanut kikattaa hänelle, vielä vähemmän pitää häntä lukkojen takana. Sanaakaan sanomatta hän tarttui Pollyn käsivarteen, sillä avainta pitelevä käsi oli vielä taskussa. Toisella kädellään Polly puristi hamettaan ja piti hetken urhoollisesti puoliaan. Mutta Tomin vahvat sormet olivat vastustamattomat, tasku repeytyi, käsi tuli esille ja tuskasta parkaisten Polly pudotti avaimen lattialle.

— Oma syysi jos koski. En minä sitä tarkoittanut, murahti Tom lähtiessään ja jätti Pollyn nyyhkyttämään nyrjähtänyttä rannettaan. Poika meni alas, mutta ei vierashuoneeseen, sillä kepponen oli menettänyt makunsa. Saatuaan keittiötyöt nauramaan hän pujahti takaovesta yläkertaan hieromaan sovintoa Pollyn kanssa. Mutta tämä oli mennyt isoäidin huoneeseen, sillä vaikka vanha rouva oli itse ulkona, hänen huoneensa tuntui kuitenkin turvapaikalta. Tom oli juuri saanut tavarat järjestykseen, kun Fan tuli ylös äkäisempänä kuin koskaan ennen, sillä Trix oli kertonut hänelle viimeaikaisista huvituksistaan, joihin hänkin olisi voinut ottaa osaa, ellei Polly olisi lörpötellyt.

— Missä hän on? kysyi Fan aikoen purkaa kiukkunsa Pollyn niskaan.

— Istua mököttää kai huoneessaan, vastasi Tom, joka oli lukevinaan ahkerasti.

Samoihin aikoihin oli Maudkin joutunut liukkaalle jälle, sillä hoitajan mentyä tapaamaan alakerrassa olevaa ystäväänsä Maud oli marssinut Pollyn huoneeseen ja lohdututtui vallattomuuksilla. Polly oli

joskus varomattomuudessaan antanut hänen leikkiä venettä tyhjässä matka-arkussaan. Sitten hän oli kätkenyt salaisimmat aarteensa sen yläkeroon, jottei vain kukaan näkisi niitä. Hän ei ollut muistanut lukita arkkua, ja kun Maud kohotti nyt kantta alkaakseen merimatkinsa, hän keksi paljon mielenkiintoista katseltavaa. Hänen ollessaan juuri syventyneenä tähän puuhaan Fan astui huoneeseen ja kurkisti hänen olkinsa yli, mutta oli liian suuttunut Pollyyn ruvetakseen torumaan Maudia.

Koska Pollylla ei ollut rahaa tuomisiin, hän oli käyttänyt kekseliäisyyttään valmistaakseen kaikenlaisia lahjoja ja toivoi paljoudella korvaavansa niiden puutteellisuudet. Muutamat hänen yrityksistään olivat onnistuneet, toiset eivät, mutta hän säilytti ne kaikki, sekä hyvät että huonot, sillä hän tiesi, että lapset kotona iloitsivat kaikesta uudesta. Muutamia Maudin hylättyjä leikkikaluja hän oli sievästi korjannut Kitylle. Fannyn vanhoista silkkinauhoista ja pitseistä hän oli ommellut nukenvaatteita, ja pienet puuveistokset, joita Tom oli tehnyt aikansa kuluksi, hän oli niinkään tallettanut, jotta Will näkisi, mitä puukolla saa aikaan.

— Hyi, millaista rojua! sanoi Fan.

— Kummallinen tyttö, lisäsi Tom, joka oli tullut katsomaan mitä oli tekeillä.

— Älkää te naujako Pollyn tavajoille. Hän tekee kauniimpia nukkeja kuin sinä, Fan, ja hän kiihottaa ja piijttää paljon pajemmin kuin sinä, Tom, sanoi Maud.

— Mistä sinä sen tiedät? En ole koskaan nähnyt hänen piirustavan, sanoi Tom.

— Tässä kiijassa on paljon piijustuksia. Minä en osaa lukea kiijotusta, mutta kuvat ovat metkoja.

Innokkaana näyttämään ystävänsä taitoa Maud veti esiin paksun kirjan, johon oli kirjoitettu "Pollyn Päiväkirja" ja levitti sen polvilleen.

— Katsotaan piirustuksia. Ei se mitään tee, sanoi Tom.

— Vilkaistaan vain pikkuisen, vastasi Fan, ja samassa he jo olivat nauramassa lystikkäälle piirrokselle, joka esitti Tomia makaamassa katuojassa, iso koira vierellään haukkumassa ja polkupyörä matkan päässä. Kuva oli varsin kömpelösti tehty, mutta niin lystikäs, että se osoitti Pollyn huomaavan asioiden naurettavat puolet. Muutamaa lehteä myöhemmin oli pilapiirros Fannysta ja Frank-herrasta, sitten isoäiti huolellisesti tehtynä, Tom lausumassa runoan, herra Shaw ja Polly puistossa, Maud, jota Katy kantaa nukkumaan, ja sitten kaikki koulutyöt, joiden naurettavia piirteitä säälimätön käsi oli korostanut.

— Mokomakin veijari, joka ivaa meitä selän takana, sanoi Fan ärtyneenä, kun huomasi Pollyn kaikessa hiljaisuudessa kostaneen hänen ja hänen ystäviensä ylenkatseen.

— Hän piirtää hyvin, sanoi Tom tarkastellen arvostelevasti hauskan näköisen pojan kuvaa, jonka ympärille Polly oli piirtänyt auringon säteet ja kirjoittanut alle "Rakas Jimmy".

— Et ihailisi häntä, jos tietäisit mitä hän kirjoittaa sinusta, sanoi Fan, jonka katse oli eksynyt vastapäisen sivun riveille ja viipynyt siellä niin kauan, että hän oli ennättänyt lukea jotain, joka kiihotti hänen uteliaisuuttaan.

— Mitä sitten? kysyi Tom unohtaen hetkessä ylevät päätöksensä.

— Hän sanoo tässä: "Minä koetan pitää Tomista, ja kun hän on hyvällä päällä, tulemme mainiosti toimeen keskenämme. Mutta sitä ei kestä kauan. Hän suuttuu helposti ja on ynseä isälleen ja äidilleen ja kiusaa meitä tyttöjä ja on niin kauhea, että minä melkein vihaan häntä. Se on kyllä väärin, mutta en voi sille mitään." — Mitäs tästä pidät? kysyi Fanny.

— Lue eteenpäin, neitiseni, niin näet, mitä hän sanoo sinusta, sinkautti Tom, joka oli lukenut eteenpäin.

— Minustako? Ja Fan jatkoi hätäisesti lukemistaan. "Fanin kanssa voimme tuskin enää tulla ystäviksi, sillä hän valehteli isälleen eikä anna anteeksi sitä, etten minä valehdellut. Luulin häntä hienoksi tyköksi, mutta enpä tiedä. Jos hän olisi samanlainen kuin silloin, kun näin hänet ensimmäisen kerran, niin pitäisin hänestä yhä, mutta hän ei ole kiltti minulle, ja vaikka hän puhuikin kohteliaisuudesta, ei ole kohteliaista kohdella toveriaan sillä tavoin kuin hän. Hän pitää minua kummallisena ja maalaisena ja kyllähän minä sellainen olenkin; mutta minä en nauraisi kenenkään köyhän tytön vaatteille enkä syrjisi häntä, vaikkei hän käyttäytyisi aivan samoin kuin kaikki toiset tytöt täällä. Hän naureskelee minulle enkä minä enää voi pitää hänestä. Lähtisinkin kotiin, ellei se näyttäisi kiittämättömältä herra Shaw'ta ja isoäitiä kohtaan, ja heitä minä rakastan sydämestäni."

— Siitä sait, Fan. Sulje nyt kirja ja tule pois, sanoi Tom nauttien suunnattomasti tästä

laitahyökkäyksestä vaikka toisaalta tunsikin syyllisyyttä sen verran kuin yleensä kykeni.

— Luen vielä vähän, kuiskasi Fanny, käänsi pari lehteä ja pysähtyi sivulle, joka oli tuhraantunut sieltä täältä, aivan kuin sille olisi tipahtanut kyyneliä.

Aikaisin sunnuntaiaamuna. Kukaan ei ole vielä noussut pilaamaan rauhaani, ja minun täytyy nyt kirjoittaa päiväkirjaani, sillä olen viime aikoina ollut niin paha, etten ole voinut aikaisemmin kirjoittaa. Olen hyvilläni että vierailuni pian loppuu, sillä tunnen oloni täällä vaivautuneeksi, eikä minulla ole ketään auttamassa, kun teen väärin. Ensin minä kadehdin Fannyä, mutta en nyt enää, sillä hänen isänsä ja äitinsä eivät huolehdi hänestä niin kuin minun vanhempani huolehtivat minusta. Hän pelkää isäänsä ja saa äitinsä tekemään mielensä mukaan. Olen kuitenkin iloinen, että tulin tänne, sillä nyt näen ettei raha voi antaa ihmisille kaikkea. Tahtoisin sitä kuitenkin edes vähän, sillä on hirmuisen hauskaa ostaa kauniita tavaroita. Olen juuri lukenut läpi päiväkirjani, eikä se taida olla mukavaa luettavaa, sillä olen kertonut näistä ihmisistä kaikenlaista, mikä ei ole oikein kaunista. Leikkaisin pois ne lehdet, ellen olisi luvannut uskollisesti pitää päiväkirjaa, ja haluan sitä paitsi keskustella äidin kanssa niistä asioista, jotka painavat täällä mieltäni. Huomaan kyllä, että suuri osa on omaa syytäni, sillä en ole ollut läheskään niin kärsivällinen ja miellyttävä kuin minun olisi pitänyt olla. Aion nyt tosissani yrittää olla tämän loppuajan niin kiltti kuin suinkin, sillä haluaisin heidän pitävän minusta, vaikka olenkin vain vanhanaikainen maalaistyttö.

Viimeinen lause sai Fannyn sulkemaan kirjan itsesyytösten vallassa, sillä hän itse oli kerran sinkauttanut nämä sanat kiukuspäissään eikä Polly ollut vastannut mitään, vaikka oli punastunut ja kyynelet olivat kihonneet hänen silmiinsä. Fan aukaisi suunsa sanoakseen jotain, mutta äännähdystäkään ei kuulunut, sillä ovelta seisoivat Polly katsellen heitä outo ilme kasvoillaan.

— Pengotteko te minun tavaroitani? hän kysyi matalalla äänellä silmät salamoiden ja posket palaen.

— Maud näytti meille kirjaa, jonka oli löytänyt, ja me olimme juuri katselemassa piirroksiasi, alkoi Fanny pudottaen kirjan aivan kuin se olisi polttanut hänen sormiaan.

— Ja lukemassa minun päiväkirjaani ja nauramassa minun lahjoilleni ja panemassa sitten syyn Maudin niskoille. Katalaa, en anna tätä teille ikinä anteeksi.

Polly purki suuttumuksensa henkeään välillä vetämättä ja juoksi sitten huoneesta, aivan kuin olisi pelännyt sanovansa liikaa, ja hänen katseessaan oli niin paljon halveksuntaa, surua ja kiukkaa, että kaikki kolme pahantekijää seisoivat mykkinä häpeästä. Tom ei pystynyt viheltämään, Maud oli niin kauhistunut lempeän Pollyn vihanpurkauksesta, että istui hiljaa kuin hiiri, kun taas syyllisyyden murtama Fan laski kunnioittavasti vähäiset lahjat käsistään, sillä ensimmäisen kerran hän jollakin tavoin vasta tajusi Pollyn köyhyyden. Pikkurihkama, jonka Polly huolellisesti oli tallettanut kotiväelleen, liikkui Fania ja muuttui arvokkaaksi hänen silmissään. Pannessaan pois päiväkirjan hän tunsikin, että siinä ollut tunnustus sattui häneen kipeämmin kuin mitkään Pollyn ääneen lausumat moitteet. Oli totta, että hän oli nauranut ystävälleen, joskus halveksinutkin häntä ja ollut leppymätön pienimmistäkin loukkauksista. Viimeinen sivu, jossa Polly otti syyn niskoilleen ja lupasi parhaansa mukaan koettaa olla entistä kiltimpi ja kärsivällisempi, sattui Fannyn sydämeen sulattaen sieltä kaiken penseyden, eikä hän voinut kuin painaa päänsä arkulle ja nyyhkyttää: — Syy ei ole Pollyssa, vaan minussa.

Tom, joka punoitti vieläkin häpeästä jouduttuaan kiinni itse teosta, jätti Fannyn kynelehtimään ja lähti miehekkäästi etsimään loukattua Pollyä tunnustaakseen moninaiset rikkomuksensa. Mutta Pollyä ei löytynyt mistään. Tom haeskeli ylä- ja alakerran huoneista, mutta ei löytänyt merkkiäkään koko tytöstä. Hän alkoi tulla levottomaksi. — Ei hän ole voinut karata kotiinsaakaan, hän tuumi itseksensä pysähtyessään hattutelineen luo. Nähdessään Pollyn pienen pyöreän hatun hän taputti sitä hellästi ja muisteli, miten usein oli temmannut sen Pollyä päästä tai sysännyt sen tyttörukan silmille. — Ehkä hän on mennyt toimistoon kertomaan isälle. Vaikka ei se olisi hänen tapaistaan. Käyn sentään katsomassa kadun kulmasta.

Tomilla oli kiire saada kengät jalkaansa. Hän avasi portaiden alla olevan pimeän komeron oven, mutta oli vähällä kaatua selälleen hämmästyksestä, sillä lattialla makasi Polly epätoivoissaan kaksi päällyskenkää päänsä alla. Nähdessään tämän surullisen näyn Tom unohti tykkänään katumuspuheensa. Hän huudahti hämmästyksestä ja jäi tuijottamaan Pollyä mykistyneenä. Polly ei itkenyt, vaan makasi niin hiljaa, että Tom alkoi luulla hänen pyörtyneen ja kumartui huolestuneena tarkastamaan. Silmäys kosteiden ripsien alta, pyöreä, tavallista punakampi poski ja kiivas hengitys rauhoittivat häntä. Rohkaisten mielensä hän istuutui saapaspihdille ja pyysi anteeksi kuin mies.

Polly oli tietysti hyvin suuttunut, ja siihen hänellä oli syytäkin. Mutta hän ei ollut pitkävihainen, ja kun ensimmäinen kiukunpuuska oli haihtunut, hänestä alkoi tuntua paremmalta. Ei tosin ollut helppoa antaa anteeksi, mutta kuultuaan Tomin vilpittömän katuvaan äänen, joka sortui vähän väliä, Polly ei voinut paaduttaa sydäntään eikä kieltäytyä antamasta anteeksi, varsinkin kun Tom avomielisesti

tunnusti, että "oli kirotun halpamaista nuuskia sillä tavoin toisen päiväkirjaa".

Polly oli iloinen siitä, että Tom tuli heti pyytämään anteeksi. Se oli kauniisti tehty. Hän antoi sille arvoa ja olikin jo sydämessään antanut Tomille anteeksi paljon ennen kuin sanoi sen julki, sillä totta puhuen Pollyssakin oli sen verran häijyyttä, että hänestä oli hauska nähdä sortaja anelemassa armoa vähän kauemmin — tietysti vain sen vuoksi, että se varmasti tehoaisi. Totta kai hän tekisi sovinnon, mutta oli aivan oikein, että Fan kasteli ensin pari nenäliinaa katumuksen kyyneleillä ja Tom istui epämurkavasti haukkumassa itseään milloin miksi viiden tai kymmenen minuutin ajan.

— Kas niin, sano nyt edes yksi ainoa sana. Minulla tässä kuitenkin on pahin osa. Millä sinä luulet minun yksinäni pystyvän hieromaan sovintoa, kun Fan itkee yläkerrassa minkä ennättää ja sinä kyyhötät täällä pimeässä komerossa mykkänä kuin kala. Olisin voinut juosta Smytheille hakemaan äitiä rauhantuomariksi, mutta en mennyt, koska olisin silloin kiemurrellut irti koko jutusta, sanoi Tom viimeisenä keinonaan.

Polly oli iloinen kuullessaan Fannyn itkevän. Se oli hänelle parahiksi, mutta hän ei voinut olla leppymättä Tomille, joka näytti olevan pahassa pulassa kahden itkeskelevän tyttölapsen välissä. Hymykuoppa ilmestyi sille poskelle, joka ei ollut piilossa, toinen käsi tuli verkalleen esiin kiharaisen pään alta ja ojentautui hiljalleen Tomia kohti. Tämä aikoi juuri puristaa sitä sydämellisesti, kun näki punaisen merkin ranteessa, ja tiesi mistä se oli tullut. Hänen ilmeensä muuttui ja hän tarttui pyöreään käteen niin hellästi, että Pollyn oli ihan kurkistettava mikä nyt tuli.

— Annatko tämänkin anteeksi? kuiskasi Tom ja silitti punaista rannetta.

— Annan; ei siihen enää paljon koske. Ja Polly veti kätensä pois pahoillaan, että Tom oli nähnyt sen.

— Olin totisesti aikamoinen lurjus! sanoi Tom tyytymättömänä itseensä. Samassa isän vanha majavannahkalakki vierähti hänen kasvoilleen keskeyttäen hänen itseoimauksensa.

He purskahtivat nauruun, ja kun Tom vapautui lakin pimennosta, Polly oli jo noussut istumaan.

— Fan on kauhean onneton. Jos tuon hänet tänne, annatko hänelle sukon ja sovit hänen kanssaan? kysyi Tom muistaen rikostoverinsa.

— Minä menen hänen luokseen. Ja Polly livahti komerosta yhtä vikkelästi kuin oli tullutkin ja jätti tyytyväisyyttä uhoilevan Tomin istumaan saapaspihdeille.

Kuinka tytöt selvittivät välinsä, sitä ei kukaan saanut ikinä tietää, mutta paljon puheen, itkun ja naurun jälkeen rauha lopulta syntyi. Vähäistä usvaa leijaili vielä ilmassa myrskyn jälkeen, sillä Fan oli hyvin nöyrä ja lempeä sinä iltana, Tom miettiänsä, mutta tavattoman kohtelias ja Polly jalomielisen ystävällinen, sillä lempeäluonteisille anteeksianto on helppoa, ja kokemansa yliolkaisuuden jälkeen hän oli yhtä mielissään hyvittelystä kuin kuka tyttö tahansa.

Harjatessaan hiuksiaan illalla ennen nukkumaanmenoa hän kuuli koputuksen. Avattuaan oven hän näki vain pitkän mustan pullon, jonka ympärille oli sidottu punainen flanellilappu kaulahuiviksi, ja korkin päällä, kuin kolmikulmaisena hattuna, oli kirjelippu, johon oli kirjoitettu hyppivällä käsialalla seuraavat rivit:

"Polly kiltti. Opydilldock on mainiota nyrjähdyksiin. Jos kaadat sitä vähän flanelliin, jonka käärit ranteesi ympärille, niin käsi on aamulla kunnossa. Lähdetkö huomenna ajelemaan? Olen kamalan pahoillani, että satutin sinuun.

Tom."

ISOÄITI

— Missä Polly on? kysyi Fan eräänä pyrypäivänä tullessaan ruokasaliin, jossa Tom lojui sohvalla jalat ilmassa. Hän ahmi juuri jotakin noista mainioista seikkailukirjoista, joissa nuoret sankarit haaksirikkouduttuaan pelastuvat autiolle saarelle, joka on ympäri vuoden tulvillaan kaiken maailman hedelmiä, vihanneksia ja kukkia, tai eksyvät aarniometsiin ja kokevat pöyristyttäviä seikkailuja tappaessaan jos jonkinlaisia petoeläimiä ja joista he lopulta tekijän keksimiskyvyn ehdyttyä löytävät äkkiä tien kotiin saaliinaan tiikerin taljoja, kesyjä puhvelihärkiä ja muita miellyttäviä urhoollisuuden näytteitä.

— En minä tiedä, kuului Tomin lyhyt vastaus, sillä hän pakeni juuri valtavaa jättiläiskrokotiilia.

— Pane pois tuo typerä kirja ja tehdään jotain, sanoi Fanny maleksien haluttomasti huoneessa.

— Hei, nyt ne saivat sen! oli ainoa mitä keskittynyt lukija suvaitsi vastata.

— Missä Polly on? kysyi Maud liittyen toisten seuraan syli täynnä tanssipukuisia paperinukkeja.

— Menkää tiehenne, älkääkä häiritkö minua, huusi Tom kiukuissaan keskeytyksestä.

— Sano sitten, missä hän on. Sinä tiedät ihan varmasti, sillä hän oli täällä alhaalla hetki sitten, sanoi Fan.

— Ehkä isoäidin luona ylhäällä.

— Ilkimys! Tiesit sen koko ajan, mutta kiusallasi et vain sanonut, äkäili Maud.

Mutta Tom oli nyt veden alla keihästämässä jättiläiskrokotiiliaan eikä edes tajunnut, että nuoret neidit poistuivat närkästyneinä.

— Polly nököttää aina isoäidin huoneessa. Minä en ymmärrä, mitä hauskaa siinä on, sanoi Fan heidän noustessaan portaita.

— Polly on sitten mejkillinen, ja isoäiti lellii häntä paljon enemmän kuin minua, huomautti Maud loukkaantuneen näköisenä.

— Kurkistetaan vähän, mitä he tekevät, kuiskasi Fanny pysähtyen oven rakoon.

Isoäiti istui vanhan soman lipaston edessä, jonka ovet olivat selkoselällään ja josta näkyi vanhoja talteen pantuja aarteita. Jakkaralla vanhan rouvan jalkojen juuressa istui Polly katsoen hartaasti ja innokkaasti häneen ja ahmien tarinaa korkeakorkoisesta silkkikengästä, jota isoäiti piteli polvellaan.

— Niin, ystäväiseni, isoäiti sanoi, hänellä oli se jalassaan sinä päivänä kun Joe-eno tuli huoneeseen, jossa hän istui ompelemassa, ja sanoi: "Dolly, meidät on heti vihittävä." "Hyvä on", vastasi Dolly-täti ja astui vierashuoneeseen, jossa pappi jo odotti. Morsian ei edes vaihtanut pumpulipukuaan, joka hänellä silloin oli yllään ja hänet vihittiin oikeastaan sakset ja neulatyyny kupeella ja sormustin sormessa. Se tapahtui sotavuonna 1812, kultaseni, ja Joe-eno oli sotilas, jonka oli lähdeittävä sotaan. Hän otti pienen neulatyynyn mukaansa. Tässä se on, ja siinä on merkki luodista, joka on lävistänyt sen, ja eno sanoi aina, että Dollyn tyyny pelasti hänen henkensä.

— Voi, miten jännittävää! huudahti Polly tutkiessaan vaalennutta tyynyä ja siinä olevaa reikää.

— Et ole koskaan kertonut minulle tuota tarinaa, sanoi Fanny ja lehahti huoneeseen keksittyään näin mukavaa ohjelmaa pyrypäiväksi.

— Koska et ole ikinä pyytänyt minua kertomaan mitään, olen pitänyt vanhat tarinat omina tietoinani, vastasi isoäiti rauhallisesti.

— Kerro nyt sitten jotain, ole niin kiltti. Saammehan mekin jäädä katsomaan noita hauskoja esineitä? kysyivät Fan ja Maud katsellen uteliaina avonaista vanhaa lipastoa.

— Ellei Pollylla ole mitään sitä vastaan; hän on tullut seurakseni ja minä yritän huvittaa häntä, sillä minusta on aina hauskaa, kun hän piipahtaa luokseni, sanoi isoäiti vanhanaikaisen kohteliaasti.

— Eihän toki! Antakaa heidän vain jäädä kuuntelemaan. Minä olen usein kertonut, miten hauskaa meillä on, ja houkutellut heitäkin mukaan, mutta heidän mielestään täällä on liian hiljaista. Istukaa nyt, tytöt, ja antakaa isoäidin jatkaa. Näettekö, otan nyt kaapista jännittävän näköisen esineen, ja sitten hän kertoo siitä, sanoi Polly innokkaana saamaan tytöt mukaan leikkiin ja iloiten siitä, että he halusivat kuunnella isoäitiä, sillä hän tajusi, kuinka onnellinen vanha rouva oli saadessaan muistella menneitä ja nähdä lapset ympärillään.

— Näitä kolmea laatikkoa ei ole vielä avattu. Jokainen saa valita nyt omansa ja etsiä jonkin esineen, josta haluaa minun kertovan, sanoi rouva mielissään aarteittensa herättämästä kiinnostuksesta.

Tytöt avasivat laatikkonsa ja penkoivat niitä, kunnes löysivät sellaista, josta halusivat kuulla jotain. Maud oli ensimmäisenä valmis ja piteli oudonmallista palttinapussia, johon oli sinisellä langalla kirjailtu iso F. Hän kysyi sen tarinaa. Isoäiti hymyili silittäessään hellästi vanhaa esinettä ja alkoi kertoa selvästi hyvillään.

— Nelly-sisareni ja minä olimme pikkutyttöinä käymässä erään tätimme luona. Meillä ei ollut siellä

oikein hauskaa, sillä täti oli hyvin ankara. Eräänä iltana kun täti oli mennyt kylään ja vanha palvelija Debby nukkui huoneessaan, me istuimme ulkorapuilla kaivaten kotiin.

"Mitä oikein tehtäisiin?" sanoi Nelly.

Hänen puhuessaan putosi eteemme ruohikolle kypsä luumu aivan kuin vastaukseksi kysymykseen. Kaikki oli luumun syytä, sillä ellei se olisi pudonnut sillä hetkellä, en olisi koskaan keksinyt ajatusta, joka päähäni silloin iski.

"Syödään niitä niin paljon kuin ikinä jaksetaan ihan Betsey-tädin kiusallakin, koska hän on niin häijy", minä sanoin ja annoin Nellylle puolet isosta punaisesta luumusta.

"Se on kauhean tuhmaa", aloitti Nelly, "mutta otetaan sittenkin", hän lisäsi, kun makea suupala luiskahti hänen kurkustaan alas.

"Debby on nukkumassa. Tule auttamaan minua ravistelemissä", minä sanoin ja nousin innostuneena pystyyn.

Ravistelimme puuta, kunnes olimme ihan tulipunaisia, mutta ainoatakaan luumua ei pudonnut, sillä puu oli iso, eivätkä vähäiset voimamme riittäneet heiluttamaan sen oksia. Sitten heittelimme kiviä, mutta vain yksi vihreä raakile tipahti, ja viimeinen kivi rikkoi vajan ikkunan. Siihen se ilo loppui.

"Puu oli yhtä ärsyttävä kuin Betsey-tätikin", sanoi Nelly kun istahdimme hengästyneinä.

"Puhaltaisipa nyt tuuli ja pudottaisi ne meille", läähätin katsellessani kaihoten hedelmiä.

"Jos toivominen auttaisi, haluaisin niiden putoavan suoraan syliini", lisäsi Nelly.

"Voisit saman tien toivoa ne suoraan suuhusi, jos olet liian laiska poimimaan. Elleivät tikapuut olisi niin raskaat, voisimme koettaa niitä", minä sanoin, sillä olin päättänyt saada luumuja millä keinolla hyvänsä.

"Turhaa puhua niistä, kun emme saa niitä kuitenkaan liikkeelle. Sinä se luumuja halusit, näytä nyt kuinka hankit niitä", vastasi Nelly vähän äreänä, sillä hän oli haukannut palan vihreästä luumusta, joka sai hänen suunsa vääristymään.

"Odota vähän, niin näet", minä huusin, sillä päähäni oli pälkähtänyt uusi ajatus.

"Miksi riisut kengät ja sukat jalastasi? Ethän sinä osaa kiivetä."

"Älä turhia kysele, rupea vain heti poimimaan, kun luumuja alkaa tippua, senkin laiskuri!"

Tämän salaperäisen määräyksen annettuani tassuttelin avojaloin sisälle toteuttaakseni suunnitelmaani. Nousin yläkertaan ja pääsin ikkunasta vajan katolle, jota pitkin ryömin varovasti, kunnes tulin luumupuun lähelle. Kiekaisin äkkiä kuin kukonpoika. Nelly katsoi ylös ihmeissään, nauroi ja taputti käsiään huomatessaan, mitä minä aioin.

"Kunhan et vain luiskahtaisi ja satuttaisi itseäsi!"

"Siitä viis. Minä tahdon noita luumuja, vaikka taittaisinkin niskani."

Osaksi luisuen, osaksi kävellen etenin kaltevalla katolla, kunnes puun oksat olivat ulottuvillani.

"Eläköön!" huusi Nelly tanssien puun juurella, kun ensimmäinen ravisteluni pudotti tusinan verran luumuja hänen ympärilleen.

"Eläköön!" huusin minäkin ja päästin irti oksan yrittäen tarttua toiseen. Mutta samassa jalkani luiskahti, koetin tarttua johonkin, mutta en onnistunut ja kirkaisten putosin ruohikolle kuin jättiläisluumu.

Onneksi vaja oli matala, nurmi pehmeä ja puukin jarrutti, mutta sittenkin sain aikamoisen kuhmun ja pelästyin hirveästi. Nelly luuli, että olin kuollut, ja alkoi huutaa täyttä kurkkua. Mutta minä hyppäsin samassa ylös, sillä olin tottunut muksahduksiin enkä välittänyt kivusta läheskään yhtä paljon kuin luumujen menettämisestä.

"Ole hiljaa! Debby voi kuulla ja pilata koko ilon. Enkö minä sanonut, että hankkisin luumuja. Katso nyt miten paljon putosi minun mukanani."

Se olikin totta, sillä putoamiseni oli sattunut puuhun yhtä paljon kuin minuunkin, ja joka puolella ympärillämme oli vihreitä ja punaisia hedelmiä.

Kun kuhmu otsassani oli paisunut pähkinän kokoiseksi, olivat esiliinamme jo puolillaan luumuja, ja me istuuduimme nurmikolle nauttimaan niistä. Mutta ei siitä mitään tullut. Kaikkea vielä! Useimmat luumuista olivat vielä raakoja, toiset lintujen vikuuttamia, toiset murskaantuneet pudotessaan ja monet kovia kuin kivi. Nellyä pisti ampiainen, minun päätäni alkoi kivistää ja apeina me katsoimme toisiamme, kunnes Nellyn mieleen välähti mainio tuuma.

"Keitetään ne, kyllä niistä silloin tulee hyviä, ja pannaan vähän leikkisankoihin huomiseksi."

"Hienoa! Keittiössä on valkea. Debby jättää aina vesikattilan tulelle, ja voimme ottaa jonkin hänen kasareistaan. Minä tiedän, missä on sokeria, nyt meille vasta hauskaa tulee."

Menimme sisälle ja rupesimme vähin äänin töihin. Keittiössä oli iso avoliesi, jonka huolellisesti kootulla hiilloksella kiehui iso kattila koukussa riippuen. Kohensimme tulta ja panimme sille kasarini, ja kasariin parhaat luumumme ja vettä riittävästi turmelemaan ne. Mutta sitähan me emme tienneet, odotimme vain tärkeinä luumujen kiehumista molemmilla iso lusikka kädessä ja vieressämme sokeripurkki valmiina käytettäväksi.

Mutta kyllä niiden kypsyminen kesti! En ole ikinä nähnyt sellaista itsepintaisuutta. Ne eivät millään ottaneet pehmitäkseen, vaikka tanssivat kiehuvaan vedessä ja kolisivat kantta vasten.

Aurinko alkoi painua mailleen, ja pelkäsimme Debbyn tulevan alas. Mutta luumut vain eivät alkaneet saota. Vihdoin ne rupesivat halkeilemaan ja vesi muuttui ihanan punaiseksi. Panimme paljon sokeria sekaan ja maistelimme sosetta, kunnes esiliinamme ja kasvomme olivat ihan punaiset ja huulemme kuumien lusikoiden polttamat.

"Siinä on liikaa mehua", sanoi Nelly pudistaen päätään viisaan näköisenä. "Sen on oltava paksua ja kaunista, sellaista kuin äidilläkin."

"Minä kaadan vähän mehua pois, mehän voimme juoda sen", minä sanoin ja arvasin tehneeni jossakin erehdyksen.

Sitten Nelly otti kulhon ja minä pyyhkeen ja nostin varovasti ison kasarini tulelta. Se oli painava ja kuuma ja minua vähän pelotti, vaikka en sanonutkaan mitään. Juuri kun aloin kaataa, Debby huusi äkkiä ylhäältä portailta. "Lapset, mitä ihmettä te puuhaatte?"

Me säikähdimme hirveästi. Nelly pudotti kulhon ja juoksi tiehensä. Minä pudotin kasarini, mutta en juossut tieheni, sillä osa kuumasta mehusta roiskui paljaille jaloilleni ja nilkoilleni ja minä parkaisin tuskasta.

Debby hyökkäsi alas ja tapasi minut hyppimässä ympäri keittiötä iso kuhmu otsassa, suuri lusikka kädessä ja jalat purppuranpunaisina. Luumut olivat liedellä, kasari keskellä lattiaa, kulho oli särkynyt ja sokeri norui virtanaan, kuin olisi yrittänyt peittää makeaan kuoreen koko sekamelskan.

Debby oli minulle oikein kiltti, sillä hän ei joutanut torumaan, vaan nosti minut vanhalle sohvalle ja satoi jalkani öljytyillä pumpulikääreillä. Nelly, joka luuli minun olevan kuolemaisillani, juoksi naapuriin hakemaan Betsey-tätiä. Hän syöksyi itkien vanhojen naisten luo, jotka istuivat juhlallisina teepöytänsä ääressä.

"Voi, Betsey-täti, tulkaa sukkelaan, kasari putosi katolta ja Fannyn jalat kiehuivat punaisiksi!"

Kukaan ei nauranut tälle hullunkuriselle uutiselle, ja Betsey-täti juoksi kotiin teeleivos kädessä ja lankakerä taskussa, vaikka neule olikin jäänyt kyläpaikkaan.

Minulla oli aika kovat tuskat, mutta en ollut pahoillani perästäpäin, sillä opin rakastamaan Betsey-tätiä, joka hoiti minua hellästi ja näytti unohtavan ankaruutensa ollessaan huolissaan minusta.

Tämä pussi tehtiin ilokseni ja se riippui sohvan yläpuolella, jossa makasin kaikki nuo ikävät päivät. Huvittaakseen minua täti pani sen aina täyteen kauniita tilkkuja, pähkinöitä tai piparminttupastilleja, mieliherkkujani, vaikka hän ei pitänyt niistä, että lapsille syötettiin makeisia, niin kuin en minäkään nyt.

— Se oli mukava tajina, olisin minäkin ollut mielelläni siellä, sanoi Maud armollisesti ja pani pois pikku pussin tarkastettuaan ensin huolellisesti, löytyisikö sen jostain nurkasta vielä vanha pähkinä tai syötäväksi kelpaava piparminttupastilli.

— Sinä syksynä meillä oli kyllä viljalti luumuja, mutta emme silti välittäneet niistä paljonkaan, sillä meidän kepposemme oli kotona yleisenä pilan aiheena, ja vielä vuosien perästä luumuja nähdessämme Nelly ei malttanut olla katsomatta minuun ilkkurisesti ja kuiskaamatta: "Muistatko punaiset sukat!"

— Kiitoksia, sanoi Polly. — Nyt on sinun vuorosi, Fan.

— Tässä on tukku kirjeitä, ja tahtoisin kuulla, onko näistä mitään kerrottavaa, vastasi Fanny, joka toivoi romanttista tarinaa.

Isoäiti käänteli käsissään pientä kirjetukkua, jonka ympärille oli sidottu haalistunut punainen silkkinauha. Siinä oli kymmenkunta kellahtavaa kirjellippusta, jotka oli kirjoitettu karkealle paksulle paperille ja joissa punaiset lakat oli vielä kiinni nurkissa selvänä merkinä siitä, että ne oli kirjoitettu siihen aikaan, jolloin ei ollut vielä nimikirjaimin varustettuja kirjepapereita ja liimattavia kirjekuoria.

— Eivät ne ole rakkauskirjeitä, kultaseni. Olen saanut ne tovereiltani sen jälkeen, kun pääsin neiti Cottonin koulusta. Eipä niistä taida olla mitään kerrottavaa. — Ja isoäiti selaili kirjeitä hämärtyneillä silmillään, jotka olivat olleet perin nuoret ja kirkkaat hänen ensi kerran lukiessaan samoja kirjeitä.

Fanny oli vähällä sanoa: "Minä valitsen uudestaan", kun isoäiti alkoi nauraa niin sydämellisesti, että tytöt arvasivat hänen mieleensä palautuneen jonkin hupaisan vanhan muiston, joka ehkä huvittaisi heitäkin.

— Hyvänen aika! En ole muistanut tätä kepposta neljäänkymmeneen vuoteen. Rakas vallaton Sally Pomroy! Ja nyt hän on jo isoäidin äiti! huudahti vanha rouva, kun hän luettuaan yhden kirjeistä rupesi puhdistamaan silmälasejaan.

— Voi, kertokaa hänestä! Sen täytyy olla jotakin hauskaa, kun teitä niin nauratti, sanoivat Polly ja Fanny yhteen ääneen.

— Se oli hupaisa juttu. Hauskaa että muistin sen, sillä se on juuri sopivaa kerrottavaa teille nuorille.

— Siitä on nyt monta vuotta, alkoi isoäiti pirteästi. — Opettajat olivat siihen aikaan paljon ankarampia kuin nykyään. Neiti Cottonin koulussa oppilaat eivät saaneet pitää valoa huoneissaan yhdeksän jälkeen iltaisin eivätkä mennä ulos yksinään, ja heidän oli käyttydyttävä mallikelpoisesti aamusta iltaan.

Arvaatte että kymmenen elämänhaluisen ja vilkkaan tytön mielestä nämä säännöt olivat liian vaikeita noudatettaviksi, ja siksi he tekivätkin salaa kaikenlaisia kepposia, vaikka julkisesti käyttäytyivätkin hyvin.

— Kerran neiti Cotton ja hänen veljensä istuivat vierashuoneessa kouluajan päätyttyä, ja nuoret neidit oli lähetetty nukkumaan. John-herra oli hyvin kuuro ja Priscilla-neiti hyvin likinäköinen. Molemmat vajavaisuudet olivat tytöille joskus hyödyksi, vaikka kerran saatiinkin kokea aivan päinvastaista, niin kuin kohta kuulette.

Olimme viikon päivät olleet hyvin mallikelpoisia emmekä enää voineet hillitä pursuavaa elämänhaluamme, vaan rupesimme suunnittelemaan kekkereitä. Käytimmekin kaiken kekseliäisyytemme, jotta ne onnistuisivat.

Ensimmäinen este raivattiin näin: Kun ei ollut lupa mennä yksin ulos, päätimme laskea Sallyn alas ikkunasta, sillä hän oli pieni ja kevyt ja erittäin nokkela. Hän sai tehtäväkseen ostaa yhteisillä taskurahoillamme pähkinöitä, nekkuja, leivoksia ja hedelmäkakkua sekä kynttilän, että saisimme valoa, sillä Betsey otti tapansa mukaan kynttilät lähtiessään huoneestamme.

Sinä iltana monet meistä ilmoittivat jo kahdeksalta olevansa hyvin väsyneitä ja menivät huoneeseensa jättäen toiset ompelemaan neiti Cottonin kanssa, joka luki ääneen Hannah Mooren "Pyhiä näytelmiä" niin unettavalla äänellä, että se vaikutti kuulijoihin kuin oopiumi.

Ikävä sanoa, mutta minä olin kepposen johtajia; ja niin pian kuin olimme päässeet yläkertaan, otin tarkoitukseen varatun nuoran ja käskin Sallyä laskeutumaan alas. Talo oli vanhanaikainen ja sijaitsi rinteessä, eikä valitsemamme vaatekomeron ikkuna ollut montakaan jalkaa maasta.

Oli kesäilta, joten kahdeksan aikaan oli vielä aivan valoisaa, mutta emme pelänneet kenenkään näkevän, koska katu oli yksinäinen ja naapurissa asui vain kaksi vanhaa naista, jotka laskivat uutimet jo auringonlaskun aikaan eivätkä ikinä kurkistaneet ulos ennen aamua.

Sally oli lahjottu lupaamalla hänelle niin paljon herkkuja kuin hän ikinä kykeni syömään, ja oikeana huimapäänä hän oli valmis mihin vain. Sidottuaan nuoran vyötäisilleen hän ryömi ikkunasta. Me laskimme hänet onnellisesti alas, heitimme ison korin hänen jälkeensä ja näimme hänen pujahtavan nurkan taakse minun iso hattuni päässään ja hartioilla toisen tytön liina, ettei kukaan tuntisi häntä.

Sitten me puimme yöpuvut leninkien päälle ja makasimme rauhallisesti vuoteissa Betsey'n tullessa tavallista aikaisemmin, sillä ilmeisesti neiti Cotton oli ruvennut epäilemään äkillistä väsymystämme. Puolen tuntia makasimme nauraen ja kuiskutellen ja odotimme Sallyn merkkiä. Vihdoin kuulimme

ikkunan alta sirkan hätäistä sirtystä ja hypättyämme pystyyn näimme pienen olennon alhaalla hämärässä.

"Voi, pian, pian!" huusi Sally läähättäen. "Vetäkää kori ylös ja päästäkää minut sisään, sillä näin herra Cottonin torilla ja juoksin koko matkan, että joutuisin ennen häntä kotiin."

Ensin tuli ylös raskas kori poukkoillen ja seinää raapien ja tuoksuen kerrassaan herkulliselta. Nuora heitettiin uudestaan alas. Vedimme ensin pitkään ja lujaan, kaikki yhteisvoimin, ja lopulta saimme hinatuksi Sally-paran puolitiehen, kun — ikävä kertoakaan — nuora luiskahti käsistämme, Sally putosi maahan ja sai kiittää ikkunan alla olevaa heinäkasaa ehjinä säästyneistä jäsenistään.

"Hän tulee, hän tulee! Vetäkää minut ylös, taivaan tähden!" huusi Sally kömpien jaloilleen ehjänä mutta hyvin säikähtyneenä.

Näimme mustan olennon lähestyvän ja hinasimme tytön sisään kolistellen entistä lujemmin ja syleilimme häntä onnellisina, sillä häthätää hän oli pelastunut herra Cottonin näkyvistä; tämän silmät olivat näet yhtä tarkat kuin kuulo huono.

Kuulimme ulko-oven sulkeutuvan, sitten äänten sorinaa ja lopulta Betsey'n raskaat askelet yläkertaan johtavilla rapuilla.

Koppa lennähti sängyn alle ja salaliittolaiset pujahtivat peittojen alle, ja huone oli moitteettomassa kunnossa sillä hetkellä, kun Betsey pisti päänsä ovesta.

"Kyllä se herra on vanha hupakko, kun lähetti minut taas tänne. Mitä lie kuvitellut nähneensä ikkunan luona. Uutimien lepatusta se vain oli, sillä tyttöressuthan nukkuvat kuin lamfaat", kuulimme hänen puhelevan itseksensä, ja yleinen naurunhihitys hypitti hänen lähdettyään valkeita vuodepeitteitä.

Sally oli loistavalla tuulella urotyönsä onnistumisesta ja tanssi huoneessa kuin keijukainen yöpaita pukunsa päällä. Sitten hän palmikoi tukkansa hullunkurisille pikku saporaille ja kiinnitti juhlan kunniaksi ison punaisen neulatyynyn rintaneulakseen.

Tytöt menivät sopimuksen mukaan huoneisiinsa ja pian yläkerrassa oli pimeää ja hiljaista, niin että neiti Cotton saartoi ruveta nauttimaan elämästään.

Kohta alkoivat kuitenkin kummitukset liikkua ja hiiret pujahtivat pelästyneinä takaisin loukkoihinsa, sillä valkeita haamuja hiipi huoneesta toiseen, kunnes kaikki olivat koolla eräässä pienessä huoneessa.

Vahti asetettiin ovelle, hätämerkistä sovittiin, kynttilä sytytettiin ja herkut levitettiin sanomalehtipaperille vuoteen viereen. Peite pantiin niin, että sen saattoi vaaran uhatessa lennättää herkkujen päälle.

Miten mainiolta kaikki maistuikaan! En ole tainnut milloinkaan syödä mitään niin herkullista kuin ne silloiset murentuneet tortut, jotka ahmittiin hätäisesti siinä huonepahasessa Sally'n hullutellessa ja toisten nauttiessa sydämensä halusta luvattomasti hankituista makeisista. Tietysti se oli rumasti tehty, mutta minun täytyy kertoa totuus. Olimme juuri aloittamassa kakkua, kun kova rapina häiritsi meitä.

"Hälytys! Paetkaa! Juoskaa! Piiloon! Älkää naurako!" kuului monesta suusta huuto, ja me loikkasimme vuoteisiimme niin kiireesti ja äänettömästi kuin suinkin, kädet ja suu täynnä. Seurasi pitkä äänettömyys, jonka katkaisi uusi rapsahdus, mutta kun ketään ei tullut, päätimme lähettää jonkun tiedustelemaan. Minä läksin. Vartijaksi asetettu Mary torkkui puoliuudessa ikävöiden hartaasti omaa osaansa herkuista.

"Se oli oikea rotta. Minä en ole inahtanutkaan. Mene nyt lopettamaan. Minua jo kyllästyttää vahtiminen", sanoi Mary hosuen hyttysiä ympäriltään. Kiirehdin takaisin hyvine uutisineni. Kaikki olivat taas nopeasti jalkeilla. Sytytimme uudestaan kynttilän ja jatkoimme kemuja. Herkut olivat tosin jonkin verran kärsineet Sally'n kierähdettyä niiden päälle, mutta emme välittäneet siitä, ja kohta kakku oli lopussa.

"Nyt otetaan pähkinät", minä sanoin tarttuen paperipussiin.

"Ne ovat manteleita ja maapähkinöitä, joten voimme rikkoa ne hampaillamme. Katso vain, että tartut oikeasta päästä pussiin", sanoi Sally.

"Kyllä minä tiedän mitä teen." Ja näyttääkseni, kuinka taitava olin, ravisteloin vähän pussia, jolloin pähkinät lensivät ympäri huonetta ja rapisivat paljaalla lattialla kuin raesade.

"Siinä nyt näit", huusi Sally, kun Mary alkoi raapia ovea kuin raivokas rotta ja alhaalta kuului oven narahdus.

Siinäkos tuli kiirettä! Kynttilä puhallettiin sammuksiin, ja jokainen hyökkäsi tiehensä niin paljon herkkuja mukanaan kuin ehti käsiinsä kaapata. Sally sukelsi vuoteeseen, museri surutta viimeisen tortun ja hajotti nekut yltympäri. Mary parka oli vähällä joutua satimeen, sillä neiti Cotton oli nopsajalkaisempi kuin Betsey, ja vahtimme sai juosta henkensä edestä.

Meidän huoneemme oli ensimmäisenä ja hyvässä järjestyksessä, vaikka kahdet punaiset kasvot näyttivät tyynyllä levätessään vähän epäilyttäviltä. Neiti Cotton tähyili ympärilleen ja näytti niin hullunkuriselta ilman myssyä, että vuodetoverini olisi purskahtanut nauruun, ellen olisi nipistänyt häntä varoittavasti.

"Hyvät neidit, mitä tämä säädytön melu merkitsee?"

Muuta vastausta ei tullut kuin heikkoa kuorsausta. Neiti Cotton marssi seuraavaan huoneeseen, teki saman kysymyksen ja sai saman vastauksen. Kolmannessa huoneessa makasi Sally, ja vapisimme pelosta vanhan neidin mennessä sinne. Yritimme kurkistella sinne päin ja kuunnella henkeä pidätellen.

"Sarah, kerro heti, mitä tämä kaikki merkitsee?" Mutta Sally vain huokaili unissaan ja mutisi ovelasti: "Äiti, ota minut kotiin. Minä kuolen nälkään täällä Cottonilla."

"Varjelkoon! Onko lapsessa kuumetta?" kauhistui neiti Cotton, joka ei huomannut juoruavia pähkinöitä jaloissaan.

"Täällä on niin ikävää ja kolkkoa! Voi, ota minut kotiin!" vaikeroi Sally käsiään huitoen.

Tämä viimeinen näytös sotki koko asian, sillä huitoessaan Sally tuli paljastaneeksi rintaansa kiinnitetyn ison punaisen neulatyynyn. Vaikka neiti Cotton olikin likinäköinen, häneltä ei kuitenkaan jäänyt huomaamatta tämä hullunkurinen esine eikä liioin appelsiini, joka vierähti tyynyttä, eivätkä kengät, jotka näkyivät sängyn jalkopäästä.

Neiti Cotton riuhtaisi pois peitteen ja siinä Sally sitten makasi nekkupaperien, leivosten, appelsiinien ja omenien keskellä hiukset saparoilla, merkillinen solki rinnassaan ja pölyiset kengät jalassaan ja vieressään kynttilä, joka oli polttanut reiän lakanaan.

Neiti Cottonin kauhun huuto havahdutti Sallyn, ja hän rupesi nauramaan niin iloisesti, ettei kukaan meistä voinut olla seuraamatta hänen esimerkkiään, ja pitkän aikaa huoneissa kiiri raikuva nauru. En todellakaan tiedä milloin olisimme lopettaneet, ellei Sally olisi saanut väärään kurkkuun pähkinää, joka hänellä oli ollut suussaan, ja pelästyttänyt meitä puolikuoliaiksi.

— Mihin teidän herkkunne sitten joutuivat ja miten teitä rangaistiin? kysyi Fanny kesken naurunsa.

— Loput herkut joutuivat sikojen ruuaksi ja meitä pidettiin vedellä ja leivällä kolme päivää.

— No, tulitteko paremmiksi?

— Eikös mitä! Me teimme vielä kymmenkunta muuta kepposta samana kesänä, ja vaikka en voikaan olla nauramatta niitä muistelllessani, älkää sentään luulko lapsikullat, että hyväksyisin sellaista käytöstä, kaukana siitä.

— Se oli vasta mainio juttu! Anna tulla lisää, isoäiti, ja kerro jotain pojista, yhtyi keskusteluun uusi ääni. Tom oli näet kenenkään huomaamatta tullut toisten joukkoon saatuaan kirjansa luetuksi ja istahtanut hajareisin tuolille. Hän oli nauranut isoäidin kertomukselle täyttä kurkkua.

— Odotahan vuoroasi, Tommy! No, rakas Polly, mitä sinä haluat? kysyi isoäiti näyttäen pirteältä ja onnelliselta, sillä vanhat muistot olivat selvästi virkistäneet häntä.

— Jätä minut viimeiseksi ja kerro Tomille ensin, sanoi Polly viitaten Tomia lähemmäksi.

Tom istuutui jalat ristissä lattialle lipaston alimman laatikon eteen. Isoäiti avasi sen silittäen lempeästi Tomin kiharaista päätä ja sanoi:

— Täällä, kultaseni, minä säilytän pikku muistoja Jack-veljestäni. Poikaparka hukkuu merillä, kuten tiedät. No, valitse nyt mistä pidät, ja minä koetan muistella siitä jotain kerrottavaa.

Tom penkoi kiireesti laatikkoa ja kaivoi esiin pienen rikkinäisen pistoolin.

— Tämä on juuri minua varten! Olisipa se vielä ehjä, että sillä voisi paukutella kissoja puutarhassa. Annahan kuulua, isoäiti!

— Muistan erään Jackin kepposen, jolloin tätä pistoolia käytettiin hyvin tehokkaasti, sanoi isoäiti

hetken mietittyään Tomin napsutellessa pistoolia tyttöjä kohti.

— Kerran kauan sitten, jatkoi vanha rouva mielissään tarkkaavaisesta kuulijakunnasta, isäni lähti liikematkalle ja jätti äidin, tädin ja meidät tytöt Jackin huostaan. Arvaatte kai, että Jack oli hyvin ylpeä tästä vastuusta. Ensimmäiseksi työkseen hän latasi tuon pistoolin ja piti sitä vuoteensa vieressä meidän kauhuksemme, sillä pelkäsimme hänen tappavan sillä itsensä. Viikon verran kaikki sujui hyvin, mutta sitten meitä säikäytettiin uutisella, että rosvoja kierteli kaupungilla. Me asuimme siihen aikaan maalla. Toiset kertoivat, että muutamat talot oli merkitty mustalla ristillä ja niistä kaikista oli varastettu, toiset taas sanoivat, että joukkioon kuului joku poikanen, sillä joku pikku lurjus oli tunkeutunut sisään ikkunoista, joista ei kukaan aikuinen olisi mahtunut kulkemaan. Jossain varkaat olivat syöneetkin ja jättäneet kinkun tähteitä ja leivoksia pihalle. Rouva Jones löysi puutarhastaan rouva Smithin hartialiinan ja lähettyviltä vasaran ja vieraan teekannun. Muuan mies kertoi jonkun koputtaneen yöllä hänen ikkunaansa ja sanoneen hiljaa:

"Onko siellä ketään?" Ja kun mies kurkisti ulos, hän näki kahden miehen juoksevan katua alaspäin.

— Me asuimme yksinäisessä paikassa aivan kaupungin ulkopuolella. Talo oli vanha ja siinä oli mukavat pienet ikkunat pihalle päin ja viisi ovea. Ainoa miehinen turvamme oli kolmetoistavuotias Jack. Äiti ja tati olivat hyvin arkoja, lapset liian pieniä ollakseen hyödyksi, joten Jack ja minä ryhdyimme vartijoiksi ja lupasimme juhlaisesti, että puolustamme urheasti kotia.

— Mainiota! Kai ne roistot tulivat! huudahti Tom ihastuksissaan tällaisesta alusta.

— Eräänä päivänä tuli sitten muuan pahan näköinen mies pyytämään ruokaa, jatkoi isoäiti nyökyttäen päätään salaperäisesti. — Minä näin hänen katselevan syödessään tutkivasti takaoven puusalpoja ja ruokailuhuoneen kaapin päällä olevaa hopeamaljaa ja kannua. Tulin epäluuloiseksi ja vartioin häntä kuin kissa hiirtä.

"Hän tuli varmasti tarkastamaan paikkoja, mutta kyllä me pidämme varamme", sanoin pontevasti kertoessani toisille miehestä. Pelkäsimme kaikki, ja varustuksemme olivat aivan naurettavia. Äiti pisti räikän tyynynsä alle. Tädillä oli vuoteessa aisakello. Lapset veivät pienen Jep-terrierin illalla huoneeseensa, ja Jack ja minä rupesimme vartijoiksi, Jack pistooleineen ja minä kirveineni, sillä en pitänyt ampuma-aseista. Bidy, joka nukkui ullakolla, harjoitteli hyppäämään vajan katolle, jotta selviäisi hädän tullen heti pakoon. Joka ilta järjestimme varkaille salahautoja, ja vuoteeseen jokainen otti arvoesineensä, rahat ja aseet.

Viikko kului eikä ketään kuulunut ja valppautemme vähän herpaantui, sillä toisetkin ihmiset alkoivat olla jo varpeillaan. Kaikkien valmistelujen jälkeen olimme lisäksi hiukan pettyneitä, kun emme päässeet näyttämään rohkeuttamme. Mutta lopulta ilmestyi musta merkki meidänkin oveemme ja siitkö kaikki säikähtivät, sillä nyt oli tullut meidän vuoromme.

Sinä iltana pantiin vesisanko takaportaiden juurelle ja kasa peltiastioita pääportaikon kamanaan, jotta syntyisi läiskettä ja räminää, jos joku yrittäisi sisään. Tiukuja ripustettiin ovenripiihin, seipäitä pisteltiin pimeisiin nurkkiin, jotta varkaat satuttaisivat niihin itsensä, ja koko perhe vetäytyi levolle aseineen, lamppuineen ja tulitikkuineen.

Jack ja minä jätimme huoneittemme välioven auki ja kyselimme ehtimiseen toisiltamme, kuuluiko mitään, kunnes Jack vaipui uneen. Minä pysyin valveilla ja kuuntelin sirkkojen sirstystä, kunnes kello löi kaksitoista. Sitten minuakin alkoi väsyttää ja olin juuri nukahtamaisillani, kun havahduin ulkoa kuuluviin askelten ääniin. Hiivittyäni ikkunaan ennätin nähdä kuunvalossa varjon liukuvan nurkan taakse ja häviävän näkyvistä. Minua värisytti, mutta päätin olla hiljaa kunnes olin ihan varma, että jotain oli hullusti, sillä olin jo monesti tehnyt turhia hälytyksiä enkä enää tahtonut Jackin nauravan minulle. Kurkistin ovesta ja kuulin samassa raaputtavaa ääntä vajalta päin.

"Tuolla ne nyt ovat; mutta en herätä toisia, ennen kuin tiu'ut soivat tai peltiastiat putoavat Rosvot eivät pääse pitkälle metelittä, ja jos vain onnistumme kaappaamaan niistä yhdenkään, saamme kiinniottopalkkion ja vielä kunnian kaupanpäällisiksi", mietin mielessäni ja puristin lujasti kirvestä.

Alhaalla suljettiin hiljaa ovi ja hiipivät askelet lähestyivät takaportaita. Varmana saaliistani aion juuri huutaa "Jack", kun takaportaiden vesisoikko läiskähti.

Siinä paikassa kaikki olivat hereillä ja pystyssä. Jack laukaisi pistoolinsa ennen kuin oli edes noussut vuoteestaan ja karjui "tulua" niin kovasti, että sai koko talon liikkeelle. Äiti pyöritti räikkää, tati soitti kelloa, Jeppe haukkui kuin hullu ja kaikki me kiljuimme. Ja alhaalta kuului aito irlantilainen parkaisu.

Joku toi lampun. Kurkistimme peloissamme alas ja näimme oman hupsun Biddymme vesisoikossa käsiään väännellen ja surkeasti valittaen.

"Taivaan vallat! Nyt ne tappavat minut Pyhimykset siunatkoot meitä! Miten ihmeessä minä jouduin tähän vesisoikkoon? Olin juuri hiipimässä sisään käytyäni vähän kävelemässä Mahoneyn Miken kanssa. Me meinaamme mennä tässä naimisiin Pyhän Patrikin päivänä."

Nauroimme niin, että saimme vaivoin hilatuksi tyttörukan soikosta. Vihdoin selvisi, mitä oli tapahtunut. Bidy oli pujahtanut ikkunasta ulos hiukan rupattelemaan Miken kanssa. Kun hän palasi, ikkuna olikin suljettu, ja hän istahti katolle yrittäen keksiä, miksi hänet oli näin salaperäisesti jätetty ulkopuolelle. Viimein hän alkoi väsyä. Silloin hän lähti kiertämään taloa ja löysi kellarin ikkunan, jota kaikista varotoimenpiteistä huolimatta emme olleet huomanneet sulkea. Sitä tietä hän luuli pääsevänsä helposti sisälle; mutta soikko olikin aivan uusi ansa, josta hänellä ei ollut aavistusta. Kompastuttuaan siihen hän säikähti niin, että rupesi ulvomaan.

Se ei kuitenkaan ollut ainoa vahinko, sillä täti pyörtyi pelästyksestä, äiti loukkasi kätensä särkyneeseen lamppuun, lapset vilustuivat hypellessään märillä portailla, Jeppe haukkui itsensä sairaaksi, minä nyrjäytin nilkkani ja Jack rikkoi peilin lisäksi koko pistoolinsa liian kovalla panoksella. Kun vahingot saatiin korjatuksi ja pahin hälinä oli ohi, Jack tunnusti merkinneensä oven kurillaan ja teljenneensä Biddyn paluutien rangaistukseksi, koska ei hyväksynyt hänen kuherteluaan. Sellainen heitti se poika oli!

— Eivätkö ne varkaat sitten ikinä tulleetkaan? huudahti pettyneenä Tom, jota Jackin kepponen huvitti.

— Eivät, mutta saimmehan me olla varppeillamme ja kokeilla urhoollisuuttamme, ja se tuotti tietysti suurta tyydytystä, vastasi isoäiti rauhallisesti.

— Kyllä kai sinä, isoäiti, olit urhoollisin koko joukosta. Olisinpa tahtonut nähdä sinut heiluttelemassa kirvestäsi, lisäsi Tom ihailen, ja vanha rouva näytti olevan yhtä mielissään kohteliaisuudesta kuin nuori tyttö.

— Minä valitsen tämän, sanoi Polly näyttäen pitkää valkeaa hansikasta, joka oli rypistynyt ja kellastunut aikojen kuluessa, mutta näytti kuin silläkin olisi ollut oma tarinansa.

— Niin, sillä on kyllä sellainen tarina, joka kannattaa kertoa! sanoi isoäiti lisäten ylpeästi: — Pidelkää, lapset, tätä vanhaa hansikasta kunnioittavasti, sillä Lafayetten maineikas käsi on koskettanut sitä.

— Voi isoäiti, onko tämä ollut teidän kädessänne? Oletteko te nähnyt Lafayetten? Kertokaa meille. Nyt vasta saamme hauskaa kuultavaa, huudahti Polly joka piti historiasta ja tiesi aika paljon tästä urheasta ranskalaisesta ja hänen sankarillisuudestaan.

Isoäiti kertoi aina mielellään tapauksesta ja muuttui sen kunniaksi suorastaan majesteettisen näköiseksi. Hän oikaisi selkensä, pani kädet ristiin, sanoi pari kertaa "hm" ja aloitti kertomuksen poissaolevan näköisenä aivan kuin olisi tähyillyt menneisiin aikoihin, jotka vähitellen alkoivat kirkastua.

— Lafayetten ensimmäinen vierailu tapahtui tietysti ennen minun syntymääni, mutta kuulin isoisältäni siitä niin usein, että tuntui kuin olisin omin silmin nähnyt kaikki. Hancockin täti asui siihen aikaan maaherran talossa Beacon Hiilissä. — Tässä kohtaa isoäiti ryhdistäytyi entisestäänkin, sillä hän oli hyvin ylpeä tädistään. — Voi, lapset, ne vasta olivat aikoja, hän sanoi huokaisten. — Ei nykyään ole enää sellaisia päivällis- ja iltakutsuja, damastiliinoja ja hienoja lautasia, vankkoja kauniita huonekaluja ja komeita vaunuja kuin silloin. Tädin vaunut oli sisustettu punaisella silkkisametilla. Kun vaunut maaherran kuoltua jouduttiin luovuttamaan, täti ratkoi niistä sametin ja meille tytöille tehtiin siitä päällysnutut. Hyvänen aika, miten elävästi muistankaan ne ajat, jolloin leikin tädin isossa puutarhassa ja ajelin Jackia kierreportaissa ylös ja alas. Saattaessaan tätiä päivällispöytään rakas isäni oli hyvin arvokkaan ja komean näköinen luumunväriseissä takissaan, polvisukissaan, joissa oli solki, ja niskapalmikossaan, jonka minä sain tavallisesti letittää.

Isoäiti unohtui ajatuksiinsa kesken kertomuksen ja muuttui taas pikku tytöksi eläen hetken leikkitoveriensa kanssa, jotka jo vuosia sitten olivat siirtyneet majan majoille. Polly kehotti toisia olemaan hiljaa eikä kukaan puhunut sanaakaan, ennen kuin vanha rouva pitkään huokaisten palasi nykyisyyteen.

— No niin, minunhan piti kertoa aamiaisesta, jonka maaherra halusi tarjota ranskalaisille upseereille. Ja komean aterian hänen rouvansa järjestikin, sillä hän oli hyvin vieraanvarainen nainen. Mutta sattui kai jokin erehdys, sillä viime tingassa huomattiin, ettei talossa ollutkaan maitoa. Sitä tarvittiin suuret määrät. Ostamalla ja lainaamalla sitä saatiin kuitenkin niin vähän, että kokit ja palvelustyöt joutuivat epätoivoon. Koko aamiaisen olisi mennyt myttyyn, ellei rouva kekseliäänä naisena olisi äkkiä muistanut yleisellä lautumella käyskenteleviä lehmiä.

Ne olivat kyllä naapurien lehmiä eikä ollut aikaa kysyä lupaa; mutta asiahan koski isänmaata.

Liittolaisten täytyi saada ruokaa, ja koska rouva Hancock oli varma, että hänen isänmaalliset ystävänsä laskisivat ilomielin lehmänsä isänmaan alttarille, hän komensi rauhallisesti: "Lypsäkää lehmät", ja hankki siten itselle kunnian sädekehän.

Niin tehtiinkin lehmien suureksi hämmästykseksi ja vieraiden täydeksi tyydytykseksi.

— Tämä lypsyoperaatio herätti niin paljon riemua, ettei kukaan näytä paljonkaan muistavan itse sankaria, vaikka eräs hänen upseereistaan, kreivi muuten, kunnostautui juomalla itsensä humalaan, niin että meni kannukset jalassa sänkyyn ja turmeli tädin parhaan keltakuvioisen peitteen potkimalla sen riekaleiksi aamuun mennessä.

Mutta täti piti peitettä repaleisenakin niin suuressa arvossa että säilytti sitä kauan muistona maineikkaista vieraistaan.

Minä näin Lafayetten vuonna 1825, eikä silloin ollut humalaisia kreivejä. Hancockin setä, joka oli herttainen mies, vaikka jotkut nykyään sanovatkin hänen olleen mitätön maaherra, oli kuollut, ja täti oli mennyt naimisiin kapteeni Scottin kanssa. Sitä hänen ei olisi kuitenkaan pitänyt tehdä, mutta sehän ei kuulu tähän. Täti asui siihen aikaan Federal Streetin varrella, joka oli silloin ylhäisön katuja. Me asuimme aivan lähellä.

Vanha Josiah Quincy oli kaupungin pormestarina, ja hän lähetti sanan, että markiisi Lafayette halusi tulla tervehtimään tättä.

Täti oli tietysti mielissään, ja me lensimme oikoisenaan auttamaan häntä valmisteluissa. Vaikka täti olikin jo vanha, hän pukeutui täyteen juhla-asuun haluten näyttää kauniilta kuin nuori tyttö konsanaan.

— Minkälainen puku hänellä oli? kysyi Fan kiinnostuneena.

— Teräksen harmaa silkkipuku, joka oli koristettu mustin pitsein, ja myssyynsä hän oli kiinnittänyt valkoisesta silkistä tehdyn Lafayette-merkin. En koskaan unohda, miten kauniilta hän näytti istuessaan täydessä loistossaan vierashuoneen sohvalla ensimmäisen miehensä suuren muotokuvan alla. Hänen toisella puolellaan istui rouva Storer ja toisella rouva Williams, ja he olivat vaikuttava näky kankeissa pitsikoristeisissa silkkihameissaan ja muhkeissa päähineissään. Niin komeita vanhoja naisia ei nykyään enää näekään.

— Eiköhän sentään joskus, sanoi Polly kujeellisesti.

Vanha rouva pudisti päätään, mutta oli hyvillään imartelusta, sillä hän oli ollut kaunotar nuoruudessaan.

— Me tytöt olimme koristaneet talon kukkasilla, vanha herra Coolidge lähetti niitä vaatekopallisen. Joe Joy toimitti juhلامerkit ja täti hankki vähän vallankumouksen aikaista viiniä vanhasta Beacon Streetin viinikellarista.

Minulla oli vihreän ja valkoisen kirjava puku, hiukset sykeröity päälaelle, puhvihihat ja kädessäni juuri nämä hansikkaat.

No niin. Ennen pitkää kenraali saapui pormestarin saattamana. Hyvänen aika, minä ihan näen hänet silmissäni: pieni vanha mies nankini-housut jalassa, yllään nahkaliivit ja sininen takki sekä röyhelöpaita. Hän nojasi keppiinsä, sillä hän ontui, ja kumarteli hymyillen kuin aito ranskalainen.

Hänen astuessaan sisään vanhat naiset nousivat ja niiasivat arvokkaasti. Lafayette kumarsi ensin maaherran muotokuvalle, sitten maaherran leskelle ja suuteli tämän kättä. Se oli hullunkurista, sillä hansikkaan selkämukseen oli painettu Lafayetten kuva, ja kohtelias vanha herra suuteli siten omaa kuvaansa.

Sitten vieraalle esiteltiin muutamia nuorempia naisia, ja aivan kuin päästäkseen suutelemasta itseään markiisi suutelikin sieviä tyttöjä poskelle.

Niin, lapset, juuri tähän kohtaan vanha, rakas Lafayette suuteli minua. Minä olen siitä nyt yhtä ylpeä kuin silloinkin, sillä hän oli urhoollinen hyvä mies ja auttoi meitä hädässämme.

Tosin hän ei viipynyt pitkään, mutta onnellisina me joimme hänen maljansa, saimme osaksemme kohteliaisuuksia ja iloitsimme siitä kunniaista, jonka hän oli meille suonut.

Kadulla oli tietysti ihmisiä odottamassa häntä, ja kun Lafayette tuli, he tahtoivat riisua hevoset valjaista ja vetää hänet kotiin riemusaatossa. Lafayette ei kuitenkaan suostunut, ja kun siinä sitten kiisteltiin, me tytöt heittelimme hänelle kukkia, joita olimme ottaneet maljakoista, seiniltä ja hiuksistamme. Hän oli siitä hyvillään, nauroi ja heilutti meille kättä, ja me juoksimme hänen perässään,

heittelimme kukkia ja pyysimme häntä tulemaan uudestaan.

Sinä iltana me nuoret olimme aivan pyörällä päästämme eikä minulla ole aavistustakaan, miten pääsin kotiin. Viimeiseksi muistan, että kaikki me tytöt kurkottelimme ikkunasta ja odotimme vaunujen lähtöä ihmisjoukon huutaessa hänelle mielettömästi eläköötä. Tuntuu kuin kuulisin korvissani vieläkin huudot: "Eläköön Lafayette ja majuri Quincy!" "Eläköön rouva Hancock ja kauniit tytöt!" "Eläköön eversti May!" "Kolminkertainen eläköön Bostonille!" "Eläköön! Eläköön! Eläköön!"

Ja tässä vanha rouva pysähtyi hengästyneenä myssy toisella korvalla, silmälasit nenänpäässä ja neule sotkeutuneena innokkaasta heiluttelusta. Tytöt taputtivat käsiään, Tom huusi voimainsa takaa eläköötä ja sanoi henkeään vedettyään:

— Lafayette oli kunnon äijä. Minä olen aina pitänyt hänestä.

— Taivas varjelkoon! Miten epäkunnioittavasti sinä puhutkaan sellaisesta suurmiehestä kuin Lafayette, sanoi isoäiti järkyttyneenä amerikkalaisen nuorison käyttäytymisestä.

— Kyllä hän vain joka tapauksessa oli kunnon äijä; miksei häntä sitten saa siksi sanoa? kysyi Tom, jonka mielestä kiistanalainen sana oli ihan paikallaan.

— Kylläpä te käytitte omituisia hansikkaita siihen aikaan, keskeytti Fan, joka oli koettanut tuota suuresti kunnioitettua käsinettä ja huomannut sen liian ahtaaksi.

— Paljon parempia ja huokeampia kuin nykyään, vastasi isoäiti, joka jo vihjauksestakin oli kärkeä puolustamaan vanhoja hyviä aikoja. — Te olette nykyään tuhlaavaisia, enkä tosiaan ymmärrä, mihin vielä päädytte. Minulla on muuten jossain kahden nuoren naisen kirjoittama kirje, toinen vuodelta 1517 ja toinen vuodelta 1868. Niiden erilaisuus huvittaa teitä varmasti.

Vähän aikaa etsittyään isoäiti löysi vanhan salkun ja selailtuaan papereita hän luki seuraavan kirjeen, jonka Anne Boleyn oli kirjoittanut ennen kuin joutui naimisiin Henrik VIII:n kanssa. Kirje on nykyään erään kuuluisan antikvaarin kokoelmassa.

"Rakas Mary.

Olen ollut kaupungissa melkein kuukauden enkä voi sanoa Lontoota erityisen miellyttäväksi. Nousemme aamuisin myöhään, harvoin ennen kello kuutta, ja valvomme myöhään iltaisin, olemme tuskin ennen kymmentä vuoteessa. Olen aivan kyllästynyt, ja ellen saisi joka päivä paljon hienoja tavaroita, haluaisin kiihkeästi takaisin maalle.

Hemmotteleva äitini osti minulle eilen eräästä Cheapsiden kaupasta kolme uutta paitaa, joiden kangas maksoi neljätoista pennyä kyynärä. Sitten minä saan uudet kangaskengät Norfolkkin lordin tanssiaisiin ja ne maksavat kolme shillinkiä.

Säännötön elämä, jota olen viettänyt tänne tulostani asti, on pilannut täysin ruokahaluni. Kuten tiedät, minä söin maalla nautan kinkkua ja haarikallisen olutta aamiaiseksi. Mutta Lontoossa en tahdo saada sisääni puoltakaan siitä määrästä, vaikka toden sanoakseni, olenkin aika nälkäinen ennen päivällistä, joka täällä hienoissa piireissä syödään kello kahdeltatoista.

Eilisiltana leikimme täällä Leicesterin lordin luona seuraleikkejä. Mukana oli myös lordi Surrey, hyvin hieno nuori mies, ja lauloi säveltämänsä laulun "Lordi Kildaren tytär". Se herätti suurta ihastusta, ja veljeni kuiskasi minulle, että ihana Geraldine, joksi lordi Surrey nimittää lemmittyään, on aikakautemme hienoin nainen. Tahtoisin mielelläni nähdä hänet, sillä hän kuuluu olevan yhtä hyvä kuin kauniskin.

Ole hyvä ja hoida kanoja minun poissaollessani. Eläinparat! Minä syötin niitä aina itse. Jos Margery on neulonut minulle ne punaiset villalapaset, olisin iloinen, jos lähettäisitte ne ensi tilassa. Hyvästi, rakas Mary. Olen juuri menossa messua kuulemaan ja rukoulen pian puolestanne. Sydämellisesti tervehtii teitä

Anne Boleyn."

— Ylös jo kuudelta, ja kymmeneltä muka myöhäistä mennä nukkumaan! Annen täytyi olla kauhean maalainen! Kinkkua ja olutta aamiaiseksi ja päivällinen kahdeltatoista! Olipa se merkittävää elämää! huudahti Fanny. — Lordi Surrey ja lordi Leicester kuulostavat hienoilta, mutta seuraleikit, punaiset lapaset ja kolmen shillingin kengät ovat kauheita!

— Minä pidän sellaisesta, sanoi Polly mieltävästi, — ja olen iloinen, että Anne paralla oli edes vähän hauskaa ennen kuin murheet alkoivat. Saanko joskus jäljentää tuon kirjeen, isoäiti?

— Totta kai. No niin, tässä on toinen, jonka nykyaikainen tyttö on kirjoittanut ensi käynnistään Lontoossa. Tämä miellyttää sinua enemmän, Fan. Ja isoäiti luki Annen pienen kuvauksen vastakohtaksi Lontoon elämästä kirjeen, jonka muuan ystävä oli lähettänyt hänelle kauan aikaa sitten:

"Rakkahin Constance.

Kolmen kuukauden ahkeran huvittelun jälkeen nipistän sen verran aikaa, että voin kertoa sinulle, miten paljon olen nauttinut ensi käynnistäni Lontoossa. Ulkomailla kasvaneena minusta tuntui aluksi kuin olisin tullut vieraaseen kaupunkiin. Savu, lika ja melu olivat ensin hyvin epämiellyttäviä, mutta pian totuin niihin, ja nyt kaikki tuntuu minusta kerrassaan ihastuttavalta.

Me heittäydyimme heti huvituksiin eikä minulla ole ollut aikaa ajatella muuta. Nyt on paras huvittelukausi, ja jokainen hetki on varattu tanssiaisiin, konsertteihin, teattereihin, juhliin tai kirkossakäyntiin taikka niihin pukeutumiseen. Me käymme iltaisin usein kaksissa tai kolmissa eri kutsuissa, ja harvoin joudumme kotiin ennen aamua, emmekä liioin nouse seuraavana aamuna ennen puoltapäivää. Meille jääkin varsin vähän aikaa ajeluihin, ostoksilla käynteihin ja vierailuihin ennen päivällistä, joka on kahdeksalta, ja sitten alkavat taas iltahuvit.

Eilen illalla näin lady Russellin tanssiaisissa Walesin prinssin ja tanssin hänen kanssaan. Hän on alkanut lihoa ja näyttää elostelijalta. Olin pettynyt hänen ulkonäköönsä ja keskustelutaitoonsa; häntä ei olisi ikinä uskonut prinssiksi. Minut esitettiin myös eräälle komealle amerikkalaiselle herrasmiehelle. Olin ihastunut häneen ja hämmästyin kuullessani, että viime vuonna ihailemamme runot olivat hänen kirjoittamiaan. Hän on rikkaan räätälin poika. Ihmeellistä joukkoa nuo amerikkalaiset rahoineen, kykyineen ja itsenäisyyksineen!

Voi hyvä ystävä! Etten vain unohtaisi kertoa ensimmäisen huvikauteni merkkitapausta. Minut esitellään hovissa! Arvaat kai, että olen uponnut kokonaan juhla valmisteluihin. Äiti on päättänyt, että minun on tuotettava hänelle kunniaa, ja kaksi viimeistä viikkoa meiltä on mennyt ajellessa ompelijalta räätälille ja myymälöistä jalokivikauppoihin. Minulle tehdään valkoinen silkkipuku, jossa on sulkatöyhtöjä, helmiä ja ruusuja. Se maksaa sata puntaa tai enemmänkin ja on hyvin komea.

Serkkuni ja ystäväni aivan syytämällä syytävät minulle ihania tavaroita, ja sinun kokemattomat silmäsi lentävät vielä selälleen, kun levitän nähtäväksesi silkkikankaan! ja pitsini, jalokiveni ja ranskalaiset hattuni, puhumattakaan rakkauskirjeistä, valokuvista ja muista nuoren kaunottaren ensimmäisen huvikauden voitonmerkeistä.

Sinä kysyt, ajattelenko milloinkaan kotia. Minulla ei todellakaan ole siihen aikaa. Mutta joskus ikävöin sentään raitista puhdasta ilmaa ja tyttömäisiä huveja, joista niin paljon pidin. Kaikki nämä huvitukset, niin hauskoja kuin ne ovatkin, tekevät ihmisen kalpeaksi ja vanhaksi ja kuluneeksi. Tunnen jo itseni hiukan rapistuneeksi.

Olisin sinulle kiitollinen, jos voisit lähettää minulle punaiset posket, kirkkaat silmät ja iloisen mielen, jotka minulla oli kotona ollessani. Koska et kuitenkaan voi tehdä sitä, niin ole hyvä ja lähetä minulle pullollinen kesäkuun sadevettä, sillä kamarineitoni sanoo sen olevan iholle parempaa kuin mitkään muut kaunistuskeinot, ja ihoni alkaa jo turmeltua paljosta valvomisesta.

Oman puutarhamme hedelmät taitaisivat maistua, minulla ei ole näet hiukkaakaan ruokahalua, ja äiti on ihan huolissaan minusta. Ranskalaisen keittiön tuotteilla on mahdotonta elää saamatta vatsakatarria, eikä täällä saa mitään yksinkertaista syödäkseen, kaikessa kun seurataan muotia.

Hyvästi, kultaseni, minun on mentävä pukeutumaan kirkkoon lähtöä varten. Toivoisinpa, että näkisit uuden hattuni ja tulisit kanssani, sillä lordi Rockingham lupasi olla siellä. Hyvästi!

Ikuisesti sinun

Florencesin."

— Tuosta kirjeestä minä pidin enemmän, ja sen tytön asemassa olisin tahtonut olla. Etkös sinäkin, Polly? sanoi Fan, kun isoäiti otti silmälasit nenältään.

— Minusta olisi kyllä hauska päästä Lontooseen huvittelemaan, mutta en välittäisi tuhлата noin kauheasti rahaa enkä tulla esitellyksi hovissa. Tai kenties välittäisinkin, jos olisin siellä, sillä minä pidän loistosta ja huveista, lisäksi rehellinen Polly, joka tunsu huvien houkutusken.

— Isoäiti näyttää väsyneeltä, mennään leikkimään kuivaushuoneeseen, sanoi Maud, joka ei pystynyt enää seuraamaan toisten keskustelua.

— Annetaan suukko isoäidille ja kiitetään häntä kaikesta hauskaista ennen kuin lähdetään, kuiskasi Polly. Maud ja Fanny suostuivat ja isoäiti oli niin onnellinen heidän kiitoksistaan, että Tomkin seurasi esimerkkiä, kun tytöt olivat poistuneet. Hän halasi sydämellisesti isoäitiä ja suuteli häntä samalle poskelle kuin Lafayettekin.

Tultuaan leikkihuoneeseen Polly istuutui keinuun ja sanoi vakavasti:

— Enkö sanonutkin teille aina, että isoäidin luona on hauskaa, ja nyt näitte sen itse. Olisi hauskaa, jos kävisitte siellä useammin. Hän olisi siitä onnellinen ja haluaisi kertoa teille tarinoita ja keksiä kaikenlaista hauskaa, jos vain välittäisitte hänen hiljaisesta pikku hauskaastaan. Minä pidän siitä ja minusta hän on maailman paras ja herttaisin vanhus, minä rakastan häntä sydämestäni!

— Tietysti hän on kiltti, mutta vanhat ihmiset ovat vain niin ikäviä ja hermostuneita, että pysyn mieluummin heistä erilläni, virkkoi Fan.

— Silloin menetät monta hauskaa hetkeä. Äiti sanoo aina, että meidän on käyttäydyttävä ystävällisesti ja kärsivällisesti vanhuksia kohtaan ja kunnioitettava heidän ikäänsä.

— Aina sinun äitisi saarnaa, mutisi Fan, joka tunsu omantunnonpistoksia isoäidin laiminlyömisestä.

— Eikä saarnaa! tiuskaisi Polly heti leimahtaen. — Hän vain selittää meille asioita ja auttaa meitä olemaan hyviä. Eikä hän toru koskaan. Enkä minä huolisi ketään toista äidikseni, vaikei hän käytäkään samettitakkia eikä hienoja hattuja!

— Hyvä, Polly! huusi Tom riippuessaan pää alaspäin voimistelutangossa.

— Polly on vihainen! Polly on vihainen! lallatteli Maud, joka hyppäsi nuuraa ympäri huonetta.

— Jos herra Sydney nyt näkisi sinut, hän ei enää pitäisi sinua enkelinä, lisäsi Fan päätään keikauttaen.

Polly oli vihainen. Hänen kasvonsa olivat tulipunaiset ja huulet värisivät, mutta hän hillitsi kielensä ja rupesi keinumaa huimaa vauhtia, ettei olisi sanonut sellaista, mitä olisi katunut perästäpäin. Vähään aikaan kukaan ei puhunut. Tom vihelsi ja Maud hyräili. Mutta Fan ja Polly olivat ajatuksissaan, he olivat näet tulleet siihen ikään, jolloin tytöt alkavat tehdä huomioita ja johtopäätöksiä toistensa sanoista, teoista, tavoista ja katseista. Nokkelat pikku neidit miettivät jo paljon, ja aikuisten olisi syytä varoa käytöstään, sillä heitä jäljitellään ja toisaalta arvostellaan varsin terävästi.

Kaksi vähäistä seikkaa oli sattunut sinä päivänä, ja muutaman sanan ja sopimattoman käytöksen jälkivaikutus kummitteli vielä tyttöjen ajatuksissa. Herra Sydney oli vierailut talossa, ja keskustellessaan hänen kanssaan Fan näki hänen katselevan Pollyä, joka istui erillään ja seurasi toisia silmissään miellyttävän ujo ja älykäs katse. Samassa vanha rouva Shaw astui huoneeseen ja pysähtyi juttelemaan Pollylle. Tämä nousi heti ja jäi seisomaan, kunnes isoäiti poistui.

— Huvittaako sinuakin Pollyn teennäinen käytös? Fanny kysyi nähdessään herra Sydneyn hymyilevän.

— Ei, minä ihailen Polly-neidin hyviä tapoja, tämä vastasi niin arvostavasti, että Fan hätkähti, sillä kaikki tytöt ihailivat Sydneyä ja pitivät häntä hyvin käyttäytyvän herrasmiehen esikuvana.

Fanny toivoi, että olisi itse ollut yhtä huomaavainen ja saanut äskeisen ihailevan katseen, sillä hän antoi arvoa nuoren Sydneyn mielipiteille, etenkin koska hänen hyväksymistään oli niin vaikea saavuttaa. Tämä keskustelu muistui Fanin mieleen, kun Polly alkoi puhua vanhoista ihmisistä, ja häntä harmitti vieläkin.

Polly puolestaan muisti, miten rouva Shaw tuli eräänä päivänä kotiin hienossa vierailupuvussa, ja kun Maud juoksi tervehtimään äitiään tavallista hellemmmin, tämä nosti kiiltävän silkkihameensa helmoja, työnsi tytön luotaan ja sanoi kärsimättömästi: — Älä koske minuun, lapsi, sinulla on likaiset kädet. Polly oli silloin ajatellut, ettei samettiviitan alla piilytkään todellista äidinsydäntä eivätkä ärtyneet kasvot, joiden yllä heilui punainen sulka, olleet äidin hellät kasvot; hienojen hansikkaiden peittämät kädet olivat työntäneet luotaan jotain korvaamattoman suloista ja arvokasta. Ja samalla hän muisti toisen naisen, jonka puku ei ollut koskaan niin hieno, ettei sitä vasten olisi voinut painaa kyöneleisiä kasvoja tai rakastavia pikku käsiä. Hän muisti harmaiden hiusten kehystämät kasvot, jotka eivät koskaan torjuneet lasten katsetta, ja kädet, jotka eivät milloinkaan olleet liian kiireiset, liian täynnä työtä eivätkä liian hienot syleilemään ja auttamaan pikku poikia ja tyttöjä, jotka luottavaisesti uskoivat hänelle pienet toiveensa ja murheensa. Polly muisti äidin, joka jakoi oikeutta ja antoi anteeksi viisaasti ja lempeästi. — Juuri sellainen on oikea äiti! ajatteli Polly sydän tulvillaan lämpöä, joka sai

hänet tuntemaan itsensä hyvin rikkaaksi.

Sen vuoksi Fanin ilkeä huomautus oli suututtanutkin häntä, ja hän yritti jäähdyttää kiukkuaan, ettei pikaistuksissaan päästäisi suustaan loukkaavia sanoja Fanin äidistä. Kun keinu taas oli alhaalla muutamien kiivaiden heilahdusten jälkeen, Polly näytti tavoittaneen ylätuloista taas hymynsä, sillä pysähtyessään vähäksi aikaa hän katsoi Fannyn ja sanoi iloisesti:

— En minä ole enää vihainen. Ruvetaanko heittämään palloa?

— Ei, minä tulen viereesi keinumaa, vastasi Fanny iloisena Pollyn nopeasta leppymisestä. — Sinä olet enkeli enkä minä ole enää koskaan ilkeä sinulle, hän lisäsi, kun Polly kiersi käsivartensa hänen ympärilleen ja teki auliisti tilaa vierellään.

— Minä olen kaukana enkelimäisyydestä, mutta jos joskus tulisin sellaiseksi, saisin kiittää siitä äidin saarnoja, sanoi Polly iloisesti nauraen.

— Hyvä, Polly rauhanhieroja, huusi Tom isäänsä matkien ja heilautti voimiensa takaa keinua ilmaisten siten hyväksymisensä.

Asiasta ei enempää puhuttu, mutta siitä päivästä lähtien perhe alkoi suhtautua kunnioittavammin isoäitiin, hänen heikkouksiaan suvaittiin paremmin ja hänen juttujaan kuunneltiin kiinnostuneemmin kuin ennen. Herttainen vanhus vietti nyt monta hauskaa tarinahetkeä lasten seurassa näiden kerääntyessä hänen takkavalkeansa ääreen.

7

HYVÄSTI

— Voi sentään! Täytyykö sinun tosiaan matkustaa lauantaina kotiin? kysyi Fan muutamia päiviä tämän selvittelyn jälkeen, jota Tom sanoi "suurkahakaksi".

— Täytyy, sillä minähän tulinkin vain kuukaudeksi, ja nyt olen ollut täällä jo melkein kuusi viikkoa, vastasi Polly, joka oli mielestään ollut poissa kotoa kokonaisen vuoden.

— Ole vielä pari kuukautta ja jää meille jouluksi, jääthän! taivutteli Tom koko sydäimestään.

— Te olette kyllä hirveän kilttejä, mutta en tahtoisi mistään hinnasta olla jouluna poissa kotoa. Ja sitä paitsi äiti sanoo, etteivät he tule toimeen ilman minua.

— Emme mekään. Etkö voisi ruinata äidiltäsi lupaa ja jäädä sittenkin? aloitti Fanny.

— Polly ei ikinä juinaa. Hän sanoo, että se on itsekästä, enkä minäkään enää paljon juinaa, ehätti Maud sanomaan hyveellisesti.

— Älkää kiusatko Pollyä. Hän tahtoo lähteä enkä minä ihmettele. Pidetään tämä loppuaika oikein hauskaa, ja lystin päätteeksi ovat sitten Fanin kutsut, sanoi Tom sovittelevasti.

Polly oli kuvitellut nauttivansa kutsuihin valmistautumisesta, mutta kun se aika koitti, hän olikin kovin tyytymätön, sillä jostain syystä sellainen ikävä tunne kuin kateus sai hänet valtaansa ja turmeli koko ilon. Ennen kotoa lähtöä hänen uusi valkoinen musliinipukunsa, jossa oli raikkaan siniset silkkinauhat, oli ollut hänen mielestään kerrassaan hieno ja tyylikäs. Mutta nähtyään nyt Fannyn vaaleanpunaisen silkkipuvun, jossa oli lukemattomia poimuja, nauhoja ja röyhelöitä, hänen yksinkertainen lenkinsä menetti kaiken viehätöksensä ja näytti lapselliselta ja vanhanaikaiselta.

Maudkin oli paljon paremmin pukeutunut kuin hän ja näytti upealta punavalkokirjavassa leningissään, jossa oli niin leveä vyönauha, että hän tuskin jaksoi sitä kantaa. Jalassa hänellä oli pienet valkoiset kengät, joissa oli punaiset napit. Fannyllä ja Maudilla oli kaulakorut ja rannerenkaat, korvarenkaat ja rintaneulat, mutta Pollylla vain siniseen samettinauhaan kiinnitetty yksinkertainen medaljonki. Vyönä oli vain yksinkertaisesti solmittu leveä silkkinauha ja kauniissa kiharoissa sininen rusetti. Pollyn lohdutuksena olivat vain vaatimatonta pitsinen kaulusröyhelö ja pronssikengät, jotka olivat maksaneet yhdeksän dollaria.

Polly-parka koetti parhaansa mukaan olla tyytyväinen ja välittämättä erilaisuudestaan. Mutta hänen oli vaikea olla sinä iltana onnellisen näköinen ja puhua iloisesti. Kukaan ei aavistanut, mitä musliinipuvun alla liikkui, kunnes isoäidin viisaat silmät huomasivat Pollyn mieltä painavan varjon ja arvasi syynkin. Pukeuduttuaan kaikki kolme tyttöä menivät näyttäytymään vanhemmille. He olivat

isoäidin huoneessa, jossa Tomin kaulaan juuri autettiin kiduttavan kovaa kaulusta.

Aikuisten kääntyessä katsomaan heitä Maud pöyhisteli kuin pieni riikinkukko ja Fan niiasi siroasti, mutta Polly seiso i paikoillaan, ja hänen katseensa harhaili huolestuneena toisesta toiseen aivan kuin hän olisi halunnut sanoa: "Tiedän kyllä, etten ole niin kuin olla pitäisi, mutta toivottavasti en näytä sentään rumalta."

Isoäiti ymmärsi heti, ja kun Fan tyytyväisesti hymyillen kysyi: "Miltä me näytämme?" hän veti Pollyn ystävällisesti luokseen ja vastasi:

— Näytätte ihan niiltä muotilehden kivilta, joista olette saaneet pukujenne mallit. Mutta Pollyn leninki miellyttää minua eniten.

— Näytänkö minä tosiaankin sievältä tässä? Ja Pollyn kasvot kirkastuivat, sillä hän antoi suuren arvon isoäidin mielipiteille.

— Näytät, kultaseni. Näytät juuri siltä, jollaisena minä mielelläni näen sinun ikäisesi tytön. Ja minua miellyttää varsinkin se, että olet pitänyt äidille antamasi lupauksen etkä ole antanut houkutella itseäsi käyttämään lainakoruja. Sinun ikäisesi tyttölapset eivät tarvitse muita koristeita kuin nuoruutta, terveyttä, älykkyyttä ja vaatimattomuutta, ja ne sinulla on tänä iltana.

Puhuessaan isoäiti antoi Pollylle hellän suukon, joka sai hänet hehkumaan kuin ruusu ja unohtamaan hetkeksi, että maailmassa oli vaaleanpunaista silkkiä ja korallikorvarenkaita.

— Kiitos, isoäiti, hän sanoi ja vastasi lämpimästi suudelman. Isoäidin sanat tekivät hyvää ja yksinkertainen puku näytti Pollysta yhtäkkiä sievältä.

— Polly on niin kaunis, ettei ole väliä, mitä hänellä on päällään, huomautti Tom tarkastellen hyväksyvästi tyttöä.

— Hänellä ei ole kojuja puvussa, mutta minullapa on, sanoi Maud järjestellen olkapäille ulottuvia nauharuusukkeita, jotka olivat kuin kirsikanväriset siivet tanakan pikku enkelin selässä.

— Kunpa hän olisi ottanut sinisen miehustani. Tuo nauha on niin kovin yksinkertainen, mutta ei sillä väliä, kuten Tom sanoi. Ja Fan korjasi taitavasti Pollyn vasemmalla ohimolla olevaa sinistä rusetta.

— Hänellä pitäisi olla kukkia; ne sopivat aina nuorille, sanoi rouva Shaw myöntäen mielessään, että vaikka hänen tyttärensä näyttivät hyvin kauniilta, kukoistavalla Pollylla oli miellyttävimmät kasvot.

— Varjelkoon, minähän olin unohtaa kukkavihot ihaillessani kaunottariani. Otapas ne esille, Tom, kehotti herra Shaw viitaten kauniiseen rasiaan, joka oli pöydällä.

Tom veti väärin päin esiin kolme pientä kukkakimppua, jotka kaikki olivat erivärisiä, -kokoisia ja -muotoisia.

— Voi, isä! Miten kiltti sinä olet! huudahti Fanny, joka ei ollut uskaltanut ottaa vastaan kukan terälehteäkään viimekertaisen nuhteiden perästä.

— Isäsi olikin aikoinaan erittäin kohtelias nuori mies, sanoi rouva Shaw naurahtaen.

— On hauskaa, Thomas, että sinulla on joskus aikaa ilahduttaa pikku tyttöjäsi! Ja isoäiti taputti poikansa kaljua päätä aivan kuin tämä olisi ollut kahdeksantoistavuotias.

Thomas nuorempi oli ensin tuhahtanut ivallisesti, mutta kun isoäiti kehui isää, alkoi nuori mies miettiä asiaa tarkemmin ja tarkastella kukkia kunnioittavasti.

— Mikä on kenellekin? hän kysyi.

— Arvaapas, sanoi herra Shaw tyytyväisenä, kun hänen huomaavaisuutensa oli tehnyt näin suuren vaikutuksen.

Isoimmassa kimpussa oli teeruusun nappuja, tuoksutonta kanervaa ja sarsaparillaa. Toiseen oli sidottu kourallinen hajuherneitä ja resedoja, joiden keskellä oli muutama herttainen orvokki ja kaunis pikku ruusu. Kolmas oli pieni vihkonen rautayrttejä, valkeita kameliasaunioita ja vihreitä lehtiä.

— No, sitä ei ole vaikea arvata. Tuo hieno kimppu on Fannylle, kaunis on Pollylle ja iloinen Maudille. Ottakaa nyt omanne, tytöt. Ja Tom luovutti kukkavihot niin kohteliaasti kuin voi odottaa nuorukaiselta, jolla on uudenuutukainen puku ja ahtaat jalkineet.

— Kukat täydentävät mainiosti asuanne. Isä oli oikein huomaavainen, kun muisti ne. Juoskaapa nyt alas, sillä ovikello soi jo. Äläkä tanssi liikaa, Fan. Ja sinä, Tom, ole mahdollisimman hiljaa, ja sinä Maud, muista olla ahmimatta illallispöydässä. Isoäiti pitää kaikesta huolen, sillä hermoparkani eivät salli minun tulla alas.

Näin sanoen rouva Shaw lähetti heidät luotaan, ja kaikki neljä lähtivät vastaanottamaan ensimmäistä vierasjoukkoa, muutamia pikkutyttöjä, jotka oli kutsuttu vartavasten pitämään Maudia poissa sisaren tieltä. Tom oli saanut kutsua kolme parasta ystäväänsä, joiden lempinimet olivat Ruple, Sherry ja Spider.

— He kelpaavat tanssittajiksi, sillä herroista on puute; ja kutsuhan ovatkin Pollya varten, joten täytyy hankkia vähän nuorta väkeä hänen takiaan, sanoi Fanny lähettäessään kutsukortteja.

Pojat tulivat tietysti hyvissä ajoin ja seisoskelivat nurkissa, ja näytti kuin heillä olisi ollut käsivarsia ja sääriä yli tarpeen. Tom yritti parhaansa mukaan olla hyvä isäntä, mutta juhlallisuus tuntui rasittavalta, ja hänen oli miehekkäästi vastustettava kiusausta ehdottaa harakkahyppelyä, sillä pitkä, tanssia varten tyhjennetty olohuone tuntui siihen tarkoitukseen erittäin houkuttelevalta.

Polly istui hänelle määrättyssä paikassa ja kamppaili ujouttaan vastaan Fannyn esitellessä hänelle hienoja nuoria naisia ja jäykkiä nuoria herroja, jotka kaikki toistivat samoja kohteliaita tervehdyksiä ja siirtyivät sitten muualle unohtaen hänet tyystin. Kun ensimmäistä tanssia kuulutettiin, Fanny sai käsiinsä pakoilevan Tomin ja kuiskasi vetoavasti:

— Kuule, Tom, sinun on nyt mentävä hakemaan Pollya. Sinä olet talon nuori isäntä, ja kuuluu hyviin tapoihin, että tanssit hänen kanssaan ensimmäiseksi.

— Polly ei välitä seuraelämän tavoista. Ja minä vihaan tanssimista. Anna minun olla rauhassa äläkä kiusaa minua tai juoksen tieheni, murisi Tom lannistuen täysin Fannyn kamalasta suunnitelmasta, että joutuisi aloittamaan tanssiaisit Pollyn kanssa.

— En anna ikinä anteeksi, jos juokset tiehesi. Tule nyt ja auta kiltisti minua. Mehän olemme olleet kauheita Pollylle ja päätimme korjata asian olemalla oikein hyviä hänelle. Minä aion pitää sanani, eikä häntä saa unohtaa minun tanssiaisissani, sillä haluan hänen pitävän minusta ja ajattelevan meistä jälkepäin hyvää.

Taitava puhe tehoi vastahakoiseen Tomiin. Hän vilkaisi Pollyn onnellisiin kasvoihin, muisti lupauksensa ja päätti huokaisten täyttää velvollisuutensa.

— No, minä haen häntä, mutta sanon sinulle jo etukäteen, etten osaa alkuunkaan tanssia.

— Kyllä sinä osaat. Olenhan minä kymmeniä kertoja opettanut sinulle askelet. Aion aloittaa masurkalla, sillä tytöt pitävät siitä, ja se on hauskeempaa kuin franseesi. Pane nyt hansikkaat käteesi ja mene pyytämään Pollya niin kuin herrasmies ainakin.

— Hitto sentään! murahti Tom. Inhottavat hansikkaat repesivät Tomin kiskoessa niitä käteensä, mutta poika karaisi mielensä, meni Pollyn luo, kumarsi jäykästi, työnsi kyynärpäätänsä ulospäin ja sanoi juhlallisesti: — Saanko luvan, neiti Milton?

Hän käyttäytyi parhaansa mukaan isojen poikien tapaan ja toivoi siten saavansa Pollyn hämilleen. Mutta siinä hän erehtyi, sillä vilkaistuaan hämmästyneenä Tomia Polly nauroi hänelle vasten kasvoja, tarttui hänen käteensä ja sanoi sydämellisesti:

— Tietysti saat, mutta älä ole typerä, Tommy.

— Fan käski minun olla kohtelias ja siksi minä koetin, kuiskasi Tom ja lisäsi tartuttuaan toveriinsa miltei epätoivoisen näköisenä: — Pidä lujasti kiinni, ehkä me selviämme tästä jollain tavoin.

Soitto alkoi ja he rupesivat tanssimaan. Tom hyppeli kömpelösti toiseen suuntaan, Polly toiseen.

— Pysy tahdissa, lähätti Polly.

— En minä osaa, en ole koskaan osannut, vastasi Tom.

— Pysy sitten minun tahdissani äläkä astu varpaileni, pyysi Polly.

— Älä välitä, hypi vain, kyllä se vähitellen luistaa, murahti Tom ja heilautti onnetonta toveriaan niin, että molemmat melkein kaatuivat.

Mutta tanssi ei vain ruvennut luistamaan, sillä yrittäessään epätoivoisesti suoriutua urakastaan Tom

oli vähällä läkähdyttää Pollyn. Hän survoi, viskoi, työnsi ja pyöritti Pollyä oikealle, kiskoi sitten vasemmalle, murjoi ihmisten ja huonekalujen päälle, poljeksi häntä varpaille, rutisti hänen pukunsa ja teki itsensä kaikin puolin naurettavaksi. Polly oli pyörällä päästään, mutta yritti parhaansa mukaan kestää koettelemuksen muistaessaan, että Tom oli ruvennut marttyyriksi ja että hänen oli oltava kiitollinen tästä uhruksesta.

— Voi, pysähdy, tämä on kauheaa! huusi Polly hengästyneenä muutamien hurjien kierrosten perästä.

— Onko? sanoi Tom ja pyyhki punaisia kasvojaan niin keventyneen näköisenä, ettei Pölyllä ollut sydäntä torua häntä. Hän kiitti vain ja heittäytyi hengästyneenä tuolille istumaan.

— Olin tietysti kamala, mutta Fan vaati minua itsepäisesti tanssimaan, sillä hän pelkäsi sinun loukkaantuvan, ellen hakisi sinua ensimmäiseen tanssiin, sanoi Tom katuvaisesti tarkastellessaan Pollyä, kun tämä oikoi rypistyneen yönauhansa, jota Tom oli käyttänyt jonkinlaisena kiinnipitimenä riepottaessaan häntä. — Katrillia minä kyllä osaan, mutta sinä et varmaan ikinä enää halua tanssia minun kanssani, hän lisäsi ja alkoi heilutella Pollyn viuhkaa niin hurjasti, että tämän tukka hulmusi kuin myrskyn kourissa.

— Tanssin oikein mielelläni. Ja sinun on kirjoitettava nimesi viuhkaani. Se on tapana ellei ole tanssiluetteloa, sanoo Trix.

Tyytyväisen näköisenä Tom otti esiin kynänpätkän, koukersi nimensä ja sanoi viuhkaa palauttaessaan:

— Nyt menen hakemaan Sherryn tai jonkun toisen kaverin, joka osaa masurkkaa, niin että saat kunnolla tanssia ennen kuin soitto loppuu.

Tom poistui, mutta ennen kuin hän ennätti tavoittaa ketään masurkan taitajaa, Pollyn oli jo ottanutkin haltuunsa koko salin paras tanssittaja. Herra Sydney oli nähnyt ja kuullut kaiken, ja vaikka hän oli itseksensä nauranutkin, Tomin rehellinen tunnustus ja Pollyn herttaisuus ihastuttivat häntä. Pollyn jalka polki iloisen musiikin tahtia, ja hänen katseensa seurasi innokkaasti ohi liukuvia pareja, kun herra Sydney ilmestyi hänen eteensä ja sanoi kohteliaasti:

— Polly-neiti, saanko luvan?

— Kiitos, minun tekeekin kauheasti mieleni tanssimaan. Ja Polly hypähti seisomaan kädet ojennettuina ja niin kiitollisen näköisenä, että Sydney päätti tanssittaa Pollyä niin monta kertaa kuin tämä vain halusi.

Tällä kertaa kaikki sujui hyvin, ja palattuaan tuloksettomalta etsintäretkeltään Tom hämmästyi nähdessään Pollyn liitelevän siroasti taitavan tanssittajan viemänä.

— Tuo on toista, hän ajatteli seuratessaan, miten pronssinväriset kengät siirtyivät täsmällisesti oikeassa tahdissa. En käsitä, miten Sydney osaakin viedä noin hyvin. Mutta hauskaa se varmasti on, ja totisesti, kyllä minäkin vielä opettelen tanssimaan! lisäsi nuori herra Shaw ja heilautti kättään niin voimakkaasti, että viimeinenkin nappi lensi hänen hansikkaistaan.

Tanssin päätyttyä Polly ei ennättänyt edes kunnolla kiittää Sydneyä, kun Tom jo tuli sanomaan holhoavasti:

— Sinähän tanssit hienosti, Polly. Sinun ei tarvitse muuta kuin vihjaista kenet haluat, niin käsken hänen tanssia kanssasi, olipa hän kuka tahansa.

— En minä välitä nuorista herroista, he ovat niin jäykkiä ja hakisivat minua vain velvollisuudesta. Mutta noista pojista minä pidän ja tanssin mielelläni heidän kanssaan, jos he vain haluavat, sanoi Polly katseltuaan ympärilleen.

— Minä talutan ne tänne jok'ikisen. Ja Tom toi iloisesti Pollyn luo ystävänsä, jotka olivat ihastuneita häneen ja ylpeitä, että kelpasivat ennen "isoja poikia".

Sen jälkeen Polly ei joutanut enää istumaan, sillä pojat pyörittivät häntä koko ajan, ja hän oli niin onnellinen, ettei nähnyt eikä aavistanut ympäristönsä pikku vehkeilyä, sydämentykytystä, turhamaisuutta, keimailua ja joutavaa hassuttelua. Hän rakasti tanssimista ja iloitsi siitä niin täydestä sydämestään, että sitä oli hauska katsella. Hänen silmänsä säteilivät, poskensa hehkuivat, suu nauroi ja kiharat hulmusivat, kun hän liiteli lattialla mieli yhtä keveänä kuin jalatkin.

— Onko sinulla hauskaa, Polly? kysyi herra Shaw, joka kurkisti tuon tuostakin sisään ilmoittaakseen isoäidille, että kaikki sujui hyvin.

— Kerrassaan taivaallista, sanoi Polly hurmaantuneena ja kiiruhti herra Shaw'n luo.

— Hän on valloittanut nuo pojat kokonaan, sanoi Fan sivuuttaessaan heidät.

— He ovat hyvin kilttejä, kun hakevat minua tanssimaan, enkä minä pelkää heitä, selitti Polly hypähdellen, sillä hän ei yksinkertaisesti voinut seistä aloillaan.

— Sinä siis pelkäätkäät nuoria herroja? kysyi herra Shaw pidellen häntä kiharasta kiinni.

— Kaikkia muita paitsi herra Sydneytä. Hän ei ole olevinaan eikä puhu joutavia ja voi, hän tanssii kuin enkeli, niin kuin Trix sanoo.

— Isä, tule tanssimaan valssia minun kanssani. Fan kielsi minua tulemasta lähelleen, koska minun punainen pukuni tekee hänen vaaleanpunaisensa jumaksi, ja minä haluaisin niin hijveän mielelläni tanssia.

— Minä olen unohtanut koko tanssimisen, Maudie. Pyydä Pollyä; kyllä hän pyörittää sinua kuin hyrrää.

— Herra Sydney on merkinnyt tämän tanssin, vastasi Polly katsoen viuhkaansa hiukan tärkeänä. — Mutta hän ei taida välittää, vaikka otankin Maud-ressukan hänen sijastaan. Maud ei ole tanssinut juuri ollenkaan ja minä taas enemmän kuin tarpeeksi. Olisiko kovin epäkohteliaista kieltäytyä? Polly katsoi hoikkaa tanssitoveriaan, jonka katse ilmaisi, että vaihto tuntui uhraukselta.

— Ei toki. Pyörittäkää vain pienokaista kunnolla, me katselemme, vastasi herra Sydney ja nyökkäsi hymyillen.

— Pieni herttainen luonnonlapsi, sanoi herra Shaw Polly ja Maudin pyörähtäessä tiehensä.

— Hänestä tulee viehättävä pikku nainen, ellei häntä vain hemmotella pilalle.

— Siitä ei ole pelkoa. Hänellä on järkevä äiti.

— Sen arvasinkin. Ja Sydney huokasi, sillä hän oli hiljattain menettänyt oman hyvän äitinsä.

Kun tuli tarjoilun aika, Polly sattui juuri keskustelemaan erään Fanin esittelemän nuoren herran kanssa, joka saattoi tietysti neiti Miltonin ruokasaliin, järjesti hänelle tuolin nurkkaan ja tarjottuaan hänelle kasan jäätelöä ja mantelileivoksen syventyi niin tyystin omaan annokseensa, että Polly olisi jäänyt surkean vähälle, ellei Tom olisi tullut pelastamaan häntä.

— Olen etsinyt sinua joka paikasta. Tule minun kanssani äläkä istu täällä nälkää näkemässä, sanoi Tom ja katsoi ivallisesti Polly tyhjästä lautasesta hänen epäkohteliaan suojelijansa lautaseen, joka oli kasattu täyteen herkkuja.

Saattajansa kannoilla Polly astui ruokasalin ja keittiön väliseen isoon tarjoiluhuoneeseen ja tapasi siellä hauskan pikku seurueen kaikessa rauhassa juhlimassa. Maud ja hänen paras ystävänsä Grace istuivat peltisillä keksilaatikoilla, Sherry ja Spider koristivat jääkaappia Tomin ja Rumplen toimittaessa heille syötävää.

— Täällähän on hauskaa, sanoi Polly, jota tervehdittiin lusikkain kalinalla ja ruokaliinon huiskutuksella.

— Istu sinä tähän tynnyrille, niin minä pidän huolen, että saat kylliksesi, sanoi Tom asettaen Polly eteen tarjottimen ja jaellen mahtavan näköisenä käskyjään.

— Tämä on meidän ryövärijoukkomme luola ja minä olen päällikkö. Me hyökkäämme ohikulkijain kimppuun ja kauemmaksiin ja tuomme saaliin kotiin. Mene nyt, Rumpel, hakemaan leipäkori, minä odotan, kunnes Katy tuo Pollylle uusia ostereita. Sherry, kipaie keittiöön ja tuo kupillinen kahvia, Spider, kerää salaatin loppu ja anna vati luukusta keittiöön täytettäväksi. Syö nyt, Polly, minun väkeni tuo lennossa lisää.

Mitä riemua he pitivätään tarjoiluvälissä ja miten uhkarohkeita hyökkäyksiä he tekivät hyytelöpurnukoihin ja leivoslaatikkoihin! Miten onnistuneita ryöstöjä ruokasaliin ja keittiöön, miten salakavalaa rynnäköitä Katy-paran ja neekeritarjoilijan kimppuun, joka oli täysin avuton ryövärijoukon käsissä. Nämä olivat viattomat pikku kummit, sillä viiniä ei sallittu, ja ritarillisella ryövärijoukolla oli niin kiire hankkia herkkuja naisilleen, ettei heillä ollut aikaa syödä liikoja. Kukaan ei kaivannut heitä, ja kun he lähtivät luolastaan, juhla-ateria oli päättynyt ja vain muutamat nuoret herrasmiesahmatit viivytelivät enää rippeiden kimpussa.

— Noin he aina tekevät, sysäävät tytöt nurkkiin, antavat heille jotakin maistiaisiksi ja ahmivat sitten kuin porsaas, kuiskasi Tom halveksivasti muistamatta enää omia yksityishyökkäyksiään, jotka hän oli suorittanut joukon hajaannuttua.

Loppuilta omistettiin arvausleikille, jota Polly ei tuntenut. Hän vetäytyi ikkunakomeroon katselemaan ja vähän aikaa se huvittikin häntä. Erilaiset sievät kuvaelmat olivat hauskaa katseltavaa, mutta vähitellen kateuden rikkaruoho alkoi rehottaa hänessä ja hän tunsu itsensä sivulliseksi, kun toiset saivat lystikkäitä silkkipaperipukuja, hauskoja makeisia, kukkia, nauhoja, ja sieviä pikku esineitä, joista tytöt pitävät. Kaikki touhusivat jotakin. Herra Sydney oli tanssimassa, Tom ja hänen ystävänsä keskustelivat portaikossa baseballista ja Maudin seurue oli palannut kirjastoon leikkimään.

Polly yritti turhaan voittaa haikeutensa, kunnes hän muisti mitä äiti oli kerran sanonut: — Kun tunnet olevasi huonolla tuulella, koeta tehdä joku toinen iloiseksi ja pian olet oma itsesi.

Yritämpä sitä keinoa, ajatteli Polly ja katseli ympärilleen mitä voisi tehdä. Hänen askelensa päätyivät kirjastoon, josta kuului riitaisia ääniä. Maud ja toiset pikku tytöt istuivat sohvalla jutellen toistensa vaatteista, kuten olivat kuulleet äitinsäkin juttelevan.

— Onko sinun pukusi tehty muualla? kysyi Grace.

— Ei, onko sinun? vastasi Blanche.

— On, ja se maksoi kamalasti.

— Mutta se ei ole yhtä kaunis kuin Maudin.

— Minun on tehty New Yorkissa, sanoi neiti Shaw silitellen tyytyväisenä helmojaan.

— Minä en voi nyt pukeutua kovin hienosti, kun äiti käyttää surupukua jonkun kuoleman johdosta, huomautti Alice Lovett tärkeänä, koska hänkin joutui suruajan merkinä pitämään mustaa kaulakorua.

— En minä välitä, vaikka minun pukuni onkin täällä ommeltu; mutta tiedätkö, minun serkkuni kutsuilla tarjottiin kolmenlaista viiniä. Ihan totta, virkkoi Blanche.

— Eihän?

Ja pikku tytöt mykistyivät kerrassaan, kunnes Maud huomautti isänsä äänenpainoja huvittavasti toistaen:

— Isä sanoi, että se oli aivan san-skandaali. Jotkut pojista tulivat ihan humalaan ja heidät täytyi lähettää kotiin. Hän ei antanut meidän tadjota viiniä ja isoäitikin sanoi, että se on sopimatonta lasten kutsuissa.

— Minun äitini sanoo, etteivät sinun äitisi vaunut ole läheskään yhtä hienot kuin meidän, puuttui Alice puheeseen.

— Ovatpahan. Ne on kokonaan vuojuu vihjeällä silkillä ja se on kauniimpaa kuin se vanha punainen kangas teidän vaunuissanne, huusi Maud ja pöyhisteli kuin ärsytetty kananpoika.

— Niin, mutta minun veljeni ei käytä vanhaa kamalaa lakkia ja hänellä on kaunis tukka. Minä en tahtoisi sellaista veljeä kuin Tom. Hän on hirmuisen ilkeä, sanoi minun sisareni, kimautti Alice.

— Eikä ole. Sinun veljesi on sottapytty.

— Sinä valehtelet.

— Sinäpä!

Ikävä kertoa, mutta silloin neiti Shaw lyöä läimäytti neiti Lovettia, joka vastasi reippaasti kohteliaisuuteen, ja molemmat alkoivat itkeä.

Polly, joka oli pysähtynyt kuuntelemaan tätä mieltäylentävää kinastelua, erotti riitakumppanit, ja kun hän huomasi että pikku resukat olivat väsyneitä ja ärtyisiä eivätkä voineet lähteä kotiin ennen kuin heitä tultaisiin hakemaan, hän ehdotti heille leikkimistä. Tytöt suostuivat ehdotukseen ja "jänö istui maassa" palautti rauhan. Pian ilmestyivät kirjastoon pojatkin, jotka oli karkotettu tanssisalista; he yhtyivät riemumielin leikkiin, joka pian muuttui niin vilkkaaksi, että unisimmatkin valveutuivat. Sokkosillaolo oli täydessä käynnissä, kun herra Shaw kurkisti sisään ja nähdessään Polly'n pyrähtelevän ympäri huonetta silmät sidottuina hänkin liittyi piiriin yllättäkseen sokon. Hän joutui heti kiinni, ja Polly'n hämmästys herätti riemua, sillä tämä arvasi herra Shaw'n vasta kun hänen kätensä sattuiivat hänen kaljuun päähänsä.

Kuje sai kaikki niin hyvälle tuulelle, että Polly unohti kateutensa ja pikku tytöt suutelivat toisiaan jäähyväisiksi niin ystävällisesti kuin newyorkilaisia pukuja, vaunuja ja kilpailevia veljiä ei olisi ikinä

ollutkaan.

— No niin, Polly, piditkö kutsuista? kysyi Fan, kun viimeinen vieras oli lähtenyt.

— Pidin kauheasti, mutta minulle ei varmaan olisi hyväksi olla sellaisissa usein, vastasi Polly hitaasti.

— Miksei?

— Ei olisi hauskaa, ellei olisi hienoa pukua eikä saisi tanssia koko aikaa eikä kukaan ihailisi.

— En luullut sinun välittävän sellaisesta, virkkoi Fan hämmästyneenä.

— En minäkään tähän iltaan saakka, mutta nyt huomasin välittäväni.

Ja siksi on hyväkin, että lähden huomenna kotiin.

— Voi, kultaseni, kuinka minä tulen toimeen ilman suloista Pollyä, joksi Sydney sanoo sinua, huokasi Fan ja vei Pollyn toisten helliteltäväksi.

Kaikki muutkin toistivat seuraavana päivänä samaa, ja monet hellät katseet seurasivat pientä harmaapukuista olentoa, kun hän tyynesti liikkuen toimitteli viimeistä kertaa pikku palveluksiaan, jotka osaltaan tekivät hänet niin kaivatuksi. Pollyn oli määrä lähteä heti päivällisen jälkeen, ja kun hän oli jo saanut matka-arkkunsaa melkein pakatuiksi, häntä kehoitettiin lähtemään pienelle kävelyllä, koska isoäiti järjesti loput tavarat. Polly arvasi, että arkkuun aiottiin panna jokin hauska yllätys, sillä Fan ei tarjoutunut tulemaan hänen seurakseen, Maudkin piilotteli jotain esiliinansa alla ja Tom häipyi äitinsä huoneeseen salaperäisen näköisenä. Polly totteli kehotusta ja lähti ulos iloiten jo etukäteen tunteuttomista aarteista, joita sai viedä kotiinsa.

Vaikka herra Shaw ei ollut puhunut mitään aikaisesta kotiin tulosta, Polly toivoi hänen sittenkin tulevan ja lähti häntä vastaan. Herra Shaw puolestaan ei odottanut näkevänsä Pollyä, koska tämä oli ollut kiireissään hänen kotoa lähtiessään, ja sitä paitsi nyt satoi luntakin. Mutta kääntyessään puistokadulle hän näki Pollyn juoksevan vastaansa kasvot säteillen pyöreän hatun alla ja punaiset posket lumihitaleiden puuteroina.

— Huomenna ei kukaan ole enää minua vastassa, hän sanoi, kun Polly tarttui molemmin käsin hänen käteensä ja puristi hellästi.

— Eiköpähän vain, sanoi Polly hymyillen ja päättään nyökyttäen, Fanny oli näet luvannut tulla isäänsä vastaan Pollyn lähdettyä.

— Sehän hauskaa. Mutta sinun täytyy luvata, että tulet meille joka talvi oikein pitkäksi aikaa, sanoi herra Shaw ja taputti sinisiä lapasia, jotka pitelivät hänen kättään.

— Tulen oikein mielelläni, jos kotona vain selvitään ilman minua.

— Heidän täytyy lainata sinut vähäksi aikaa, koska teet meille kaikille hyvää ja me tarvitsemme sinua.

— Onko se totta? En käsitä millä tavoin, mutta on hauska kuulla teidän sanovan niin, sanoi Polly nieleskellen.

— En osaa sitä selittää, kultaseni, mutta sait kodin tuntumaan taas lämpöiseltä ja miellyttävältä, enkä toivoisi sen muuttuvan lähdettyäsi.

Polly ei ollut koskaan ennen kuullut herra Shaw'n puhuvan tällä tavoin eikä tiennyt mitä olisi sanonut. Hän oli ylpeä ja onnellinen, että oli voinut näyttää äidin olleen oikeassa, kun tämä oli sanonut, että "pieninkin meistä voi tehdä hyvää tässä isossa maailmassa". Polly loi ystävänsä kiitollisen katseen, joka oli puhuvampi kuin mitkään sanat, ja käsi kädessä he jatkoivat matkaansa pehmeässä lumisateessa.

Jos Polly olisi nähnyt, mitä hänen matka-arkkunsaa yläosaan pistettiin, hän olisi mykistynyt. Fanny oli näet kertonut isoäidille, miten hän oli kerran nauranut Pollyn vaatimattomille pikku lahjoille. Nyt he kaikki olivat yhteistuumin yrittäneet keksiä jotakin todella hienoa ja arvokasta jokaiselle Miltonin perheen jäsenelle. Koossa olikin aarteita kerrakseen. Ja noihin houkutteleviin kääröihin oli kätkeytyneenä niin paljon hyväntahtoisuutta, rakkautta ja ystävällistä huolenpitoa, ettei kukaan voisi niistä loukkaantua, vaan pitäisi lahjoja kahta tervetulleempana, koska ne olivat niin tavattoman viehättäviä ja kauniita. Mutta on varma, että jos Polly olisi aavistanut pienen taskukellon tikittävän arkkuun pannussa sievässä rasiassa, jonka kannessa oli hänen nimensä, hän ei olisi ikinä jättänyt arkkua avaamatta, kuten isoäiti neuvoi, eikä syönyt päivällistään niin hiljaisena. Hänen sydämensä oli täynnä, ja kyynelet kihosivat hänen silmiinsä useammin kuin kerran. Kaikki olivat ystävällisiä ja pahoillaan hänen lähdestään.

Tomia ei tarvinnut tällä kerralla kehottaa saattamaan, ja myös Fanny ja Maud tahtoivat mukaan. Rouva Shaw unohti hermonsä ja pani omin käsin Pollylle muutamia piparkakkuja evääksi. Herra Shaw suuteli Pollyä kuin tämä olisi ollut hänen rakkain tyttärensä, ja isoäiti syleili häntä lujasti kuiskaten vapisevalla äänellä: "Pikku sydänpäpyseni, tule pian takaisin." Katy liehutteli nenäliinaa lastenkamarin ikkunasta ja huusi heidän ajaessaan ohi:

— Jumala siunatkoon teitä, rakas Polly-neiti, ja antakoon teille runsaasti onnea!

Mutta Tomin jäähyväiset olivat kaikkein hauskimmat. Kun Polly istui jo rautatievaunussa, viimeiset hyvästit oli heitetty ja vaunu liikkeellä, Tom otti esiin kovan pikku käärön, heitti sen vaunuun ja sanoi hassunkurinen naurun ja itkun sekainen ilme kasvoillaan:

— Se on kamala, mutta sinä toivoit sitä ja minä pistin sen mukaan, että saisit nauraa. Hyvästi, Polly, hyvästi!

Viimeiset sanat tulivat vähän käheästi, Tom hävisi ne sanottuaan ja Polly jäi nauramaan hänen jäähyväislahjaansa, kunnes kyynelät alkoivat valua poskia pitkin. Hän oli saanut pussillisen pähkinöitä, pohjimmaisena Tomin valokuva. Se oli tosiaan kamala, kuin salaman valossa otettu, ja Tomilla oli siinä hurja ja tuijottava ilme kasvoillaan. Mutta Polly piti siitä, ja milloin hän vain tunsu itsensä vähänkään surulliseksi eron takia, hän otti pähkinän tai vilkaisi Tomin hullunkurista kuvaa, ja hänen mielensä piristyi heti.

Tällä tavoin lyhyt matka kului hauskasti, ja hämärissä hän erotti joukon rakkaita kasvoja vaatimattoman pienen talon edessä, joka tuntui hänen mielestään kauniimmalta kuin mikään palatsi, sillä se oli hänen oma kotinsa.

8

KUUDEN VUODEN KULUTTUA

— Arvatkaapa mitä Polly aikoo tehdä tänä talvena? sanoi Fanny kohottaessaan katseensa kirjeestä, jota oli innokkaasti lukenut.

— Luennoi kai naisten oikeuksista, sanoi nuori herrasmies, joka tutki peilistä huolellisesti kirkaan kastanjan ruskeaa pystytukkaansa nojautuen veltoisti kyynärpäillään uunin reunustaan.

— Ehkä hän aikoo hurmata jonkun nuoren papin ja mennä naimisiin hänen kanssaan, lisäsi rouva Shaw, jonka ajatukset askartelivat nykyään usein nuorten naittamisessa.

— Hän jää kai kotiin hoitamaan taloutta, koska palvelijat tulevat niin kalliiksi. Se olisi ihan hänen tapaistaan, huomautti Maud, joka osasi jo sanoa r-kirjaimen.

— Minä luulen, että hän rupeaa pitämään koulua tai jotain muuta sentapaista auttaakseen veljiään, sanoi herra Shaw, joka oli laskenut sanomalehden kädestään kuullessaan Pollyn nimen.

— Kaikki te erehdyitte, vaikka isä arvasikin parhaiten, sanoi Fan. — Hän rupeaa antamaan soitto- ja laulutunteja ja hankkii itse elatuksensa, jotta Will pääsee yliopistoon. Will haluaa opiskella ja Polly on hyvin ylpeä hänestä. Nedillä, toisella veljellä, on taipumusta liikealalle, hän ei välitä kirjoista. Ned on lähtenyt länteen ja raivaa kyllä itselleen tien maailmassa. Polly sanoo, ettei häntä enää tarvita kotona, kun perhe on nyt pieni ja Kitty voi hyvin täyttää hänen paikkansa; siksi hän aikoo nyt itse ansaita elatuksensa ja luovuttaa Willille oman osansa perheen tuloista. Se tyttöhan rupeaa ihan marttyyriksi! Ja Fan näytti niin juhlalliselta, kuin Polly olisi aikonut tehdä jonkin kauhean uhrauksen.

— Hän on järkevä, jalomielinen tyttö, ja minä kunnioitan häntä sen takia, sanoi herra Shaw painokkaasti. — Kukaan ei koskaan tiedä, mitä voi tapahtua, eikä nuorille ihmisille ole haitaksi, vaikka he oppivatkin tulemaan toimeen omin voimin.

— Jos hän on yhtä kaunis kuin viimeksi tavattaessa, hän saa kyllä pian oppilaita. Vaikka en minä sentään välittäisi ottaa tunteja, huomautti nuori herra Shaw armollisesti ja kääntyi peilistä varmistuttuaan, että hänen kohuttu tukkansa oli tummentumassa.

— Sinua hän ei ottaisi oppilaakseen mistään hinnasta, sanoi Fanny muistaessaan, miten pettyneeltä ja paheksuvalta Polly oli näyttänyt, kun hän viimeksi käydessään huomasi, että Tomista oli tullut keikari.

— Odotahan, niin näet, vastasi Tom tyynesti.

— Jos Polly pysyy aikeessaan, tahtoisin että Maud rupeaisi ottamaan häneltä tunteja. Fanny tehköön miten tahtoo, mutta olisin iloinen, jos yksi tyttäristäni laulaisi yhtä kauniisti kuin Polly. Vanhat ihmiset pitävät enemmän hänen lauluistaan kuin oopperoista, ja äitikin aina nautti niistä.

Puhuessaan herra Shaw kääntyi katsomaan takkanurkkausta, jossa isoäidillä oli ollut tapana istua. Nojatuoli oli nyt tyhjä, rakkaat vanhat kasvot olivat poissa ja jäljellä enää lempeä muisto.

— Haluaisin mielelläni oppia laulamaan, ja Pollyhan on mainio opettaja. Hän on kärsivällinen ja saa kaiken aina tuntumaan hauskalta. Toivottavasti hän saa tarpeeksi oppilaita ja pääsee heti hyvään alkuun, huomautti Maud.

— Milloin hän tulee? kysyi rouva Shaw, joka oli valmis auttamaan Pollyä, vaikka olikin mielessään päättänyt, että Maudin oli saatava opetusta kaupungin hienoimmalta opettajalta.

— Ei hän sano sitä. Hän vain kiittää, kun pyysin häntä tulemaan meille kuten ennenkin, mutta sanoo ryhtyvänsä heti työhön ja pitävänsä edullisempänä, että asettuu heti asumaan omaan pikku huoneeseensa. Eikö teistäkin tuntuisi oudolta, että Polly olisi täällä kaupungissa eikä asuisikaan meillä?

— Kyllä me vielä saamme hänet tänne. Pienikin huone maksaa, ja hän voi yhtä hyvin asua meillä vaikka opettaakin. Kerro hänelle minulta sellaisia terveisiä, sanoi herra Shaw.

— Tiedän ettei hän tule, sillä jos hän kerran on päättänyt olla itsenäinen, hän on sitä juurta jaksaen, vastasi Fanny ja rouva Shaw toivoi sitä hartaasti. Pikku soitonopettajaa saattoi kyllä auttaa, mutta ei ollut kovinkaan hauskaa pitää häntä asumassa luonaan.

— Teen kyllä parhaani hänen hyväkseen suosittelemalla häntä ystäväilleni, ja hän menestyy varmaan, jos pitää aluksi vain pikku oppilaita. Jos hän vain aloittaa oikein, ottaa kyllin hyvän maksun ja saa muutamia hyviä nimiä, jotka hankkivat hänelle pääsyn hienoimpiin piireihin, en epäile hänen onnistumistaan, sillä minun täytyy tunnustaa, että Polly käyttäytyy kuin hienonmaailman nainen, huomautti rouva Shaw.

— Hän on mahdottoman vetävä pikku otus, ja minusta on hauskaa että hän asettuu kaupunkiin asumaan, vaikka olisikin mukavampaa, että hän oleskelisi täällä vain muuten ja huvittelisi eikä joutuisi antamaan kaikenmaailman tunteja, sanoi Tom laiskasti.

— Olen varma, että hän pitäisi suurena kunniana, jos saisi omistaa aikansa sinun huvittamisesi. Mutta hänellä ei ole varaa ylellisyyteen eikä hän välitä liehittelystä, joten on parasta että annat hänen olla rauhassa. Hän voi nauttia seurastasi vain silloin, kun hänen työnsä sallii, vastasi Fanny ivallisesti, kuten hänen tapanaan oli nykyisin.

— Sinusta, Fan, alkaa tulla oikea vanhapiika, kitkerä kuin sitruuna mutta kahta happamampi, tiuskaisi Tom ja katsoi sisarensa ylimielisesti.

— Hiljaa, lapset. Tiedättehän etten kestä riitelyä. Maud, anna minulle Shetlannin huivi ja pane tyyny selkäni taakse.

Maud riensi täyttämään äitinsä pyyntöä ja katseli moittivasti riitelevää veljeään ja sisartaan. Seurasi hiljaisuus, josta kaikki näyttivät olevan hyvillään. He olivat kerääntyneet takkavalkean ääreen päivällisen jälkeen, ja tuntui kuin pieni auringonpaiste ei olisi ollut heille pahitteeksi. Marraskuun päivä oli pilvinen. Mutta äkkiä pilvet hälvenivät ja kirkas päivänvalo virtasi huoneeseen. Kaikki kääntyivät vaistomaisesti ja huudahtivat:

— Hyvänen aika, Polly! sillä kynnyksellä seisoj kirkassilmäinen tyttö ja hymyili niin kuin marraskuun ilmoja ei olisi koko maailmassa.

— Polly kulta, milloin sinä tulit? huudahti Fan suudellen sydämellisesti hänen rusottavia poskiaan toisten odotellessa vuoroaan.

— Tulin eilen ja olen järjestellyt huonettani kuntoon, mutta en malttanut enää odottaa vaan tulin katsomaan miten voitte, vastasi Polly niin iloisella äänellä, että kaikille tuli hyvä mieli.

— Minun Polly-tyttöni tuo aina päivänpaisteen mukanaan, sanoi herra Shaw ojentaen kätensä pienelle ystävälleen, joka oli edelleenkin hänen suosikkinsa. Oli lämmittävää katsella, miten Polly kiersi kätensä hänen kaulaansa ja suuteli häntä myötätuntoisesti. Isoäiti oli näet kuollut Pollyyn viime käynnin jälkeen ja Polly halusi lohduttaa herra Shaw'ta, jonka hän huomasi vanhentuneen ja harmaantuneen.

Mikäli Tomkin oli havitellut antavansa tervehdyssuukon, jokin Pollyyn käytöksessä sai hänet muuttamaan mielensä ja puristamaan vain sydämellisesti hänen kättään ja sanomaan: — Hauska nähdä sinua, Polly. Itsekseen hän kuitenkin lisäsi katsellessaan vaatimattoman pikku hatun kehystämiä

kasvoja: — Ja entistä sievempi, peijakas viekөөn!

Mutta Pollyn kasvot olivat muutakin kuin sievät, vaikkei Tom ollut vielä oppinut huomaamaan sitä. Sinisten silmien katse oli kirkas ja vakaa, raikkailla huulilla avoin herttainen ilme, leuka määrätietoinen pikku lovestaan huolimatta ja kiharoiden alla kaartuva otsa hyväntahtoinen. Kaikki nämä kasvoilta kuvastuvat rakastettavat luonteenpiirteet olisivat jo yksinään riittäneet kaunistamaan vaatimattomankin ulkonäön. Pollysta oli tullut täysi-ikäinen, mutta hän ei näyttänyt sen muodikkaammalta kuin silloinkaan, kun hänellä oli ollut pyöreä hattu ja yksinkertainen takki; sillä nyt hän oli pukeutunut kokonaan harmaaseen aivan kuin kveekkarinainen, ja hänen asuaan koristi vain sininen nauharuusuke leuan alla ja toinen tukassa. Yksinkertainen puku sopi hänelle mainiosti, mutta sitä ei edes huomannut, koska katse kiintyi heti sen notkeaan kantajaan. Vapaa lapsuus oli näet suonut Pollylle kalliin lahjan, oivan terveyden, ja jokainen hänen liikkeensä oli täynnä voimaa, suloa ja huolettomuutta. Terve sielu terveessä ruumiissa oli harvinainen ilmiö tuohon aikaan, jolloin lääkärit menestyivät ja kaikki ihmiset olivat sairaita. Tästä miellyttävästä yhdistelmästä oli peräisin Pollyn itsetiedoton viehättävyys.

— Ihanaa, että olet taas täällä, sanoi Maud, joka istui Pollyn jalkojen juuressa ja hieroi hänen kylmää kättään. Polly oli pantu istumaan Fannyn ja herra Shaw'n väliin, Tom puolestaan nojasi äitinsä tuolin selustaan ja nautti näkemästään.

— No, miten kaikki sujuu? Milloin aloitat? Missä sinun pesäsi on?
Kerro nyt kaikesta, aloitti Fan, joka aivan kihisi uteliaisuudesta.

— Oikein hyvin, sillä olen saanut jo kaksitoista oppilasta alkajaisiksi ja kaikilla on varaa maksaa kunnolla. Ensimmäinen tuntini on maanantaina.

— Etkö sinä pelkää? kysyi Fan.

— En paljon, miksi oikeastaan pelkäisin? vastasi Polly reippaasti.

— En tiedä, mutta eikö kaikki tämä uusi ole aluksi vähän vaikeaa? änkytti Fanny, joka ei halunnut paljastaa, että työnteko tuntui hänestä pelottavan rasittavalta.

— Ehkä se aluksi väsyttää, mutta kyllä kai siihen tottuu. Minä opetan mielelläni, ja on kiinnostavaa nähdä uusia ihmisiä ja uusia paikkoja. Riippumattomuus on myös ihanaa, ja jos voin vielä vähän säästää Kittya varten, niin se on parasta mitä tiedän.

Pollyn kasvot loistivat aivan kuin hänen tulevaisuutensa olisi ollut täynnä huvituksia eikä työtä, ja se vakavuus, jolla hän suhtautui uuteen tehtäväänsä, näytti antavan pohjaa hänen vaatimattomille toiveilleen ja suunnitelmilleen ja herätti toistenkin kiinnostuksen.

— Keitä oppilaita olet saanut? kysyi rouva Shaw unohtaen hetkeksi hermonsaa.

Polly luetteli ja huomasi tyytyväisenä, miten muutamat nimet vaikuttivat kuulijoihin.

— Mistä ihmeestä sinä sait Davenportit ja Greyt, kultaseni? kysyi rouva Shaw kohottautuen hämmästyneenä tuolillaan.

— Rouva Davenport ja äiti ovat sukua keskenään.

— Etkä ole ikinä kertonut siitä!

— Davenportit muuttivat tänne muutamia vuosia sitten, enkä minä muistanut heidän olemassaoloaan. Mutta kun tein suunnitelmiani, tiesin että minun täytyi saada pari kolme hyvää nimeä päästäkseni alkuun. Siksi kirjoitin ja kysyin rouva Davenportilta, tahtoiko hän auttaa minua. Hän tuli käymään meillä ja oli hyvin ystävällinen. Hän hankki minulle nämä oppilaat hyvän hyvyyttään.

— Mistä sinä olet oppinut noin paljon maallista viisautta, Polly? kysyi herra Shaw hänen vaimonsa hervahtaessa takaisin tuoliinsa ja ottaessa esille hajusuolansa, aivan kuin Pollyn ilmoitus olisi ollut liikaa hänen hermoilleen.

— Minä opin sen täällä, herra Shaw, vastasi Polly nauraen. — Ennen minusta suosituksia ja sen sellaiset olivat epämiellyttäviä enkä pitänyt niitä niinkään arvoisina, mutta nyt olen viisastunut ja käytän mielelläni jossakin määrin hyväkseni niitä etuja, joita rehellisellä tavalla voin saada.

— Mikset antanut meidän auttaa itseäsi aluksi? Olisimme mielellämme tehneet sen, ehätti rouva Shaw sanomaan, sillä hän aivan paloi halusta päästä Pollyn suojelijaksi rouva Davenportin rinnalle.

— Tiedän kyllä, että olisitte auttaneetkin, mutta olette jo olleet niin ystävällisiä minulle, etten tahtonut vaivata teitä yritykselläni. Halusin päästä alkuun omin voimin. Sitä paitsi en tiennyt, olisitteko

välittäneet suositella minua opettajana, vaikka pidättekkin minusta tavallisena Pollyna.

— Totta kai olisimme, rakas Polly, ja nyt toivomme, että rupeaisit heti opettamaan Maudille somia laulujasi. Hänellä on kaunis ääni ja hän tarvitsee todellakin opettajaa.

Hymy häivähti Pollyn kasvoilla, kun hän kiitti uudesta oppilaastaan, sillä hän muisti ajan, jolloin rouva Shaw piti hänen somia laulujaan niin vanhanaikaisina, etteivät ne sopineet nuoren neidin ohjelmistoon.

— Missä sinä asut? kysyi Maud.

— Vanha ystävänä neiti Mills otti minut luokseen asumaan, ja minulla on oikein mukavaa. Äiti ei tahtonut minun asuvan missään täysihoidolassa, joten neiti Mills järjesti minut luokseen. Hän vuokraa huoneita kuten tiedätte, mutta minulle hän on luvannut myös päivällisen. Aamiaisen ja teen valmistan itse.

— Onko huoneesi kalustettu mukavasti? Emmekö voi lainata sinulle jotakin, kultaseni? Esimerkiksi nojatuoli tai pieni sohva ovat hyvään tarpeeseen, kun olet väsynyt, sanoi rouva Shaw osoittaen aivan yllättävää kiinnostusta Pollyn asioihin.

— Kiitoksia vain, mutta minä en tarvitse mitään, sillä toin yhtä ja toista kodikasta mukanani. Voi, Fan, olisitpas nähnyt minun voitokkaan tuloni kaupunkiin, kun istuin kimpsuineni kampsuineni maalaisrattailla. — Pollyn nauru oli niin tarttuvaa, että kaikki hymyilivät huomaamatta edes järkyttyä hänen kertomastaan.

— Niin, lisäsi Polly, minä ihan toivoin, että tapaisin teidät, sillä olisin tahtonut nähdä teidän kauhistuneet kasvonne, kun istuin siinä sohvalla laatikoita ja nyyttejä ympärilläni, lintuhäkki toisella puolen ja toisella kalakoppa, jonka reiästä kissanpojan pää poukkoili edestakaisin, ja edessäni vanha hilpeä Brown omenanelikolla kekottamassa. Päivä oli kirkas ja minä nautin matkasta suunnattomasti, sillä meillä oli kaikenlaisia seikkailuja.

— Voi, kerro niistä, pyysi Maud, kun Pollyn kuvauksen herättämä nauru asettui.

— No, ensinnäkin minä unohdin murattini ja Kitty juoksi perässä sitä tuomaan. Sitten lähdimme taas liikkeelle, mutta kova huuto sai meidät kohta pysähtymään, ja nyt porhalsi Will alas mäkeä heiluttaen toisessa kädessään tyynyä ja toisessa hillopiirakkaa. Me nauroimme katketaksemme, kun hän saavutettuaan meidät selitti, että naapurimme, vanha neiti Dodd oli lähettänyt minulle humalatyydyn päänsäryn varalle ja piirakan ensimmäiseksi ateriakseni. Hän oli näyttänyt niin pettyneeltä myöhästymisestään, että Will oli luvannut toimittaa lahjat minulle, vaikka olisi saanut juosta koko matkan. Tyynyä oli helppo kuljettaa, mutta se piirakka! Taisimme pitää sitä kaikissa mahdollisissa paikoissa, eikä se ottanut pysyäksensä missään. Ensin löysin sen sylistäni, sitten rattaiden pohjalta, sitten ylösalaisin keikahtaneena kirjojen joukosta, sitten se oli tipahtamaisillaan matka-arkulta tielle, ja lopulta se keinui kiikkutuolissani. Se oli vasta merkillinen piirakka, sillä kaikesta vaeltelustaan huolimatta se ei kuitenkaan mennyt pilalle tai hajonnut, ja lopulta me söimme sen päästäksemme siitä rauhaan. Sitten karkasi kissanpoikanen ja minä sain metsästää sitä maasta ja puusta ennen kuin sain sen kiinni, ja Brown sen kuin nauraa hohotti ja katseli minun juoksuani. Loppujen lopuksi pääsimme taas matkaan, mutta eräässä alamäessä meidän päällemme kierähti kirjahylly ja eräässä ylämäessä putosi kiikkutuoli tielle. Kuulimme huutoa ja vilkaistuamme taaksemme näin tuoliparkani kiikkuvan keskellä tietä ja pienen pojan huutavan aidalla täyttä kurkkua. Se sitten oli hassunkurista.

Polly oli antanut seikkailustaan eloisan kuvauksen, vaikka ei sitä minään kummana pitänytään, sillä hän halusi virkistää apeannäköisiä ystäviään, etenkin herra Shaw'ta. Nähdessään hänen nyt nojautuvan taaksepäin tuolissaan sydämellisesti nauraen Polly oli tyytyväinen ja kiitti mielessään onnetonta piirakkaa, joka oli pystynyt kirvoittamaan naurun.

— Kyllä sinä, Polly, osaat sitten kertoa hauskasti! riemuitsi Maud silmiään pyyhkien.

— Olisinpa tullut vastaasi, niin olisin kajauttanut sinulle kolminkertaisen eläköön-huudon, sillä se mahtoi olla näkemisen arvoista, sanoi Tom.

— Etkä olisi; sinä olisit pyörtänyt kulman ympäri heti kun olisit nähnyt minut. Tai sitten olisit tuijottanut suoraan eteesi välittämättä tippaakaan kuormarattailla istuvasta nuoresta naisesta.

Ja Polly nauroi tapansa mukaan Tomille vasten kasvoja, ja Tom melkein piti siitä. Niinpä hän ei ruvennut puolustelemaan itseään, vaan sanoi moittivasti:

— Hyi, Polly, olipa se tuhmasti sanottu.

— Mutta totta. Sinun on tultava katsomaan minun lemmikkejäni, Maud. Kissanpentu ja lintu ovat kuin veli ja sisar, sanoi Polly Maudille, joka ahmi hänen sanojaan.

— No, ei se ole paljon se, murahti Tom, jonka mielestä Polly olisi saanut osoittaa enemmän huomiota hänelle.

— Polly tietää mitä puhuu; Hänen veljensä pitävät arvossa sisariaan, huomautti Fanny pisteliäästi.

— Ja Polly pitää arvossa omia veljiään. Älä unohda sitä, neitiseni, vastasi Tom.

— Kerroinko minä jo teille, että Will menee yliopistoon? keskeytti Polly nousevan myrskyn.

— Toivottavasti hän viihtyy siellä, huomautti Tom kaiken kokeneen ylhäisellä välinpitämättömyydellä.

— Luulisin ainakin, sillä hän pitää opiskelusta ja haluaa käyttää hyödykseen jokaisen tilaisuuden. Toivottavasti hän ei sentään rasita itseään liialla työllä kuten monet pojista, sanoi Polly, joka uskoi sinisilmäisesti ylioppilaiden palavaan tiedonhaluun. Tom katseli kokemustensa korkeuksista säälivästi hymyillen herkkäuskoista Pollyä.

— Siitä ei ole ehkä pelkoa. Minä pidän huolen, ettei hän lue liikaa. Ja Tomin silmät välähtivät kuten ennen vanhaan, kun hän suunnitteli poikamaisia kepposiaan.

— Sinä et taida olla oikein luotettava opastaja, jos kuulemissani puheissa on perää, sanoi Polly ja katsoi Tomiin niin vakavasti, että tämän kasvot muuttuivat totisiksi kuin huuhkajan.

— Pelkkää panettelua. Minä olen totinen kuin tornikello, luokkani kaunistus ja nuoren miehen esikuva, eikö niin, äiti? Ja Tom taputti hellästi äitinsä laihaa poskea varmana edes yhdestä ystävistä, sillä Tomin heittäytyttyä salonkileijonaksi rouva Shaw oli alkanut ylpeillä pojastaan. Tom puolestaan koetti saada heikosta äidistään isoäidin sijaista.

— Olet, kultaseni, sinä olet juuri sellainen kuin toivonkin. Ja rouva Shaw katsoi poikaansa niin hellästi ja luottavaisesti, että Polly suvaitsi ensimmäisen kerran tulonsa jälkeen vilkaista Tomiin hyväksyvästi.

Polly ei käsittänyt, miksi Tom samassa muuttui kiusaantuneen ja totisen näköiseksi. Mutta hänestä oli hauska nähdä Tomin taputtavan hellästi äitinsä poskea ja nojaavan päätään äidin korkeaan tuolinselustaan. Polly näet kuvitteli hänen tuntevan miehekästä myötätuntoa sairasta kohtaan ja oppineen kohtelemaan kärsivällisellä rakkaudella äitiään, jolla oli ollut niin paljon huolta hänestä.

— Olen iloinen, kun jäät tänne koko talveksi, sillä nyt meille tulee oikein hauskaa. Ja vien sinut mielelläni joka paikkaan, aloitti Fan unohtaen hetkeksi Pollyn suunnitelmat.

Polly ravisti päättäväisesti päätään. — Kuulostaa kyllä mukavalta, mutta ei siitä tule mitään, Fan. Minähän olen tullut tänne tekemään työtä enkä huvittelemaan. Minä aion säästää, joten kutsut eivät tule kysymykseenkään.

— Et kai sentään aio koko aikaa tehdä työtä pitämättä yhtään hauskaa, huudahti Fan pettyneenä.

— Aion toteuttaa sen minkä olen päättänyt enkä anna minkään houkutella minua päämäärästani. Enhän jaksaisi antaa tunteja, jos valvoisin myöhään iltaisin, vai mitä? Ja mitenkä pitkälle rahani riittäisivät, jos käyttäisin niitä pukuihin, ajeluihin ja kaikenlaisiin pikku menoihin, jotka olisivat välttämättömiä seurapiireissä liikkuvalla nuorelle naiselle? En voi tehdä molempia enkä aio yrittääkään. Mutta voin kyllä suoda itselleni pikku huveja silloin tällöin käymällä maksuttomissa konserteissa ja esitelmätilaisuuksissa. Sitä paitsi tapaathan minä teidät usein. Ja sunnuntait vietämme Willin kanssa yhdessä, joten saan kyllä elämännautintoja niin paljon kuin minulle on terveellistä.

— Minä en anna sinulle ikinä anteeksi, ellet tule kutsuihini, sanoi Fanny Pollyn lopetettua, ja Tom nauraa hihitti kuullessaan veljen käyntejä sanottavan elämän nautinnoiksi.

— Tulen kyllä sellaisiin pikku kutsuihin, joissa voi esiintyä yksinkertaisessa mustassa silkipuvussa, mutta oikeita juhlia en voi ajatellakaan, kiitoksia vain, sanoi Polly kasvoillaan ihastuttavan päättäväinen ilme. Hän näet tunsu heikkoutensa ja oli päättänyt, ettei tarvitse kuin yhden silkipuvun. Fanny ei sanonut enempää, sillä hän oli varma, että Polly taipuisi ajan oloon. Sitä paitsi hän oli päättänyt antaa ystävälleen kauniin puvun joululahjaksi, joten vaatehuolet eivät ainakaan olisi esteenä.

— Kuule, Polly, sinähän se annatkin meille pojille soittotunteja. Minua on vaadittu soittamaan, ja ottaisin mieluummin tunteja sinulta kuin joltain herra Twankydillolta, sanoi Tom, jota keskustelu ei lainkaan huvittanut.

— Kyllä minä siihen suostun, jos todella haluatte oppia ja käyttäytytte kunnollisesti. Mutta hinta on kyllä toinen, vastasi Polly ilkikurinen pilke silmissään, vaikka kasvot muuten olivat vakavat ja ääni oli liikemiesmäinen.

— Kuulehan, Polly. Tom on jo aikamies, kaksikymmenvuotias, ja hän vaatii että kohtelet häntä kunnioittavasti. Sitä paitsi hän on kihloissa ja hirmuisen olevinaan, puuttui puheeseen Maud, joka piti veljeään erittäin arvokkaana henkilönä.

— Kuka se pikku tyttö on? kysyi Polly, joka piti uutista leikkinä.

— Trix. Etkö sinä sitä tiedä? vastasi Maud aivan kuin koko maailman olisi pitänyt se tietää.

— Ihanko totta, Fan? Ja Polly kääntyi ystäväänsä tuiki hämmästyneenä Tomin seisoessa mahtavan ja hajamielisen näköisenä.

— Unohdin kertoa siitä sinulle viime kirjeessä. Kihlaus julkaistiin vasta hiljan, emmekä me oikein pidä siitä, huomautti Fanny, joka itse olisi tahtonut ensin kihlautua.

— Älähän nyt, minä olen erittäin tyytyväinen kihlaukseen, ilmoitti rouva Shaw havahtuen horroksestaan.

— Polly ei tunnu oikein uskovan sitä. Enkö minä sitten näytä maailman onnellisimmalta mieheltä? kysyi Tom miettien mielessään, oliko vakava ilme Pollyn silmissä kenties sääliä.

— Et minusta, sanoi Polly hitaasti.

— No miltä hitolta sulhasmiehen pitäisi sitten näyttää? kivahti Tom melkein kiukkuisena huomattuaan, miten välinpitämättömästi Polly suhtautui suureen uutiseen.

— Sellaiselta, joka on oppinut välittämään jostakin toisesta enemmän kuin itsestään, vastasi Polly. Hänen kasvoilleen kohosi äkkiä puna ja ääni pehmeni, kun hän käänsi päänsä pois Tomista, joka oli kiireestä kantapäähän täysi keikari.

— Nyt sait Tomin nujerretuksi. Olen samaa mieltä kanssasi, Polly. En ole koskaan pitänyt Trixistä, ja toivottavasti koko kihlaus on vain poikamaista haaveilua, joka pian kuolee luonnollisen kuoleman, sanoi herra Shaw, joka väkisinkin oli vaipua raskasmielisyyteen, vaikka hänen ympärillään kävi lakkaamaton puheensorina.

Vaikka Shaw nuorempaa raivostutti, että hänen kihlaukseensa suhtauduttiin niin kevyesti, hän koetti näyttää välinpitämättömältä. Todettuaan yrityksen ylivoimaiseksi hän aikoi poistua huoneesta, mutta rouva Shaw huusi hänen peräänsä:

— Minne sinä menet, kultaseni?

— Tietysti Trixiä tapaamaan. Hyvästi, Polly, ja Thomas-herra poistui ja toivoi mielessään, että vaihtaessaan taitavasti kiihtyneen äänensävyänsä alentuvaksi kylmäkiskoisuudeksi hän oli saanut ainakin yhden kuulijan tajuamaan, että piti Trixiä elämänsä aurinkona ja Pollyä nenäkkäänä pikkutyttönä.

Jos hän olisi kuullut Pollyn naurun ja Fanin huomautukset, hänen vihansa olisi kuohunut yli äyräitten! Onneksi hän kuitenkin säästyi tältä koettelemukselta ja lähti matkaan toivoen, että Trixin keimailu saisi hänet unohtamaan Pollyn katseen, kun tämä vastasi hänen kysymyksiinsä.

— Voi, jospa tietäisit kuinka tuota poikaa on vedetty nenästä, aloitti Fan heti kun alaovi paiskahti kiinni. — Belle ja Trix koettivat kumpikin saada hänet pauloihinsa, ja ovelampi voitti. Sillä vaikka Tom onkin niin olevinaan, hän on kokematon kuin lapsi. Trixhän on jo kahdesti purkanut kihlauksensa, ja kolmannella kerralla hänet petettiin. Ja mitä melua hän piti! Se oli aivan mietetöntä! Mutta se taisi koskea sentään häneen aika kovasti, sillä hän ei enää liikkunut missään, laihtui ja kävi niin kalpeaksi ja kuultavaksi, että oli ihan surkean näköinen. Minun kävi häntä sääliksi ja hän kävi meillä aika usein, Tom otti tietysti hänet suojelukseensa, hänhän on aina heikkojen puolella ja se hänessä onkin hyvää. No niin. Trix näytteli hylätyn osaa oikein sievästi, antoi Tomin lohduttaa itseään ja käyttäytyi niin, että sai poika paran pyörälle päästään. Ja kun Tom tapasi Trixin eräänä päivänä itkemässä — hatun takia, joka ei pukenut häntä — Tom luuli tytön surevan herra Banksia, ja lohduttaakseen tuo pölkkyä otti ja kosi Trixiä. Muuta ei Trix halunnutkaan; hän nappasi Tomin heti, ja nyt poika on kiikissä, sillä uuden kihlauksensa jälkeen Trix on ollut yhtä iloinen kuin ennenkin, keimailee jokaiselle joka vain lähelle tulee ja pitää Tomia tulisilla hiilillä koko ajan. En tosiaan usko Tomin välittävän hänestä läheskään niin paljon kuin uskottelee. Mutta hän on Trixin kanssa satoi tai paistoi, ja paljon tarvitaan, ennen kuin hän tekee Banksin tempun.

— Tom parka! oli kaikki mitä Polly sanoi Fannyn kuiskuteltua tarinan hänen korvaansa sohvan nurkassa.

— Ainoa lohdutus on siinä, että Trix purkaa kihlauksen ennen kevättä. Sen hän teki aikaisemminkin

kerroilla ollakseen vapaa kesäkampanjaan. Ei Tom siitä murru, mutta minua suututtaa että hän rupesi narriksi pelkästä säälistä, vaikka hänessä on miestä enemmän kuin luulisikaan, enkä minä tahtoisikenenkään kiusaavan häntä.

— Sinä kiusaat itse häntä, sanoi Polly hymyillen.

— Se on taas eri asia; hän on väliin ärsyttävä, mutta sittenkin minä melkein pidän hänestä. Toiset pojat ovat sellaisia typeryksiä, että olen kyllästynyt heihin, mutta kun Tom on hyvällä tuulella, hän on oikein mukava ja virkistävä.

— Hauska kuulla, virkkoi Polly ja painoi sanat mieleensä.

— Niin, ja kun isoäiti oli sairaana, Tom oli hyvin kiltti. En minä tiennytkään, että hän on niin hellätunteinen. Isoäidin kuolema koski häneen kovasti, sillä vaikka hän ei puhunutkaan paljon, hän oli pitkän aikaa hyvin vakava ja surullinen. Minä koetin lohduttaa häntä, ja meillä oli pari kolme oikein mukavaa juttuhetkeä, ja tuntui kuin vasta silloin olisimme oppineet tuntemaan toisemme. Se oli oikein hauskaa, mutta sitä ei kestänyt kauan, meillä ei aselepo koskaan kestä pitkään. Aloitimme taas vanhaan tapaan ja nyt nälvimme toisiamme kuten ennenkin.

Fanny huokasi, sitten haukotteli ja vaipui tavanomaiseen raukeuteensa, aivan kuin Pollyn saapumisen herättämä innostus olisi alkanut jo laimeta.

— Lähde kävelemään ja samalla katsomaan minun hauskaa pikku huonettani. Raikas ilma tekee sinulle hyvää. Tulkaa molemmat ja pidetään hauskaa, kuten ennen vanhaan, pyysi Polly, sillä lännessä liekehtivä punainen auringonlasku tuntui kehottavan lähtemään ulos.

Tytöt suostuivat, ja pian he kolmisin kävelivät kohti Pollyn uutta kotia, joka oli hiljaisen kadun varrella, missä vanhat puut kahisivat kesällä ja talvisaikaan paistoi ystävällinen aamuaurinko.

"Kierreportaita nyt nouskaa minun pieneen kammiooni",

lauleli Polly juostessaan ylös leveitä, vanhanaikaisia portaita ja avatessaan perimmäisen huoneen oven, josta heitä tervehti takkavalkean loimu.

— Tässä minun lemmikkini ovat, Maud, hän lisäsi pysähtyessään kynnykselle ja viitatessaan tyttöjä olemaan hiljaa.

Harmaa kissanpoikanen loikoili matolla lämmöstä nautiskellen, ja aivan sen vieressä seisoi yhdellä jalalla mieteliäs pullea kanarialintu, joka käänsi kirkaat silmänsä tulijoihin, päästi äänekkään viserryksen kuin olisi tahtonut herättää toverinsa, lensi sitten suoraan Pollyn olkapäälle, jossa puhkesi riemukkaaseen tervetuliaislauluun.

— Sallikaa minun esitellä perheeni, sanoi Polly. — Tätä pikku mekastajaa pojat sanovat Nikeksi ja tuota unista torkkujaa sanotaan Tuhkimoksi, koska sen elämän suurimpana nautintona on tuhkassa loikominen. Riisukaa nyt päältänne ja sallikaa minun pyytää teitä jäämään teelle, vaunut tulevat hakemaan teidät kahdeksalta. Sovin siitä äitinne kanssa, kun olitte ylhäällä.

— Minä tahdon nähdä ihan kaikki, sanoi Maud, kun tytöt olivat riisuneet hattunsa ja lämmittelivät käsiään.

— Saat varmasti, ja luultavasti taloudenpitoni huvittaa sinua.

Sitten Polly näytti valtakuntansa ja kaikilla kolmella riitti hauskaa. Iso piano vei niin suuren tilan, ettei huoneeseen sopinut minkäänlaista sänkyä. Mutta Polly näytti ylpeänä kukallisen nojatuolinsa salaisuuden. Sen selustan saattoi laskea alas, istuin voitiin korottaa ja sisällä olivat kaikki tyynyt ja peitot. — Näettekös, miten mukava tämä on. Sen saa päiväksi pois tieltä, sillä pari kolme oppilasta käy luonani, selitti Polly.

Haalistuneen maton päällä oli iloinen pikkumatto. Kiikkutuoli ja ompelupöytä olivat toisen ikkunan edessä, toista kierteli muratti varjostaen samalla ruokailunurkkausta. Kirjahylly oli kiinnitetty sohvan yläpuolelle, pari taulua seinille, ja iso kukkamaljakko täynnä syksyn lehtiä ja ruohoja kaunisti takanreunustaa. Huone oli vaatimaton ja pieni, mutta Polly oli tehnyt parhaansa saadakseen sen hauskaksi, ja se näytti jo kodikkaalta iloisen takkavalkean levittäessä valoaan, linnun visertäessä ja kissan kehrätessä matolla.

— Voi, miten sievää! huudahti Maud tullessaan suuresta komerosta, jossa Polly säilytti talouskapineitaan. — Niin hauska teenkeitin ja kasari, ja kahden hengen astiasto ja paljon herkkuja syötäväksi. Paahdetaan leipää teen kanssa, Polly. Anna minun paahtaa uudella paahtohaarukallasi.

Fanny ei ollut yhtä innostunut kuin sisarensa, sillä hän huomasi monta seikkaa, jotka kielivät köyhyydestä. Mutta Polly oli niin iloinen ja tyytyväinen pieneen asumukseensa, niin täynnä iloisia toiveita ja suunnitelmia, ettei Fan hennonut huomauttaa puutteellisuuksista eikä ehdottaa parannuksia, vaan istuutui mihin oli käsketty, ja nauroi ja jutteli toisten puuhatessa teetä.

— Nyt, tytöt, saamme maalaisaterian, sanoi Polly hääräillessään. — Tässä on oikeaa kermaa, ruisleipää, kotona leivottua kakkua ja omien mehiläispesiemme hunajaa. Äiti varusti minulle niin paljon herkkuja, että on hauska kun saan vieraita, sillä en millään jaksais yksin syödä kaikkea. Voitele paahtoleivät, Maudie, ja peitä ne. Sano heti kun kasari kiehuu, äläkä vain astu Niken päälle.

— Mikä mainio emäntä sinusta aikaa myöten tuleekaan, sanoi Fan katsellessaan miten sievästi ja näppärästi Polly kattoi pöydän.

— Tämä on hyvää harjoitusta, nauroi Polly, täytti pienen teekannun ja asettui istumaan pöydän ääreen niin emäntämäisin elein, että se oli vallan huvittavaa.

— Nämä ovat elämäni herkullisimmat kestit, huomautti Maud suu täynnä hunajaa, kun he olivat päässeet syömisen alkuun. — Minäkin tahtoisin tällaisen kauniin huoneen ja kissan ja linnun, jotka eivät söisi toisiaan suuhunsa, ja pienen sievän teenkeittimen. Saisin paahtaa leipääkin niin paljon kuin ikinä haluaisin.

Maudin harras toivomus nostatti sellaisen naurunpuuskan, että neiti Mills hymähteli omalla puolellaan yksinäisen teekuppinsa ääressä, ja pikku Nike päästi hurmioituneen liverryksen sokeriastian reunalla pitäessään huolta itsestään.

— Minä en välitä paahtoleivästä enkä teenkeittimestä, mutta kadehdin hyvää tuultasi, Polly, sanoi Fan naurun vaiettua. — Minä olen niin kyllästynyt kaikkiin ja kaikkeen, että välistä tuntuu kuin kuulisin ikävään. Eikö sinulla koskaan ole sellaista tunnetta?

— Joskus minäkin olen kyllästynyt, mutta silloin tartun luutaan ja alan lakaista tai pestä lujasti tai kävelen tai puuhaan jotakin oikein olan takaa ja tavallisesti tulen heti paremmalle tuulelle, tai ainakin saan voimia olla nurkumatta, vastasi Polly ja leikkasi tarmokkaasti palasen ruisleipää.

— Enhän minä voi ruveta lakaisemaan, koska minun ei tarvitse ja tuskin siitä olisi apua, sanoi Fan syöttäessään laiskasti Tuhkimoa, joka istui arvokkaana hänen vierellään ja vilkuili kerma-astiaan.

— Pieni puute ei olisi sinulle pahitteeksi, Fan, sen verran vain, että näkisit kuinka hyödyllistä työnteko on. Ja kun kerran oppisit sen, et enää valittelisi ikävystymistä, sanoi Polly, joka oli ottanut opikseen kokemansa köyhyyden opetukset.

— Taivas varjelkoon! Sehän olisi kamalaa, mutta toivoisin jonkun keksivän uuden ajanvietteen rikkaille ihmisille. Minä olen ihan kuolemanväsynyt kaikista kutsuista, kuhertelusta, pukeutumisesta ja saman seurapiirin tapaamisesta vuodesta toiseen.

Fannyn ääni oli katkera ja tyytymätön, hänen kasvojensa ilme ikävystynyt ja alakuloinen, ja Polly tuns selvästi, että jokin tähänastista raskaampi huoli painoi hänen sydäntään. Nyt ei ollut sopiva hetki puhua siitä, mutta Polly päätti ellei muuta niin ainakin kuunnella myötätuntoisesti heti kun Fan avautuisi. Nyt hän koetti olla niin lohduttava ja ystävällinen, että Fan tuns sen sanoittakin ja tuli iloisemmaksi huoneen rauhallisessa ilmapiirissä. Heidän toivotettuaan hyvää yötä takkavalkean ääressä vietetyn rupatteluhetken jälkeen Fan suuteli emäntäänsä lämpimästi ja sanoi kiitollisena:

— Polly kulta, minä tulen usein, sillä sinun seurassasi on hyvä olla.

OPETUSTUNTI

Ensimmäiset viikot olivat Pollysta vaikeita, sillä hän ei ollut vielä voittanut luontaista ujouttaan, ja liikkuminen vieraiden parissa pelotti häntä edelleenkin. Mutta päättäväisyys antoi hänelle rohkeutta, ja kun jää kerran oli murrettu, hänen pienet oppilaansa kiintyivät pian häneen. Uutuuden viehätys haihtui kuitenkin nopeasti, ja vaikka hän oli valmistautunutkin raadantaan, sama päivästä päivään toistuva työ tuntui hänestä kuitenkin yksitoikkoiselta. Hän tuns itsensä yksinäiseksikin, sillä Will saattoi tulla vain kerran viikossa; ja silloin kun Pollyn päivätyö päättyi, alkoivat Fannyn kiireet. Sopivia huveja oli niin vähän, että ne vain kiusasivat Pollyä. Jopa pienet kotiaskareetkin menettivät viehätöksensä, sillä Polly oli seuraa rakastava olento, ja yksinäiset ateriat tuntuivat usein ikäviltä.

Tuhkimo ja Nike koettivat parastaan Pollyn huvittamiseksi, mutta nekin näyttivät ikävöivän maalaisvapautta ja kotoista ympäristöään. Tuhkimo parka! Katseltuaan kaihoten ikkunasta pihalla juoksentelevia laihoja kaupunkilaiskissoja se kyyristyi matolle, aivan kuin olisi menettänyt kaiken toivonsa sopivasta seurasta. Pikku Nike puolestaan lauloi orrellaan ihan läikähtyäkseen saamatta vastaukseksi muuta kuin uteliaan viserryksen nenäkkäiltä varpusilta, jotka näyttivät ilkkuvan sen vankeutta. Ja kun pieni teenkeitin oli menettänyt kiiltonsa, Polly huomasi, ettei itsensäelättäminen ollut leikintekoa. Ja monet hänen loistavista toiveistaan jakoivat teenkeittimen kohtalon.

Olisipa voinut luopua kaikesta kerralla, niin olisi tuntunut helpommalta. Mutta oli raskasta joka päivä luopua jostakin toiveestaan, mielihalustaan ja huvistaan, etenkin kun oli nuori, kaunis ja iloinen. Tunteja päivät päästään, opiskelua yksin takkavalkean ääressä tai soittoa ja laulua, ainoina kuulijoina uninen kissa ja lintu, joka oli työntänyt päänsä siiven alle. Tällaisia iltahuveja ei voinut juuri sanoa juhlaviksi.

Niinpä Polly urheista päätöksistään huolimatta kaipasi välillä huvituksia, vaikka yrittikin vakuuttaa itselleen yhdeksän aikaan illalla: "On viisainta mennä aikaisin nukkumaan, jotta olen pirteä huomisaamuna", hän saattoi maata hereillä kuunnellen ohitse vieriviä vaunuja ja kuvitella, miten tytöt ajoivat niissä iloisina kutsuihin, oopperaan tai teatteriin. Neiti Doddin humalatyyny olisi yhtä hyvin voinut olla täytetty nokkosilla, sillä siihen vuodatettiin paljon kyyneliä.

Toinenkin oka haavoitti Pollyä hänen ottaessaan ensimmäisiä askelia itsenäisyyden tiellä. Hän sai näet huomata, että kansanvaltaisessa Amerikassakin monet ovet sulkeutuivat työtä tekevän naisen edessä. Fanin vieraana hänet oli köyhyydestään huolimatta otettu kaikkialla vastaan ystävällisesti. Nyt olivat asiat toisin; ystävälliset ihmiset suhtautuivat suojelevasti, välinpitämättömät unohtivat hänet kokonaan, ja yksinpä Fannykin kaikessa kiintymyksessään tunsu, ettei soitonopettaja Polly enää ollut tervetullut moneen sellaiseen perheeseen, missä Polly-neiti oli otettu vastaan "neiti Shaw'n ystävänä".

Muutamat tytöt tervehtivät häntä vieläkin ystävällisesti, mutta eivät koskaan pyytäneet käymään, toiset vain painoivat katseensa maahan ja sivuuttivat hänet ääneti, toisten taas käyttäytyessä kuin ei häntä olisi ollut olemassakaan. Nämä seikat loukkasivat Pollyä enemmän kuin hän tahtoi myöntääkään, sillä kotona kaikki olivat tehneet työtä ja kaikkia kunnioitettiin sen takia. Hän koetti olla välittämättä siitä, mutta tytöt ovat herkkiä näissä asioissa, ja useammin kuin kerran Polly tunsu kovaa kiusausta luopua koko tuumasta ja palata kodin turviin.

Fan ei koskaan jättänyt pyytämättä häntä kaikenlaisiin kotona pidettäviin juhliin. Mutta muutamien vierailujen jälkeen Polly kieltäytyi jyrkästi tulemasta muulloin kuin perheen ollessa yksinään. Hän oli huomannut, ettei hänen uusi musta pukunsa ollut kyllin hieno edes pikku kutsuihin. Ja saatuaan osakseen muutamia paljon puhuvia katseita, joilla naiset ilmaisevat mielipiteensä kanssasisariensa vaatteista, ja satuttuaan kuulemaan pari leikillistä huomautusta "siitä iänikuisesta" ja "pikku mustarastaasta" Polly pani pois kerran niin arvostamansa puvun ja sanoi tukahtuneella äänellä:

— Minä käytän sitä vain Willin käydessä, hän pitää siitä eikä hyljeksi minua puvun takia.

Nämä vastoinikäymiset katkeroittoivat ehkä jonkin verran Pollyn valoisaa ja tervettä luonnetta. Mutta ennen kuin oli tapahtunut pysyvää vahinkoa, hän sai apua aivan odottamattomalta taholta.

Kaikilla on omat koettelemuksensa, mutta Polly alkoi jo kuvitella saaneensa enemmän kuin oman osansa. Yksi niistä päättyi tavalla, joka vaikutti koko hänen elämäänsä ja siksi on syytä kertoa siitä. Eräänä aamuna kaikki meni hullusti: uppiniskainen valkea ei ottanut syytyäkseen ennen kuin Polly oli tuhlanut kokonaisen kasan tulitikkuja. Sitten häneltä kaatui kahvipannu, niin että Tuhkimo parka poltti itsensä, ja ehtimättä nauttia rauhassa aamiaistaan Polly saikin kiirehtiä matkaan harmiaan nieleskellen, sillä kaiken kukkuraksi molemmat hattuneulatkin katkesivat kovassa kiireessä. Myöhästyneenä hän tietysti unohti nuottinsa ja rynnätessään niitä noutamaan hän vielä kaatui lätäkköön.

Aamu oli siis täynnä koettelemuksia! Polly oli huonolla tuulella ja kaikki pianot näyttivät olevan yhtä huonossa vireessä kuin hän itsekin. Oppilaat olivat tavallista tyhmempiä ja kaksi heistä ilmoitti matkustavansa äidin mukana etelään, jonne heidät oli äkkiä kutsuttu. Se oli kova kolaus, sillä he olivat juuri aloittaneet tuntinsa, eikä Polly katsonut voivansa lähettää heille laskua koko neljännekseltä, vaikka summan puuttuminen sekoitti kaikki hänen laskelmansa.

Kun Polly parka väsyneenä ja alakuloisena tallusteli kotiin syömään päivällistä, hän sai toisen iskun, joka koski enemmän kuin oppilaiden menetys. Kiirehtiessään katua pitkin iso nuottivihko toisessa ja teeleipäpussi toisessa kädessään hän näki Tomin ja Trixin tulevan vastaan. He kävelivät verkalleen ja niin iloisina, kauniina ja onnellisina kuin kaikki päivänpaiste ja ilo olisi ollut heidän puolellaan katua ja kaikki talven viimat ja ikävyydet Pollyn puoleisella katukäytävällä. Kaivaten tuttuja kasvoja ja muutamaa ystävällistä sanaa Polly astui kadun poikki aikoen ainakin nyökätä heille ja hymyillä. Trix

näki hänet ensiksi, mutta sai äkkiä muuta katsottavaa kaukana edessään. Tom ei nähtävästi huomannut häntä, koska hänen huomionsa oli kiintynyt komeaan hevoseen, joka juuri laukkasi heidän ohitse. Polly luuli Tomin kuitenkin nähneen hänet ja lähestyi sydän pamppaillen, sillä jos Tomkin karttaisi häntä, hänen maljansa vuotaisi yli äyräitten.

He lähestyivät toisiaan, Trix katsellen jotain kaukana olevaa, Tom ihailien kaunista hevosta ja Polly posket punoittaen, katse odottavana ja ruskea paperipussi näkyvissä. Yhden kauhean hetken he seisoivat rinnakkain, kukaan ei tervehtinyt eikä kumartanut. Sitten kaikki oli ohi ja Polly jatkoi matkaansa, ja hänestä tuntui kuin häntä olisi lyöty vasten kasvoja. — Tätä en olisi uskonut Tomista; kaikki on tuon inhottavan Trixin syytä. En välitä Tomista enää tippaakaan, jos hän on kerta sellainen keikari että häpeää minua, koska kannan pusseja ja teen työtä leipäni edestä, ajatteli Polly ja puristi tiukasti pussia. Silmät kyynelissä ja huulet vavisten hän vielä lisäsi mielessään: — Mitenkä Tom saattoikin käyttäytyä noin, vieläpä Trixin nähden.

Tom oli kuitenkin aivan syytön loukkaukseen ja oli aina tervehtinyt Pollyä heidän tavatessaan. Mutta silloin hän oli sattunutkin olemaan yksin eikä Trixin kanssa kuten nyt, siksi se Pollyyn niin koskikin, etenkin kun hän ei ollut koskaan pitänyt Trixistä. Ennen kuin Polly sai silmänsä kirkkaiksi ja kasvonsa rauhallisiksi, hän tapasi erään herrasmiehen, joka nosti lakkiaan, hymyili ja sanoi iloisesti:

— Hyvää huomenta, Polly-neiti. Hauska tavata teitä. Sitten hän muutti äkkiä äänensävy ään ja lisäsi: — Suokaa anteeksi, onko tapahtunut jotain? Voinko auttaa teitä?

Tuntui kyllä typerältä, mutta asiaa ei voinut auttaa, eikä Polly saattanut muuta kuin kertoa parhaansa mukaan totuuden.

— En mahda mitään sille, että loukkaannun, kun vanhat ystävät karttavat minua. Mutta kyllä minä pian totun siihen.

Herra Sydney katsoi taakseen, tunsu ohikulkeneen parin ja käänsi harmistuneena selkäänsä. Polly hapuili nenäliinaansa, ja Sydney otti sanaa sanomatta häneltä nuotit ja paperipussin, ja tuo pieni ystävydenosoitus merkitsi Pollylle paljon juuri sillä hetkellä. Hän rauhoittui, kuivasi kiireesti juoruavat kyynelät ja sanoi iloisesti nauraen:

— Nyt on kaikki taas hyvin. Kiitoksia paljon. Älkää turhaa vaivautuko minun kantamusteni takia.

— Eihän näistä ole toki vaivaa. Ja tästä nuottivihosta muistankin mitä minun piti kysyä teiltä. Onko teillä vielä yhtä tuntia vapaana pienelle sisarentyttärelleni? Hänen äitinsä haluaisi, että tyttö pääsisi alkuun, ja pyysi minua tiedustelemaan teiltä.

— Ihanko totta? Ja Polly katsoi Sydneyhin aivan kuin olisi luullut tämän keksineen koko jutun pelkästä hyväntahtoisuudesta.

Herra Sydney hymyili, veti taskustaan kirjelijun, antoi sen Pollylle ja sanoi moittivan näköisenä:

— Tässä on todiste.

Polly pyysi anteeksi, luki äidin kirjeen, joka oli määrä jättää hänen huoneeseensa, ellei hän itse olisi kotona, ja katsoi kirjeen tuojaa kiitollisena saadessaan uuden tervetulleen oppilaan. Saatuaan tehtävänsä onnellisesti suoritetuksi Sydney johti keskustelun musiikkiin, ja hetkeksi Polly unohti huolensa jutellen innostuneena mielialheestaan. Ottaessaan taas nuottinsa ja pussinsa kotiovelle hän sanoi suoraan tapaansa:

— Kiitoksia oikein paljon, että saitte minut unohtamaan typerät pikku huoleni.

— Saanko minä sanoa vielä yhden asian. Vaikka asianhaarat ovatkin Tom Shaw'ta vastaan, en usko hänen kuitenkaan nähneen teitä. Trix-neiti pystyy kyllä tällaiseen, mutta Tomin tapaista se ei ole. Keikarimaisuudestaan huolimatta hän on pohjimmaltaan hyvä poika.

Polly ojensi hänelle kätensä ja sanoi sydämellisesti: — Kiitos noista sanoista.

Nuori mies pudisti harmaan villalapasen peittämää pikku kättä, kumarsi Pollylle aivan yhtä kohteliaasti kuin olisi kumartanut kunnianarvoisalle rouva Davenportille ja jätti Pollyn nousemaan portaita ja tervehtimään Tuhkimoa hiukan merkillisesti:

— Hän on oikea herrasmies! Puhui niin kiltisti Tomistakin. Se taisi sitä paitsi olla ihan totta. Minnietä opetan kyllä parhaan taitoni mukaan!

Tuhkimo kehräsi, Nike viserteli suopeasti ja Polly söi päivällistä paremmalla ruokahalulla kuin oli

luullutkaan. Mutta syvällä sydämessä tuntui vielä kipu, ja iltapäivätunnit kuluivat onnettoman hitaasti. Oli jo hämärä, kun hän kotiutui, ja kyynelöt kostuttivat leipää ja maitoa, kun hän istuutui takan ääreen syömään. Kotihunajakin maistui kitkerältä.

— Ei, tällainen ei vetele, hän puuskahti äkkiä, tämä on ihan typerää, tästä on tehtävä loppu. Minäpä koetan vanhaa konstiani, pikku palvelus jollekulle auttaa varmasti. Mitähän minä tekisin? Nyt tiedänkin. Fan menee tänä iltana kutsuihin; minäpä jaoksen auttamaan häntä pukeutumisessa. Hän pitää siitä ja minusta on hauska katsella hänen kauniita tavaroitaan. Ja vien hänelle pari näsiän oksaa; ne ovat niin somia.

Polly nousi, otti kukat ja riensi Shaw'lie. Hän päätti olla perillä iloinen ja karistaa kokonaan mielestään Trixin ja arkisen raadannan.

Hän tapasi Fanin kampaajan kynsissä. Tämä teki parastaan pilatakseen Fanin hiukset ja sotkeakseen hänen päähänsä kiharoita, palmikkoja ja kaikenmoisia laitoksia.

— Olit kauhean kiltti kun tulit, Polly. Toivoin juuri että olisit täällä järjestämässä kukkani. Nämä näsiät antavat kamelioille tuoksun, olit kultainen tuodessasi ne. Tuossa on minun pukuni. Mitä pidät siitä? kysyi Fan, joka tuskin uskalsi nostaa katsettaan keltaisen hiusvyöryn alta.

— Se on kerrassaan ihana, mutta millä ihmeellä pääset sen sisään, vastasi Polly tarkastellen naisellisen kiinnostuneena vuoteella lojuvaa vaaleanpunaisen ja valkean kirjavaa pitsikangasvyöryä.

— Se on hirveän taitavasti ommeltu ja hyvin sievä, kuten pian näet. Trix luulee minun pukeutuvan siniseen ja hankki itselleen vihreän, jotta minun pukuni kärsisi siitä, koska olemme niin paljon yhdessä. Hän itse kertoi sen Bellelle, herttaista, vai mitä? Belle uskoi salaisuuden minulle hyvissä ajoin, ja ennätin juuri saada tuon vaaleanpunaisen, joten rakas ystävättäreni epäonnistuu sievässä pikku juonittelussaan.

— Hän on varmaan hiljan lukenut Josefinen elämäkerran. Josefinehan asetti erään kauniin naisen, jolle oli mustasukkainen, istumaan viereensä vihreään sohvaan, joka korosti hänen omaa valkeaa pukuaan, mutta sai vieraan sinisen puvun näyttämään kaamealta, vastasi Polly järjestellessään kukkia.

— Trix ei ikinä lue mitään. Sinä se vain löydät tuollaisia mukavia juttuja. Koetan käyttää sitä jossain sopivassa tilanteessa. Onko kampausta valmis? Eikö se olekin hurmaava, Polly? Ja Fan nousi tarkastelemaan kampaajan pitkäaikaisen työn tuloksia.

— Sinähän tiedät, etten oikein ymmärrä noita viimeisen muodin hienouksia. Minusta entinen kampausta oli kauniimpi. Mutta kai tuo on hyvin tyylikäs.

— Niin onkin. Mutta minä olen kyllä kähertänyt ja polttanut tukkani niin pahaksi, että näyttäisin vanhalta variksenpelätiltä, ellen parantelisi vaurioita parhaani mukaan. Kiinnitä nyt kukat tällä tavoin, ja Fan pani vaalean kamelian hiussykerön laelle ja näsiän oksan sen taakse töröttämään.

— Älä ihmeessä, Fan. Noinhan ne ovat ihan kauhean näköisiä! huudahti Polly, joka olisi halunnut kaunistaa ystävänsä kalpeita kasvoja järjestämällä kukat vähän sievemmin.

— Ei se auta, näin niitä käytetään ja sillä hyvä, vastasi Fan, ja pani toisen oksan hiuskasan huippuun.

Polly huokaisi eikä tyrkyttänyt enää neuvojaan, mutta kun Fan oli valmiina kiireestä kantapäähän, Polly ihaili kaikkea mitä saattoi ja koetti pitää muut ajatukset ominaan. Mutta hänen teeskentelemättömät kasvonsa paljastivat hänet, sillä Fan kääntyi äkkiä ja sanoi:

— Puhu vain suusi puhtaaksi, Polly. Minä näen silmistäsi, että jokin on hassusti.

— Muistin vain, kuinka isoäiti sanoi kerran, että säädyllisyys on nykyään vanhanaikaista, vastasi Polly tarkastellen Fanin puvun miehustaa, johon kuului vyö, palanen harsokangasta ja pari viilekettä olkapäillä.

Fan nauroi hyväntahtoisesti ja sanoi kiinnittäessään kaulakoristetta:

— Jos minulla olisi sellaiset olkapäät kuin sinulla, en välittäisi muodista tippaakaan, hän naurahti hyväntuulisesti kiinnittäessään kaulakoruun. — Älä nyt enää saarnaa, vaan auta viitta päälleni ja lähdetään matkaan, sillä lupasin tulla ajoissa, koska minun on tavattava Tom ja Trix.

Pollyn oli määrä ajaa kotiin, kun Fan oli jätetty Bellen luo.

— Minusta tuntuu kuin olisin itse menossa sinne, sanoi Polly matkan varrella.

— Kunpa olisitkin, Polly, ja sinun pitäisikin olla, ellet olisi niin kauhean itsepäinen olento. Minä olen

kärttänyt ja pyytänyt sinua ja luvannut maat ja taivaat, kunhan vain luopuisit typerästä päätöksestäsi ja tulisit huvittelemaan.

— Kiitoksia vain, mutta minä en todellakaan välitä, äläkä turhaan raskauta sillä mieltäsi. Minä olen täysin tyytyväinen olooni, sanoi Polly lujana.

Mutta kun he saapuivat valaistun talon edustalle ja Polly joutui juhlahumun keskelle, näki tulevien ja menevien ajoneuvojen virran, välähdyksen kirkkaista väreistä ja kauniista kasvoista, kuuli soittoa ja iloisia ääniä, hän tunsikin mielensä apeaksi. Ja ajaessaan viettämään ikävää iltaa pieneen autioon huoneeseensa hän itki sydämen pohjasta kuin lapsi, joka ei ole saanut karamelliaan.

— Tämä on ihan typerää, mutta en mahda sille mitään, hän nyyhkytti vaunujen nurkassa. Soitto se sai minut tolaltani. Olisin näyttänyt oikein sievältä Fanin sinisessä musliinipuvussa, ja osaan kyllä käyttäytyä yhtä hyvin kuin kuka tahansa. Minä olisin saanut tanssittajia vaikka kuinka paljon, vaikka en kuulukaan heidän seurapiiriinsä. Olisinpa saanut edes kerran pyörähtää Sydneyn tai Tomin kanssa. Ei, Tom ei olisi pyytänyt minua enkä olisi lähtenyt, vaikka hän olisi pyytänytkin. Voi minua! Olisinpa jo yhtä vanha ja tyytyväinen kotona nyhjättävä kuin neiti Mills!

Saavuttuaan kotiin hän päätti heti mennä maata ja itkeä itsensä nukuksiin.

Mutta eipä Polly joutunut pitkään murehtimaan. Noustessaan portaita ja pitäessään itseään maailman onnettomimpana tyttönä hän näki neiti Millsin ompelevan niin säteilevän näköisenä, ettei malttanut olla vaihtamatta pari sanaa tämän kanssa.

— Istuhan, kultaseni. On hauska nähdä sinua, mutta älä välitä, vaikka jatkankin työtäni. Minulla on näet tulinen kiire saada nämä valmiiksi tänä iltana, sanoi reipas pikku neiti hymyillen ja nyökäytti päätään pistäessään uuden rihman neulaan, ja sitten hän jatkoi ompelemista kuin henkensä edestä.

— Antakaa minun auttaa. Minä olen laiska ja huonolla tuulella ja ompeleminen tekisi minulle hyvää, sanoi Polly istuutuessaan. — Vaikka en voikaan olla iloinen, voin sentään olla hyödyksi.

— Kiitoksia kovasti. Sinä saatkin päärmätä tämän paidan sillä aikaa kun minä istutan hihat, ja se on jo aika helpotus.

Polly pisti sormustimen sormeensa. Mutta kun neiti Mills levitti valkean flanellikankaan hänen syliinsä, hän huudahti:

— Mutta tämähän on ihan kuin kuolinpaita!

— Ei, Jumalan kiitos, ei sentään, mutta olisi se voinut ollakin, ellemme olisi pelastaneet tuota pientä tyttö rukkaa, sanoi neiti Mills, jonka kasvoille ilmaantunut hymy pehmensi harmaita jäykkiä ohimosuortuvia, hampaatonta suuta ja kyömynenää.

— Kertokaa minullekin siitä. Olisi hauska kuulla, minkä hyvän työn olette taas tehnyt, sanoi Polly valmiina kuuntelemaan mitä tahansa, mikä saisi hänet unohtamaan itsensä.

— Voi, rakas ystävä. Se on hyvin tavallinen tarina, ja se juuri onkin ikävintä. Minä kerron sen sinulle, koska voit ehkä auttaa minua. Viime yönä valvoin Mary Floyd -paran kanssa. Hänellä on keuhkotauti ja vähän aikaa enää jäljellä, alkoi neiti Mills, samalla kun hänen nopsat sormensa lensivät edestakaisin ja ystävälliset kasvonsa loistivat, niin kuin hän olisi joka pistokseen liittänyt siunauksensa. — Mary oli hyvin heikko, mutta puolenyön tienoilla hän vaipui uneen ja minä koetin olla aivan hiljaa. Silloin saapui rouva Finn, vuokraemäntä, ja viittasi säikähtyneen näköisenä minua tulemaan ulos. — Pikku Jane on ottanut hengen itseltään enkä tiedä mitä minä teen nyt, hän sanoi ja saattoi minut ullakkokerrokseen.

— Kuka pikku Jane? keskeytti Polly pudottaen työn käsistään.

— Minä tunsin häntä vain vähän. Hän oli nuori, kalpea ja arka tyttö, joka liikkui hiljaa ja puhui harvoin kenenkään kanssa. Rouva Finn kertoi, että hän oli köyhä, mutta ahkera ja rehellinen pikku olento, joka pysytteli omissa oloissaan. "Hän on ollut niin kalpea ja masentunut koko viikon, että luulin häntä sairaaksi ja kysyin hänen vointiaan", kertoi rouva Finn. "Tyttö vain kiitti minua arasti tapansa mukaan ja sanoi voivansa oikein hyvin, joten jätin hänet rauhaan. Mutta kun tänä iltana olin menossa nukkumaan, sain äkkiä päähäni kurkistaa miten tyttö parka jaksoi, sillä hän ei ollut tullut huoneestaan koko päivänä. Vilkaisin sisään ja tällaista noina näin huoneessa." Sen sanottuaan rouva Finn avasi ullakkokamarin oven ja minä näin surullisimman näyn, mitä vanhat silmäni ovat vielä ikänä nähneet.

— Mitä sitten? kysyi Polly kalpeana.

— Kolkon huoneen, kylmän kuin lato, ja vuoteella pienen olennon, jonka kuolemankalpeat laihat ja kärsivät kasvot melkein saivat sydämeni halkeamaan. Pöydällä oli pullo puolillaan oopiumia, vanha

muistikirja ja kirje. Lue se, kultaseni, äläkä ajattele pahaa pikku Janesta.

Polly otti neiti Millsin ojentaman paperin ja luki:

"Hyvä rouva Finn!

Antakaa anteeksi vaiva, jonka tuotan teille, mutta en keksi mitään muutakaan keinoa. En saa sellaista työtä, josta ansaitsisin niin paljon, että tulisin toimeen; tohtori sanoo, etten voi parantua, ellen saa levätä. Koska en halua joutua toisten rasitukseksi, lähdän pois. Olen myynyt tavarani, jotta saan maksetuksi saatavanne. Olkaa hyvä ja antakaa minun olla täällä älkääkä päästäkö ihmisiä katsomaan. Toivottavasti tämä ei ole kovin pahasti tehty, sillä minulle ei näytä olevan koko maailmassa tilaa, enkä minä pelkää kuolemaa. Ehkä pelkäisin, jos jäisin tänne enkä jaksaisi enää pysyä kunnollisena. Rakkaat terveiset pienokaisellenne ja jääkää hyvästi, jääkää hyvästi.

Jane Bryant."

— Oh, neiti Mills, tähän on kauheaa! huudahti Polly silmät niin kyynelisinä, että kykeni tuskin lukemaan kirjettä.

— Ei niin kauheaa kuin se olisi voinut olla. Mutta joka tapauksessa oli katkeraa ja surullista nähdä seitsentoistavuotias tyttö makaamassa pienessä puhtaassa yöpaidassaan kuolemaa odottamassa, koska koko maailmassa ei tuntunut olevan tilaa hänelle. Saimme hänet sentään pelastetuksi, ei ollut vielä liian myöhäistä, Jumalan kiitos, ja ensimmäiseksi hän sanoi: "Voi, miksi herätätte minut?" Minä olen nyt hoidellut häntä koko päivän, kuullut hänen tarinansa ja koettanut todistaa, että hänelle on kyllä maailmassa sekä tilaa että rakkautta. Hänen äitinsä kuoli vuosi sitten ja siitä saakka hän on ponnistellut yksin eteenpäin. Hän on arka ja viaton olento, joka ei voi raivata itselleen tietä, vaan joutuu pakostakin syrjäytetyksi ja unohdetuksi. Hän on koettanut monia huonosti palkattuja töitä, mutta ei kyennyt elättämään itseään niillä. Se masensi häntä. Hän alkoi sairastaa ja kävi araksi eikä nähnyt muuta pelastuskeinoa tässä pahassa maailmassa kuin lopettaa päivänsä niin kauan kuin ei vielä pelännyt kuolemaa. Se on vanha juttu, ystäväni, vaikka tuntuukin sinusta uudelta ja kammottavalta. En muuten luulisi sinulle olevan vahingoksi hoivata ja auttaa tuota tyttöriepua, joka on kokenut niin paljon sellaista, jota sinun ei tarvitse koskaan kokea.

— Tietysti minä teen kaiken minkä voin. Missä hän nyt on? kysyi Polly, johon tämä koruton surullinen tarina sattui kipeästi.

— Tuolla. Ja neiti Mills osoitti pienen makuuhuoneensa ovea. — Hän oli sen verran voimissaan, että hänet voitiin siirtää tänä iltana. Toin hänet tänne omaan vuoteeseeni. Pikku raukka! Hän katseli ensin ympärilleen, sulki sitten silmänsä ja huokasi syvään, otti käteni omiin laihoihin käsiinsä ja sanoi: "Voi, hyvä neiti, minusta tuntuu kuin olisin syntynyt uuteen maailmaan. Auttakaa minua aloittamaan uudestaan, ja minä koetan parastani." Sitten minä sanoin hänelle, että hän on nyt minun lapseni ja saa jäädä tänne ja pitää tätä kotinaan niin kauan kuin minulla on koti.

Neiti Millsin äänessä oli äidillinen sävy ja hän katsahti ylpeänä ja onnellisena lämpöistä rauhallista pesäänsä, jonka turviin hän oli tuonut hylätyn pikku varpusen; hän oli vakuuttunut siitä, että Jumala oli valinnut hänet pelastamaan linnun onnettomuudesta.

Polly kietoi käsivartensa vanhuksen kaulaan ja suuteli hänen ryppyistä poskeaan niin kunnioittavan hellästi kuin tämä olisi ollut pyhimys, sillä vaatimattoman vanhan neidin hahmossa hän näki rakastettavaa armeliaisuutta, josta on siunausta maailmalle.

— Voi, miten hyvä te olette! Rakas neiti Mills, sanokaa kuinka voin auttaa teitä. Olen valmis kaikkeen, sanoi Polly nöyrästi, sillä hänen omat huolensa tuntuivat nyt pieniltä ja naurettavilta Janen ankarien vastoinkäymisten rinnalla, jotka olivat vähällä saada traagisen päätöksen, ja hän oli hyvin häpeissään ja paloi halusta hyvitää.

Neiti Mills silitti Pollyn raikasta poskea, hymyili ja sanoi:

— Siinä tapauksessa pyytäisin, että menisit sanomaan pari ystävällistä sanaa pikku ressulleni. Se tekisi hänelle hyvää, ja sinä osaat oikealla tavalla lohduttaa ihmisiä pitämättä suurta ääntä.

— Osaanko minä? sanoi Polly ilahtuneena.

— Osaat, ystäväni, sinulla on kyky ottaa osaa toisen huoliin ja harvinainen taito osoittaa tahdikkaasti myötätuntoasi. Enpä päästäisi ketä tahansa Jenny-paran luo, sillä useat vain kiihdyttäisivät ja masentaisivat hänet. Mutta sinä tiedät mitä on tehtävä. Mene nyt ja vie tämä paita hänelle. Se on nyt valmis, ja siitä saan kiittää sinun näppäriä sormiasi.

Polly heitti lämpöisen vaatteen käsivarrelleen iloiten siitä, että se joutuisi verhoamaan elävää olentoa eikä nuorta vainajaa, joka on liian varhain siirtynyt manan majoille. Työnnettyään oven auki hän astui hiljaa hämärästi valaistuun huoneeseen. Tyynyllä hän näki vastustamattoman puoleensavetävät kasvot, jotka kaikessa nuoruudessaan olivat hyvin liikuttavat kuoleman hipaistua niitä varjolla. Hän pysähtyi vuoteen viereen ja luuli tytön nukkuvan, mutta syvälle painuneet tummat silmät aukenivat selkoselälleen ja tyttö katsoi häneen, ensin hämmästyneenä, sitten ilahtuneena nähtyään Pollyn sirkeät kasvot. Sitten niihin ilmaantui nöyrän rukoileva ilme, aivan kuin ne olisivat pyytäneet anteeksi äkillistä tekoa, joka oli ollut vähällä onnistua, ja kovaa kohtaloa, joka oli ollut yllyttäjänä. Polly ymmärsi katseen ja vastasi sen äänettömään rukoukseen yksinkertaisella eleellä, joka ilmaisi enemmän kuin mitkään sanat: hän kumartui ja suuteli tyttöparkaa silmät kyynelissä ja huulet vapisten osanotosta, jota ei pystynyt pukemaan sanoiksi. Jenny kietoi kätensä hänen kaulaansa ja alkoi vuodattaa hiljaisia kyyneleitä, jotka virkistivät ja lohduttivat ahdistettuja sydämiä, kun hellän käden kosketus vain avaa niiden lähteen.

— Kaikki ovat niin hyviä, Jenny nyhyhkytti, vaikka en kehnoudessani sitä ansaitsisi.

— Kyllä sinä sen ansaitset. Älä nyt ajattele sitä, vaan lepää ja anna meidän hoivata itseäsi. Elämä on ollut liian raskasta sinunlaisellesi pikku olennoille, mutta me koetamme tehdä sen tästedes helpommaksi ja onnellisemmaksi, sanoi Polly unohtaen omat murheensa tavattuaan tytön, joka vielä enemmän oli rohkaisun tarpeessa kuin hän.

— Asutko sinäkin täällä? kysyi Jenny kädet vielä uuden ystävän kaulassa.

— Asun. Neiti Mills antoi minulle pienen huoneen yläkerrasta, ja siellä ovat minun lintuni, kissani, pianoni ja kukkani, ja siellä minä elän kuin kuningatar. Sinun täytyy tulla huomenna tervehtimään, jos vain jaksat. Minusta tuntuu usein yksinäiseltä, sillä koko talossa ei ole nuorta seuraa, vastasi Polly ja hymyili kutsuvasti.

— Ompeletko sinä? kysyi Jenny.

— Ei, minä olen soitonopettaja ja laukkaan antamassa tunteja päivät päästään.

— Se on varmasti hyvin hauskaa, ja kuinka onnellinen mahdatkaan olla, kun olet kaunis ja voimakas ja saat kaikki päivät käydä antamassa soittotunteja, huokasi Jenny ja tarkasteli kunnioittavan ihailevasti Pollyn lujarakenteista kättä, jota piteli laihoissa hennoissa käsissään.

Se kuulosti hyvältä Pollyinkin korvissa, ja hän tunsi itsensä äkkiä niin rikkaaksi ja tyytyväiseksi, että näyttikin aivan toiselta kuin äskeinen tyhmä tyttö, joka itki kun ei päässyt juhliin. Kun salamanvalossa hän tajusi, miten paljon parempi hänen osansa oli kuin tuon riutuneen tytön, ja hänestä tuntui ettei voisi kylliksi jakaa ylellisyydestään tuolle hädänalaiselle kanssasisarelleen, joka ei omistanut tässä avarassa maailmassa muuta kuin vasta pelastetun henkensä. Tämä hetki vaikutti Pollyyn voimakkaammin kuin monet saarnat tai viisaimmatkaan kirjat, sillä se pani hänet katsomaan katkeraa totuutta silmiin, osoitti hänelle elämän varjopuolet ja näytti puhaltavan hänestä pienet turhuudet ja joutavat haaveet kuin raikas talvinen tuuli. Istuessaan vuoteen laidalla Polly kuunteli Jennyn tarinaa, joka oli niin uusi hänelle, että jok'ikinen sana painui syvälle mieleen eikä unohtunut koskaan.

— Nyt sinun on nukuttava. Älä itke äläkä ajattele yhtään mitään, lepää vain. Siitä neiti Mills on eniten mielissään. Minä jätän ovet auki ja soitan sinulle kehtolaulun, että varmasti nukahdat. Hyvää yötä, kultaseni.

Ja suudelmaan häntä toisen kerran Polly meni omaan huoneeseensa ja soitti hämyisessä nurkkauksessa kauneimman kehtolaulunsa, kunnes pikku Jennyn väsyneet silmät painuivat umpeen ja hän solui sävelaaltojen kannattamana onnellisempaan elämään, joka juuri oli koittanut hänelle.

Polly oli illansuussa apeuden valtaan antautuessaan kuvitellut itkevänsä itsensä nukuksiin, mutta kun hän lopulta heittäytyi vuoteeseen, päänalunen tuntuikin pehmoiselta ja pieni huone kodikkaalta takkavalon lepatellessa tutuilla esineillä ja vasta puhjenneiden ruusujen toivottaessa hyvää yötä. Hän ei enää tuntenut olevansa loukattu, onneton työn raskaan raataja, vaan onnenmyyrä, joka ei ollut osannut kyllin kiittää elämänsä antimista.

Hän oli kyllä ohimennen kuullut puhuttavan köyhyydestä ja kärsimyksistä, mutta sen enempää hän ei tiennyt, kuten eivät onnellisten kotien lapset yleensääkään. Nyt hän oli saanut niistä kouraantuntuvan esimerkin ja elämän ankaruus paljastui hänelle. Miten paljon tässä isossa, kiireisessä maailmassa oli tekemistä, ja miten vähän hän oli tehnyt! Mistä hänen oli aloitettava? Silloin, aivan kuin vastaukseksi, hänen mieleensä juolahtivat Jennyn sanat, jotka nyt saivat aivan uuden merkityksen: "Olet kaunis ja voimakas ja saat kaikki päivät käydä antamassa soittotunteja." Niin. Sen hän kykeni tekemään. Ja Polly rukoili palavasti itselleen henkistä voimaa ja sielun kauneutta sekä kykyä tehdä elämänsä uljaaksi riemulauluksi, hyödylliseksi niin kauan kuin sitä kestää ja muistamisen arvoiseksi vielä kuolemankin

jälkeen.

Jennyn viimeisenä ajatuksena oli ollut harras pyyntö, että "Jumala siunaisi yläkerran kilttiä ja hyvää tyttöä ja täyttäisi hänen toivumuksensa". Luultavasti nämä nöyrät rukoukset tulivat kumpikin kuulluiksi, koska ne aikaa myöten täyttyivät runsain mitoin.

10

VELJET JA SISARET

Pollyn onnellisia päiviä olivat sunnuntait, jotka Will aina vietti hänen luonaan. Polly heräsi sunnuntaiaamuisin tavalliseen aikaan, nousi virkeänä ja alkoi heti ahkerasti hääriä saadakseen kaiken valmiiksi vieraansa tuloon, sillä Will saapui jo aamiaiseksi ja he olivat yhdessä koko pitkän päivän.

Willistä Polly oli maailman paras ja kaunein tyttö, ja koska Polly tiesi, että kerran tulee aika, jolloin Will löytää paremman ja kauniimman tytön, hän oli kiitollinen mainesanoista ja koetti ansaita veljensä arvonannon. Siksi hän siisti itsensä ja huoneensa juhlakuntoon ja juoksi kasvot loistaen ja äidillisesti tervehtien Williä vastaan, kun tämä tömisteli huoneeseen punaposkisena ja reippaana kainalossaan hapanlimppu ja pieni papupurkki, jotka oli ostanut läheisestä leipomosta.

He nauttivat kunnon maalaisaamiaisen, ja Pollysta oli nautinto katsella, miten nopeasti veli tyhjensi ruokakulhot ja lopetti kahvin pienestä pannusta ja istuutui sitten häntä vastapäätä naureskellen tyytyväisenä putipuhtaaksi syötyä pöytää. Toinen nautinto oli pestä yhdessä astiat kuten kotonakin, ja neiti Mills kuunteli ilokseen raikuvaa naurua, joka aina säesti tätä toimitusta, sillä huone oli niin pieni ja Will niin suuri, että hän tuntui olevan joka paikassa yhtä haavaa, ja Polly ja Tuhkimo saivat alinomia väistellä hänen pitkiä käsivarsiaan ja koipiaan. Sen jälkeen he tarkastelivat Pollyn huonekasvit, juttelivat Nikelle ja soittivat ja lauloivat päiväohjelman alkajaisiksi. Sitten seurasi kirkossa käynti ja päivällinen neiti Millsin luona, jonka mielestä Will oli 'erinomainen nuori mies'.

Jos iltapäivä oli kaunis, he tekivät yhdessä pitkiä kävelyretkiä, milloin yli siltojen maalle päin, milloin pitkin kaupungin katuja, jotka uhosivat leppoisaa sunnuntairauhaa. Useimmat vastaantulijat näkivät heissä vain kömpelön, pitkän, vielä lapsenkasvoisen nuorukaisen ja vaatimattomasti pukeutuneen, raikkaan pikku naisen, joka riippui nuoren miehen käsipuolella. Mutta muutamat romanttisuuteen taipuvat ihmiset pitivät heitä viehättävänä parina, hymyilivät sivuuttaessaan ja miettivät, olivatko he ehkä rakastavaisia vai maalaisserkkuja, jotka olivat tulleet kaupunkia katselemaan.

Mutta jos oli huono ilma, he pysyivät kotosalla, lukivat, kirjoittelivat kirjeitä, juttelivat ja antoivat toisilleen hyviä neuvoja, sillä Williamkin, vaikka oli melkein kolme vuotta Pollyä nuorempi, oli jo miestä ollakseen aloitettuaan ensimmäisen opiskeluvuotensa, ja se huvitti Pollyä. Hämärän tultua Will loikoili mukavasti sohvalla ja Polly lauloi; veli piti kovasti siitä, sillä se oli hänestä kodikasta ja viihtyisää. Yhdeksän aikaan Polly sulloi Willin matkalaukkuun puhtaat ja siististi korjatut linavaatteet ja heidän 'juhlaillallisensa' tähteet, antoi hyvänyön suukon ja kehotti moneen kertaan veljeään pitämään jalat kuivina ja lämpiminä.

Will nauroi neuvoille, kuunteli niitä armollisesti, mutta ei totellut. Mutta hän piti niistä ja marssi aloittamaan uutta viikkoa ruumis levänneenä ja mieli virkistyneenä Pollyn seurassa vietetyn rauhallisen ja mukavan päivän ansiosta, sillä hänet oli kasvatettu pitämään perhe-elämästä. Ja veli ja sisar rakastivat syvästi toisiaan eivätkä hävenneet näyttää sitä.

Oli kolmaskin henkilö, joka piti tästä vaatimattomasta sunnuntainvietosta yhtä paljon kuin Polly ja Will. Maudin oli tapana pyrkiä Pollyn luo teelle, ja koska Polly iloitsi voidessaan edes jollakin lailla ilahduttaa ystäviään, jotka olivat olleet hänelle vieraanvaraisia, hän otti tavakseen kutsua tytön luokseen, kun he palasivat kävelyretkiltään. Illalla Will sitten tavallisesti saattoi pikku vieraan vaunuihin, jotka Maud onnistui aina varaamaan itselleen, jos huono sää oli uhkaamassa. Tom ja Fan nauroivat Maudin teekutsuille, mutta tyttö ei kyllästynyt niihin, sillä hän oli yksinäinen ja löysi Pollyn pienestä huoneesta sellaista, jota oma avara koti ei voinut antaa.

Maud oli nyt 12-vuotias kalvakka ja ruma tytönpunkero. Hänellä oli terävät älykkäät silmät ja ahkerat pikku aivot, jotka toimivat nokkelammin kuin toiset aavistivatkaan. Hän oli juuri ikävimmässä iässä, jolloin kukaan ei tiennyt, miten häntä oli kohdeltava, ja niinpä hänen annettiin olla omissa oloissaan ja tehdä mitä halusi. Hän ei näet käynyt koulua, koska oli vaarassa kasvaa kumaraselkäiseksi, eikä rouva Shaw millään voinut sallia, että hänen ryhtinsä olisi turmeltunut koulunpenkillä. Se sopi Maudille erinomaisesti. Ja milloin ikinä isä lupasi lähettää Maudin uudestaan kouluun tai ottaa kotiopettajan, tämä sai joko ankaran päänsäryn tai selkäkivun taikka hänen näkönsä heikkeni. Herra Shaw nauroi

hänelle ja hänen vaivoilleen, mutta antoi loman jatkaa. Kukaan ei näyttänyt juuri välittävän rumasta, nykerönenäisestä Maudista; hänen isänsä oli kiinni työssään, äiti hermostunut ja kivulloinen, Fan syventynyt omiin asioihinsa ja Tom puolestaan kohteli häntä kuten useimmat veljet nuorempia sisariaan - henkilönä, joka oli luotu vain hänen huvikseen ja mukavuudekseen. Maud ihaili Tomia koko sydämestään ja oli hänen altis orjansa tuntien itsensä täysin onnelliseksi, kun Tom suvaitsi sanoa: "Kiitos tipuseni", tai nipistää häntä nenästä tai korvasta, kuten hänen tapansa useimmiten oli.

— Ihan kuin minä olisin vain jokin nukke tai koira, jolla ei ole mitään tunteita, Maud joskus sanoi Fanille, kun jokin palvelus tai uhraus oli jäänyt ilman kiitosta tai huomiota. Tomin mieleen ei koskaan juolahtanut, että katsellessaan häntä haikeasti Maud janosi hellyyttä yhtä paljon kuin hän itsekin yksinäisinä poikavuosinaan. Eikä Tom tullut ikinä ajatelleeksi, että kun hän muiden kuullen sanoi Maudia 'possuksi', hän loukkasi tytön tunteita yhtäläisesti kuin pojat ennen vanhaan haukkuessaan häntä 'Porkkanaksi'. Hän piti kyllä omalla tavallaan Maudista, mutta ei vaivautunut näyttämään hellyyttä. Niinpä Maud jumaloi häntä etäältä uskaltamatta osoittaa ihailuaan, jota mikään kolhaisu ei kyennyt tappamaan tai edes jäähdyttämään.

Eräänä sateisena sunnuntai-iltapäivänä Tom loikoili sohvalla mielialassaan lukien "Pendennistä" neljättä kertaa ja tuprutellen tupakkaa kuin savupiippu. Maud seiso ikkunan ääressä katsellen leijuvia lumihitaleita huolestuneen näköisenä. Äkkiä hän huokasi syvään.

— Tipuseni, älä huokaa toista kertaa, muuten puhallat minut ilmaan. Mikä nyt on hätänä? kysyi Tom viskaten kirjan kädestään ja haukotellen niin perinpohjin, että leuat olivat mennä sijoiltaan.

— En taidakaan päästä Pollyn luo, vastasi Maud synkkänä.

— Et tietenkään. Ulkonahan on kova tuisku, etkä saa vaunuja, koska isä tulee tänä iltana vasta myöhään kotiin. Mitä ihmettä sinä oikein ravaat siellä Pollyn luona?

— Koska meillä on aina niin hauskaa ja sitten siellä on Will. Paistamme takassa ohukaisia ja ne laulavat ja se on kauhean mukavaa.

— Livertävät ohukaiset mahtavat tosiaan olla mukavia. Kerro nyt ihan tarkkaan kaikesta.

— En minä viitsi. Sinä vain nauraisit minulle.

— Annan sanani etten naura, jos vain voi olla nauramatta. Mutta minä ihan kuolen uteliaisuudesta, ellen saa tietää mitä te siellä oikein puuhaatte. Sinähän haluat itse kuulla salaisuuksia, joten kerro nyt kerran omasikin. Minä olen vaiti kuin kala.

— Ei ole mitään salaisuuksia etkä sinä niistä välitä. Tahdotko toisen tyynyn? hän lisäsi kun Tom muksautti päänalustaan.

— Tämä välttää kyllä. Mutta miksi ihmeessä te naiset aina pynttääte sohvatyynyt täyteen tupsuja ja rimpsuja, jotka koko ajan kutittavat miesväkeä.

— Sunnuntai-iltaisain Polly aina ottaa Willin pään syliinsä ja hieroo hänen otsaansa. Polly sanoo, että se rauhoittaa kovan lukemisen jälkeen. Jollet pidä tyynystä, niin minä voin tehdä samoin, sillä opiskelu näyttää rasittavan sinua paljon enemmän kuin Williä, sanoi Maud vähän epäröiden, mutta selvästikin tahtoen auttaa ja olla Tomin mieliksi.

— No, voithan koettaa, sillä minä olen hävyttömän väsynyt. Ja Tom naurahti muistaessaan edellisen illan riemut.

Maud istuutui tyytyväisyyttä uhoten Tomin pääpuoleen. Ja Tom myönsi, että silkkiesiliina oli mukavampi kuin karkea tyyny.

— Tuntuuko hyvältä? kysyi Maud silitettyään muutamia kertoja veljen polttavaa otsaa. Hän luuli kuumeen johtuvan innokkaasta kreikan ja latinan opiskelusta.

— Ei pahaltakaan. Jatka vain! vastasi Tom armollisesti, sulki silmänsä ja makasi niin hiljaa, että Maud aivan mykistyi onnesta. Äkkiä hän sanoi hellästi: — Tom, nukutko sinä?

— Kohtsillään.

— Ennen kuin nukut kokonaan, sano mikä on julkinen muistutus.

— Miksi haluat sen tietää? tiukkasi Tom silmät nyt selkoselällään.

— Minä kuulin Willin puhuvan julkisista ja yksityisistä muistutuksista, ja aioin kysyä sitä häneltä, mutta unohdin.

— Mitä hän sanoi niistä?

— En minä muista. Hän kertoi jostakin pojasta, joka jäi pois rukouksista ja sai yksityisen muistutuksen. Ja sitten hän teki kaikenlaisia kurittomuuksia ja sai yhden tai kaksi julkista varoitusta. Minä en kuullut hänen nimeään enkä välittänytkään. Haluan vain tietää, mitä ne muistutukset tarkoittavat.

— Ahaa, Will siis juoruilee? kysyi Tom ja hänen otsansa rypistyi uhkaavasti.

— Ei, ei hän juorua. Polly tiesi jo asiasta ja kysyi sen vuoksi.

— Will nyt on semmoinen lukutoukka, ärähti Tom ja sulki taas silmänsä, ikään kuin rikosentekijästä ei olisi kannattanut enää enempää puhua.

— Olkoon vain. Minä pidän Willistä kovasti, samoin Polly.

— Onnellinen keltanokka, sanoi Tom hullunkurisesti voihkaisten.

— Sinun ei ollenkaan tarvitse tuhahtaa hänelle, sillä hän on oikein mukava ja kohtelias minullekin, sanoi Maud niin pontevasti, että Tom rupesi nauramaan hänelle.

— Hän on aina kiltti Pollylle, auttaa hänelle takin päälle, sanoo häntä siskokullakseen, antaa hyvänyön suukon eikä pidä sitä yhtään hassuna. Voi, olisipa minullakin samanlainen veli! Ja Maud näytti oikein surkealta, sillä hän oli hyvin pettynyt, kun ei päässyt Pollyn luo.

— Tuhhat tulimmaista! Mikäs tipua nyt vaivaa, kun noin pöyhistelee höyheniään ja nokkii minua? Noinko Pollykin silittelee rakasta veljeään? kysyi Tom virnistäen.

— Voi, minä ihan unohdin! Enkä minä itke, mutta tahtoisin niin mielelläni lähteä Pollyn luo. Itkuaan nieleskellen Maud rupesi uudestaan sivelemään Tomin päätä.

Tomin hevonen ja reki olivat kyllä tallissa, mutta hän aikoi lähteä ulos vielä illalla eikä ollut huomaavinaan Maudin viittausta. Oli vaivattomampaa loikoilla ja sanoa vain sovittelevasti:

— Kerro jotain muutakin siitä mainiosta pojasta. Olisi hauska kuulla.

— Enkä kerro. Mutta siitä voin kertoa, kuinka Tuhkimo soittaa pianoa, sanoi Maud yrittäen haihduttaa mielestään äskeisen heikkouden hetken. — Polly osoittaa pienellä kepillä kosketinta, ja Tuhkimo, joka istuu tuolilla, napahuttaa sitä käpälällään perässä, niin että syntyy oikea sävel. Se on sitten hassun näköistä, kun vielä Nikekin lentää istumaan nuottitelineelle ja laulaa ihan kuollakseen.

— Erittäin jännittävää, sanoi Tom unisesti.

Maud huomasi, ettei aihe huvittanutkaan Tomia kuten hän oli luullut, ja kokeili uutta.

— Pollysta sinä olet komeampi kuin herra Sydney.

— Kiitoksia hyvin paljon.

— Minä kysyin häneltä, kumpi teistä on hänen mielestään kauniimpi, ja hän sanoi, että sinun kasvosi ovat kauniit, mutta herra Sydneyn hyvät.

— Käykö Sydney koskaan Pollyn luona? kysyi terävä ääni heidän takaansa. Ja vilkaistessaan olkapäänsä yli Maud näki Fannyn istuvan nojatuolissa ja lämmittelevän jalkojaan uunin edessä.

— En minä ole ikinä nähnyt häntä siellä. Hän lähetti kyllä eräänä päivänä joitakin kirjoja, ja Will kiusoitteli Pollyä siitä.

— Entä mitä Polly teki? tiukkasi Fanny.

— Hän ravisteli Williä.

— Sepä vasta näytös! Ja vaikutti siltä kuin Tom olisi mielellään halunnut nähdä sen. Mutta Fanin ilme oli niin tuima, että Tomin pieni koira, joka iloisesti lähestyi Fania, laski häntänsä koipien väliin ja livahti pöydän alle.

— Siis ei mitään pyhäillan kuhertelua, rallatti Tom, joka näytti taas heränneen.

— Ei tietenkään! Ei Polly aio mennä naimisiin. Hän rupeaa hoitamaan Willin taloutta sitten kun Willistä tulee pappi, kuulin sen omin korvin! selitti Maud tärkeänä.

— Mikä kohtalo Polly kaunokaiselle! surkutteli Tom.

— Hänestä se on hauskaa, ja varmasti se onkin. On mukavaa kuunnella, kun he suunnittelevat tulevaisuutta.

— No, Possu, juttele vielä jotain heistä, sanoi Tom hetken kuluttua, kun Maud näytti kokonaan syventyneen näihin tulevaisuuden kuviin.

— Will kertoi sitten hullun jutun, kuinka yhtä professoria oli lennätetty. Et ole tainnut kuullakaan siitä, koska et ole kertonut. Joku hurja ylioppilas oli pannut ruutia tai jotain muuta räjähtävää ainetta tuolin alle, ja se räjähti kesken luennon. Professoriparka pomppasi ilmaan ihan suunniltaan säikähdyksestä. Pojat juoksivat hakemaan vettä sammuttaaksen tulen. Mutta eniten Williä nauratti se, että koiruuden keksijä sai itse tulen housuihinsa sammutushommissa, ja hän pyysi sitten tiedekunnalta tai kanslerilta, vai mikä se oli...

— Kumpikin kelpaa, mumisi Tom hytkyen pidätetystä naurusta.

— Niin, hän meni pyytämään uusia housuja, ja hänelle annettiin rahat kunnan housuja varten. Mutta hänpä ostikin jotkut kamalat, leveäraitaiset ja hyvin halvat ja järjesti loppurahalla punssikestit. Eikö se ollut hirveätä?

— Kamalaa! Ja Tom räjähti niin äänekkääseen nauruun, että Fan peitti korvansa ja koiraparka alkoi haukkua vimmatusti.

— Tunnetko sinä sen ilkiön? kysyi Maud.

— Jonkin verran, läähätti Tom, jonka vaatekomerossa nuo samaiset housut paraikaa riippuivat.

— Älä mekasta noin! Minulla on kauhea päänsärky, marisi Fan.

— Tyttöillä on aina päänsärkyä, vastasi Tom, jonka mylvintä vaihtui hohotukseksi.

— En käsitä mitä hauskaa te pojat näette epäritarillisissa kepposissa, sanoi Fan, joka ilmeisesti oli huonolla tuulella.

— Emmekä me käsitä, kuinka te tytöt jaksatte lörpötellä ja pyntätä itseänne viikosta viikkoon, sinkautti Tom takaisin.

Tämän sanaharkan jälkeen oli vähän aikaa hiljaista, mutta koska Fania ikävystytti, hän halusi jatkaa juttelua ja kysyi äskeistä sopuisammalla äänellä:

— Mitä Trixille kuuluu?

— Hän on yhtä suloinen kuin ennenkin, murahti Tom.

— Kiusaako hän sinua tavalliseen tapansa?

— Mitäpä muutakaan.

— Mistä kenkä nyt puristaa?

— No, minä kerron, miten mieletön hän taas oli. Hän näet kieltäytyi tanssimasta kanssani, mutta ei antanut minun tanssittaa muitakaan. Minä sanoin hänelle, että jos poika vie tytön tanssiaisiin, tämän pitäisi tanssia edes kerran hänen kanssaan, varsinkin jos he ovat kihloissa. Mutta juuri siksi Trix ei tahtonut tanssia kanssani. Minä jätinkin hänet sitten yksin loppuvalssin ajaksi ja pidin hauskaa Bellen kanssa. Ja tänään kirkosta palatessani sain totisesti kuulla kunniani.

— Jos kerran menee kihloihin Trixin tapaisen tytön kanssa, ei muuta voi juuri odottaakaan. Oliko hänellä tänään muuten pariisilaishattunsa? lisäsi Fan äkkiä kiinnostuneena.

— Hänellä oli päässään jokin sininen kapistus ja siinä mikä lie paratiisilintu, joka raapi kasvojani aina kun hän käänsi päätään.

— Miehet eivät sitten ikinä ymmärrä mikä on kaunista. Se hattu on tosiaankin kaunis.

— Kyllä he ymmärtävät, kuka on hieno nainen, eikä Trix ainakaan näytä sellaiselta. En osaa sanoa, missä vika piilee, mutta minun mielestäni hänellä on liian paljon töyhtöjä ja rimpsuja. Sinä olet paljon tyylikkäämmän näköinen kuin hän etkä koskaan pukeudu liian räikeästi.

Tämä tavaton kohteliaisuus sulatti Fannyn ja hän siirsi tuolinsa lähemmäksi sanoen ystävällisesti:

— Niin, vaikka itse sanonkin, tiedän kuinka on pukeuduttava. Trix ei ole koskaan osannut sitä taitoa. Hän pitää räikeistä väreistä ja onkin kuin kävelevä sateenkaari.

— Etkö voisi antaa hänelle vihjeitä? Sano ainakin, ettei hän käyttäisi sinisiä käsineitä. Hän tietää kyllä, että vihaan niitä.

— Minä olen yrittänyt parastani sinun vuoksesi, Tom, mutta hän on itsepäinen kuin synti eikä välitä tipan vertaa mitä sanon hänelle, vaikka kysymyksessä olisivat suuremmatkin asiat kuin siniset käsineet.

— Maud kiltti, juokse hakemaan minulle toinen sikarikotelo. Se on tuolla jossakin.

Maud meni, ja heti kun hän oli sulkenut oven jälkeensä, Tom nousi kyynärpäiden varaan, hiljensi ääntään ja sanoi:

— Kuule, Fanny, maalaako Trix?

— Maalaa ja piirtää myös, naurahti Fanny ovelan näköisenä.

— Älä nyt viitsi! Kyllä sinä tiedät mitä tarkoitan. Minulla on oikeus kysyä, ja sinun pitää kertoa, sanoi Tom totisena ja hänestä oli alkanut tuntua, ettei kihloissaolo ollutkaan mitään täydellistä autuutta.

— Mistä sinä semmoista olet saanut päähäsi?

— Meidän kesken sanoen, sanoi Tom vähän nolona, mutta haluten kuitenkin saada asiasta selvän, Trix ei koskaan anna suudella itseään poskelle, ainoastaan hiukan hipaista huuliaan. Mutta eräänä päivänä kun minä otin heliotroopin oksan kukkamaljakosta pannakseni sen napinreikäni, pirautin vahingossa vesipisaran hänen kasvoilleen. Aioin pyyhkäistä sen pois, mutta hän työnsi minut luotaan ja juoksi peilin luo, missä paineli huolellisesti poskensa kuivaksi ja palasi toinen poski punaisempana kuin toinen. En sanonut mitään, mutta minulle jäi omat epäilykseni. Sano nyt, maalaako hän itseään?

— Kyllä hän maalaa, mutta älä hiisku siitä sanaakaan, sillä jos hän tietäisi että olen kavaltanut hänet, en saisi ikinä anteeksi.

— Se ei minua liikuta. Minä en pidä maalaamisesta enkä liioin salli sitä, sanoi Tom päättävästi.

— Et sinä sille mitään mahda. Joka toinen tyttö maalaa poskensa tai käyttää puuteria tai mustaa kulmakarvansa noetuilla hiusneuloilla tai tiputtaa silmiinsä belladonnaa, että saisi ne kirikkaiksi. Clara yritti vähän aikaa parantaa ihoaan arsenikilla, mutta hänen äitinsä kielsi sen, sanoi Fanny paljastaen halpamaisesti naisellisia salaisuuksia.

— Kyllä minä tiedän, että te työt olette aika petkuttajia, varsinkin jotkut teistä. Mutta en pidä siitä, että esiinnytte maalattuina kuin näyttelijättäret, sanoi Tom inhoten.

— Minun ei tarvitse turvautua sellaisiin keinoihin, mutta Trixin täytyy. Ja kun olet kerran valinnut hänet, saat kyllä luvan hyväksyä hänet sellaisenaan.

— Ei nyt vielä olla siinä pisteessä, mutisi Tom uhmaavasti ja heittäytyi taas pitkälleen.

Maudin tulo keskeytti heidän luottamuksellisen keskustelunsa, vaikka Tom ei malttanutkaan olla ärsyttämättä hänen uteliaisuuttaan, vaan esitti vielä salaperäisen kysymyksen:

— Sanohan, Fan, tekeekö Pollykin sellaista?

— Ei, Pollysta se on inhottavaa. Mutta kun hänestäkin tulee kalpea ja kuihtunut, niin eiköhän hänkin vain muuta mieltään.

— En usko, sanoi Tom.

— Polly sanoo, että on sopimatonta puhua salaisuuksia sivullisten kuullen, huomautti Maud arvokkaasti.

— Taivaan tähden, lopeta jo tuo jankutus Pollysta. En kuolemaksenikaan jaksa kuunnella sitä, kivahti Fan.

— Ohoh, hämmästyti Tom ja kavahti istumaan kiinnostuneena. — Minä luulin teitä sydänystäviksi, jotka vetävät aina yhtä köyttä.

— Minä pidän kyllä Pollysta, mutta olen kyllästynyt kuulemaan Maudin ylistelyjä. Niin, kerro nyt sekin hänelle, mokoma kielikello!

— Hyvä ihme, miten äkäinen hän on, kuiskasi Maud Tomille.

— Kuin ampiainen. Jätä hänet rauhaan, possu. Kuule, kello soi! Mene katsomaan kuka siellä on, sanoi Tom, kun kellon kilinä kajahti hiljaisessa talossa.

Maud meni kurkistamaan porraskaiteen yli ja pyrähti takaisin haltioissaan.

— Will on tullut hakemaan minua. Saanko mennä? Ei siellä niin kauheasti pyrytä, ja minä puen kunnolla päälleni. Saatte lähettää hakemaan minua, kun isä tulee kotiin.

— Minua ei liikuta, mitä sinä teet, vastasi Fan entistä kiukkuisempana.

Odottamatta sen parempaa lupaa Maud syöksyi pukeutumaan. Will ei tullut yläkertaan, koska oli kovin luminen, ja Fan oli siitä mielissään, sillä Will oli hänen seurassaan ujo, kömpelö ja vaitelias. Tom sen sijaan meni pitämään seuraa Willille ja sanomaan, että Maud tulisi kohta. He olivat hyviä ystäviä, mutta viettivät erilaista elämää, koska Will oli lukutoukka ja Tom päiväperhonen, toisin sanoen Will ahkera ylioppilas, Tom iloinen nuori herra. Tom suhtautui holhoavasti Williin, mutta tämä ei pitänyt siitä ja osoitti sen kieltäytymällä lainaamasta häneltä rahaa eikä pyynnöistä huolimatta osallistunut niihin kerhoihin ja yhdistyksiin, joihin Tom kuului. Niinpä Tom jätti Willin rauhaan, ja tämä tuli mainiosti toimeen omin voiminkin uppoutuen kirjoihinsa ja kieltäytyen kaikista houkutuksista, paitsi kirjastossa käynneistä ja urheilusta sekä sellaisista huveista, jotka sopivat hänen kukkarolleen. Kokemattomuudessaan hän ei näet tiennyt, että yliopistoissa ei opiskeltu, vaan elettiin kuin taivaan linnut.

Kun Maud tuli alas ja sipsutti tyytyväisenä tiehensä käsi Willin kädessä, Tom seurasi heitä katseellaan kunnes he katosivat näkyvistä ja alkoi sitten kierrellä huoneissa ajatuksissaan vihellellen, kunnes paremman puutteessa nukahti isänsä nojatuoliin. Hän heräsi nauttimaan yksin teetä, sillä äiti oli vuoteessa ja Fannykin oli sulkeutunut huoneeseensa potemaan päänsärkyä.

— On tämäkin hauska tilanne, hän ajatteli, kun kello löi kahdeksan ja hänen neljäs sikarinsa lähestyi loppuaan. — Trix on suuttunut ja Fan nyreissänsä. Taidanpa lähteä tästä liikkeelle. Mitähän jos menisin Pollyn luo ja tarjoaisin Willille kyydin, säästyisivät ainakin poikaparan jalkavaivat. Voisin samalla tuoda Maudin kotiin. Hän olisi siitä ikionnellinen. Eihän sitä tiedä, milloin isäukko tulee kotiin.

Tom lähti verkalleen ajamaan ja jätti hevosensa naapurin talliin, sillä hän halusi itse nähdä, mikä Maudia niin veti Pollyn luokse.

— Polly tuntuu olevan vedossa, hän tuumi noustessaan hiljaa portaita ja Pollyn miellyttävän äänen kantautuessa hänen korviinsa. Tom aina nauroi Pollyn vakavalle puhetyylille hänen innostuessaan jostakin. Mutta Tom piti siitä, koska se poikkesi hänen useimpien tyttöttaviensa keimailevasta lörpöttelystä. Nuoret miehet nauravat usein järkeville tytöille, joita sydämessään kunnioittavat, ja ovat ihailevinaan kanamaisia tyttöjä, joita itse asiassa halveksivat, sillä vakavuus, älykkyys ja naisellinen arvokkuus eivät ole muotia.

Ovi oli raollaan, ja Tom pysähtyi pimeään eteiseen ja vilkaisi huoneeseen ennen sisään astumistaan. Näkymä ei häikäissyt, mutta se oli kodikas ja miellyttävä. Iloisesti loimuava takkavalkea valaisi pienen huoneen jokaista soppea myöten. Maud istui tulen ääressä, silitteli sylissänsä makaavaa Tuhkimoa ja seurasi hartaana omenan paistumista. Will loikoili sohvalla katsellen mieltäväänsä Pollyä, joka puhuessaan silitteli pellavapäisen veljensä leveää otsaa. He olivat nähtävästi rakennelleet tuulentupia, sillä Polly sanoi juuri painokkaaseen tapaansa:

— Teitpä miten tahansa, älä ainakaan havittele suurta kirkkoa, jonka rakennuttaminen ja kunnossapito tulee niin kalliiksi, ettei hyväntekeväisyyteen jää mitään. Minä pidän vaatimattomista vanhanaikaisista kirkoista, jotka on tarkoitettu käyttöön eikä näytettäväksi ja joihin ihmiset kokoontuvat rukoilemaan ja kuuntelemaan saarnaa ja joissa jokainen veisaa itse virtensä eikä kuuntele oopperalaulajia, kuten nykyään on tapana. Vaikka entiset kirkot olivatkin karuja ja kylmiä ja niiden istuimet kovia, niissä koki todellista hartautta ja niiden vakavuus vaikutti ihmisten arkielämäänkin. En välitä uskonnosta, joka riisutaan pyhävaatteiden mukana ja otetaan taas esille seuraavana pyhänä. Minä tahdon semmoista, jonka näkee, tuntee ja elää joka hetki. Ja minä toivon, että sinusta tulee oikea pappi, joka näyttää elämällään ja esimerkillään, miten usko saavutetaan ja säilytetään.

— Toivottavasti minusta tulee sellainen, Polly, mutta sanotaan niinkin, että ellei perheen poika kelpaa muuhun, hänestä tehdään pappi. Välistä tuntuu, ettei minusta ole mihinkään, ja siksi minun ei pitäisikään ruveta papiksi, sanoi Will nauraen, mutta näytti kuitenkin vaatimattomuudestaan huolimatta uskovan kutsumukseensa.

— Joku sanoi kerran samaa isälle, ja muistan mitä hän vastasi: "Olen iloinen saadessani antaa parhaan ja lahjakkaimman poikani Jumalan palvelijaksi."

— Sanoiko hän todella niin? sanoi Will punastuen, sillä tämä iso, kirjoihin ihastunut poika oli

läheistensä kiitokselle yhtä altis kuin tytöt konsanaan.

— Sanoi, vastasi Polly vahvistaen tietämättään veljensä toivoa ja uskallusta. — Ja isä lisäsi vielä: "Poikani saavat noudattaa sisäistä kutsumustaan. Minä kehotan heitä vain käyttämään tunnollisesti lahjojaan ja olemaan rehellisiä kunnon miehiä."

— Ja sitä me tahdommekin. Ned menestyy hyvin lännessä, ja minä ponnistelen täällä. Kun isä kerran tekee parhaansa antaakseen meille haluamamme tilaisuuden, meidän on omasta puolestamme puskettava lujasti.

— Kyllä sinä pusketkin, huusi silloin Tom, joka oli seurannut keskustelua niin kiinnostuneena, että unohti olleensa salakuuntelijana.

Polly ponnahti pystyyn niin iloisesti hämmästyneenä, että Tomia aivan kadutti, kun ei ollut useammin käynyt tervehtimässä Pollyä.

— Tulin hakemaan Maudia, hän ilmoitti niin isällisellä äänellä, että asianomaisen pikku neidin silmät lensivät selkoselälleen.

— Minä en voi tulla, ennen kuin omenani on paistunut. Ja eihän kello ole vielä yhdeksää. Will lupasi saattaa minut. Lähtisin mieluummin hänen kanssaan.

— Otan teidät molemmat rekeen. Myrsky on lakannut, mutta siellä on raskas kävellä, joten tulet kai kyydissäni? kysyi Tom nyökäten Willille.

— Totta kai hän tulee, tuhannet kiitokset vain. Olen koettanut saada häntä jäämään yöksi. Neiti Mills onnistuu aina löytämään jonkin nurkan yövieraille, mutta [Will] tahtoo vain itsepintaisesti lähteä, jotta pääsisi heti aamulla töihin käsiksi, sanoi Polly tyytyväisenä nähdessään Tomin riisuvan päällystakkinsa aivan kuin hän aikoi jäädä odottamaan Maudin omenan paistumista, ja Polly siunasi mielessään sen hidasta kypsymistä.

Sijoitettuaan vieraansa parhaaseen tuoliin Polly istuutui itsekin ja katseli Tomia niin tyytyväisenä, että tämä tunsikoavansa omissa silmissäänkin monta astetta.

— Sinä käyt täällä niin harvoin, että joutuu vallan hämilleen, kun lopulta kunnioitat taloa käynnilläsi, sanoi Polly alkajaisiksi.

— Meillä opiskelijaparoilla on niin kiire, ettei jää paljon aikaa iloihin, vastasi Tom.

— öhm! yskäisi Will.

— Ai, ai, ota pilleri! neuvoi Tom; ja molemmat pojat purskahtivat nauramaan. Polly joka ymmärsi yskän, yhtyi myös nauruun ja sanoi:

— Tässä on vähän pähkinöitä, Tom. Nauti nyt kun on tilaisuus.

— Mikä herkullinen tarjous. Tom ei ollut kadottanut entistä mieltymystään pähkinöihin, vaikka nykyään antautui enää harvoin nautinnolleen, koska pähkinöiden syömistä pidettiin epähienona. Niinpä hän alkoi nyt hyvällä halulla särkeä niitä ja pistellä poskeensa.

— Muistatko kun tulin ensimmäistä kertaa teille ja sinä annoit asemalta ajettaessa minulle pähkinöitä ja säikytit minut puolikuoliaaksi pelottamalla, että ajuri oli juovuksissa, sanoi Polly.

— Totta kai minä sen muistan, ja mäenlaskunkin, vastasi Tom nauraen.

— Entäs polkupyörä sitten! Sinulla näkyö olevan siitä vielä arpi.

— Ja sinä seisoit vieressä, kun haavaa ommeltiin. Olit rohkea tyttö, Polly.

— Minä pelkäsin kyllä kauheasti, mutta tahdoin näyttää urhoolliselta, sillä sinä sanoit minua pelkuriksi.

— Sanoinko? Olisin sietänyt korvilleni. Minulla oli tapana härnätä sinua häpeämättömästi, mutta sinä olit aina niin kiltti ettet suuttunut.

— Minkä sille mahtoi, sanoi Polly. — Silloin kyllä ajattelin, että olit kamala, mutta taisin kuitenkin pitää kiusanteostasi.

— Hän oli tottunut siihen kotona, puuttui Will puheeseen ja nykäisi Pollyä korvantauskiharasta.

— Te pojat ette koskaan kiusoitelleet minua samalla tavoin kuin Tom.
Siksi kai se huvittikin minua. Kaikki uusihan aina viehättää.

— Mummo torui aina Tomia, kun hän kiusasi sinua, Polly, ja Tom lupasi olla mallipoika, mutta oli kaikkea muuta, huomautti Maud arvokkaasti.

— Isoäiti kulta! Hän yritti kyllä parastaan, mutta ei minuun mikään pystynyt, sanoi Tom pudistaen totisena päätään.

— Minusta tuntuu kuin isoäiti olisi yhä vielä huoneissaan, enkä voi tottua siihen, että ne ovat tyhjinä, lisäsi Polly hellästi.

— Isä halusi säilyttää huoneet ennallaan, ja Tom istuu siellä joskus. Hän sanoo, että siellä on hyvä olla, sanoi Maud, jolla oli ihmeellinen taito paljastaa asioita, joista ei olisi saanut puhua julkisesti.

— Parasta että kiirehtisit omenan paistumista, sillä jollei se ole tuota pikaa valmis, saat jättää sen silleen, possu, sanoi Tom harmissaan.

— Mitä Fanille kuuluu? kysyi Polly tahdikkaasti.

— Hän on kyllästynyt kaikkeen. Väittää olevansa ruoansulatusvaivoja, toisin sanoen huonotuulisuutta.

— Hän on kyllä huonolla tuulella, mutta myös kipeä, sillä tapasin hänet kerran itkemästä, ja silloin hän sanoi, ettei kukaan välitä hänestä ja että hän aivan hyvin joutaisi kuolemaan, kertoi Maud kääntäen varovaisesti omenan toisen kyljen tuleen.

— Meidän pitäisi yhdessä koettaa piristää häntä. Jollei minulla olisi näin paljon työtä, yrittäisin parastani, koska hän on ollut kiltti minulle, sanoi Polly kiitollisena.

— Kunpa voisitkin. Hän on nykyisin kuin tuuliviiri, eikä koskaan tiedä mistä tuuli puhaltaa. Minua ihan harmittaa, kun näen hänet huuli lerpallaan, mutta en käsitä mitä pihkanaa hänelle tekisi, sanoi Tom. Mutta samassa hänen edessään oleva näky toi mieleen jotakin. Huoneessa oli vähän tuoleja, joten Polly oli istahtanut Willin tuolin reunalle takan ääreen. Hän nojasi paraikaa päätään veljensä olkapäähän niin kodikkaan luottavaisesti, että sitä oli ilo katsella. Will oli kiertänyt käsivartensa suojelevasti Pollyn ympärille, ja ele ilmaisi selvemmin kuin sanat, että sisarukset olivat oppineet rakastamaan ja auttamaan toisiaan.

— Fan ressurkka, häntä ei paljon hellitellä. Ehkä hän kaipaakin juuri sitä, mietti Tom. — Yritän olla kiltti hänelle, hänkin pitää aina minun puoliani. Ei olisi hätääkään, jos hän olisi noin suloinen ja miellyttävä kuin Polly, mutta voihan sitä yrittää... tuumi Tom pureskellen mietteissään viimeistä pätkintä ja ajatellen, että oli varsin helppoa osoittaa veljellistä rakkautta kauniille ja kiltille sisarelle.

— Minä kerroin Tomille siitä pojan ilkiöstä, joka lennätti professorin ilmaan, ja Tom sanoi tuntevansa hänet. Huokaisin ihan helpotuksesta, sillä minä jo vähän epäilin, että se olikin Tom, kun te nauroitte jutulle niin kovasti.

Toiset naurahtivat, ja Polly sanoi teeskennellyn vakavalla äänellä:

— Se oli onneton tapaus, mutta epäilemättä se harhaantunut nuori mies katuu nyt kovasti keppostaan.

— Hän tuntui olevan hirveissä tunnonvaijoissa, kun näin hänet viimeksi, sanoi Will vilkaisten Tomiin ilkkurisesti, sillä vaikka Will olikin kirjatoukka, hän ymmärsi kyllä leikkiä siinä missä huimapäinen Tomkin.

— Hän on aina tunnonvaijoissa keppostensa jälkeen, sillä hän ei ole pohjimmiltaan paha, vaan liian eläväinen pitääkseen itsensä kurissa, eikä hän ole liioin yhtä ihastunut kirjoihin kuin eräs toinen opiskelijatuttavani.

— Hänet erotetaan varmaan, jollei hän pidä varaansa, sanoi Polly varoittavasti.

— Ei ihme vaikka erotettaisiinkin, sillä hänellä on kirokun huono onni, mutisi Tom melko totisena.

— Toivottavasti hän muistaa, että se olisi ystäville kova isku. Hän voisi tehdä heidät myös iloisiksi ja ylpeiksi. Ja kai hän muistaakin, sillä hän ei ole lainkaan niin ajattelematon kuin haluaa näyttää, sanoi Polly katsellen Tomia niin ystävällisesti, että tämä heltyi, vaikkei tietenkään näyttänyt sitä.

— Kiitoksia, Polly! Ehkä hän läpäisee kunnialla, vaikka vähän epäilenkin sitä. Hei, Will, lähdetäänhän kalppimaan, että tuo tipunen pääsee yöpuulle, Tom lisäsi.

Sillä aikaa kun Will etsi vaatekomerosta jalkineitaan ja Maud pakkasi kypsynyttä omenaa suureen rasiaan Polly käytti tilaisuutta hyväkseen ja sanoi Tomille hiljaa:

— Kiitoksia hyvin paljon, että olet ollut niin kiltti Willille.

— Varjelkoon, enhän minä ole tehnyt mitään. Hän on niin ylpeä, ettei anna auttaa itseään.

— Mutta autat kuitenkin ihan huomaamatta, kuten tänä iltanakin. Ja etkö luule minun tietävän, että tuo puku, jonka hän juuri on saanut, olisi maksanut paljon enemmän, ellei se olisi sinun räätälin tekemä. Hän on vielä niin kokematon, ettei ymmärrä sellaisia asioita. Mutta tunnen kyllä sinun tapasi auttaa ylpeitä heidän tietämättään, ja kiitän sinua sydämestäni.

— Älä nyt joutavia! Mitä sinä tiedät räätäleistä ja yliopistoasioista, sanoi Tom niin hämillään kuin Polly olisi tavannut hänet pahanteosta.

— Enhän minä tiedäkään, mutta siksi juuri olenkin kiitollinen, että olet hyvä Willille. En välitä mitä sinusta kerrotaan, sillä olen varma ettet houkuttele Williä mihinkään kepposiin, vaan pidät häntä oikealla tiellä, minun tähteni. Sinä tiedät että olen menettänyt yhden veljen, ja Will on ottanut nyt Jimmyn paikan.

Pollyn silmät kostuivat, ja se sai Tomin lupaamaan pyhästi mielessään, että hän on Willin ystävä niin hyvinä kuin pahoinakin päivinä ja pitää hänet oikealla tiellä Pollyn tähden, vaikka Tom tunsikin koko ajan, kuinka sopimaton oli sellaiseen tehtävään.

— Minä koetan parastani, hän vastasi puristaessaan sydämellisesti Pollyn kättä. Ja Polly näki Tomin katseesta, ettei ollut turhaan vedonnut tämän kunniantuntoon. Kokematon Will saisi tästä lähtien olla rauhassa kiusauksilta, joita Tom olisi saattanut aiheuttaa hänelle.

— Katsokaa, tämän minä annan äidille, että hän voi nauttia siinä pillerinsä. Hän varmasti pitää siitä ja on mielissään, että häntä on muistettu, sanoi Maud pukeutuessaan ja katseli hyvillä mielin omenalahjaansa.

— Olet kullannuru, kun muistit äitiressua, sanoi Tom hyväksyvästi nyökäten.

— Hän oli niin mielissään silloin kerran kun toit hänelle viinirypäleitä, ja siitä minä sen keksin. Ehkä hän sanoo minullekin: "Kiitos, kultaseni!" Vai mitä luulet? kuiskasi Maud kasvoillaan ikävöivä ilme.

— Kyllä hän varmasti sanoo. Maudin suureksi hämmästykseksi Tom ei nauranut hänen keksinnölleen.

— Hyvää yötä, kultaseni! Ole nyt varovainen ja vedä kaulahuivi suun eteen mennessäsi sillan yli taikka olet huomisaamuna käheä kuin varis, neuvoi Polly suudellensa veljeään, joka vastasi siihen luonnollisesti ja pitämättä hellyydenosoitusta lainkaan tyttöjen hupsutuksena. Sitten he kaikki kääriytyivät vällyihin ja reki ajoi pois Pollyn jäädessä nyökkäilemään portaille.

Maudista matka oli liian lyhyt, mutta häntä lohdutettiin sillä, että hän pääsisi pitemmälle ajelulle seuraavana lauuantaina, jos keliä vain riittäisi. Tom juoksi toivottamaan äidilleen hyvää yötä ja vihjaisi samalla Maudin tuomisista Maudin seistessä ulkona odottamassa poikien lähtöä.

— Hyvää yötä, kultaseni, ja ole nyt varovainen, hän sanoi Tomille matkien vaistomaisesti Pollyä.

Tom nauroi ja oli vähällä nipistää sisarta nenästä, mutta sanat toivatkin hänen mieleensä jotain muuta ja hän suuteli Maudia. Hellyydenosoitus sai tytön melkein pakahtumaan hämmästyksestä ja mielihyvästä.

Pojat ajoivat ääneti melkein koko matkan, sillä Will piti tottelevaisesti kaulaliinaa suun edessä ja Tom oli vaipunut ajatuksiinsa.

Hänen tapoihinsa ei juuri kuulunut mietiskely, mutta jos jokin erityinen syy antoi jolloinkin siihen aihetta, tuo ihme kuitenkin tapahtui. Ja sellaisina hetkinä hän oli ehdottoman tosi ja rehellinen itselleen. Pistäytyminen Pollyn luona oli vaikuttanut tehokkaammin kuin tunnin saarna, ja vaikka siellä käyty keskustelu ei ollut ollutkaan korkealentoista tai nokkelaa, se herätti ajatuksia, ja onhan tunnettua, että suostuttelu tehoaa paremmin kuin mitkään parannussaarnat. Polly ja Will eivät yrittäneetkään saarnata, ja se miellytti Tomia. Kukaan ei halua kuulla moitteita, mutta ei liioin torjua huomaamattomasti annettuja opetuksia. Kaikessa huolettomuudessaankin Tom tajusi ne nopeasti eikä ollut vielä niin pilaantunut, ettei olisi toisten mukana osannut nauraa itselleen.

Willin ja Pollyn keskinäinen kiintymys muistutti niin kipeästi Tomia hänen omista laiminlyönneistään, että se vaikutti pysyvästi häneen. Menneiden aikojen muisteleminen sai hänet toivomaan, että voisi alkaa kaiken taas alusta ja paremmalla onnella. Isoäidin mainitseminen palautti mieleen hyväntekevä

muiston, ja Pollyn luottamus, kun hän uskoi rakkaan veljensä Tomin suojelukseseen, sai Tomin miehekkäästi toivomaan, että hän todella ansaitsisi sen. Mutta häntä ei olisi saanut kiduttamallakaan ilmaisemaan näitä mietteitään.

11

NEULAT JA KIELET

"Polly kulta!

Ompeluseura kokoontuu tänä iltana meille. Se on aivan sinun alaasi, joten tulethan auttamaan minua. Luotan sinuun.

Ystäväsi Fanny."

— Saitko pahoja uutisia, kultaseni? kysyi neiti Mills ojennettuaan kirjelijun Pollylle, kun tämä eräänä päivänä kotiutui. Oli kulunut muutamia viikkoja Jennyn saapumisesta.

Polly kertoi kirjeen sisällön ja lisäsi:

— Kai minun pitää mennä auttamaan Fania, mutta mielelläni en lähde. Tytöt puhuvat vain omista asioistaan eivätkä ne juuri huvita minua. Minä olen ulkopuolinen ja he hyväksyvät minut vain Fanin takia. Minä istunkin vain jossakin nurkassa ompelemassa, kun toiset nauravat ja löpöttelevät.

— Siellähän sinulla olisi hyvä tilaisuus puhua Jennyn puolesta. Hän tarvitsee työtä, ja nuo nuoret neidit ompeluttavat varmaan paljon. Jenny on erittäin taitava käsistään, ja häntä alkaa huolestuttaa, jollei hän pian pääse ansaitsemaan. En tahtoisi, että hän on onneton ja tuntee itsensä riippuvaiseksi. Hän tarvitsee vain kunnolla palkattua ompelutyötä tullakseen toimeen. Kyllähän minäkin sitä saisin juoksemalla tuttavieni luona, mutta en millään ehdi ennen kuin saan Müllerit matkaan. Täällä he ovat yhteiskunnan ruokittavina, mutta tulevat lännessä toimeen omin neuvoin. Siksi olen kerännyt heille matkaravoja, ja niin pian kuin saan heille vielä kokoon vaatteita, lähetän heidät matkaan. Tällä tavoin saa ihmiset auttamaan itseään. — Ja neiti Mills naksutti tarmokkaasti isoja saksiaan leikatessaan pientä punaista flanellimekkoa.

— Se on totta, ja minäkin auttaisin, jos vain tietäisin mistä aloittaisin, sanoi Polly.

— Kukaan meistä ei voi tehdä kaikkea mitä tahtoisi, mutta aina voi tehdä parhaansa, ja se on jo hyvä. Aloita Jennystä, kultaseni. Kerro noille tytöille hänestä, ja ellen erehdy pahasti, he auttavat auliisti, sillä yleensä rikkaiden ihmisten piittaamattomuuteen ei ole niinkään syynä kovasydämys kuin tietämättömyys tai ajattelemattomuus.

— Luulen kyllä, että minulle nauretaan, jos koetan puhua heille vakavasti sellaisista asioista, sanoi Polly suoraan.

— Sinä tiedät kuitenkin, että sellaisia asioita on olemassa, haluaisit auttaa puutteenalaisia ja annat arvoa niille, jotka työskentelevät heidän hyväkseen, eikö niin?

— Tottakai!

— Etkö siis voi kestä vähän pilkkaa hyvän asian vuoksi? Sanoit eilen, että haluaisit tulevaisuudessa toimia parhaasi mukaan naisasian hyväksi. Se ilahdutti vanhaa sydäntäni, sillä olen varma, että aikanaan vielä lunastat lupauksesi. Mutta Polly, periaate ei ole mistään kotoisin, ellei ihminen sen vuoksi kestä naurua eikä kylmäkiskoisuutta.

— Minä kyllä tahtoisin olla lujaluonteinen, mutta en haluaisi ihmisten puhuvan siitä, varsinkaan niiden, jotka eivät ymmärrä tarkoituksiani. Ja olisin heti tyttöjen hampaissa, jos yrittäisin saada heidät ajattelemaan järkevästi tai ihmisystävällisesti. Nyt he jo sanovat minua vanhanaikaiseksi ja sanokoot. Mutta ei ole hauskaa, kun he osoittavat pitävänsä minua kiihkoilevana naisasianaisena, sanoi Polly, jonka mieleen oli jäänyt monta ylimielistä hymähdystä ja letkausta, jotka hän tosin oli antanut anteeksi, mutta muisti vieläkin.

— Heikkojen, köyhien ja vähäosaisten hoivaaminen, toisin sanoen kristillinen armeliaisuus, on peräisin lähes parin tuhannen vuoden takaa, ja vain ne, jotka rehellisesti noudattavat silloin annettua kaunista esimerkkiä, saavat kokea mitä on oikea maallinen onni. Vaikka minä en kiihkoilekaan naisten oikeuksien puolesta, lisäsi neiti Mills hymyillen Pollyn synkkyydelle, he voisivat mielestäni tehdä aika paljon toistensa hyväksi, jos lakkaisivat pelkäämästä 'mitä ihmiset sanovat' ja edistäisivät sydämestään

kaikkea, mikä tekisi heidät ja heidän kanssasisarensa niiden oikeuksien arvoisiksi, jotka Jumala on antanut heille. Keinoja on niin monia, että minua ihmetyttää, kun he eivät huomaa käyttää niitä hyväkseen. Mutta puhuminen ei auta, sillä vain harvat osaavat sen taidon. Mutta toivoisin jokaisen tytön ja naisen oppivan tuntemaan velvollisuutensa ja uhraamaan hiukan aikaansa ja mielihalujaan toistensa hyväksi. Sillä työtä on paljon ja vain naiset kykenevät sen parhaiten tekemään, mikäli haluavat.

— Minä koetan, sanoi Polly, josta tosin oli tärkeämpää pysyä neiti Millsin suosiossa kuin uhrautua naissukupuolen hyväksi. Pollyn tapaisen ujon ja herkän tytön oli vaikeata ruveta puhumaan Jennyn puolesta, ja herttainen vanhus tiesi sen, sillä vaikka hänen hiuksensa olivat harmaat ja kasvot ryppyiset, hän oli mieleltään vielä nuori ja muisti hyvin omat tyttöaikaiset koettelemuksensa. Mutta hän tiesi myös, että vilpittömällä ja suorasukaisella Pollyllä oli enemmän vaikutusvaltaa toisiin kuin itse aavistikaan. Muiden auttaminen koitui sitä paitsi Pollyn omaksi parhaaksi, koska se jalosti häntä enemmän kuin ulkonainen menestys, jonka kyllä helposti saavutti noudattamalla hienon seuraelämän sääntöjä. Pollyssa oli hyvää ainesta, ja neiti Mills käyttäytyi vain oman periaatteensa mukaan yrittäessään auttaa häntä. Viisas vanhus huomasi, että Polly oli tullut siihen ikään, jolloin työstä äkkiä kehittyvä nainen ja hän alkaa vaatia elämältä muutakin kuin huvituksia.

Polly pohti asiaa pukeutuessaan ja Jennyn toimiessa kamarineitona, eikä tämä lainkaan aavistanut, mitä uusi ystävä aikoi tehdä hänen hyväkseen, jos vain saisi kylliksi rohkeutta.

— Ovatko ne teekutsut? kysyi Jenny, kun Polly hänen suureksi ihastukseksaan oli saanut ylleen kahisevan mustan silkkipukunsa, sillä hän piti Pollyä täydellisenä kaunottarena.

— Pikemminkin esitelmätilaisuus, vastasi Polly naurahtaen. Jennyn avuliaisuus ja ihailevat katseet vahvistivat päätöstä, jonka neiti Millsin pieni saarna oli synnyttänyt hänessä.

Astuessaan paria tuntia myöhemmin Shaw'n olohuoneeseen hän näki edessään masentavan rivin hienosti pukeutuneita tyttöjä, jokaisella runsaasti koristeltu käsityöpussi, ompelurasia tai laukku. Kielet liikkuvat huomattavasti vikkelimmin kuin neulat heidän valkoisissa käsissään, kun he ompelivat hihoja nurin päin, sekoittivat flanelinuttujen selkä- ja etukappaleet tai tuhersivat napinreikiä.

— Olit kiltti, kun tulit näin aikaisin. Istu tähän Bellen ja neiti Perkinsin väliin, ja tästä saat oikein sievän puvun ommellaksesi, ellet tahdo jotain parempaa, sanoi Fanny ottaen Pollyn ystävällisesti vastaan ja sijoittaen hänet sellaiseen paikkaan, jossa arveli hänen parhaiten viihtyvän.

— Kiitos, mutta ottaisin valkaisuamattoman pumpulipaidan, mikäli niitä on tekeillä, sillä paidat ovat vielä tarpeellisempia kuin batistimekot, vastasi Polly ja istahti omaan nurkkaansa mahdollisimman nopeasti, sillä ainakin kuudet lornjetit kohosivat, eikä hän pitänyt tuijottelusta.

Neiti Perkins, koleaan näköinen nuori nainen, jolla oli aristokraattinen nenä, kumarsi kohteliaasti ja jatkoi työtään, jolle kaksi timanttisormusta jakoi loistettaan. Vilkasluonteinen Belle sen sijaan nyökkäsi hänelle hymyillen, siirsi tuolinsa lähemmäksi ja alkoi kuiskutellen kertoa Trixin ja Tomiin viimeisestä riidasta. Polly kuunteli kiinnostuneena ja ompeli samalla utterasti vilkaisten silloin tällöin tutkivasti neiti Perkinsin puvun hienoja röyhelöitä. Tämä arvon neiti istui hievahtamatta kuin kuvapatsas ja työnsi siroilla sormillaan pari pistoa minuutissa.

Kesken kertomusta Bellen korviin kantautui toiselta puolen pöytää katkelma vielä mielenkiintoisemmasta juorusta, ja hän sukelsi suin päin keskusteluun jättäen Pollyn kaikessa rauhassa kuuntelemaan ja ihailemaan nuorten neitien sukkeluutta, älykkyyttä ja lempeätä mielenlaatua. Vaikka huoneen täytti vilkas taukoamaton puheensorina, Polly erotti kuitenkin pätkiä hienon maailman uutisista, jotka olivat omiaan vähentämään hänen kunnioitustaan yhteiskunnan kermaa kohtaan. Muuan kaunotar vakuutti, että Joe se-ja-se oli viime tanssiaisissa juonut niin paljon samppanjaa, että hänet oli täytynyt lähettää kotiin kahden palvelijan saattamana. Toinen teki tietäväksi sen pöyristyttävän seikan, että Carrie P:n häälahjoista olikin puolet vuokrattu tilaisuutta varten. Kolmas juorusi, että vaikka rouva Buckminster käytti tuhannen dollarin päällystakkia, hänen poikansa eivät saaneet kuin yhden lakanan vuoteisiinsa. Ja neljäs lörppöliisa kertoi seurueelle, että eräs tietty henkilö ei ollut koskaan kosinut erästä toista tiettyä henkilöä, vaikka asianomaiset olivat levittäneetkin sellaisen huhun. Viimeksimainittu uutinen nostatti sellaisen hälinän, että Fannyn piti jo kehottaa kokousta päiväjärjestykseen.

— Tytöt, tytöt, teidän on juteltava vähemmän ja ommeltava enemmän tai muuten ompeluseuramme joutuu häpeään. Tiedättekö että meidän osastomme lähetti viime kuussa vähemmän töitä kuin mikään muu osasto, ja rouva Fitz-George sanoi, ettei hän käsitä, kuinka viisitoista nuorta naista saa niin vähän aikaan.

— Emme me puhu tippaakaan enemmän kuin vanhemmat naiset. Olisittepa kuulleet heidän

jaaritteluaan viime kerralla. He saavat vain sen takia niin paljon valmista, kun vievät työt kotiin ja teettävät ne ompelijattarillaan ja ottavat sitten itselleen koko kunnian, väitti Belle, joka oli aina ihastuttavan suorapuheinen.

— Siitä muistuu mieleeni, että äiti sanoi nyt tarvittavan niin paljon vaatteita kuin ikinä saamme valmiiksi, sillä talvi on ankara ja köyhät kärsivät suurta puutetta. Haluaisiko joku ottaa kotiinsa ommeltavaa joutohetkikseen, kysyi Fanny, joka oli tämän toimeliaan hyväntekeväisyysseuran puheenjohtaja.

— Ei missään nimessä! Kaikki minun vapaa-aikani menee käsineiden korjaamiseen ja vaatteiden kunnostamiseen, vastasi Belle.

— Mehän kokoonnumme jo kerran viikossa ompelemaan — minun mielestäni ei meiltä voi vaatia enempää. Ja onhan meillä muutakin tekemistä. Köyhät valittavat aina ankaraa talvea eivätkä koskaan ole tyytyväisiä, huomautti neiti Perkins ja väläytteli timanttejaan ommellessaan nappeja esiliinan nurjalle puolelle.

— Kukaan ei voi vaatia minulta enempää, jos muistaa mitä minun on puuhattava kesään mennessä, sanoi Trix tärkeänä. Kolme ompelijaa ompelee minulle minkä kerkiää, ja oikeastaan tarvitsisin neljännekin. Mutta kaikilla on kiire ja he vaativat niin hirvittäviä työpalkkoja, että olen hukassa. Taidan pian aikaa joutua itse ompelemaan.

— Siinähan olisi Jennylle työtä, ajatteli Polly, mutta ei rohjennut kokouksen kestäessä korottaa ääntään. Hän päätti puhua asiasta kahden kesken Trixin kanssa.

— Työpalkat ovat kalliita, mutta unohdat että eläminenkin on nyt paljon kalliimpaa kuin ennen. Äiti ei koskaan anna meidän tinkiä ompelijoiden palkoista, vaan haluaa että maksamme heille kunnollisesti ja säästämme jossakin muussa jos tarve vaatii, sanoi Emma Davenport, hiljainen kirkassilmäinen tyttö, jota toiset nuoret neidit pitivät vähän omituisena, koska hän pukeutui yksinkertaisesti isänsä miljoonista huolimatta.

— Kuulkaa mitä tuo tyttö puhuu säästäväisyydestä! Anteeksi, tähän taidattekin olla sukua keskenänne? sanoi Belle ääntään hiljentäen.

— Hyvin kaukaista, mutta olen ylpeä siitä, sillä hän ei säästäessään kitsastele toisessa asiassa ja komeile toisessa. Jos kaikki noudattaisivat Davenportien esimerkkiä, työläisten ei tarvitsisi nähdä nälkää eikä palvelijoista olisi puutetta. Emmalla on minun jälkeeni yksinkertaisin puku täällä ja kuitenkin heti huomaa, että hän on hieno nainen, sanoi Polly lämpimästi.

— Ja sinä olet toinen, vastasi Belle, joka oli aina pitänyt Pollysta.

— Hiljaa tytöt! Trixillä on puheenvuoro.

— Jos he edes käyttäisivät rahansa oikein, en sanoisi mitään. Mutta heidän pitää olla yhtä hienoja kuin muidenkin ja niin hyvissä vaatteissa, että emäntää tuskin erottaa palvelijasta. Meidän keittäjällämme oli esimerkiksi samanlainen hattu kuin minulla. Ainekset olivat kyllä halvemmat, mutta yleisvaikutelma ihan sama. Ja hän oli jopa niin julkea, että käytti sitä minun nähteni. Minä kielsin sen, ja hän lähti tietenkin matkoihinsa. Isä suuttui niin, ettei antanut minulle hartiahuivia, jonka oli luvannut tänä vuonna.

— Se on tosiaan häpeällistä! huudahti neiti Perkins, kun Trix hengästyneenä vaiken. — Palvelijat pitäisi velvoittaa pukeutumaan palvelijoiden tavoin, kuten ulkomailla on tapana. Silloin heistä ei olisi harmia. Neiti Perkins oli äskettäin palannut pitkältä Euroopan-matkalta ja tuonut tullessaan ranskalaisen kamarineidon.

— Perky tekee toisin kuin saarnaa, kuiskasi Belle Pollylle, kun neiti Perkins syventyi keskustelemaan naapuriensa kanssa. — Hän antaa kamarineidolleen vanhoja vaatteitaan. Ja eräänä päivänä, kun Betsey herrasteli kadulla emäntänsä tulipunaisessa samettipuvussa, herra Curtis luuli häntä neiti Perkinsiksi ja kumarsi hänelle. Mies on sokea kuin yölepakko, mutta tunsikin kuitenkin puvun ja sieppasi kohteliaasti hatun päästään. Perky ihailee herra Curtisia, ja siksi hän kiukuissaan löi kamarineitoa, kun tämä kikattaen kertoi jutun. Betsey on yhtä tyylikäs kuin Perky ja paljon sievempi. Perky tietää sen, ja se vain pahentaa asiaa.

Polly ei voinut olla nauramatta, mutta kävi vakavaksi kuullessaan Trixin sanovan ikävystyneellä äänellä:

— Uh, olen kyllästynyt noihin kerjäläisiin. Heistä on varmasti puolet petkuttajia. Jos heidät jätettäisiin omiin hoteisiinsa, he menisivät töihin ja pitäisivät huolen itsestään. Yleensäkin hyväntekeväisyydestä

pidetään liian paljon ääntä. Kyllä meidät saisi jo jättää rauhaan.

— Hyväntekeväisyyttä ei harjoiteta koskaan liikaa! puuskahti Polly unohtaen äkkiä arkuutensa.

— Niinkö! Minä rohkenen kuitenkin olla eri mieltä, vastasi Trix nostaen lornjetin silmilleen ja katsoen Pollyä pitkin nenän vartta.

Ollessaan Trixin seurassa tai puhuessaan hänen kanssaan Polly aina kiihtyi ja tuli taistelunhaluiseksi. Hän koetti voittaa ärtymyksensä, mutta turhaan, ja kun Trix heittäytyi mahtavaksi, Pollyn teki mieli läimäyttää häntä korvalle. Lornjettia Polly inhosi erityisesti, sillä Trix ei ollut sen likinäköisempi kuin hänkään, mutta oli vain olevinaan, koska se oli muotia, ja hän käytti tuota viatonta lasinkappaletta masentaakseen ne, jotka rohkenivat vastustaa häntä. Kopea katse, joka seurasi hänen pilkallisen kohteliaita sanojaan, sai Pollyn kuohahtamaan. Hän karahti tulipunaiseksi ja vastasi silmät leimuten:

— Tuskin meistä monikaan on niin itsekäs, että voisi elää kaikessa rauhassa, kun pikku lapset näkevät nälkää ja meidän ikäisemme nuoret tytöt päättävät päivänsä, koska ovat niin köyhiä, ettei heillä ole muuta valinnan varaa kuin elää synnissä tai kuolla.

Hälinä vaikenä äkkiä, sillä vaikka Polly ei korottanut ääntään, siinä huomasi kumminkin selvää suuttumusta; se ei voinut olla koskettamatta edes tyhjänpäiväisintä työnhupakkoa, koska kiihkeinkään seuraelämä ei pysty sentään kuolettamaan naisen sydäntä. Trix häpesi, mutta koska tunsu yhtä suurta vastenmielisyyttä Pollyä kuin tämä häntä kohtaan eikä ollut yhtä jalomielinen kuin Polly, hän etsi tyydytystä kiusoittelusta. Polly ei tiennyt, että siihen oli salaisena syynä Tom, joka asetti hänet usein esikuvaksi morsiamelleen, ja siksi tämä nuori nainen inhosi Pollyä kaksinverroin.

— Puolet sanomalehtien kauhujutuista on kyhätty vain huomion herättämiseksi. Ja olisi mieletöntä uskoa niihin, ellei nyt välttämättä tahdo kiusata niillä itseään. Ja mitä rauhaan tulee, niin minä en kaikesta päättäen saa nauttia sitä niin kauan kuin minun on pidettävä silmällä Tomia, sanoi Trix ärsyttävästi.

Pollyn neula naksautti poikki, mutta hän ei välittänyt siitä, vaan vaiensi teräväkielisen Trixin sanomalla:

— Minä uskon mitä olen itse nähnyt ja kuullut. Teidän elämäne on niin onnellista ja turvattua, ettette pysty tajuamaan kurjuutta. Mutta jos näkisitte siitä edes vilauksen, koskisi sydämeenne yhtä kipeästi kuin minunkin.

— Onko sinulla tosiaan sydänkipuja? Joku viittasi siihen suuntaan, mutta en uskonut, koska näytät niin hyvinvoivalta.

Se oli sydämettömästi sanottu, paljon sydämettömämmin kuin kukaan saattoi aavistaa. Polly kalpeni. Belle huomasi sen ja ehätti auttamaan osoittaen enemmän hyvää tahtoa kuin harkintaa.

— Sinä taas et pysty kärsimään sydänkipuja. Mutta Polly ja minä emme ole vielä niin vanhoja, että olisimme tulleet koviksi ja kylmiksi. Sen sijaan olemme yhä niin hupsuja, että säälimme onnettomia ja erityisesti Tom Shaw'ta, lisäsi Belle hiljemmin.

Se oli kaksinkertainen pistos, sillä suoraan sanoen Trix ei ollut enää mikään nuori tyttönen, ja Tomia pidettiin yleisesti hänen uhrinaan. Trix punastui, mutta ennen kuin hän ehti uudelleen ladata ja laukaista, Emma Davenport, joka piti tällaista kiistaa häijynä ja sivistymättömänä, ehätti väliin.

— Minua on aina ihmetyttänyt, miksi me kaikki luemme kyllä mielellämme köyhistä ihmisistä ja itkemme heidän surkeaa kohtaloaan, mutta todellisessa elämässä emme ole heistä kiinnostuneita.

— Luultavasti taitava kerronta saa meidät ihailemaan köyhyyttä, mutta kyllä minusta todellisuuskin on kiinnostavaa — köyhyyskin, jos vain oppii sitä oikein näkemään ja ymmärtämään, sanoi Polly hiljaa ja siirsi tuolinsa neiti Perkinsin kylmästä läheisyydestä Emman lauhkeaan ilmapiiiriin.

— Mutta mitä sitten olisi tehtävä? En käsitä millä tavoin me tytöt voisimme auttaa enemmän kuin jo autamme. Meillä ei ole rahoja hyväntekeväisyyteen, ja vaikka olisikin, emme osaisi käyttää niitä oikein, sillä eihän meidän sopisi mennä nuuskimaan törkypesiä ja metsästää tarvitsevia, sanoi Fan, joka viime aikoina oli ruvennut ajattelemaan muutakin kuin itseään ja tunsu päivä päivältä kasvavaa kiinnostusta lähimmäisiinsä.

— Kovin paljon emme kai voi auttaa, ainakaan vielä, mutta on muutamia laiminlyöntejä, jotka lankeavat luonnostaan meille, sanoi Polly ompeluksensa äärestä. — Tiedän perheen, jossa talon emäntä ja tytär ottavat heti sydämelleen jokaisen uuden palvelijan. Heille opetetaan hyviä tapoja, annetaan kirjoja luettavaksi ja keksitään silloin tällöin kunnollista ajanvietettä, ja he tajuavat pian, ettei heitä pidetä työjuhtina, joiden on nälkäpalkasta aherrettava minkä jaksavat, vaan perheen apulaisina, joita

arvostetaan heidän uskollisuutensa vuoksi. Talon rouva tuntee vastuuta palvelijoistaan.

Pollyn lopetettua monet tarkkaavaiset silmät huomasivat, että Emma oli punastunut ja hänen suunpielissään karehti ujo hymy osoittaen, ketä Polly sanoillaan tarkoitti.

— Niin mainiossa talossa palvelijoista tulee sitten kai vallan pyhimyksiä? tokaisi parantumaton Trix.

— Ei. Harvat ovat pyhimyksiä edes vierashuoneissa. Mutta kaikilla palvelijoilla on hyvä olla siinä talossa, olivatpa sitten kiitollisia tai eivät. Ehkei minun olisi pitänyt puhua tästä, mutta halusin vain osoittaa, että jotain me tytötkin pystymme tekemään, voimme ainakin luoda paremman yhteishengen perheen ja palvelijoiden välille. Ja kyllä me kykenemme tekemään jotain muutakin, jatkoi Polly lämmeten. — Useimmilla meistä on kyllä rahaa pikku turhuuksiin, mutta heti kun pitäisi maksaa esimerkiksi ompelijan lasku, olemme kauhean köyhiä. Emmekö voisi luopua jostain turhuudesta ja maksaa ompelijalle kunnolla?

— Minä ainakin lupaan maksaa! huudahti Belle, joka tunsu äkkiä omantunnonpistoksia siitä, että oli tinkinyt liinavaatelaskustaan voidakseen kustantaa lisäkoristeen uuteen pukuunsa.

— Kas, Belle teki jo parannuksen. Vahinko ettei se kestä viikkoa kauempaa, sanoi Trix.

— Sepä nähdään! tokaisi Belle päättäen mielessään, että pitäisi lupauksensa vaikkapa vain 'tuon riivinraudan' kiusaksikin, joksi hän herttaisesti nimitteli entistä koulutoveriaan.

— No nyt saamme nähdä sitten Bellen ratsastamassa täyttä laukkaa uudella keppihevoseellaan. En yhtään hämmästy, vaikka hän rupeaisi saarnaamaan vankikopeissa tai jakelemaan lentolehtisiä naisasianaisten kokouksissa tai ottaisi kasvatikseen jonkun ihanan ryysymekon, sanoi Trix, joka ei koskaan voinut antaa anteeksi sitä, että Bellellä oli loistava iho ja niin runsas tukka ettei hänen tarvinnut koskaan käyttää irtokiharoita.

— Voisin minä tehdä pahempaakin, kuten muutamat neidit, jotka pääsevät sanomalehden palstoille hullutuksistaan, sanoi Belle opettavaisesti.

— Eiköhän pidetä vähän taukoa ja levätä sillä aikaa kun Polly laulaa meille. Esitäthän meille jotakin? Kaikki haluavat kuulla lauluasi ja pyysivät minua kysymään.

— No, siinä tapauksessa laulan mielelläni. Ja Polly meni auliisti pianon luo.

Polly ei ollut koskaan niin surullinen, hämmentynyt tai haluton, ettei olisi mielellään laulanut, sillä laulaminen oli hänelle luonnollinen keino tunteiden ilmaisemiseen, yhtä vaivatonta kuin hengittäminen. Hetken hänen kätensä hapuilivat koskettimilla, kun hän mietti mitä soittaisi, sitten kuuluivat ensimmäiset tahdit lempeän surumielisestä sävelmästä, ja hän alkoi laulaa "Huokausten siltaa". Polly ei tiennyt miksi valitsi juuri sen, mutta vaisto näytti osuneen oikeaan, sillä vanhan laulun sävelet koskettivat kuulijoita. Polly lauloi paremmin kuin milloinkaan, sillä hänen mielessään väikkyi Jenny, ja se valoi ääneen aitoa tunnetta. Laulu vetosi tyttöjenkin sydämeen, ja kääntyessään ympäri Polly huomasi heidän kasvoillaan lempeämmän ilmeen, joka ilmaisi heidän unohtaneen typerän riidan ja turhanpäiväiset ajatuksensa.

— Tuo laulu saa minut aina itkemään, ja silloin tuntuu kuin minulla ei olisi oikeutta olla onnellinen, sanoi Belle pyyhkien peittelemättä kyyneliään karkeaan pyyheliinaan.

— Onneksi ihmiset ryhtyvät harvoin noin epätoivoisiin tekoihin, sanoi toinen tyttö, joka harvoin luki sanomalehtiä.

— Ikävä kyllä se ei ole niin harvinaista. Vain kolme viikkoa sitten tapasin tytön — meitä nuoremman mutta ei sen kummempaa kuin mekään —, joka oli yrittänyt päättää päivänsä vain siksi että oli masentunut, sairas ja köyhä.

— Kerro meille hänestä, pyysi Belle innokkaasti.

Polly tunsu laulun raivanneen tien asialleen ja kertoi rohkaistuneena Jennyn tarinan esittäen sen niin elävästi, että tytöt herkesivät ompelemasta; ja kun hän lopetti, muidenkin kuin lämminsydämisen Bellen silmät olivat kosteina. Trix oli aivan lyöty ja neiti Perkins suli niin, että hänen kädellään kimmelsi kyynelhelmi, joka voitti timanttien säihkyä. Fan sieppasi äkillisestä mielijohteesta arvokkaan posliinilautasen, pani sille viiden dollarin setelin ja kuljetti sitä ympäri toistaen Pollyn sanoja:

— Tytöt, tahdottehan auttaa Jenny-rukkaa aloittamaan alusta paremmalla onnella.

Oli ilo nähdä miten nopeasti sievät kukkarot aukesivat, kuinka jalomielisesti jokainen antoi yltäkylläisyydestään ja miten riemukkaat kättentaputukset Belle sai heittäessään lautaselle kultaisen

sormustimensa ja sanoessaan puoleksi hämillään, puoleksi iloisesti:

— Saat tämän! Minulla ei ole ikinä rahaa, sillä jostain syystä se ei pysy kukkarossani. Mutta en voi päästää lautasta ohitseni panematta siihen jotakin.

Kun Fanny toi keräyksen Pollylle ja tämä kokosi rahat kiitollisena tytöt toivoivat, että heillä olisi ollut enemmän annettavaa.

— En voi kylliksi kiittää teitä, sanoi Polly ääni väristen. — Nämä rahat ovat Jennylle suureksi avuksi, ja kun hän saa tietää, miten hyvästä sydäimestä lahja on annettu, hän ilahtuu kaksin verroin. Sehän osoittaa, että hänellä on ystäviä ja maailmassa on tilaa hänellekin. Antakaa hänen vastapalvelukseksi ommella teille, sillä hän ei pyydä almuja vaan työtä ja vähän ystävällisyyttä. Antamalla hänelle molempia autamme häntä parhaiten.

— Annan hänelle niin paljon ompelutyötä kuin hän ikinä haluaa. Ja hän voi asua meillä niin kauan kuin työtä riittää, ellei hänellä ole kotia, sanoi Trix armeliaisuuden puuskassaan.

— Kiitos vain, mutta hän ei tarvitse asuntoa. Neiti Mills on jakanut kotinsa Jennyn kanssa ja pitää häntä tyttärenään, vastasi Polly ylpeänä neiti Millsin puolesta.

— Onpa hän kultainen! huudahti Belle.

— Minä haluaisin oppia tuntemaan hänet, kävisikö se päinsä? kuiskasi Emma.

— Tietysti! Tutustutan hänet mielelläni kehen hyvänsä. Neiti Mills on hiljainen, vaatimaton vanhus, mutta tekee suunnattomasti hyvää ja opettaa miten järkevimmällä tavalla voi auttaa hätääkärsiviä.

— Kerro miten! Tahtoisin mielelläni täyttää velvollisuuteni, mutta en osaa, sanoi Belle.

Tyttöjen kasvot muuttuivat vakaviksi ja neulat suihkivat vikkelimmin, kun heidän valppaisiin nuoriin aivoihinsa tulvi uusia ajatuksia ja suunnitelmia niistä tositapauksista ja onnistuneista avustustoimenpiteistä, joista Polly kertoi kuten oli kuullut neiti Millsin kertovan. Tytöt kuuntelivat niin kiinnostuneina, että unohtivat tavanomaisen rupattelunsa, osittain kai siksi, että asiat olivat heille uusia ja outoja. Mutta niin kauan kuin innostusta kesti, se oli vilpittöntä ja teki heille hyvää. Monet unohtivat sen jo viikon kuluttua, mutta Pollyn yritykset eivät menneet vallan hukkaan, sillä Emmasta, Bellestä ja Fannysta tuli Jennyn uskollisia ystäviä. Ja he auttoivat häntä niin auliisti, että tyttörukasta tuntui kuin hän olisi syntynyt uuteen ja onnellisempaan maailmaan.

12

KIELLETTY HEDELMÄ

— Nyt kaipaan jo ihan kuollakseni jotain hauskuutta, tuumi Polly eräänä aamuna aukaistessaan ikkunan ja hengittäessään kirpeää pakkasilmaa, joka sai hänen verensä kiertämään ja silmänsä säteilemään nuoruutta ja tervettä elinvoimaa. — Kyllä minun tosiaan täytyy päästä vähän huvittelemaan. En yksinkertaisesti kestä enää aloillani. Mitähän oikein keksisin?

Polly murenteli leivänmuruja kyyhkysille, jotka olivat tulleet jokapäiväiselle aterialleen. Katsellessaan niiden hohtavia höyheniä ja punertavia jalkoja hän vaivasi päätään keksiäkseen jotakin tavallisuudesta poikkeavaa virkistystä itselleen. Hän oli jo niin kauan tukahduttanut huvittelunhalunsa, että tunsi siihen nyt suorastaan hillitöntä tarvetta.

— Minäpä menen oopperaan! hän julisti yhtäkkiä kyyhkysille. — Se on kyllä kallista lystiä, mutta suurenmoista, sillä musiikin kuunteleminen on minulle aina juhlaa. Hankin kaksi huokeinta pääsylippua ja lähetän sanan Willille — poika parka on yhtä paljon virkistykseen tarpeessa kuin minäkin — ja sitten pidämme yhdessä hauskaa.

Ja sitten Polly paukautti ikkunan kiinni pienten elättiensä harmiksi ja alkoi hääriä tarmokkaasti itseksensä lauleskellen aivan kuin hänen olisi ollut mahdotonta pysyä hiljaa. Hän lähti jo varhain ensimmäiselle tunnilleen ehtiäkseen sitä ennen ostaa liput. Pistäessään viiden dollarin setelin kukkaroonsa hän toivoi, etteivät liput olisi kovin kalliita, sillä hän ei varmaankaan jaksaisi vastustaa niiden ostamista. Mutta Polly välttyi kaikilta kiusauksilta, sillä saapuessaan lippuluukulle hän näki siellä jonon ja huomasi poistuvien pettyneistä kasvoista, ettei lipuista ollut toivoakaan.

— No olkoon! Menen sitten muualle, sillä huvitella minä aion, hän mietti päättävästi, ja pettymys

tuntui vain lisäävän hänen mielitekoaan. Mutta teatteri-ilmoituksista ei löytynyt mitään houkuttelevaa, ja niin hänen oli pakko aloittaa päivän työt rahojen polttaessa taskussa ja kaikenmoisten villien suunnitelmien risteillessä ajatuksissa. Iltapäivällä hän ei mennytkään kotiin syömään, vaan pistäytyi jäätelölle ja koetti tavoittaa iloista juhلاميeltä. Mutta ei se oikein luonnistunut. Hän teki kierroksen taidekaupassa ja lähti sitten opettamaan Maudia ajatellen miten katkeraa oli tukahduttaa mielihalunsa ja tyytyä vain kainon musiikinopettajan osaan.

Onneksi hänen ei kuitenkaan tarvinnut kauan surra osaansa, sillä Fan kysyi heti Pollyn nähtyään:

— No, voitko tulla?

— Minne sitten?

— Etkö saanut sanaani?

— Minä en käynyt kotona päivällisellä.

— Tom on pyytänyt meidät oopperaan tänä iltana ja... Pitemmälle Fanny ei päässyt, kun Polly jo riemastuneena alkoi taputtaa käsiään.

— Tulenko muka? Totta kai tulen! Koko päivänä en ole muuta ajatellutkaan kuin oopperaa. Yritin aamulla hankkia lippuja, mutta en saanut. Ja siitä saakka olen aivan kihissyt harmista. Ja nyt — sehän on suurenmoista! Polly aivan hyppi hyvästä mielestä.

— Tule meille teelle ja pukeudu täällä, niin pääset mukavasti samaa matkaa. Tom on tänään taivaallisen hyvällä tuulella.

— Minun täytyy vain käväistä kotona hakemassa vaatteeni, sanoi Polly päättäen siinä paikassa ostaa koko kaupungin hienoimmat hansikkaat.

— Minulta saat valkoisen teatteriviitan ja muut asusteet, sillä Tom haluaa tietysti ylpeillä daameistaan, sanoi Fan ja lähti kauneusunilleen.

Sinä hetkenä Polly päätti, ettei lainaakaan Beckyn parasta hilkkää, kuten ensin oli aikonut, vaan hankkii uuden, sillä mikään ei tuntunut hänestä liian tuhlaavaiselta tällaiseen juhlatilaisuuteen. Maudin tunnin laita taisi olla vähän niin ja näin, sillä Pollyn päässä vilisi vain hilkkoja, hansikkaita, teatteriviittoja ja viuhkoja ja hän antoi oppilaansa kahlata soittoläksyn niin kuin tämä parhaiten taisi. Heti tunnin loputtua Polly ryntäsi tiehensä. Hän ei ostanut ainoastaan hansikkaita vaan myös hatunkuvun, palasen harsoa ja heleänpunaisen silkkiruusun, joka oli viikkomääriä viekoitellut häntä eräessä näyteikkunassa. Ja sitten kotiin ompelemaan yhtä näppärästi ja sukkelaan kuin muotikauppias kiireimpänä aikana!

— Tietysti minä tuhlaan nyt ihan mielettömästi, mutta olen kerta kaikkiaan sillä päällä ja elän vaikka kokonaisen viikon vedellä ja leivällä. Minun on oltava sievän näköinen, sillä sen harvan kerran kun Tom pyytää minut ulos, hänellä on syytä olla tyytyväinen minuun. Haluan edes kerran olla kuten muutkin tytöt ja huvitella ajattelematta aina mikä on oikein ja väärin. Jaha, nyt vielä vaaleanpunaiset kiinnitysnauhat ja kaikki on valmista, hän puheli ja mylläsi laatikkonsa perinpohjin hakiessaan sopivaa silkkinauhaa.

Etukäteen nähty pieni vaiva ja ponnistus kruunaa vain ilon. Niinpä Pollykin aivan hykerteli mielihyvystä, kun hattu oli valmis, leningin kaulus pesty ja silitetty, kengät kiillotettu, viuhka korjattu ja muut lisätarvikkeet kääritty pakettiin ja lähtö edessä. Sydän pomppi rinnassa niin iloisesti, että hänen oli ihan vaikea kävellä säädyllisen arvokkaasti.

Maud soitti juuri paraikaa masurkkaa olohuoneessa, kun Polly liihotteli sisälle niin tanssinhaluisen näköisenä, että Tom joka sattui olemaan huoneessa, tarttui Pollyä ilman muuta vyötäisiltä ja pyöräytteli häntä, kunnes Maudin sormet herposivat koskettimilla.

— Se oli ihanaa, Tom! Ja tuhannet kiitokset kutsusta! Iloitsen jo etukäteen tästä illasta, sanoi Polly ja pysähtyi hattu niskassa ja tukka kuin tuulen riepottamana.

— Sepä hauskaa! Niin minäkin. Ajattelin, että meillä varmasti olisi mukava ilta näin perheen kesken, sanoi Tom mielissään.

— Onko Trix kipeä? kysyi Polly.

— Lähti viikoksi New Yorkiin.

— Ahaa! Kun kissa on poissa, hiiret hyppivät pöydällä.

— Juuri niin. Tule, pyörähdetään vielä kerran.

Mutta ennen kuin he ennättivät aloittaa, Pollyn silmiä kohtasi kamala näky: pieni koira tassuttelemassa huoneesta kääro suussaan. Se sai hänet lyömään kätensä yhteen ja kiljaisemaan epätoivoisena:

— Minun hattuni! Voi, minun hattuni!

— Missä, missä? Ja Tom vilkaisi hätäntyneenä ympärilleen.

— Pikku otti sen. Voi, pelasta se äkkiä!

— Heti paikalla! Ja Tom karkasi koiran perään pontevammin kuin olisi tarvinnut.

Pikku piti takaa-ajoa ilokseen keksittynä leikkinä ja nautti siitä valtavasti. Se kiiti halki talon retuuttaen suussaan kallisarvoista kääroä kuin rottaa. Sen isäntä juoksi jäljessä viheltäen, uhaten ja maanitellen, mutta turhaan. Polly tuli perässä tuskasta menehtymäisillään, ja Maud nauroi niin, että rouva Shaw lähetti kysymään, oliko joku saanut hermokohtauksen. Vihdoin kuului kellarista päin ulvahdus, joka ilmoitti, että rosvo oli saatu kiinni, ja Tom palasi takaisin retuuttaen toisessa kädessään Pikkua ja toisessa hattua, jota Polly oli niin antaumuksella ommellut.

— Sain rakin kiinni juuri kun se oli repimäisillään hatun. Kunhan se vain ei ole syönyt toista hansikastasi. En löydä sitä mistään, ja tämäkin on aika pureskeltu, sanoi Tom riistäen revityn hansikkaan Pikun hampaista.

— Se oli minulle oikein, sanoi Polly huokaisten. — Eihän minun olisi ollenkaan tarvinnut ostaa uusia, mutta tahdoin olla tavallista hienempi tänä iltana. Se oli rangaistus mielettömästä tuhlaavaisuudestani.

— Oliko paketissa muutakin? kysyi Tom.

— Vain parhaat kalvosimeni ja kaulukseni. Ne ovat varmaan hiilisäiliössä, vastasi Polly epätoivoisen tyynesti.

— Minä näin jotain valkoista ruokasalin lattialla syöksyessäni sen läpi. Mene hakemaan ne, Maud, ja korjataan vahingot, sanoi Tom ja salpasi pahantekijän kenkäkomeroon, jossa tämä kaikessa rauhassa kiertyi nukkumaan.

— Ei näillä ole mitään hätää, julisti Maud tuodessaan kadonneet aarteet.

— Eikä hatulla liioin, siitä olenkin ikionnellinen, sanoi Polly, joka oli tarkastellut hattua niin huolestuneena, että Tomin silmät alkoivat vilkkua.

— Niin minäkin, sillä se näyttää tavallista näpsemmältä kapistukselta, sanoi Tom hyväksyvästi. Hän tunsu heikkoutta vaaleanpunaisiin ruusuihin, ja Polly taisi tietää sen.

— Kunhan se vain ei olisi liian korea, virkkoi Polly empien.

— Ei toki, se on kuin morsiushattu ja mahtaa pukea sinua. Pane se päähäsi, niin nähdään!

— En ikimaailmassa, kun tukkani hapsottaa huiskin haiskin. Älä katsele minua, ennen kuin olen säädyllisen näköinen, äläkä kerro kenellekään kuinka hypin. Olen luultavasti ihan hassu tänä iltana, jutteli Polly haaliessaan pelastuneita tavaroita kokoon.

— Hassuus näköjään pukee sinua. Jatka vain samoin, sanoi Tom tarkastellen Pollyä, joka naurusuin lähti Fanin luo ja näytti pörrötukkaisena entistäkin sievemältä. — Jos tuon tytön pukisi kunnolla, hänestä saisi lumoavan kaunottaren, lisäsi Tom hiljaa Maudille.

Polly kuuli sen ja päätti siinä silmänräpäyksessä tulla niin lumoavaksi kuin hänen varansa suinkin sallivat. — Yhdeksi ainoaksi illaksi vain, hän tuumi kurkistaessaan kaiteen yli ja huomattuaan ilokseen, että tanssi ja koiran takaa-ajo olivat karistaneet Tomista kaiken keikarimaisuuden.

Ystävykset joivat ylhäällä teetä, ja se tuntui Pollysta ylelliseltä. Sen jälkeen kumpikin asettui peilin eteen ja ryhtyi somistamaan itseään sydämensä halusta. Oli hauska katsella, kuinka tosissaan Polly sinä iltana pukeutui. Hän oli uskaliaalla tuulella ja avasi palmikon, jolla tavallisesti piti tukkansa, ja päästi tuuheat ruskeat kiharat valloilleen jättäen tarkoituksellisesti muutaman vaarallisen pikku kiehkuran ohimoille ja otsalle. Hän paneutui sydämestään sovittamaan kohdalleen pelastettuja kalvosimia ja kaulusta sekä pienen pientä muotitäplää juuri vasemman hymykuopan taakse. Tähän epätavalliseen pikku keikailuun hänet houkutteli melkein näkymätön naarmu, joka oli ilmestynyt poskeen. Valkeaan untuvareunaiseen viittaaan verhouduttiin asiaankuuluvalla arvokkuudella ja sen kantaja liikehti peilin edessä harjoitellen aitoa bostonilaista kävelytapaa: vartalo etukumarassa, kyynärvarret taakse ja

olkapää eteen työntyneinä, askel notkahtelevan lipuva ja välillä hypähtävä. Mutta kun tuli hatun vuoro, Pollyn oli pidätettävä ihan hengitystään, kunnes se oli turvallisesti paikoillaan ja vaalea ruusu kukki hänen kiharalaineillaan. Fanista Polly oli kerrassaan hurmaava. Tällaisen menestyksen hetkenä Polly ei voinut olla lainaamatta vielä Fanin kultaista rannerengasparia ja valkoista viuhkaa, jossa oli peili keskellä.

— Voinhan panna ne taskuuni, jos tunnen olevani liian pyntätty, sanoi Polly napsauttaessaan rannerenkaat kiinni. Mutta leväytettyään pari kertaa viuhkaa, hänestä tuntui mahdottomalta luopua lainakoruista koko iltana, sillä niin kiehtovaa oli niiden kimallus.

Fanny lainasi hänelle myös kolminappiset käsineensä, ja nyt Polly oli täysin tyytyväinen. Ja kun Tom otti hänet vastaan huudahtaen hyväksyvästi: "Onpa sinussa silmänruokaa kerrakseen! Olet totisesti upea!" Polly tunsu, että hauskuus oli jo alkanut.

— Eikö Pollysta tulisikin ihastuttava morsian? sanoi Maud, joka tarkasteli molempia tyttöjä pohtien, ottaisiko isoksi tultuaan sinisen vai valkoisen viitan oopperaan lähtiessään.

— Tulisi totisesti! Saanen toivottaa onnea Sydneyn morsiamelle, lisäsi Tom ja astui lähemmäksi juhlallisesti kumartaen ja vilkaisten samalla ilkamoiden Faniin.

— Mene tiehesi! Kuinka sinä uskallat! huudahti Polly ja punastui tummemmaksi kuin ruusunsa.

— Jos aiomme oopperaan tänä iltana, meidän on aika lähteä. Vaunut ovat odottaneet jo kauan, tokaisi Fan ja purjehti huoneesta.

— Etkö pidä ajatuksesta, Polly? kysyi Tom, kun he yhdessä laskeutuivat portaita.

— Oikein paljon.

— Älä hulluttele!

— Minkä minä sille mahdan, että rakastan musiikkia.

— Minä puhuin Sydistä.

— Mutta minä en.

— Sinun on parasta koettaa saada hänet.

— Voinhan ajatella asiaa.

— Polly, Polly, mihin päädytkään?

— Nurinniskoin kadulle, vastasi Polly luiskahtaessaan portailla, jolloin Tomin nauru katkesi ja hän auttoi Pollyn turvallisesti vaunuihin, joissa Fanny jo istui odottamassa.

— Tämä se vasta on juhlaa! sanoi Polly itsekseen vaunujen lähtiessä liikkeelle. Hänen mielessään liikkui ehkä samoja tunteita kuin Tuhkimolla silloin kun haltijan vaunut kiidättivät tätä ensimmäisiin tanssiaisiin. Erona vain se, että Pollyn ajatuksissa pyöri kaksi sankaria, kun taas Tuhkimo-rukalla ei ollut ainoatakaan. Fan oli vaitelias, mutta Tom sen sijaan niin hassutteleva, että Polly kieltäytyi enää kuuntelemasta ja alkoi hyräillä pätkiä oopperasta. Mutta tietysti hän kuuli joka sanan ja päätti maksaa toisen kiusoittelun ensi tilassa.

Heidän paikkansa olivat parvekkeella, ja tuskin he olivat istuutuneet, kun ihmeellisestä yhteensattumasta Sydney ja Fanin entinen ystävä Frank Moore kävivät istumaan juuri heidän taakseen.

— Senkin lurjus! Sinä järjestit tämän, kuiskasi Polly tervehdittyään naapureita ja huomattaessaan Tomin kujeellisen ilmeen.

— Annan kunniasanani, ettei minulla ole tässä osaa eikä arpaa. Vetovoiman syytä kaikki.

— Fan saattaa pitää siitä, mutta minä en.

— Hänpä näyttää jo alistuneen kohtaloonsa.

Kuten tosiaan olikin, sillä hän jutteli ja nauroi hilpeästi Frankin kanssa, kun taas Sydney tarkasteli salaa Pollyä aivan kuin kummeksien, miten harmaasta toukasta oli voinut äkkiä kehittyä valkoinen perhonen. Mutta on tunnettu tosiasia, että vaatteet ovat varsin tärkeä tekijä monen naisen elämässä. Järkevinkään heistä ei voi olla välistä tunnustamatta, että saa monista iloista kiittää kaunista pukuaan, sievää kampaustaan tai hattua, joka korostaa kasvojen parhaita puolia ja saa mielen iloiseksi.

Vaikka Polly oli näissä asioissa varsin kokematon, hän tunsi olevansa nyt toisten mielestä tavallista viehättävämpi, mutta vaatimattomana arveli Tomin kohteliaisuuden, Sydneyn mielenkiinnon ja Frankin peittelemättömän ihastuksen johtuvan hatustaan tai oikeastaan untuvakauluksisesta viitasta, joka korotti vähäpätöisen musiikinopettajattaren hienojen naisten säätyyn.

Polly teki joskus pilkkaa moisista asioista, mutta tänä iltana hän hyväksyi arvelematta kaiken, hän suorastaan nautti siitä, antoi rannerenkaiden välkehtiä nuorten miesten edessä ja oli mielissään, kun oli heidän silmissään hauskannäköinen. Yhden seikan hän kuitenkin unohti, nimittäin sen, että hänen oma onnellinen mielialansa antoi hänelle suurimman viehkeyden. Tämä nuori, hilpeä sydämensä pohjasta huvitteleva tyttö oli jokaisen silmissä vastustamaton.

Musiikki, valaistus, hieno puku ja seura nostattivat Pollyn mielialaa ja hän käyttäytyi ja puhui toisin kuin oli koskaan ajatellut mahdolliseksi. Ei hän aikonut keimailulla, mutta se luontui jotenkin ihan itsestään. Eikä hän mahtanut sille mitään, sillä kerran alettuaan hänen oli vaikea lopettaa, kun Tom vielä yllytti ja Sydney katseli häntä entistä ihastuneempana.

Polly jäljitteli keimailussaan hienoston tapoja, mutta niin huomaamattomasti, etteivät Trix ja kumppanit olisi edes tajunneet sitä. Vasta-alkajaksi hän osoitti kuitenkin tavallista suurempaa taitoa, ja sinä iltana hänelle selvisi, missä keimailun viehätys piili; hänestä tuntui kuin hän olisi yhtäkkiä saanut uuden lahjan, jota opetteli käyttämään täysin tietäen, että sen vaarallisuuteen kätkeytyi juuri pähkoukutus.

Tom ei aluksi tiennyt mitä ajatella Pollysta, vaikka muutos hänestä olikin tavattoman edullinen. Mutta sitten hän päätteli, että Polly oli ottanut onkeensa ja yritti saada Sydneyn pauloihin, kuten hän asian suvaitsi ilmaista.

Sydney, joka oli vaatimaton nuori mies, ajatteli sen sijaan vain, että pikku Pollysta oli kehkeytymässä viehättävä nainen. Hän oli tuntenut Pollyn jo tämän ensimmäisestä kaupunkivierailusta saakka ja pitänyt aina hänestä. Tänä talvena hän oli seurannut kiinnostuneena, miten Pollyn suunnitelmat onnistuvat, ja auttanut häntä missä oli voinut. Mutta ennen tätä iltaa hänen mieleensä ei ollut koskaan juolahtanut rakastua Pollyyn. Nyt hänestä alkoi tuntua, ettei ollut osannut kyllin arvostaa nuorta ystävänsä. Oli myös sääli, ettei noin hilpeä ja miellyttävä tyttö saanut useammin iloita ja pukeutua sievästi. Pollysta saisi joku vielä oivallisen vaimon, ja ehkä hänenkin oli jo aika ajatella vakiintumista, kuten sisar niin usein toimitti.

Tällaiset ajatukset risteilivät Sydneyn aivoissa, kun hän katseli edessään istuvaa valkopukuista olentoa, nautti musiikista ja näki ihmiset epätavallisen kauniina ja miellyttävinä. Hän oli kuullut saman oopperan monta kertaa, mutta ei koskaan näin vaikuttavana, ehkä siksi, ettei hänellä ollut ennen sattunut olemaan lähellään yhtä nuoria avomielisiä kasvoja, joissa ilmeet vaihtelivat musiikin myötä niin puhuvina, että oli mahdotonta olla katselematta niitä. Polly ei tiennyt, että Sydney juuri siksi kumartui niin usein puhumaan hänelle silmissään sellainen katse, jota hän ei ymmärtänyt, vaikka pitikin siitä.

— Älä pidä silmiäsi ummessa, Polly. Ne ovat tänä iltana niin vallattomat, että haluan nähdä ne, sanoi Tom mietittyään hetken ajan laiskasti, tiesikö Polly lainkaan, miten pitkät ja kaartuvat hänen silmäripsensä olivat.

— En haluaisi näyttää teennäiseltä, mutta nautin musiikista paljon enemmän kuin näyttelemisestä, enkä viitsi katsella koko aikaa, vastasi Polly toivoen, ettei Tom näkisi kyyneleitä, joita hän oli niin taitavasti pidätellyt.

— Minä taas pidän enemmän näyttelemisestä. Tietysti musiikki on hienoa, mutta näyttää niin hassulta, kun ihmiset ravaavat ympäri ja kirkuvat kimeällä äänellä kauheita salaisuuksia. En ikinä totu siihen.

— Siksi kai, että olet tervejärkinen etkä romanttinen. Minä taas en välitä, onko se järjetöntä vai ei, nytkin tahtoisin mennä lohduttamaan tuota tyttöparkaa jonka sydän on murtunut, sanoi Polly huokaisten, kun esirippu laskeutui liikuttavan kohtauksen jälkeen.

— Tuo äskeinen sankari oli aika tomppeli, kun ei nähnyt tytön ihailevan häntä. Todellisessa elämässä me miehet emme ole sentään sokeita, huomautti Tom, joka aina esitti varman mielipiteensä, silloinkin kun ei tiennyt mitään asiasta.

Arvoituksellinen hymy häivähti Pollyn kasvoilla, kun hän nosti kiikarin peittääkseen silmänsä.

— Kyllä te minusta olette välistä sokeita, mutta naisiahan on opetettu turvautumaan naamioon, ja se ehkä selittää asian.

— Minä en ole samaa mieltä. Nykyään naamiointia on kovin vähän, toivoisin joskus, että sitä olisi

enemmän, lisäsi Tom ajatellen niitä monia kukoistavia neitoseja, joiden anova katse pyysi, ettei heitä jätettäisi kuihtumaan suvun hoiviin.

— Ei kai sentään. Minä uskon, että tytöt peittävät ajatuksensa visummin kuin luuletkaan.

— Mitä te tiedätte murtuneista sydämistä ja salatuista tunteista? kysyi Sydney hymyillen Pollyn mieltävälle äänensävyllä.

Polly vilkaisi häneen, hymykuopat ilmestyivät hänen poskiinsa ja hän vastasi nauraen:

— En paljon. Mutta minun aikani tulee vielä.

— En osaa millään kuvitella sinua kuljeskelemassa tukka hajallaan maailmalla suremassa kovasydämistä rakastettuasi, sanoi Tom.

— En minäkään. Se olisi vierasta minulle.

— Ei. Polly-neiti antaisi salaisuuden himmentää ruusut poskiltaan urheasti hymyillen, kuten romaaneissa tapahtuu, tai rupeaisi laupeudensisareksi ja pelastaisi sydämättömän rakastettunsa isostarokosta tai muusta yhtä ihanasta taudista. Sitten hän kuolisi kuin enkeli ja jättäisi toisen kärsimään omantunnontuskia ja suremaan liian myöhään herännyttä rakkauttaan.

Polly katsoi närkästyneenä Sydneyhin, joka oli puhunut hiukan ivallisella äänellä, sillä häntä suututti, että häntä pidettiin hentomielisenä.

— Ei sekään olisi minun tapaistani, hän sanoi jyrkästi. — Minä koettaisin voittaa tunteeni, ja ellen onnistuisi, yrittäisin hiljalleen parantua siitä. Pettymyksen ei tarvitse tehdä naisesta hupsua.

— Eikä vanhaapiikaa, jos hän kerran on sievä ja kiltti. Muista se, äläkä kosta yhden pölkkyään syntejä koko miessuvulle, sanoi Tom nauraen Pollyn totisuutta.

— Polly-neidillä ei ole siitä pelkoa, lisäsi Sydney sen näköisenä, ettei mikään salaisuus ollut ilmeisesti vielä kalventanut Pollyn poskia.

— Tuolla on Clara Bird. En ole nähnyt häntä kuin kerran sen jälkeen kun hän meni naimisiin. Miten sievältä hän näyttää! Ja Polly kätkeytyi kiikarinsa taakse tuumien, että puhe oli kääntymässä melko henkilökohtaiseksi.

— Siinä tyttö, joka koetti aivan toisenlaista parannuskeinoa kuin se, mistä äsken puhuttiin. Hän rakasti Bellen veljeä, mutta tämä ei vastannut hänen tunteisiinsa, vaan lähti Intiaan pilaamaan terveyttään. Niinpä Clara meni naimisiin kaksikymmentä vuotta itseään vanhemman miehen kanssa ja lohduttautuu nyt sillä, että on kaupungin hienoimmin pukeutunut nainen.

— Siinäkö se syy olikin, sanoi Polly Tomin lopetettua kuiskuttelunsa.

— Mihin?

— Hänen väsyneeseen ilmeeseensä.

— En minä sitä huomaa, sanoi Tom tähysteltyään kiikarilla.

— Et tietenkään.

— Ymmärrän mitä tarkoitate. Monella naisella on nykypäivinä samanlainen ilme, virkkoi Sydney Pollyn olan takaa.

— Mihin hän on kyllästynyt? Vanhaan mieheensäkö? Kysyi Tom.

— Ja itseensä, lisäsi Polly.

— Näkee, että olet lukenut ranskalaisia romaaneja, niissä sankarittaret puhuvat juuri noin, sanoi Tom.

— Enkä ole, mutta ilmeisesti te, herraseni, olette lukenut, ja teidän olisi viisainta lopettaa ajoissa.

— En minä niistä välitä muuten kuin kohentaakseni ranskaani. Mutta sanokaapa, neitiseni, mistä olette ammentanut viisautenne.

— Olen katsellut ympärilläni. Minusta on hauska tarkastella kasvoja, ja harvoin näkee täysin onnellista ihmistä.

— Se on totta, Polly. En minäkään ole nähnyt, kun tarkemmin ajattelen. Tiedän vain yhden, joka aina näyttää onnelliselta, ja on tuossa!

— Missä? kysyi Polly kiinnostuneena.

— Katso suoraan eteesi, niin näet hänet. Polly katsoi, mutta näki vain omat kasvonsa viuhkan pikku peilistä, jota Tom piti hänen edessään kurkistellen siihen silmät nauravina.

— Näytänkö minä onnelliselta? Sehän hauskaa! Ja Polly tarkasteli itseään tarkkaan.

Molemmat nuoret miehet pitivät sitä merkinä aitonaisuudesta, joka paljastui niin avoimesti, että sille oli ihan pakko hymillä. Mutta Polly etsi muuta kuin kauneutta ja oli iloisissaan, kun ei löytänyt sitä.

— Melko miellyttävää katseltavaa, eikö niin?

— Hattu on suorassa ja muusta viis. Mutta oletko sinä koskaan nähnyt keikarin perikuvaa? kysyi Polly nopeasti.

— En.

— No, nyt sitten näet. Ja Polly käänsi viuhkaa niin, että Tom näki siinä omat kasvonsa.

— Onko kokoelmassanne vielä muitakin kuvia? kysyi Sydney osallistuen heidän hullutteluunsa.

— On vielä yksi.

— Ja mikä se on?

— Herrasmiehen. — Ja pieni peili heijasti parin sekunnin ajan herra Sydneyn omat tyytyväiset kasvot.

— Kiitos, olen hyvilläni, että olen onnistunut pitämään yllä miesten mainetta, sanoi Sydney katsellen iloisein silmiin, jotka ääneti kiittivät häntä monesta pikku ystävällisyydestä, joita naiset eivät hevin unohda.

— Mainiota, Polly! Sinä edistyt nopeasti! kuiskasi Tom ja läimäytti hyväksyvästi keltaisia hansikkaitaan.

— Ole vaiti! Huh, miten täällä on kuuma! Ja Polly katsoi äkäisesti Tomiin, jota nauratti kovasti.

— Lähdetään syömään jäätelöä, meillä on kyllä aikaa.

— Fanny näyttää keskustelevan niin innokkaasti, että olisi sääli häiritä häntä, sanoi Polly luullen ystävällään olevan yhtä hauskaa kuin hänelläkin. Siinä hän muuten erehtyi suuresti, sillä Fan halusi vain loistaa, ja vaikka olisi mielellään yhtynytkin toisten hassutteluun, hän ei voinut, koska muuan tietty henkilö ei näyttänyt kaipaavan häntä. Niinpä Fan jatkoi edelleen jutteluunsa vaivoin kätkien kiukkunsa ja ihmetteli mielessään, kuinka Polly saattoi olla noin iloinen ja itsekäs.

Oli somaa nähdä Pollyn leikkivän hienoa naista. Hänestä itsestään tuntuikin kuin hän olisi näytellyt jonkun toisen henkilön osaa. Hän nojautui taaksepäin aivan kuin kuumuuden uuvuttamana ja salli Sydneyn huiskutella kasvojaan viuhkalla sekä lahjoitti tälle palkaksi kukan kimpustaan — ele joka huvitti kovasti Tomia, vaikka se samalla pistelikin, sillä Polly kohteli häntä kuin vanhaa toveria, josta ei ollut väliä.

— Saalis on jo pauloissa. Saat siunaukseni, kuiskasi Tom esiripun taas noustessa.

— Älä siinä virnistele, poika, sehän kuuluu vain huviin, kuiskasi Polly aivan toisenlaisella äänellä kuin Sydneyle puhuessaan.

Tomia ei oikein miellyttänyt se, että Polly kohteli heitä eri tavoin, ja 'poika'-nimitys kolhaisi hänen itsetuntoaan, sillä hän oli melkein kahdenkymmenen yhden ja Pollyn olisi pitänyt kohdella häntä kunnioittavammin. Sydney puolestaan toivoi sillä hetkellä olevansa Tomin sijassa — nuori ja komea ja yhtä läheinen perheystävä —, jotta Polly olisi toruskellut ja läksyttänyt häntä yhtä tuttavallisesti kuin Tomia. Mutta kun musiikki alkoi, Polly unohti molemmat ihailijansa, ja he saattoivat hyvän aikaa katsella häntä ja pohtia omia ajatuksiaan. Heidän odotellessaan ulospääsyä näytöksen päätyttyä Polly kuuli Fanin kuiskaavan Tomille:

— Mitä luulet Trixin sanovan?

— Mitä sinä tarkoitat?

— Sinun käyttäytymisestääsi tänä iltana.

— En tiedä enkä välitäkään tietää. Pollyhan se vain on.

— Juuri sen tähden sinun pitäisikin välittää. Trixhän ei voi sietää häntä.

— Mutta minä voin. Totta kai minä saan huvitella yhtä hyvin kuin Trixkin.

— Pian sinä saat huvitella liiaksikin, ellet pidä varaasi. Polly on herännyt.

— Se on minusta hauskaa ja Sydistä myös.

— Minä tarkoitin vain omaa parastasi.

— Älä vaivaudu minun tähteni. Minua läksytetään ihan tarpeeksi toisella taholla ja se riittää. Tule, Polly!

Polly tarttui Tomin tarjoamaan käsivarteeseen, mutta oli pahoillaan ja harmistunut, sillä sanat 'Pollyhan se vain on' olivat sattuneet häneen kipeästi.

— Aivan kuin minä en olisi ihminen enkä mikään eikä minulla olisi lainkaan tunteita tai olisin luotu vain toisten huviksi ja hyödyksi. Fanny ja Tom ovat molemmat erehtyneet, ja minä vielä näytän, että Polly on tosiaan herännyt, hän ajatteli närkästyneenä. Miksen minä saisi huvitella niin kuin toisetkin. Ja sitä paitsi kysymyksessähän on vain Tom, hän lisäsi katkerasti hymähtäen muistaessaan Trixin.

— Oletko väsynyt, Polly? kysyi Tom kumartuen katsomaan häntä silmiin.

— Olen, omaan mitättömyyteeni.

— Mutta ethän sinä ole mitätön. Sinä olet Polly etkä voisi olla parempi, vaikka kuinka yrittäisit, sanoi Tom lämpimästi, sillä hän piti kovasti Pollysta ja tunsu sen erittäin selvästi juuri sillä hetkellä.

— Hauskaa, että ainakin sinä ajattelet niin. On mukavaa olla pidetty. Ja Polly katsoi Tomiin taas iloisena.

— Minähän olen aina pitänyt sinusta, heti ensimmäisestä käynnistäsi saakka.

— Mutta kiusasit minua kuitenkin hirveästi.

— Niin kiusasinkin. Mutta nyt en enää.

Polly ei vastannut, ja Tom kysyi huolestuneempana kuin asia olisi vaatinut:

— Vai kiusaanko?

— Et samalla tavalla, vastasi Polly, mutta hänen äänensä ei tuntunut oikein luonnolliselta.

— En ikinä enää kiusaa sinua.

— Saadaanpa nähdä. Et sinä sille mitään mahda. Ja Polly vilkaisi Sydneyhin, joka seiso i Fannyn edessä.

Tom naurahti, veti Pollyn lähemmäksi tungoksessa ja sanoi ilkkurisesti:

— Neiti ei tainnut pitää siitä, että kiusoiteltiin mielitietystä?

No, ei kiusata sitten, jos vain voin olla kiusaamatta. Voi, pikkuista, kun hattukin meni yhtä lyttyyn kuin mieli.

Polly ei voinut olla nauramatta ja nautti tungoksesta huolimatta heidän hitaasta etenemisestään vaunuja kohti, sillä Tom piti hänestä niin suurenmoista huolta, että hän oli melkein pahoillaan, kun kävely päättyi.

Kotiin tultuaan he söivät kevyen illallisen. Polly esitti niin hullunkurisen laulun, että kuulijat olivat pakahtua naurusta, ja hänen mielialansa kohosi yhä, sillä hän oli päättänyt nauttia maljan viimeiseen pisaraan, ennen kuin palaisi takaisin yksitoikkoiseen elämäänsä.

— Minulla on ollut loistavan hauskaa, kiitoksia hirveästi, hän sanoi, kun he toivottivat toisilleen hyvää yötä.

— Niin minullakin. Lähdetään taas huomenna, sanoi Tom pitäen Pollyä kädestä, josta he yhteisvoimin olivat kiskoneet uppiniskaisen hansikkaan.

— Ei, ei ainakaan vähään aikaan. Liika huvitteluhan pilaisi minut, vastasi Polly päätään pudistaen.

— Sitä en usko. Hyvää yötä, 'suloinen neiti Milton', kuten Syd sanoi. Nuku kuin enkeli, äläkä näe unia — ai, olin unohtaa, että lupasin olla kiusoittelematta enää. Ja Tom vetäytyi taaksepäin tehden komean teatterikumarruksen.

— Nyt se on sitten ollut ja mennyttä, tuumi Polly ennen nukahtamistaan. Mutta niin ei ollutkaan, sillä Pollyn ilta tuli maksamaan paljon enemmän kuin vain hansikkaat ja hatun. Maistettuaan näet kerran kiellettyä hedelmää hän sai myös kärsiä seuraukset. Hän oli aikonut sinä iltana vain hiukan huvitella, ja sehän oli aivan paikallaan. Mutta valitettavasti hän joutui myös moniin pikku kiusauksiin, jotka ympäröivät kauniita, nuoria tyttöjä, ja aiheutti enemmän harmia toisille kuin itselleen. Fannyn ystävyys kylmeni siitä illasta. Tom toivoi, että Trix olisi yhtä miellyttävä kuin Polly, ja Sydney alkoi rakennella tuulentupia, joilla ei ollut perustusta.

13

PÄIVÄNPAISTETTA

— Minä sitten voitin sen vedon, sanoi Tom.

— Mistä vedosta sinä oikein puhut?

— Etkö muista, että sanoit Pollyn kyllästyvän opettamiseen ja luopuvan puuhasta, ennen kuin kolme kuukautta on kulunut, ja minä väitin vastaan.

— No, eikö hän sitten ole kyllästynyt?

— Ei vähän vähää. Minäkin luulin jokin aika sitten ja odotin hänen tunnustavan pettyneenä, ettei kestä enää kauempaa. Mutta nyt viime ajat hän on ollut iloinen ja tyytyväinen ja tuntuu pitävän työstään eikä näytä enää väsyneeltä ja kiusaantuneelta. Kolme kuukautta on nyt kulunut, niin että maksa pois, Fan.

— Olkoon menneeksi. Mitä sinä sitten tahdot?

— Vaikkapa hansikkaat. Tarvitsen uudet, ja isä tulee aina niin happamaksi, kun tahdon rahaa.

Hetken päästä Fanny aloitti taas lauluharjoituksensa ja Tom vaipui haaveisiinsa istuen hajasäärin tuolilla leuka käsien nojassa.

— Minusta tuntuu, ettei Polly enää käy meillä yhtä usein kuin ennen, sanoi Tom viimein.

— Ei käykään, hänellä on ilmeisesti kova kiire; hän on tainnut saada uusia ystäviä, vanhoja neitejä, ompelijattaria ja sen tapaisia. Minä kaipaen häntä. Mutta kyllä hän ennen pitkää kyllästyy hurskasteluun ja palaa luokseni.

— Älä ole liian varma, neitiseni. — Tomin äänensävy sai Fannyn kääntymään ja kysymään:

— Mitä tarkoitat?

— Minusta tuntuu vain, että muuan Pollyn uusista ystäivistä on Sydney. Etkö ole huomannut Pollyn epätavallista iloisuutta, varmasti se johtuu Sydistä.

— Loruja! sanoi Fan terävästi.

— Sitä minäkin toivon, tokaisi Tom.

— Mistä sinä sen sait päähäsi? tiukkasi Fan kääntyen niin, että hänen kasvonsa olivat varjossa.

— Siitä, että tapaan usein Sydin ja Pollyn samoilla tienoilla. Polly näyttää siltä kuin olisi löytänyt jotain erityisen ihanaa ja Syd puolestaan on korvia myöten Pollyn lumoissa. Ihme ja kumma, ettet ole huomannut sitä.

— Olen kyllä huomannut.

Nyt oli Tomin vuoro hämmästyä, sillä Fanin ääni kuulosti vieraalta. Hän katsoi hetken vakavasti

sisartaan, mutta näki vain ruusunpunaisen korvan ja alaspainuneen pään. Hänen kasvonsa synkistyivät ja hän nojasi taas leukaansa käteen, vihelteli alakuloisesti ja mutisi itsekseen:

— Fan parka! Olemme molemmat samassa veneessä.

— Etkö usko, että heistä tulisi mukava pari? sanoi Fan.

— Ainakin Sydneyn mielestä.

— Eiköhän Pollyn? Sydhän on rikas ja etevä ja parempi kuin useimmat teistä tyhjäntoimittajista. Mitä tyttö voisi vielä odottaa?

— En tiedä, mutta Pollylle hän ei ainakaan sovi.

— Älä sotke heidän asioitaan, Tom.

— En tietenkään! Minullahan on vain veljellisiä tunteita Pollyä kohtaan. Hän on loisto tyttö, jonka pitäisi mennä naimisiin lähetyssaarnaajan tai jonkun yhteiskunnan parantajan kanssa, jotta voisi antaa valonsa loistaa. Seurapiirinaisen osa ei sovi hänelle.

— Voi hyvinkin sopia, ja toivon että hän saisi tilaisuuden siihen, sanoi Fan koettaen puhua ystävällisesti.

— Mainiota! Tom sanoi painokkaasti, kuin Fannyn sanat olisivat merkinneet enemmän kuin tämä oli tarkoittanutkaan. — Muista etten tiedä mitään varmaa, olin vain huomaavinani, että he pitävät pientä vispilänkauppaa. Mutta se oli kai kuvittelua.

— Aika kyllä näyttää. Sitten Fanny alkoi laulaa, ja Tom lähti ajoneuvoilleen, jotka olivat juuri saapuneet, osoittaen sisarelleen tavatonta ystävällisyyttä taputtamalla häntä pääläelle ja sanoen:

— Pää pystyy vain, tyttöseni. Vaikka myötätunto ilmaistiin vähän taitamattomasti, se tuli kuitenkin sydäimestä. Fanny oli siitä veljelleen kiitollinen, vaikka sanoikin vain:

— Älä taita niskoja, Tommy.

Tomnin mentyä Fanin laulu loppui yhtä äkkiä kuin oli alkanutkin. Hän jäi istumaan mietteisiinsä, ja hänen ilmeensä muuttui äkkiä huolestuneeksi.

— No, en voi muuta kuin odottaa! hän sanoi lopulta ja pauskasi nuottivihon kiinni. — Tai annas olla, hän lisäsi hetken kuluttua. — Pollyllahan on tänään vapaapäivä. Voin mennä tervehtimään häntä, ja jos asiassa on perää, saan sen kyllä selville.

Fanny painoi pään käsiinsä ja värähti. Sitten hän nousi seisomaan näyttäen kalpealta ja päättäväiseltä kuin olisi menossa kuulemaan pelottavaa tuomiota. Pukeuduttuaan hän lähti Pollyn luo niin kiireesti kuin hänen arvokkuutensa salli.

Lauantaiaamu oli Pollyn siivoamishetki, ja Fanny tapasi hänet huivipäisenä ja iso esiliina vyötäröllä järjestämässä sievää pikku huonettaan, joka oli niin puhdas ja raitis kuin vesi, ilma ja reippaat kädet suinkin voivat saada aikaan.

— Olen heti valmis ottamaan vastaan vieraita. Heitän vain virkapuvun yltäni ja Polly-sisäköstä tulee Polly-emäntä. Oli hauskaa, kun tulit näin aikaisin. Heitä päältäsi. Taas uusi hattu, senkin tuhlari! Kuinka äitisi ja Maud jaksavat? Ulkona on niin kaunista, että lähdetäänkin kävelemään, vai mitä?

Polly oli tervetuloa toivottaessaan istuttanut Fanin viereensä pieneen sohvaan ja hymyili niin tartuttavasti, ettei Fan voinut olla hymyilemättä takaisin.

— Poikkesin katsomaan, mitä sinä olet viime aikoina puuhannut. Olet ollut niin näkymättömissä, että aloin jo huolestua.

— Minun kiireeni ovat sellaisia, ettet sinä ole niistä erityisen kiinnostunut, vastasi Polly.

— Eivät soittotunnit ennen nielleet kaikkea aikaasi. Epäilen vähän, ettet ainoastaan anna, vaan saat itsekin opetusta, neitiseni, sanoi Fanny leikillisen vakavasti salatakseen todellisen levottomuutensa.

— Niin saankin, vastasi Polly.

— Missä aineessa? Rakkaudessaako?

Pollyn poskille kohosi äkkiä puna, hän nauroi ja sanoi muuanne katsoen:

— Ei, ystävydessä ja hyväntekeväisyydessä.

— Niinkö? Saanko kysyä, kuka sinua opettaa?

— Heitä on useampia kuin yksi, mutta neiti Mills etupäässä.

— Niin, hyväntekeväisyyttä, mutta kuka ystävyttä?

— Eräät miellyttävät tytöt! Toivoisin sinunkin tuntevan heidät, Fan. He ovat niin eteviä, tarmokkaita ja hauskoja tyttöjä, että tulen aina hyvälle mielelle kun tapaan heidät, sanoi Polly innostuneena.

— Siinäkö kaikki? Ja Fanny vilkaisi Pollyyn samalla kertaa pettyneenä ja huojentuneena.

— Sanoihan, etteivät minun puuhani kiinnosta sinua. Ne tuntuvat mitättömiltä ja jokapäiväisiltä sinun loistavien seikkailujesi rinnalla. Puhutaan jostain muusta, sanoi Polly itsekin huojentuneena.

— Kas vain! Kuka ihailijoistasi lähettääkään noin sieviä kukkakimppuja jo aamuvarhain? kysyi Fanny huomattuaan äkkiä pianon päällä maljakollisen sinipunaisia orvokkeja.

— Hän lähettää minulle kimpun orvokkeja joka viikko, sillä hän tietää minun pitävän niistä. Ja Polly katsahti kukkiin ylpeänä.

— En aavistanutkaan, että hän on noin kiintynyt sinuun, sanoi Fanny kumartuen haistelemaan kukkia tai pikemminkin lukemaan korttia, joka oli niiden vieressä.

— Nyt kun tiedät asian, sinun ei enää tarvitse kiusoitella minua. En yleensä kerro ihmisille, kuinka kiintyneitä olemme toisiimme, koska se tuntuisi heistä vain hassulta. Tosin Will ei merkitse minulle ihan sitä mitä Jimmy, mutta hän yrittää parhaansa mukaan täyttää Jimmyn paikan ja siksi rakastan häntä sydämestäni.

— Willkö? Fannyn terävä ääni aivan hätkähdytti Pollyä, hänen kasvonsa punastuivat ja kalpenivat vuoron perään, ja hämmennyksissään hän kaatoi pienen kukkamaljakon.

— Niin, tietysti. Ketä sinä luulit minun tarkoittavan? kysyi Polly pyyhkien veden pianon kannelta, ettei se ehtisi turmeltua.

— Yhdentekevää. Minä vain luulin, että sinulla kaikessa hiljaisuudessa oli pieni rakkausjuttu meneillä. Katsos, minähän olen vähän vastuussa sinusta, koska lupasin äidillesi pitää huolta sinusta. Vaikka eihän kukissa mitään sanomista olisikaan. Päätäni on kivistänyt koko aamun, niin että olen ihan sekaisin.

Fan puhui nopeasti ja istuutui uudestaan sohvaan hämillisesti naurahtaen ja miettien, oliko Polly ehkä narrannut. Polly näytti arvaavan hänen ajatuksensa nähdessään kortin. Hän otti sen käteensä, kääntyi Faniin päin ja sanoi:

— Luulit Sydneyn lähettäneen kukat. Siinä erehdyit. Ja kun vasta tahdot tietää jotakin, kysy suoraan. Se on paljon mukavampaa kuin kiertely ja kaartelu.

— No, älä nyt suutu, Polly. Minähän laskin leikkiä. Tom se vain sai päähänsä, että jotain oli tekeillä, ja minä tulin tietysti uteliaaksi.

— Tom! Mitä hän muka tietää tai välittää minun asioistani? tiedusteli Polly.

— Hän on tavannut teidät kadulla aika usein, ja kun hänen omat tunteensa ovat nyt herkimmillään, hän rupesi kehräämään romanssia sinun ja Sydneynkin välille.

— Olen hyvin kiitollinen hänen mielenkiinnostaan, mutta se on aivan turhaa.

Fannyn seuraava mielenilmaus hämmästytti Pollyä, sillä saatuaan helpottavat tiedot Fan ei osannut sanoa sanaakaan, vaan häpesi käytöstään ja turvautui itkuun. Pollyyn suuttumus lauhtui heti.

Tyttöraasu, tätä huoltako hän on kantanut koko talven? Olisinpa vain tiennyt sen aikaisemmin, ajatteli Polly ja koetti rauhoittaa Fania, puhui osaaottavasti päänsärystä ja varoi koskettamasta hänen sydänsuruunsa.

— No niin, nyt voin jo paremmin. Olen ollut jonkin aikaa kunnan itkun tarpeessa ja nyt on kaikki hyvin. Älä välitä, Polly, olen vain hermostunut ja väsynyt. Olen tanssinut liian paljon viime aikoina ja huono ruoansulatus tekee minut synkkämieliseksi. Ja Fan kuivasi silmänsä ja nauroi.

— Sinä tarvitset lepoa ja vähän hellimistä, ja tässä minä olen vain toruskellut sinua, sen sijaan että olisin ollut tavallista kiltimpi. Sano miten voisit helpottaa oloasi, sanoi Polly osaaottavasti.

— Puhu minulle ja kerro itsestäsi. Sinulla ei näytä olevan yhtä paljon suruja kuin muilla ihmisillä. Mistä se johtuu, Polly? Ja Fan katsoi haikeana ja silmät kosteina Pollyyn, joka kostutteli hänen otsaansa.

— Minä koetan vain katsoa asioita valoisalta puolelta, sanoi Polly hitaasti, ja se auttaa ihmeellisesti. Et usko, kuinka paljon iloa ja päivänpaistetta voi saada pienistäkin asioista, jos vain oppii huomaamaan ne.

— En minä ainakaan, sanoi Fan toivottomana.

— Sinä voit oppia, minäkin opin. Aikoinani minä myös nurisin ja kiukuttelin kauheasti ja olin niin onneton, etten kyennyt mihinkään. Sellaista sattuu vieläkin luvattoman usein, mutta yritän päästä siitä, ja nyt se käy jo paljon paremmin. Selvitä vaikeuksiesi syy, niin ne on jo puoleksi voitettu, sanoo neiti Mills.

— Kaikki tuntuu niin tympeältä ja ärsyttävältä, nurisi Fanny.

— No, mitä ihmeen harmia sinulla sitten on ollut? kysyi Polly huolestuneena.

— Vaikka mitä, aloitti Fan, mutta vaiken, sillä jotenkin häntä hävetti tunnustaa olevansa kiukkuinen siitä, ettei saanut uusia turkiksia eikä päässyt keväällä Pariisiin eikä saanut Sydneytä rakastumaan itseensä. Siksi hän keksi jotain sopivampaa ja sanoi masentuneella äänellä:

— No, kun äiti on niin huonossa kunnossa ja Tom ja Trix riitelevät aina ja Maud tulee päivä päivältä itsepäisemmäksi ja isä on huolissaan omista asioistaan.

— Kuulostaa pahalta, mutta ei sentään toivottomalta. Etkö voisi auttaa jotakuta? Se tekisi hyvää sinulle ja muille.

— En minä osaa, vaikka näenkin mitä olisi tehtävä.

— No, älä sitten vaikeroi. Pysy itse iloisena, niin silloin autat muitakin.

— Samaa Tomkin sanoi. Mutta miten tässä voi olla iloinen, kun kaikki on niin typerää ja kyllästyttävää?

— Jos kukaan on työn tarpeessa, niin sinä ainakin, sanoi Polly. — Sinä aloit leikkiä aikuista niin aikaisin, että olet kyllästynyt kaikkeen jo kaksikymmentäkaksivuotiaana. Rupea puuhaamaan jotakin, niin huomaat kuinka pystyvä ja tarmokas oikeastaan olet.

— Tunnen paljon tyttöjä, jotka ovat yhtä kyllästyneitä seuraelämäänsä kuin minäkin, mutta eivät tiedä muutakaan. Tahtoisin matkustaa, mutta isä sanoo, ettei hänellä ole varaa siihen, ja niin minun täytyy vain vetelehtiä parhaani mukaan.

— Ihan teitä rikkaita tyttöjä käy sääliksi, kun teillä on mahdollisuuksia vaikka mihinkä, ettekä kuitenkaan osaa tarttua niihin. Ehkä minä olisin teidän sijassanne aivan samanlainen, mutta nyt minusta tuntuu, että olisin oikein onnellinen ja hyödyllinen, jos minulla olisi runsaasti rahaa.

— Sinähän olet onnellinen ilmankin. Kas niin, nyt lopetan marinani. Lähdetään sen sijaan kävelemään. Äläkä kerro kellekään, että tulin tänne itkemään kuin mikäkin vauva.

— En ikinä! lupasi Polly ja pani hatun päähänsä.

— Minun pitäisi käväistä muutamien tyttöjen luona, sanoi Fan, mutta nyt tuntuu kuin en ikinä haluaisi enää nähdä heitä. Eikö se ole hirveätä?

— Entä jos tulisit tapaamaan minun ystäviäni! He eivät ole hienoja eivätkä käyttäytyä muodollisesti, vaan ovat iloisia, vapaita ja hauskoja ihmisiä. Tule, he varmasti huvittavat sinua.

— Minä tulen, huudahti Fanny, jonka mieliala oli heti kohonnut itkunpuuskan jälkeen. — Tuoko on se herttainen vanha neiti? lisäsi Fanny heidän ohittaessaan neiti Millsin, joka ompeli ahkerasti pöytä kukkuroillaan töitä.

— Hän on oikea ihmisrakkauden perikuva. Ajatella nyt: rikas nainen, joka osaa hankkia rahoillaan onnea, sanoi Polly heidän jatkaessaan matkaa. — Hän oli köyhä viisikymmenvuotiaaksi asti. Sitten hän peri melkoisen omaisuuden ja tiesi heti mihin käyttäisi rahansa. Muun muassa hän sai tämän talon, mutta sen sijaan että olisi asunut leveästi yksinään, hän otti siihen asumaan köyhiä säätyläisnaisia, jotka tarvitsivat siistin kunnollisen kodin, mutta olivat liian varattomia maksamaan suurta vuokraa. Minä olen yksi heistä ja osaan antaa arvon sille, mitä hän tekee hyväkseni. Kaksi vanhaa leskirouvaa asuu alapuolellani, yläkerrassa joukko opiskelijoita, rouva Kean parka ja hänen rampa poikansa ovat taimmaisessa vierashuoneessa ja Jennyllä on pieni makuuhuone neiti Millsin huoneen vieressä. Kaikki

maksavat kykynsä mukaan, ja sellainen riippumattomuus tuntuu meistä hyvältä. Mutta neiti Mills tekee tuhat kertaa enemmän kuin mitä rahoilla saa aikaan, ja tunnemme hänen vaikutuksensa koko talossa. Mieluiten minä tahtoisin tietysti mennä naimisiin ja saada oman kodin, mutta seuraavaksi olisin kyllä mielelläni samanlainen ikäneito kuin neiti Millskin.

Pollyn vakava ilme ja ponteva ääni saivat Fannyn purskahtamaan iloiseen nauruun, jolloin muuan lapsenrattaita työntävä nuori tyttö kääntyi katsomaan heitä hymyillen.

— Miten ihanat silmät! kuiskasi Fan.

— Niin, hän oli Jenny, vastasi Polly nyökättyään tytölle ystävällisesti ja sanottuaan: "Älä vain väsytä itseäsi." Sitten hän lisäsi: — Kaikki talon asukkaat auttavat toisiaan, ja aina kun on kaunis aamu, Jenny ottaa Johnny Keanin mukaansa lähtiessään kävelemään. Pojan äiti voi hengähtää, molemmat saavat raitista ilmaa ja sopu säilyy naapurusten kesken. Neiti Mills ehdotti sitä, ja Jenny on niin iloinen saadessaan auttaa toisia, että on ihan hauska pyytää hänen apuaan.

— Minä olen kyllä kuullut neiti Millsistä. Mutta luulisi hänen lopulta kyllästyvän iankaikkiseen myssyjen ja hameitten ompelemiseen, sanoi Fan muistellen mielessään Jennyn tarinaa, sillä tytön näkeminen oli muuttanut sen läheiseksi ja todellisemmaksi.

— Ei hän istu niiden ääressä koko päivää. Ihmiset tulevat hänen luokseen huolineen ja hän käy viemässä heille apua saippuasta ja keitosta alkaen. Minä seuraan häntä joskus, ja on paljon antoisampaa kuunnella todellisia elämäntarinoita kuin katsella jotakin näytelmää.

— Miten voit kestää noita hirveitä paikkoja ja melua ja huonoa ilmaa ja kurjuutta, jota et voi auttaa?

— Ei se kaikki ole hirvittävää. Tapaa myös paljon hyvää ja rakastettavaa, jos vain käyttää silmiään. Tunnen itseni kiittolliseksi ja tyytyväiseksi, kun näen miten rikas itse olen ja minussa herää halu auttaa noita ihmisparvoja.

— Voi sinua, kullamurua, sanoi Fanny ja puristi ystävänsä kättä hellästi mieltien mielessään, oliko siinä ainoa syy Pollyn muuttumiseen.

— Nyt kun olet tavannut uusista ystävistäni neiti Millsin ja Jennyn, näytän sinulle vielä toiset kaksi, sanoi Polly kun he saapuivat erään talon ovelle ja alkoivat nousta portaita yhä ylemmäs. — Rebecka Jeffrey on hieno tyttö ja erittäin lahjakas, vaikka torjuukin kaikki ylistelyt. Hänestä tulee vielä kerran kuuluisa taiteilija. Hän on vaatimatonta, mutta työskentelee määrätietoisesti. Lizzie Small on graafikko ja tekee ihastuttavia kuparipiirroksia. Becky ja hän asuvat yhdessä ja pitävät hyvää huolta toisistaan. Ateljee on heidän kotinsa — siellä he työskentelevät, syövät ja nukkuvat ja tasaavat kaiken keskenään. He ovat molemmat yksin maailmassa, mutta yhtä onnellisia ja vapaita kuin taivaan linnut ja tosi ystäviä, joita mikään ei voi erottaa.

— Kun sulhanen tulee väliin, ystävyys kyllä rakoilee, sanoi Fan.

— Eikä rakoile. Kunhan näet heidät, muutat mielesi, vastasi Polly naputtaessaan oveen, johon oli kiinnitetty kaksi vaatimatonta nimikorttia.

— Sisään! kuului ääni, ja hetken päästä Fan huomasi olevansa isossa merkillisesti kalustetussa huoneessa, johon valo tuli ylhäältä ja jossa kaksi tyttöä oli työn touhussa. Toinen heistä seiso i nurkassa ison savimöhkäleen edessä. Hän oli pitkä ja voimakaspiirteinen ja silmissä oli älykäs katse. Hänen kihara tukkansa oli lyhyeksi leikattu ja pää kaunismuotoinen. Fannyn katse kiintyi heti hänen kasvoihinsa, vaikka ne eivät olleetkaan kauniit, ja vartaloon, joka oli ison, saven tahrinan esiliinan peitossa. Pöydän vieressä, missä valo oli kirkkain, istui hento laihakasvoinen tyttö, jolla oli isot silmät ja vaalea tukka — uneksiva, työhönsä uppoutunut pikku olento, joka metallimöhkäleen yli kumartuneena käytti taitavasti työvälineitään.

— Päivää, Becky ja Bess. Tässä on ystäväni Fanny Shaw. Olemme vähän tuulettumassa. Jatkakaa vain rauhassa työtänne ja antakaa meidän laiskojen katsella ja ihailia.

Pollyn puhuessa tytöt vilkaisivat työstään ja nyökkäsivät hymyillen. Bess antoi Fannylle ainoan nojatuolin ja Becky tarkasteli tulijoita taiteilijan kaikkinäkevin silmin. Sitten molemmat jatkoivat työtään ja keskustelu pääsi vauhtiin.

— Sinua minä juuri tarvitsenkin, Polly. Kääri hihasi ja ojenna käsivartesi. Nämä lihakset eivät ole hyvät, mutta nyt voin korjata virheen, sanoi Becky läjäyttäen saviluonnoksen pyöreää käsivartta, jota Fan tarkasteli kunnioittavasti.

— Miten sujuu? kysyi Polly heittäen takin päältänsä ja käärien hihansa, aivan kuin olisi menossa peseytymään.

— Hitaasti. Idea on kyllä selvä, ja minä yritän toteuttaa sitä niin nopeasti kuin saan käsistäni irti. Ovatko kasvot sinusta nyt paremmat? kysyi Becky ja otti pois märän vaatteen, joka peitti veistoksen pään.

— Voi, miten kaunis se on! huudahti Fan ja tuijotti kuvaa yhä enenevällä kunnioituksella.

— Millaisena te sen näette? kysyi Rebecka vilkaisten Fannyn terävä pilkahdus silmissään.

— En tiedä, onko se tarkoitettu pyhimykseksi vai muusaksi, jumalattareksi vai kohtalottareksi, mutta minä näen siinä kauniin naisen, joka on vain uljaampi, rakastettavampi ja vaikuttavampi kuin yksikään näkemistäni, vastasi Fanny verkalleen koettaen selittää, minkä vaikutuksen kuvapatsas oli tehnyt häneen.

Rebecka hymyili iloisesti ja Bess nyökäytti hyväksyvästi päätään, mutta Polly taputti käsiään ja sanoi:

— Osuit oikeaan, Fan! Tajusit yllättävän hyvin sen idean. Olen ylpeä siitä, että olit niin tarkkasilmäinen. Becky varmaan sallinee, että kerron sen tarinan, koska ymmärsit hänen ajatuksensa. Vähän aikaa sitten keskustelimme, millaiseksi naisten pitäisi tulla, ja Becky lupasi näyttää meille käsityksensä tulevaisuuden naisesta. Siinä hän nyt on, juuri sellaisena kuin äsken sanoit, ja samalla hän on todellinen nainen. Katso hänen kaunista otsaansa! Suu on samalla kertaa voimakas ja hellä, aivan kuin se voisi puhua sekä viisaasti että leperrellä lapsille ja suudella heitä. Emme osanneet vain päättää, mitä panisimme hänen käteensä sopivimmaksi tunnusmerkiksi.

— Antakaa hänelle vaaliurna, sanoi uusi ääni. Ja vilkaistuaan taakseen he näkivät omituisen näköisen naisen istumassa sohvalla.

— Kiitos ehdotuksesta, Kate. Sen minä panen toisten tunnusmerkkien kanssa hänen jalkojensa juureen, sillä aion sijoittaa sinne neulan, kynän, paletin ja luudan ilmaisemaan hänen erilaisia taipumuksiaan, ja vaaliurna saa näyttää, että hän on ansainnut oikeuden käyttää niitä. Mitä kuuluu? Ja Rebecka ojensi vastatulleelle savisen kätensä, jota tämä sydämellisesti pudisti.

— Suuria uutisia, tytöt! Anna matkustaa Italiaan! huudahti Kate ja heilutti hattuaan ilmassa kuin koulupoika.

— Loistavaa! Kuka hänet kustantaa? Onko hän saanut perinnön? Kerro nyt kaikki mitä tiedät, huusivat tytöt ja kokoontuivat puhujan ympärille.

— Se on loistavaa. Joskus sattuu onnenpotku, ja Anna on tosiaan ansainnut sen. Kuten tiedätte, Anna on aina halunnut matkustaa, tehnyt työtä ja toivonut otollista tilaisuutta, mutta turhaan, kunnes neiti Burton keksi äkkiä pyytää hänet muutamiksi vuosiksi kanssaan Italiaan. Ajatelkaa, mikä onni Annalle, miten suuri hyöty hänellä siitä on, ja kuinka se virkistää häntä. Mutta parasta oli se rakastettava tapa, jolla tarjous tehtiin. Neiti Burton pyytää häntä vain seurakseen ystäväenä, ja Anna on tietysti valmis menemään vaikka tuleen hänen puolestaan. Eikö olekin hienoa?

Teki hyvää nähdä, kuinka sydämellisesti tytöt ottivat osaa toverinsa menestykseen. Polly tanssi ympäri huonetta, Bess ja Becky syleilivät toisiaan ja Kate nauroi kynelet silmissä. Yksinpä Fannykin tunsu mielihyvää ystävällisen tarjouksen johdosta.

— Kuka hän on? kuiskasi Fan Pollylle, joka oli lyhyhistynyt nurkkaan.

— Hän on kirjailija Kate King. Hyvänen aika, miten epäkohtelias olen, kun en esitellyt sinua! Kate, tässä on Fanny Shaw, eräs ihailijoistasi ja minun hyvä ystäväni, sanoi Polly esitellen Fannyn, joka katseli nukkavierua naista yhtä kunnioittavasti kuin jos tämä olisi verhoutunut samettiin ja nädän nahkaan; Kate oli kirjoittanut sattumalta onnistuneen kirjan, joka oli juuri silloin muodissa.

— Nyt on lounasaika, tytöt, ja minä toin eväät mukanani, sillä on paljon hauskeampi syödä yhdessä. Painakaa puuta ja aloitetaan kemut, sanoi Kate ottaen pussistaan appelsiineja ja muutamia isoja luumutorttuja.

— Meillä on sardiineja, keksejä ja juustoa, sanoi Bess ja tyhjensi pöydän tuota pikaa.

— Odottakaa hetkinen, niin minäkin tuon osani, sanoi Polly, heitti päällysnutun hartioilleen ja juoksi läheiseen ruokatavarakauppaan.

— Te tietysti kauhistelette tällaista ateriaa, neiti Shaw, mutta kuvitelkaa olevanne huviretkellä älkääkää kertoko kenellekään, miten hirveitä asioita näette meidän tekevän, sanoi Rebecka puhdistuen palettiveistä murattiruukun laitaan Katen levitellessä juhlapöytänsä sekalaisia lautasia ja pari litteää näkinkuorta.

— Juodaan kahvia ruoan jälkeen. Bess, pane pannu tulelle ja kuori maito, lisäsi Becky järjestellessään kuppeja, mukeja ja merkillisen näköistä pikku maljakkoa vierailleen juoma-astioiksi.

— Tässä on pähkinöitä, hedelmähilloa ja kakkua. Fan pitää kaikesta makeasta, ja onhan meillä oltava hienot tarjoukset, kun on kerta vieraitakin, sanoi Polly rynnätessään ulkoa ostoksineen.

— Kas niin, hyvät neidit, olkaa hyvät ja pitäkää huolta itsestänne. Älkää välittäkö, vaikkeivät lautaset riitäkään. Tarttukaa vain sardiineja pyrstöstä ja pyyhkikää sormenne näihin ruskeihin paperilautasliinoini, sanoi Kate ja näytti esimerkkiä niin hyvällä ruokahalulla, että toiset seurasivat sitä riemumielin.

Fanny oli ollut monilla hienoilla lounailla, mutta ei koskaan näin hauskoilla kuin nämä lystikkäät ateljeeketit olivat. Niissä vallitsi niin viehättävä taiteellinen vapaus ja leppoisan iloinen tunnelma, että hän tunsu olevansa heti kotonaan. Toisten juttellessa suunnitelmistaan, toiveistaan, menestyksistään ja pettymyksistään hän oli hiljaa ja kuunteli niin kiinnostuneena kuin romanttisia kertomuksia konsanaan. Hän oli näet sukeltanut kokonaan uuteen maailmaan, ja nämä tytöt tuntuivat olevan aivan eri rotua kuin ne, joiden elämän täytti pukeutuminen, lörpöttely, huvittelu tai ikävystyminen. Ja kuitenkin he olivat täynnä intoa, leikkimielitä ja nuoruutta. Mutta elämänilossaan he säilyttivät aina päämääränsä, joka näytti jalostavan heidän naisellisuuttaan, antavan heille erityistä voimaa ja tyydytystä ja innostavan heitä uusiin ponnistuksiin.

Fanny oli juuri siinä mielentilassa, että tajusi tällaisen elämänsä arvon, sillä hän oli alkanut havahtua ja tunsu ensimmäistä kertaa tyytymättömyyttä itseensä ja omaan tarkoituksettomaan oleiluunsa. — Miesten täytyy kunnioittaa tuollaisia tyttöjä, hän ajatteli, ja rakastaakin heitä, sillä itsenäisyydestään huolimatta he ovat naisellisia. Olisipa minullakin samanlainen elämäntaito, kun se kerran vaikuttaa noin edullisesti. Se on kehittänyt Pollyakin, niin että hänen seuransa kiinnostaa Sydneytä ja kaikki ihmiset pitävät hänestä. Rahalla en voi sellaista hankkia vaikka olisin kuinka sen tarpeessa.

Näissä ajatuksissa Fanny kuunteli toisten naisellisen innostunutta ja avomielistä keskustelua, joka hyppelehti aiheesta toiseen käsitellen milloin taidetta, milloin kodinhoitoa tai pukuhuolia, ja kuivimmat ja ikävimmätkin asiat näyttivät saavan kielen kannat irtoamaan.

— Onko uusi kirjasi mennyt hyvin kaupaksi? kysyi Polly uneksien appelsiiniaan.

— Paremmiin kuin ansaitisikaan. Lapset, kavahtakaa kansan suosiota! Se on vain harhaa ja petosta ja pöyhistä turhaan ihmisiä, varsinkin meitä naisia. Se sokaisee silmät virheiltä, panee ihmisparan yliarvioimaan vähäiset voimansa, se on oikukas, ja juuri kun on päässyt sen huumaavaan makuun, se pettääkin äkkiä, niin että jää haukkomaan henkeä kuin kala kuivalla maalla, ja Kate antoi pontta sanoilleen lävistämällä sardiinin kynä veitsellä ja hotkaisemalla sen suuhunsa.

— No, sinua se ei taida pilata. Olet tehnyt työtä ja odottanut niin kauan, että isokin suosion annos on sinulle vain parahiksi, sanoi Rebecka ja antoi Katelle kukkuralusikallisen hilloa aivan kuin olisi halunnut lisätä mahdollisimman paljon makeutta hänen elämäänsä, joka ei suinkaan aina ollut helppoa.

— Milloin te tytöt puratte yhtiönne? kysyi Polly, joka oli kiinnostunut kaikkien kuulumisista.

— Emme me purakaan. George tietää, ettei saa meistä toista ilman toista, eikä ole ehdottanut sellaista. Minun kodissani on aina tilaa Beckylle, vastasi Bess.

— Näetkös nyt. Näitä ystävyksiä mielitetty ei ainakaan erota, kuiskasi Polly Fannylle. — Bess aikoo naimisiin keväällä, ja Becky jää asumaan hänen luokseen.

— Muistaessani, Polly! Minulla on muutamia pääsylippuja. Saan niitä tämän tästä, mutta koska en välitä niistä, jaan ne mielelläni teille virkeille nuorille. Nämä liput ovat veistosnäyttelyyn ja ne saa Becky. Ja sinä, musiikin harrastaja, saat nämä konserttiliput.

Katen jaellessa lippuja Fanny tarkasteli häntä ja ajatteli mielellään, koittaako joskus sellainen aika, että naiset voisivat ansaita edes vähän rahaa ja menestystä maksamatta yhtä kallista hintaa kuin Kate, joka näytti sairaalta, väsyneeltä ja liian aikaisin vanhentuneelta. Sitten Fannyn katse kääntyi keskentekeiseen luonnokseen ja hän sanoi:

— Toivon, että veistäisitte tuon marmorin ja näyttäisitte meille, millaisia meidän pitää olla.

— Kunpa voisinkin! Ja Rebeckan silmistä loisti voimakas luomisilo, kun hän näki vajavaisen tekeleensä ja muisti ihanan esikuvansa.

Hetken aikaa kaikki kuusi nuorta naista istuivat ääneti ja katselivat kaunista veistosluonnosta toivoen näkevänsä sen valmiina ja tietämättä vielä, että kukin heistä oli omilla ponnistuksillaan ja

kokemuksillaan jouduttamassa sitä päivää, jolloin heidän uljas tulevaisuuden naisensa olisi lihaa ja verta eikä vain saveen ikuistettu ihannehahmo.

Kaupungilla kellot löivät yhtä ja Polly hypähti pystyyn.

— Minun täytyy mennä, sillä lupasin antaa eräälle naapurilleni soittotunnin kello kahdelta.

— Minä luulin, että sinulla on tänään vapaapäivä, sanoi Fanny.

— Niin onkin, mutta tämä on vain pieni hyvä työ, joka ei pilaa päivää. Lapsi on musikaalinen, pitää soittamisesta ja tarvitsee apua. En voi tukea häntä rahallisesti, mutta voin opettaa häntä. Hän on minun lupaavin oppilaani. Katsos, Fan, toisten auttaminen kuuluu sisarkuntamme uskontunnustukseen.

— Minä panen sinut johonkin romaaniini, Polly. Tarvitsen sankaritarta ja sinusta minä sen saan, sanoi Kate.

— Minusta! Minähän olen niin arkipäiväinen ja epäromanttinen, sanoi Polly hämmentyneenä.

— Olen joka tapauksessa varannut sinut ja sankaritar sinusta tulee. Mutta alkaa olla jo aika, että rupeat lisäämään romantiikkaa elämäsi.

— Olen kyllä valmis, kun aika koittaa, mutta väkisin en rupea sitä metsästämään. Polly punastui ja hymyili, aivan kuin olisi jo hiukkasen maistanut romantiikan esimakua, niin jokapäiväistä kuin hänen elämänsä muuten olikin.

Fanny ihastui, kun tytöt eivät suudelleetkaan toisiaan erotessaan, vaan kättelivät ystävällisesti ja vaihtoivat katseen, joka oli puhuvampi kuin vuolaimmatkaan sanat.

— Pidin kovasti ystävästäsi, Polly. Pelkäsin vähän, että heissä olisi jotakin miesmäistä ja karkeaa tai että he olisivat haaveksijoita tai suupalteja. Mutta hehän olivatkin vaatimattomia, järkeviä tyttöjä ja kauhean lahjakkaita ja taitavia. Ihailin heitä kovasti ja haluaisin tavata heidät toistekin, jos vain saan tilaisuuden.

— Voi, Fanny, miten iloinen minä olen. Toivoinkin että pitäisit heistä, ja tiesin että he piristäisivät sinua. Minä otan sinut mukaani milloin tahansa, sillä kestit kokeen paremmin kuin luulinkaan. Becky pyysi tuomaan sinut uudelleen, eikä hän hevin kutsu luokseen ketään seurapiirityttöä, ettäs tiedät.

— Tahtoisin tulla paljon paremmaksi, ja sinä ja ystäväsi voisitte varmaan osoittaa miten se tapahtuu, sanoi Fan ääni värähtäen.

— Voimme näyttää sinulle köyhyyden ja työnteon hyvät puolet, ja se on hyödyllinen oppitunti kelle tahansa, väittää neiti Mills. Polly toivoi hartaasti, että Fanny oppisi näkemään, miten rikas voi ottaa oppia köyhästä ja kuinka avuliaasti tytöt voivat auttaa toisiaan.

14

NUPPUNA KATKAISTU

Fannyn vierailupäivän iltana Polly istui takkavalkean ääressä mietteissään ja hyvin päättäväisenä. Hän avasi hiuksensa valloilleen, kohotti hameen liepeensä, nosti jalat takan ristikolalle ja otti Tuhkimon syliinsä; kaikki nämä toimenpiteet viittasivat siihen, että hänellä oli mielessään jokin tärkeä asia. Polly ei puhunut yksikseen, kuten näyttämön ja kirjojen sankarittaret, mutta jotenkin tähän tapaan hänen ajatuksensa kulkivat:

— Kyllä keimailussa jotain on, vaikka kuinka yritänkin pitää sitä vain turhamaisuutena tai hupsutteluna. Ja on turhaa luulotella, etten muka olisi altis sen houkutuksille. Ja tiedän senkin, että pidetään täysin sopivana, vaikka tytöt sulkevat silmänsä ja antavat asioiden kehittyä kriittilliseen pisteeseen, aiheutuipa siitä miten paljon harmia tahansa. Mutta ei se minusta ole oikein. Olisi paljon rehdimpää näyttää miehelle ettei rakasta tätä, ennen kuin toinen on kokonaan menettänyt sydämensä. Tytöt tosin nauroivat kun puhuin siitä ja selittivät, että se olisi hyvin sopimatonta. Mutta olen huomannut, etteivät he yhtään sumeile nolatessaan vaalikelvottomia, joiksi he sanovat köyhiä, liian nuoria tai vaatimattomia ihailijoitaan. Heistä piitataan vähät, mutta annas olla kun näköpiiriin ilmestyy sopiva mies, hänen kanssaan kyllä kuherrellaan välittipä tyttö hänestä tai ei. Kuta enemmän kosijoita, sitä suurempi kunnia. Fan kertookin Trixin aina kysyvän kesän jälkeen: "Montako sinä sait pauloihisi?" aivan kuin miehet olisivat peltopyitä. Kyllä me tytöt olemme ilkeitä, ainakin muutamat meistä.

Minkähän takia meidät on luotukin niin valloitushaluisiksi? Äiti väittää sen osaksi johtuvan nykyisestä kasvatuksesta, mutta kyllä muutamat tytöt näyttävät varta vasten syntyneen aiheuttaakseen ikävyyksiä ja saivat niitä varmasti aikaan vaikka asuisivat erämaassa. Minussakin taitaa olla hitunen samaa vikaa, ja jos vain olisi tilaisuutta, olisin samanlainen kuin toisetkin. Olen kokeillut kykyjäni ja leikki viehätti minua, ehkä tämä kaikki johtuukin nyt seniltaisesta huvista.

Polly nojautui taaksepäin ja vilkaisi tulisijan yläpuolella riippuvaan pieneen peiliin, joka oli sijoitettu niin, että siitä kuvastui takan ääressä istujan kasvot. Polly näki ilmeikkään silmäparin ruskean kiharapilven keskeltä, punaiseksi lehahtavat posket, joihin ilmestyi äkkiä kuopat, kun hänen raikkaille huulilleen levisi puoleksi itsetietoinen, puoleksi häpeilevä hymy. Ilme oli yhtä soma kuin se viehkeä kädenliike, jolla hän sipaisi kiharat otsaltaan. Hän katseli hetken kuvaansa tyttömäisten haaveiden ja valloitusten pyöriessä hänen ajatuksissaan, pudisti sitten hiukset kasvoilleen, työnsi tuolinsa ulommaksi peilistä ja sanoi moittivasti ja hiukan itsetyytyväisesti:

— Voi, Tuhkimo, Tuhkimo, mikä hupakko minä olen!

Kissa osoitti olevansa yhtä mieltä emäntänsä kanssa kehräämällä kuuluvasti ja heilauttamalla pehmeästi häntäänsä. Ja Polly palasi asiaan, josta pienet turhamaisuuden tunteet olivat hänet eksyttäneet.

— Entä jos hän olisi tosissaan ja kosisi minua ja minä vastaisin myöntävästi. Mikä melu siitä syntyisikään, ja miten hauska olisi nähdä tyttöjen ilmeet, kun he kuulisivat siitä! He kaikki arvostavat häntä, koska häntä on vaikea miellyttää, ja vaikeivat he ehkä haluaisikaan mennä hänen kanssaan naimisiin, miltei jokainen heistä olisi mielissään, jos saisi hänestä ihailijan. Trix on koettanut viritellä ansojaan vuosikautia, mutta Sydney ei voi sietää häntä. Ja siitä minä olen iloinen! Kuinka inhottava minä olenkaan! Mutta en mahda mitään, että Trix ärsyttää minua! — Ja Polly nipisti kissaa korvasta niin lujasti, että se loikkasi vimmastuneena tiehensä.

— Ei kannata ajatella Trixiä, enkä haluakaan! sanoi Polly itsekseen ja nyripisti suutaan vähemmän kauniisti. Mutta huoletonta minun elämäni olisi: runsaasti rahaa, paljon ystäviä ja huvituksia, ei työtä, köyhyyttä, kylmäkiskoisuutta eikä paikattuja kenkiä. Voisin auttaa tuntuvasti kotiväkeä, ja miten hauskaa se olisi!

Ja Polly antoi ajatustensa harhailta siinä ylellisessä tulevaisuudessa, jonka maalaili mielikuvituksessaan. Se oli kaunis kuva, mutta jotain siitä näytti puuttuvan, sillä hän huokaisi ja pudisti päätään miettien surullisena: Mutta minähän en rakasta häntä ja tuskin ikinä voisin rakastaakaan. Hän on oikein hyvä, jalomielinen ja viisas, ja tiedän, että hän olisi kiltti minulle, mutta en voi kuvitella koko elämää hänen rinnallaan. Kyllästyisin häneen varmasti, ja mitäs minä sitten tekisin? Polly Sydney ei kuulosta kauniilta eikä rouva Sydney sovi minun nimekseni. Miltähän tuntuisi sanoa häntä Arthuriksi? Onhan se kaunis nimi, mutta melkein liian hieno, enkä minä uskaltaisi sanoa häntä Sydiksi, kuten hänen sisarensa. Pidän lyhyistä, yksinkertaisista, kodikkaista nimistä, kuten Will, Ned tai Tom. Ei, ei, minä en välitä hänestä, turha yrittääkään! huudahti Polly ääneen aivan kuin äkillisen ahdistuksen pakottamana, painoi pään polviinsa ja istui liikkumattomana kotvan aikaa.

Kun hän nosti päänsä, hänen kasvoillaan oli aivan uusi ilme. Niistä kuvastui nyt tuska ja alistuminen, aivan kuin hän olisi kärsinyt menetyksen ja jäänyt katkeran kaipauksen valtaan.

— En saa ajatella itseäni tai yrittää korjata erehdyistä toisella erehdyksellä, hän sanoi raskaasti huokaisten. Teen parhaani Fannyn hyväksi enkä halua olla hänen onnensa tiellä. Kuinkahan nyt aloittaisin. En kävele enää Sydneyn kanssa; kierrän toista tietä ettemme tapaa. En minä ikinä uskonutkaan, että hän aivan sattumalta olisi osunut menemään kotiinsa päivälliselle juuri silloin kun minä kävelin Rothille pitämään tuntia. Kieltämättä on ollut hauska tavata häntä, ja olin mielissäni, kun minut nähtiin hänen seurassaan, pöyhistelinkin sillä kuin itserakas narri. Mutta tästä lähtien kartan häntä ja säästän Fannyn edes yhdeltä murheelta. Tyttö parka! Olen ihan tietämättäni tuottanut hänelle sydänsurua. Hän ei ole ollutkaan enää yhtä ystävällinen kuin ennen, mutta luulin hänen äreytensä johtuvan huonosta vatsasta. Voisipa vain kaikki huolet poistaa yhtä helposti kuin tämän.

Kissa tuli hieromaan sovintoa ja Polly otti sen syliin sanoen ääneen:

— Kuulehan, Tuhkimo, kun emäntäsi kohtelee sinua huonosti, pane se vain vatsavaivojen syyksi. Äläkä rupea kantamaan kaunaa, sillä siitä vasta riesa tulee, mirriseni.

Sitten hän palasi taas pohdiskeluihinsa:

— Ellei hän tajua vihjettäni, minun on turvauduttava tehokkaampiin lääkkeisiin, sillä en tosiaan tahdo kärjistä asiaa, vaikka kieltämättä olisi houkuttelevaa saada sellainen saalis pauloihin jo pelkän jännityksen ja kunnian vuoksi. Hyi, häpeä jo Polly! Mitähän äiti sanoisi jos tietäisi ajatukseni? Minä kyllä kirjoittaisin hänelle ja kertoisin huolistani, jos siitä olisi yhtään hyötyä. Mutta hän vain huolestuisi.

Eihän minulla sitä paitsi ole oikeutta kertoa Fanin salaisuuksia, ja omiani häpeän kertoa. Ei jätän äidin rauhaan ja hoidan itse asiani. Fan luultavasti sopii hänelle loistavasti. Sydney on tuntenut hänet syntymästä asti, ja hänellä on Faniin suuri vaikutusvalta. Rakkaus kehittäisi Fania hyvään suuntaan, ja olisi vahinko, jos hän menettäisi mahdollisuutensa vain sen vuoksi, että Sydney sattui tapaamaan minut. Fan taitaa ihan vihata minua, mutta näytän hänelle, että se on turhaa. Autan häntä parhaani mukaan, sillä hän on ollut minulle kiltti enkä koskaan unohda sitä. Tehtävä on tosin arkaluontoinen, mutta ehkä sentään onnistun siinä. Yritän ainakin, ettei tule omantunnon syytöksiä, jos asiat kääntyisivätkin toisinpäin.

Maanantaina Polly aloitti arkaluonteisen tehtävänsä. Hän ei nyt mennytkään oppilaittensa luo puistotietä ja mukavia katuja pitkin, vaan kiertoteitse syrjäkujia ja pääsi tapaamasta herra Sydneytä, joka viime aikoina omaksumaansa tapaan saapui aikaisin kotiin päivälliselle ja näytti pettyneeltä, kun ei nähnyt matkalla vaatimattoman päähineen kehystämiä iloisia kasvoja. Kuljettuaan kiertoteitä ja varottuaan huolellisesti menemästä Shaw'lle vastaanottoaikoina Polly ei nähnyt koko viikkoon herra Sydneytä, joka tietenkään ei tullut tapaamaan häntä neiti Millsin luo. Koska Minniekin sattui olemaan sairaana sillä viikolla eikä saanut soittotunteja, Syd-eno kadotti viimeisenkin toivonsa ja oli sen näköinen kuin päivä olisi äkkiä lakannut paistamasta hänelle.

Koska Polly ei suinkaan ollut täydellinen olento, kiusaus ahdisti häntä monta kertaa sen viikon aikana, sillä karttelun alkujännittävyuden haihduttua hän alkoi kaivata hauskoja pikku tapaamisia, jotka olivat antaneet romanttista hohtoa hänen yksitoikkoihin työpäiviinsä. Hän piti paljon herra Sydneystä, sillä tämä oli ollut alusta alkaen kiltti ja ystävällinen hänelle ja hän muisteli vieläkin kiitollisena, miten ritarillinen Sydney oli ollut silloista pikkutyttöä kohtaan.

Polly tuskin pani suurtakaan painoa hänen varallisuuteensa, etevyyteensä ja yhteiskunnalliseen asemaansa, vaikka ne epäilemättä merkitsivätkin hänelle enemmän kuin hän aavisti. Sen sijaan häntä ihastutti se selittämätön ominaisuus, jonka naiset helposti huomaavat miehissä, joilla on ollut hyvä ja viisas äiti. Se viehätti Pollyä erityisesti, sillä hän huomasi pian, ettei Sydney näyttänyt tätä luonteensa puolta kaikille. Useimpia tyttöjä kohtaan hän käyttäytyi kuten muutkin miehet, kenties vain hiukan kohteliaammin, koska kunnioitti luonnostaan naisia. Mutta Fannylle ja Pollylle hän paljasti kodikkaat, hyvät ominaisuutensa, jotka viehättävät naisen sydäntä enemmän kuin jättiläisannos kylmää älyä tai maailmanviisautta.

Polly oli tavannut hänet usein vieraillessaan Shaw'n perheessä, jossa Sydney oli hyvä tuttu, koska hänen äitinsä oli vanhan rouva Shaw'n läheinen ystävä. Mutta Polly ei ollut koskaan tullut ajatelleeksi Sydneytä Fannyn ihailijana eikä liioin omanaan, koska tämä oli kuutta tai kahdeksaa vuotta heitä vanhempi ja omaksui joskus vieläkin yhtä opettajamaisen sävyn kuin aikaisempina vuosina. Viime aikoina hänen käytöksensä oli muuttunut, etenkin Pollyä kohtaan, ja se miellytti Pollyä enemmän kuin hän tahtoi itselleen tunnustaa. Hän tiesi Sydneyn ihailevan hänen musikaalisuuttaan ja itsenäisyyttään ja viihtyvän hänen seurassaan. Mutta kun Sydneyn käytös alkoi osoittaa lämpimämpiä tunteita kuin ihailu, Polly ei voinut olla huomaamatta, että eräs elämän hyvistä lahjoista lähestyi häntä päivä päivältä, ja hän alkoi kysellä itseltään, saattoiko hän vilpittömin mielin ottaa sen vastaan ja palkita antajan.

Aluksi hän luuli pystyvänsä siihen, mutta pahaksi onneksi sydän on niin vastahakoinen kapine, ettei se aina tottele järkeä tai tahtoa eikä osoita edes kiitollisuutta. Polly piti herra Sydneytä läheisenä ystävänä, mutta ei tuntenut häntä kohtaan hiukkaakaan rakkautta, jolla yksin voi maksaa toisen rakkauden. Sitten hän rupesi uskottelemaan, että hänen oli perheensä vuoksi tartuttava onnen antimisiin ja unohdettava itsensä. Mutta häntä ei tyydyttänyt tällainen väärä uhrautumisen ajatus, koska hän ei kuulunut niihin nykyajan tyttöihin, jotka oli kasvatettu uskomaan, että heidän ensimmäinen velvollisuutensa oli hyvä naimiskauppa seurauksista välittämättä. Pollyn periaate oli varsin yksinkertainen: Jos en rakasta häntä, minun ei liioin pidä mennä hänen kanssaan naimisiin, varsinkaan kun rakastan toista, olipa vastassani sitten millaisia vaikeuksia tahansa.

Jos Polly olisi lukenut ranskalaisia romaaneja yhtä paljon kuin toiset tytöt, hänestä olisi voinut olla mielenkiintoista mennä naimisiin Sydneyn kanssa ja murehtia salaa onnetonta kohtaloaan kuten romanttinen sankaritar konsanaan. Mutta Pollyn kasvatus oli siinä suhteessa lyöty laimin, ja epäroityään pitkään hän oli päättänyt, kuten useimmat naiset vastaavassa tapauksessa, odottaa ja katsoa.

Keksittyään nyt Fannyn salaisuuden hän huomasi, että jotain oli tehtävä; hänen ei auttanut enää rauhassa odottaa ja katsoa, koska se teki Fannyn onnettomaksi. Tähän loppui hänen epärointinsä eikä hän enää koskaan sen illan jälkeen antanut periksi kiusaukselle, niin paljon kuin se houkuttelikin häntä, kuten olisi houkutelut ketä tahansa nuorta tyttöä, jossa on hitunenkaan ikuista Eevaa. Niinpä hän päivästä toiseen laahusti ikäviä syrjäkatuja ja ikävöi päivänpaisteista puistikkoa ja kasvoja, jotka aina kirkastuivat hänet nähdessään.

Lauantaina Polly lähti tapansa mukaan käymään Beckyn ja Bessyn luona, mutta ei malttanut olla

matkan varrella poikkeamatta Shaw'lla jättääkseen Fannylle pienen kääron, vaikka tiesikin että talossa oli parhaillaan vierailuaika. Astuessaan sisään ja aikoessaan kipaista yläkertaan tervehtimään Fannyä, mikäli tämä sattuisi olemaan yksin, hän huomasi kaksi miesten hattua hallin pöydällä.

— Kuka täällä on, Katy?

— Ei muita kuin herra Sydney ja Tom-herra. Ettekö jää hetkeksi, Polly-neiti?

— En tällä kertaa. Minulla on kova kiire. Ja Polly riensi pois niin kuin kymmenkunta innokasta oppilasta olisi odottanut häntä. Mutta kun ovi painui kiinni, hän tunsu itsensä niin hylätyksi, että silmät kyyneltyivät. Ja kun Nep, Tomin iso newfoundlandinkoira, tulla löntysti hänen perässään, hän pysähtyi silittämään sen pörröistä päätä. Katsoessaan sen ruskeihin uskollisiin silmiin, joista kuvastui melkein inhimillinen osanotto, hän sanoi hellästi:

— Käänny takaisin, hurttaseni, et saa tulla perässä. Voi, Nep kulta, tietäisitpä, miten raskasta on luopua rakkaudesta, kun sitä oikein kaippaa eikä siihen ole oikeutta.

Hassu tunnustus koiralle, mutta Polly oli vain helläsydäminen tyttö, joka yritti täyttää velvollisuutensa.

— Kun hän nyt kerran on varmasti Fannyn luona, uskallan kävellä missä minua haluttaa. On ihana päivä ja kaikki pikku lapset ovat ulkona, tulen aina hyvälle mielelle, kun näen lapsia, mietti Polly kääntyessään leveälle, aurinkoiselle kadulle, jolla hienosto oli siihen aikaan päiväkävelyllä.

Lapsia Polly näki joka puolella ja he olivat iloisia ja suloisia kuin kevään ensimmäiset hyasintit ja narsissit. Mutta jostain syystä he eivät tehneetkään Pollyyn toivottua vaikutusta, vaikka hymyilivätkin rattaistaan ja heittelivät hänelle lentosuukkoja. Siniseen plyysipukuun pyntätty pikkutyttö katsoi epätoivoisena pientä pojan alkua, joka käveli valkopukuisen kaunottaren kanssa; samanaikaisesti toinen nuori herra, jolla oli komeat purppuranpunaiset säärökset, koetti lohdutella hylättyä pikkuneitiä.

— Ota Charley-herraa kädestä, Mamie, ja kävele yhtä kauniisti kuin Willy ja Flossy, sanoi hoitaja.

— Ei, ei, minä tahdon kävellä Willyn kanssa, mutta hän ei halua. Mene pois, Tarley, minä en pidä sinusta, huusi pieni sinihattuinen, heitti maahan näädannahkaisen käsipuuhekansa ja nyyhkytti pikkiriikkiseen pitsinenäliinaansa.

— Willy pitää Flossystä enemmän, joten lakkaa kirkumasta ja tule pois, tuhma tyttö.

Kun kovasydäminen palvelija oli kiskaissut pikku Didon mukaansa purppurasääryksisen yritettyä turhaan kiinnittää tytön huomiota puoleensa, naurahti Polly yksikseen.

— Aikaisinpa se vanha tarina alkaakin!

Näytti kuin kevätilma olisi tuoreen ruohon ja ensimmäisten voikukkien ohella herättänyt henkiin kaikenlaista muutakin hellyttävää, sillä kävellessään katua pitkin Polly sai monta muistutusta tuosta vanhasta tarinasta, jonka hän halusi unohtaa.

Eräässä kadunkulmassa tummasilmäinen koulupoika ja punaposkinen koulutyttö olivat juuri eroamassa. Poika luovutti vastahakoisesti tytön nuottivihon.

— Älä vain unohda, sanoi poika katsoen ujosti kirkkaisiin silmiin, jotka tanssivat ilosta, kun tyttö punastuen ja hymyillen vastasi nuhtelevasti:

— En tietenkään!

— Tähän asti teidän tarinanne on sujunut hyvin, päättyköön se myös hyvin, toivoi Polly sydämestään, kun näki pojan marssivan tiehensä iloisesti vihellelleen aivan kuin tämän olisi täytynyt saada purkaa mielihyväänsä, etteivät takin napit olisi joutuneet vaaraan. Tyttö puolestaan hyppeli kotinsa portailla kuin olisi harjoitellut iloista tanssia, jonka oli luvannut pitää mielessään.

Hiukan myöhemmin Polly sivuutti tutun vastakihlautuneen parin, joka käveli käsi kädessä ylpeän ja autuaan näköisenä.

— Taivas, miten onnellisilta he näyttävät! hän ajatteli jatkaessaan matkaansa ja tuumi apeana, mahtoiko hänen vuoronsa tulla koskaan.

Polly piristyi nähtyään äidillisen näköisen naisen astuvan sisään erästä ovesta ja soman lapsiparven heittäytyvän hänen syliinsä ja riistävän riemusta kiljuen käärot hänen käsistään. Kun Polly hetken

perästä oli kulkenut harmaantuneen pariskunnan ohi, joka käveli verkkaan päivänpaisteessa, hänestä tuntui vieläkin paremmalta, ja hän oli hyvillään nähdessään näin onnellisen päätöksen tarinalle, jota oli matkansa varrella seurailut. Mutta samassa vallaton lemmenjumala lennätti herra Sydneyn Pollyn rinnalle aivan kuin olisi halunnut yllättää hänet heikkona hetkenä tai kenties antaa hänelle vielä yhden mahdollisuuden. Polly ei lainkaan tajunnut miten hän siihen ilmestyi, siinä hän vain oli punaisena ja vähän hengästyneenä, mutta niin mielissään tapaamisesta, ettei Polly hennonut olla kylmän torjuva, kuten oli päättänyt, jos he sattumoisin kohtaisivat.

— Kauhean lämmintä, eikö totta? sanoi Sydney käteltyään Pollyä ja sovitettuaan entiseen tapaan askelensa samaan tahtiin.

— Niinpä näkyy. Ja Polly nauroi silmät äkkiä tuikkien. Hän ei kerta kaikkiaan voinut olla iloitsematta Sydneyn tapaamisesta varsinkaan nyt, kun tunsu itsensä kovin yksinäiseksi.

— Ettekö enää annakaan tunteja Rotheilla? kysyi Sydney vaihtaen puheenaihetta.

— Annan.

— Käytte siellä siis entiseen tapaan?

— Käyn.

— Sitten on kumma, miten pääsette livahtamaan sinne.

— Yhtä kumma kuin teidän äkillinen ilmestymisenne tähän vierelleni.

— Näin teidät Shaw'n ikkunasta ja rohkenin lähteä juoksemaan perässänne sivukatuja pitkin, sanoi Sydney nauraen.

— Samaa tietä minäkin pääsin Rothille, vastasi Polly. Hän ei ollut aikonut kertoa sitä, mutta Sydneyn suoruus oli niin vastustamatonta, että hän unohti aiheensa.

— Sitä kautta ei ole läheskään yhtä hauska kulkea kuin puistotietä.

— Ei olekaan, mutta väliin kyllästyy kävelemään samaa reittiä ja haluaa kokeilla uutta.

Polly ei sanonut sitä oikein luontevasti, ja Sydney vilkaisi häneen kysyessään:

— Onko teillä tapana kyllästyä vanhoihin ystäviinnekin, Polly-neiti?

— Ei usein, mutta..., siihen hän lopetti, sillä pelätessään näyttävänsä kiittämättömältä ja tyllyltä hän melkein toivoi, ettei Sydney huomaisi äskeistä viittausta, vaikka se olikin sanottu tarkoituksellisesti.

Oli hetken ajan uhkaavan äänetöntä, kunnes Polly puhkesi kysymään:

— Mitä Fannylle kuuluu?

— Hän on häkellyttävä kuten aina. Tiedättekö, olen hiukan pettynyt, kun hän ei näytä kehittyvän edukseen vuosien mittaan, sanoi Sydney ikään kuin olisi ilahtunut uudesta puheenaiheesta.

— Ette ole koskaan nähnyt häntä parhaimmillaan. Hän vain yrittää häkellyttää ihmisiä kätkeäkseen todellisen minänsä. Mutta minä tunnen hänet ja vakuutan, että hän kehittyy koko ajan. Hän koettaa korjata virheensä, vaikkei tahdo myöntää sitä, ja hän hämmästyttää teidät vielä kerran hyvillä ominaisuuksillaan.

Polly puhui sydämellisesti, ja Sydney katsoi häntä aivan kuin olisi mieltynyt enemmän itse puolustajaan kuin esitettyyn puolustukseen.

— Olen hyvin iloinen siitä ja uskon mielihyvin teitä. Ihmiset näyttävät teille parhaat puolensa, ja siksi kai maailma onkin teistä niin miellyttävä paikka.

— Eikä ole! Se on usein hyvin kova ja tyly, ja minä nurisen koettelemuksiani ja olen kiittämätön.

— Eikö niitä koettelemuksia voisi vähän keventää?

Sydney esitti kysymyksensä niin ystävällisellä äänellä, ettei Polly uskaltanut nostaa päätään, koska tiesi, mitä toisen äänetön katse ilmaisi.

— Ei kiitos. Senvertaiset koettelemukset ovat kaiketi vain hyväksi minulle. Sitä paitsi erehtyy helposti, kun koettaa kierrellä vaikeuksiaan.

— Tai ihmisiä, lisäksi Sydney niin merkittävästi, että Polly punastui hiusmartoa myöten.

— Onpa täällä puistossa kaunista, hän sanoi sitten hämillään.

— Niin on. Tämä onkin hauskin reitti. Eikö teistäkin? kysyi ovela nuori mies, ja Polly lankesi heti taitavasti viritettyyn ansaan.

— On todellakin! Minusta on aina virkistävää nähdä palanen luontoa, varsinkin tähän aikaan vuodesta.

Voi, Polly, Polly! Miten tyhmästi puhuttu, juuri kun on antanut toisen ymmärtää olevansa kyllästynyt puistoon! Sydney ei ollut narri eikä keikari, ja soviteltuaan yhteen joitakin pikkuseikkoja hän teki sen johtopäätöksen, että Polly oli kuullut samoja juoruja kuin hänkin. Polly ei pitänyt siitä, että heidän nimensä liitettiin yhteen, ja koetti nyt osoittaa sen. Sydney käsitti viittauksen nopeammin kuin Polly luuli. Ylpeänä ja jalomielisenä miehenä hän päätti selvittää asian heti sekä Pollyn että oman itsensä takia. Pollyn puhuessa Sydney oli tarkastellut tutkivasti vierustoverinsa kasvoja. Hän sanoi nyt tyynesti:

— Sitä minäkin. No niin, lähdän nyt liikematkalle muutamiksi viikoiksi, joten voitte häiritsemättäni nauttia luonnon näkymistä.

— Häiritsemättä? Eihän toki! huudahti Polly välittömästi ja vaikenen sitten hämmentyneenä.

Hän luuli pystyvänsä hyvinkin keimailemaan, mutta oli liian teeskentelemätön ja rehellinen pystyäkseen edes hätävalheeseen. Sydney tiesi sen ja piti Pollysta juuri siksi, mutta hän käytti kuitenkin tilaisuutta hyväkseen kysäisten:

— Suoraan sanoen, ettekö kävelisi tätä reittiä ja nauttisi sen kauneudesta yhtä paljon kuin ennenkin, ellen minä antaisi ihmisille juorunaihetta.

— Kävelisin, myönsi Polly ennen kuin huomasi, mutta olisi sitten puraissut kielensä poikki epäkohteliaisuutensa takia. Hän olisi taas hämmentynyt sanattomaksi, ellei ohitse olisi samassa karauttanut ratsastaja, joka tervehti heitä.

— Kas, sehän oli Tom! hän huudahti, ja hänen äänensävyänsä ja katseensa tukahduttivat sanat, jotka olivat jo Sydneyn huulilla, ja tämä ojensi kätensä sen näköisenä, että Pollyn sydämeen koski ja häntä väritytti vielä kauan jälkeen päin, vaikka Sydney sanoikin vain:

— Hyvästi, Polly.

Polly vilkaisi Sydneyä katuvan näköisenä, mutta tämä katosi ennen kuin hän ehti sanoa sanaakaan. Polly jatkoi matkaansa tietäen, että hänen ensimmäinen ja kenties viimeinen ihailijansa oli ymmärtänyt vastauksen ja hyväksynyt sen ääneni. Hän ei aavistanut, mitä muuta Sydney oli ymmärtänyt, ja lohdutteli itseään sillä, ettei tämä välittänyt hänestä varsinkin paljon, koska heti poistui kuultuaan ensimmäiset torjuvat sanat.

Polly ei käyttänyt puistotietä, ennen kuin kuuli Minnieltä, että eno tosiaan oli matkustanut pois kaupungista. Ja hän sai huomata, että Sydneyn seura ja toverillinen juttelu olivat loppujen lopuksi tehneet matkan niin hauskaksi. Polly huokaili tavallisesti yleisiä epäkohtia eikä juuri valitellut omia koettelemuksiaan kestäen nytkin omat huolensa oikeastaan paremmin kuin luuli, sillä pian hän sai toisten suruja lievitettäväkseen. Ja se jos mikään helpottaa enemmän kuin haikeat kyynelät tai valitukset.

Hän karttoi Fannyä muutamia päiviä, mutta ei voittanut sillä mitään, sillä heti kun tämä nuori neiti oli kuullut Sydneyn äkillisestä matkasta, hän ei saanut hengen rauhaa, ennen kuin kuuli syyn siihen. Niinpä hän lähtikin tervehtimään Pollyä iltahämärissä, jolloin toivoi saavansa tämän uskoutumaan.

— Mitä sinä olet puuhaillut viime aikoina? kysyi Fan muina miehinä.

— Liehunut entiseen tapaan. Entä mitä sinulle kuuluu? vastasi Polly. Hän tiesi jotakin olevan tulossa ja oli melkein iloinen, että kohta kaikki olisi ohi.

— Ei mitään erityistä. Trix kohtelee Tomia häpeällisesti ja Tom alistuu siihen kuin lammas. Minä olen kehottanut häntä purkamaan kihlauksen päästäkseen koko jutusta, mutta hän ei tahdo, koska Trixiä on jo kerran petetty, ja se on Tomista halpamaista.

— Ehkä Trix itse purkaa kihlauksen?

— Aivan varmasti, heti kun vain joku parempi ilmaantuu näköpiiriin. Mutta Trix alkaa vanheta, enkä yhtään ihmettele, vaikka hän pitäisi Tomin sanasta kiinni pelkkää häijyyttään ellei muuten.

— Tom parka, mikä kohtalo! surkutteli Polly saamatta kuitenkaan ääneensä sitä leikillistä sävyä, jota oli tarkoittanut. Peittääkseen epäonnistumistaan hän naurahti ja jatkoi kiireesti: — Jos sanot Trixiä vanhaksi jo kolmenkolmatta ikäisenä, niin mitä me sitten olemmekaan viisikolmattavuotiaina?

— Joutavaa hyllylle varastoitua tavaraa! Minusta alkaakin jo tuntua siltä, koska en saa enää osakseni puoliakaan entisestä huomiosta, ja eräänä iltana kuulin Maudin ja Gracen keskustelevan, miksi vanhat tytöt eivät pysy kotona ja anna heille tilaa.

— Miten Maud jaksaa?

— Mainiosti, mutta hänellä on niin kummallinen maku ja merkillisiä ajatuksia, että olen aivan huolestunut. Hän häärii mielellään keittiössä ja vihaa lukemista ja sanoi Vincentien kuullen, että hänestä olisi hirmuisen hupaisaa kierrellä kerjuulla pussi kädessä, jotta näkisi mitä saisi siihen.

— Minnie halusi kerran olla kyyhkynen, jotta saisi pulikoida rapakossa eikä tarvitsisi pitää kalosseja.

— Tosiaan! Milloin hänen enonsa mahtaa palata? kysyi Fanny malttamattomasti tarttuen riemastuneena Pollyn tarjoamaan tilaisuuteen.

— En tiedä.

— Etkä taida välittääkään, senkin kovasydäminen olento.

— Mitä oikein tarkoitat?

— Enhän minä ole sokea, rakas Polly, eikä Tom liioin. Kun herrasmies lähtee äkkiä vierailulta ja syöksyy nuoren naisen perään ja kun hänet sitten nähdään puiston rauhallisimmassa nurkkauksessa pitelemässä samaisen naisen kättä ja kun tämä herrasmies sitten lähtee välittömästi matkalle, silloin me kyllä tiedämme mitä se merkitsee, ellet sinä tietäisikään.

— Tahtoisinpa kuulla, kuka tämän kauniin jutun on keksinyt? tiukkasi Polly Fannyn pysähtyessä hengästyneenä.

— Älä nyt teeskentele, Polly, vaan kerro kiltisti, kosiko hän sinua?

— Ei, ei hän kosinut.

— Luuletko, että hän aikoo kosia?

— Tuskin hän ikinä sanoo minulle enää sanaakaan.

— Olenpa totisesti hämmästynyt! Ja Fanny veti pitkään henkeään ihan kuin raskas taakka olisi pudonnut hänen harteiltaan. Sitten hän jatkoi muuttuneella äänellä:

— Mutta etkö sinä rakasta häntä, Polly?

— En.

— Onko se totta?

— On.

Kumpikaan heistä ei puhunut vähään aikaan, mutta toisen sydän löi iloisesti, ja hämärä peitti hyvin onnelliset kasvot.

— Luuletko, että hän pitää sinusta? kysyi Fanny hetken kuluttua. — En tahtois olla utelias, mutta olen ollut huomaavinani jotain sellaista.

— En osaa sanoa, mutta vaikka pitäisikin, hänen mieltymyksensä on vain ohimenevää ja hän pääsee siitä pian irti.

— Kerro nyt kaikki. Olen kauhean kiinnostunut ja tiedän, että jotain on tapahtunut. Kuulen sen äänestäsi, vaikka en näekään kasvojesi.

— Muistatko kun luettuamme erään Edgeworthin romaanin keskustelimme, olisiko estettävä ihailijaa ilmaisemasta tunteitaan, ellei rakastanut häntä.

— Muistan.

— Te tytöt sanoitte, ettei se ollut sopivaa, mutta minusta se oli ainakin rehellistä. Ajattelin aina itse menetteleväni sillä tavoin, mikäli kohdalleni sattuisi sellainen tilanne, ja niin olen nyt toiminutkin.

Huomaa, etten väitä herra Sydneyn rakastavan minua, sillä hän ei ole ikinä sanonut sitä eikä sanokaan; mutta kuvittelen, että hän on pitänyt minusta hiukan ja olisi kenties ruvennut pitämään enemmänkin, ellen olisi osoittanut sen olevan hyödytöntä.

— Ja sinä osoitit sen? huudahti Fanny jännittyneenä.

— Minä vain vihjaisin ja hän ymmärsi. Hän oli jo sitä ennen aikeissa lähteä matkalle, niin että älä luule hänen sydämensä murtuneen tai hänen välittävän typeristä juoruista. En välittänyt tavata häntä niin usein, ja osoitin sen hänelle kulkemalla toista tietä. Hän ymmärsi ja hienona miehenä otti asian tyynesti. Ehkä hän pitikin minua vain itserakkaana hupsuna ja nauroi turhalle vaivannäölleni.

— Ei ikinä. Hän arvostaa menettelyäsi ja kunnioittaa sinua sen vuoksi. Mutta, Polly, sehän olisi ollut loistava tarjous.

— En voi myydä itseäni toimeentulosta.

— Taivas, mikä ajatus!

— Niin, sellaisia ovat suoraan sanottuna puolet teidän nykyaikaisista avioliitoistanne. Sinähän tiedät, että olen vähän kummallinen ja haluan olla itsenäinen naimaton nainen ja pysyä soitonopettajana koko elämäni.

— Eihän toki! Sinut on luotu onnellista perhe-elämää varten ja toivon sydämeistäni, että se tulee osaksesi, sanoi Fanny lämpimästi ja tunsu niin suurta kiitollisuutta Pollyä kohtaan, että hänen oli vaikea olla paljastamatta salaisuuttaan yhtenä ryöppynä.

— Toivon sitä itsekin, vaikka epäilen etten sellaista saa, vastasi Polly ja hänen äänensävyssä sai Fanin miettimään, tiesikö Pollykin mitä sydänsuru merkitsi.

— Jokin painaa sinua, Polly, mutta mikä? Luota minuun, niin kuin minäkin sinuun, sanoi Fan hellästi. Kylmyys, jota hän tosin oli koettanut salata Pollylta, oli sulanut äkillisessä päivänpaisteessa, jonka hän oli saanut lahjaksi.

— Luotatko aina? kysyi Polly nojautuen eteenpäin. Hän toivoi hartaasti voittavansa takaisin entisen kiintymyksen ja luottamuksen, jotka olivat liian arvokkaat vaihdettaviksi ohimenevään mieltymykseen tai hedelmättömään 'pyydystämisen' kunniaan. Fan ymmärsi nyt koko asian ja heittäytyi Pollyyn syliin ja sanoi kiitollisuudesta itkien:

— Voi, Polly kiltti! Teitkö sinä sen minun tähteni? Polly rutisti häntä lujemmin ja sanoi lempeästi:

— En halunnut, että joku ihailija rikkoisi ystävyysme, mikäli se minusta riippuisi.

15

KUPERKEIKKOJA

Tullessaan Shaw'lle eräänä iltapäivänä Polly tapasi Maudin istumassa portailla huolestuneen näköisenä.

— Voi, Polly, hauska että tulit! huudahti Maud ja ryntäsi avosylin häntä vastaan.

— Mikä hätänä, kultaseni?

— En tiedä. Jotain kauheaa on varmasti tapahtunut, sillä äiti ja Fan istuvat ylhäällä itkemässä, isä on sulkeutunut kirjastoon ja Tom raivoaa kuin peto ruokailuhuoneessa.

— Ei kai se ole mitään vakavaa. Ehkä äitisi on tavallista heikompi tai isäsi huolestunut liikeasioista tai Tom taas pinteessä. Älä näytä noin säikähtyneeltä, Maud, mennään vierashuoneeseen katsomaan mitä toin sinulle, maanitteli Polly, mutta hän tunsu ilmasta, että jokin onnettomuus oli tapahtunut, ja koetti ilahduttaa Maudia, jonka kasvot olivat niin tuskaiset ja huolestuneet, että Pollyyn sydämeen koski.

— Minä en taida välittää mistään, ennen kuin saan tietää mitä on tapahtunut, vastasi Maud. — Se on varmasti jotain kauheata, sillä kun isä tuli kotiin, hän meni äidin huoneeseen ja jutteli siellä hirveän kauan, ja äiti itki ihan ääneen, ja kun minä koetin mennä sinne, Fan ei päästänyt, ja hän näytti niin pelästyneeltä ja kummalliselta. Olisin mennyt isän luo, kun hän tuli alakertaan, mutta hän lukitsi ovensa ja sanoi: "Ei tällä kertaa, tyyppä!" Silloin minä istahdin tähän odottamaan. Ja sitten Tom tuli kotiin. Mutta kun minä juoksin kertomaan hänelle asiasta, hän ärjäisi: "Mene tiehesi äläkä häiritse!" Ja hän

tarttui minua olkapäähän ja tyrkkäsi menemään. Voi, voi! Kaikki on niin kummallista.

Maud alkoi itkeä, ja Polly istahti hänen viereensä portaille lohduttamaan, vaikka hänen omaankin mieleensä hiipi epämääräinen pelko. Äkkiä ruokailuhuoneen ovi aukesi ja Tomin pää tuli näkyviin. Pelkkä silmäys paljasti Pollylle, että jotain oli hullusti, sillä Tomin ulkoasu, joka tavallisesti oli erittäin huoliteltu, oli nyt rempallaan. Solmio oli vinossa, tukka pörrössä, hellien hoidellut viikset laiminlyötyinä, ja kasvoilta paistoi kiihtymys, häpeä ja ahdistus. Äänikin oli muuttunut, sillä hän ei tapansa mukaan tervehtinyt Pollyä kohteliaasti, vaan tuntui palanneen lapsuudenaikojensa töykeään äänensävyyn.

— Hei, Polly! hän tokaisi.

— Mitä kuuluu? vastasi Polly.

— Kiitoksia vain, minä olen hitonmoisessa kiipelissä. Lähetä tuo tenava yläkertaan, niin saat kuulla kaiken, sanoi Tom. Tuntui kuin hän olisi kauan kaivannut jotakuta, jolle uskoutua, ja hän tervehti nyt ymmärtäväistä Pollyä kuin sallimuksen lähettiä.

— Mene ylös, kultaseni, ja ota tämä kirja ja piparkakut, jotka leivoin sinulle, niin olet kiltti tyttö, kuiskasi Polly, kun Maud pyyhki kyyneliään ja tuijotti Tomiin silmät pyöreinä.

— Kerrothan sitten minulle, kuiskasi Maud valmiina tottelemaan.

— Jos suinkin voin, vastasi Polly.

Maud lähti nöyrästi yläkertaan, ja Polly meni ruokailuhuoneeseen, jossa Tom käveli rauhattomana edestakaisin. Vaikka Tom olisi 'raivonnutkin kuin peto', Pollyä se ei olisi hätkähdyttänyt, sillä hän oli mielissään, kun Tom tarvitsi häntä. Hän oli niin iloinen saadessaan olla uskottuna aivan kuten ennen vanhaan, että olisi riemumielin kuunnellut pelottavammankin henkilön raivonpurkauksia kuin levottoman Tomin.

— No, mikä sinulla on hätänä? kysyi Polly käyden suoraan asiaan.

— Arvaa!

— Olet ajanut hevosesi kuoliaaksi kilpa-ajoissa.

— Pahempaa.

— Sinä olet saanut taas varoituksen.

— Pahempaa, pahempaa.

— Trix on karannut jonkun kanssa, sanoi Polly syvään henkäisten.

— Paljon pahempaa.

— Voi, Tom, et kai vain ole piessyt tai ampunut ketään?

— Vähältä piti, etten pamauttanut omaan otsaani, mutta kuten näet, tässä sitä ollaan.

— En minä sitten arvaa. Sano pian!

— Minut on erotettu yliopistosta, sanoi Tom ja pysähtyi takkamatolle nähdäkseen, miten Polly suhtautui ilmoitukseen. Mutta hänen hämmästyksensä Polly melkein huokaisi helpotuksesta ja sanoi hetken päästä vakavasti:

— Onnetonta, mutta olisi saattanut käydä vielä huonomminkin.

— Se oli pahinta mitä saattoi tapahtua. Ja Tom jatkoi kävelemistään epätoivosta ähkien.

— Älä paisko tuoleja, vaan istuudu ja kerro rauhallisesti.

— En voi.

— No, paisko sitten! Sinut on siis tosiaan erotettu? Onko se peruuttamatonta? Mitä sinä oikein teit?

— Nyt se tapahtui lopullisesti. Tappelin kirkonvartijan kanssa ja iskin hänet maahan. Jos se olisi ollut ensimmäinen rikkomus, olisin ehkä päässyt pinteestä, mutta minähän olen ollut lukemattomia kertoja kiipelissä. Tämä oli viimeinen mahdollisuuteni. Menetin sen ja nyt saan maksaa laskut. Tiesin olevani mennyttä miestä enkä jäänyt edes odottamaan potkuja vaan lähdin itse.

— Mitä isäsi sanoo?

— Se on kova kolaus ukolle, mutta pahinta on —. Tom vaikeni ja seiso hetken keskellä huonetta pää nuupallaan, aivan kuin hänen olisi ollut vaikea kertoa asiaa edes kiltille pikku Pollylle. Vihdoin totuus paljastui yhtenä ryöppynä, kuten ennen vanhaan poikamaiset kepposet, minkä jälkeen hän vetäytyi selkä uunia vasten.

— Minulla on kamalan paljon velkoja, joista ukko ei tiedä mitään.

— Voi, Tom, kuinka olet saattanut?

— Tiedän, että olen ollut mieletön tuhlari, ja olen hurjan pahoillani, mutta ei se paranna asiaa. Minun on tunnustettava syntini ukkoraiskalle ja siinä se kurjuus onkin.

Toisessa tilanteessa Polly olisi nauranut Tomin ilmeiden ja puhetyylin väliselle vastakohtalle, mutta tämä tuntui katuvan nyt niin vilpittömästi, että ukkoraiskakin kuulosti suorastaan liikuttavalta.

— Tietysti hän raivostuu. Mutta kyllä hän auttaa sinua. Fan on kertonut, että hän on aina auttanut.

— Sehän se pahinta onkin. Hän on maksanut velkojani jo niin monta kertaa, että sanoi viimeksi minun saavan selviytyä omin neuvoin, jos vielä kerran joutuisin kiipeliin, koska hänen kärsivällisyytensä ja kukkaronsa ei sietänyt enempää. Päätinkin ruveta oikein mallikelpoiseksi, mutta tässä sitä ollaan entistä pahemmassa liemessä. Viime lukukaudella en puhunut asioistani isälle, koska hän oli niin huolissaan noiden laivojen menetyksestä, ja nyt on kasaantunut velkoja ihan kirotusti.

— Mihin sinä sitten olet syytänyt niin paljon rahaa?

— Kun itsekään tietäisin!

— Etkö sitten mitenkään voi maksaa velkojasi?

— Millä minä maksan, kun ei ole penniäkään rahaa. Ei tässä auta muu kuin ruveta pelaamaan.

— Ei taivaan tähden! huudahti Polly. — Myy ennen hevosesi, hän jatkoi hetken mietittyään.

— Sen minä jo möin, mutta en saanut puoltakaan ostohinnasta. Minähän ajoin viime talvena sen ontuvaksi, eikä koni ottanut parantuakseen.

— Eikö se riittänyt velkoihisi?

— Ei puoliinkaan.

— Mutta, Tom, paljonko sinulla sitten niitä on?

— Minä lykkäsin niiden laskemista eiliseen asti. Mutta asiat olivat niin hullusti, että ajattelin yhtä hyvin voivani katsoa totuutta silmiin. Siksi otin selvää tilanteesta ja tuossa on tulos!

Tom heitti tahraisen ja rypistyneen paperin Pollyn syliin ja alkoi kävellä entistä kiivaammin, Polly vilkaisi loppusummaa ja löi kätensä yhteen, sillä hänen kokemattomissa silmissään se näytti kauhistuttavalta.

— Sievoinen summa, vai mitä? sanoi Tom, joka ei voinut kestää äänettömyyttä eikä Pollyn hätäistä, säikähtynyttä katsetta.

— Hirvittävä! En yhtään ihmettele, jos sinua arveluttaakin kertoa isällesi.

— Mieluummin hyppäisin kaivoon. Kuulehan, Polly. Mitähän jos kertoisimme sen hänelle vähitellen! jatkoi Tom käännähtäen.

— Mitä sinä tarkoitat?

— Että Fan tai pikemminkin sinä ensin valmistelisit häntä. Minä en millään voi heti pamauttaa hänelle koko totuutta.

— Sinä siis lähettäisit minut kertomaan? sanoi Polly huuliaan nyrpistäen ja katsoi Tomiin niin, että tämä olisi nähnyt hänen sinisten silmiensä säihkyvän, ellei olisi seissyt selin ikkunan ääressä.

— Niin juuri, koska hän niin pitää sinusta, vastasi Tom hitaasti. — Me kaikki luotamme sinuun, olet kuin perheenjäsen, joten se tuntuisi ihan luonnolliselta. Kerrot vain, että minut on erotettu tai mitä parhaaksi näet. Sitten minä tulen sisään ja asia on selvä.

Polly nousi ja meni ovelle sanaakaan sanomatta. Tom näki vilaukselta hänen kasvonsa ja kysyi hätäisesti:

— Eikö se ollutkaan sinusta hyvä ajatus?

— Ei.

— Miksei? Etkö usko että hänestä olisi mukavampaa kuulla uutinen taitavasti tarjottuna eikä minun töksäyttämänäni?

— Minä tiedän isäsi mieluummin näkevän, että hänen oma poikansa kertoo totuuden kuin mies eikä lähetä tyttöä esittämään asiaa, jota itse pelkää kertoa.

Tom hämmästyti tästä purkauksesta, aivan kuin olisi äkkiä saanut korvapuustin. Vilkaistuaan Pollyn kiihtyneisiin kasvoihin hän näytti vasta tajuavan, että oli oikeastaan aikonut kätkeytyä tämän selän taakse.

— Tule takaisin, Polly, hän sanoi punastuen ja marssi huoneesta sen näköisenä kuin olisi mennyt suoraan mestauslavalle. Tom parkaa oli näet aina opetettu pelkäämään isää, eikä hän ollut vielä kukaan vapautunut arastelustaan.

Polly istahti tuolille ja näytti sekä tyytyväiseltä että huolestuneelta. — Toivottavasti menettelin oikein, hän tuumi. — En haluaisi nähdä hänen pakoilevan velvollisuuttaan ja näyttävän pelkurilta. Hän ei kuitenkaan ole sitä maata; hän ei vain tullut ajatelleeksi millaiselta hänen käyttäytymisensä täytyi tuntua minusta. Enkä ihmettele yhtään, vaikka hän onkin peloissaan, sillä herra Shaw on varsin ankara poika parolle. Mitä ihmettä me tekisimme, jos Will joutuisi tällaiseen kiipeliin. Onneksi hän on niin köyhä, että hänen on pakko pysyä aisoissa. Ja siitä minä olenkin mielissäni!

Sitten hän istui hiljaa raolleen jääneen oven vieressä ja kuuli hallin poikki Tomin äänen. Polly toivoi sydämestään, ettei Tomilla olisi kovin tukalaa. Tämä tuntui kertovan asiansa yhtä päätä nopeasti ja kangertelematta. Sitten Polly kuuli herra Shaw'n matalan äänen, ja noiden muutamien sanojen johdosta Tom huudahti hämmästyneenä. Koska Polly ei voinut erottaa sanoja, hän ihmetteli huolestuneena, mitä miesten välillä mahtoi tapahtua. Tomin huudahdusta seurasi hiljaisuus, kunnes herra Shaw alkoi puhua, ja hän puhui vakavalla äänellä, joka niin täysin erosi siitä vihanpurkauksesta, jota Polly oli odottanut, että hän tuli entistä huolestuneemmaksi. Herra Shaw'lla oli tapana "läksyttää Tomia ensin ja antaa sitten anteeksi", kuten Maud sanoi. Hetken päästä Tom tuntui kiihkeästi kyselevän jotakin, ja hänelle vastattiin lyhyesti. Sitten tuli haudanhiljaista, ulkoa kuului vain kevätsateen hiljainen rapina. Äkkiä Polly kuuli liikettä ja Tomin sanovan:

— Anna minun kutsua Polly tänne! Ja Tom tuli Pollyn luo niin kalpeana ja kurjan näköisenä, että tämä oikein säikähti.

— Mene puhumaan hänelle. Minä en voi. Isä parka, olisinpa vain tiennyt! Pollyn kauhuksi Tom heittäytyi tuolille ja painoi päänsä pöytää vasten kuin ylivoimaisen iskun murtamana.

— Voi, Tom, mitä on tapahtunut? sanoi Polly rientäen tyrmistyneenä Tomin luo.

Päätään nostamatta Tom vastasi tukahtuneesti:

— Vararikko. Olemme puilla paljailla, ja huomenna sen tietävät jo kaikki.

Polly jäi hetkeksi Tomin tuolin taa, sillä uutinen salpasi häneltä melkein hengen. Tuntui kuin olisi tullut maailmanloppu, sillä hänestä vararikko oli käsittämättömän hirveää.

— Ovatko asiat niin huonosti? hän kysyi hiljaa, kun ei voinut enää ääneti katsella Tomin epätoivoa.

— Ovat. Isä aikoo luovuttaa koko omaisuutensa. Hän on yrittänyt parhaansa, mutta nyt ei ratkaisua voi enää pitkittää, ja hän on mennyttä miestä.

— Voi, olisipa minulla antaa hänelle miljoona! huudahti Polly käsiään puristaen ja rupesi itkemään. — Kuinka hän jaksaa kestää sen?

— Kuin mies, ja minä olen hänestä ylpeä, vastasi Tom kasvot punaisina kiihtymyksestä ja mielenliikutuksesta, jota hän yritti pitää kurissa. — Kaikki asiat ovat olleet häntä vastaan, ja hän on yksinään taistellut selvittääkseen ahdingosta, mutta se oli ylivoimainen, ja nyt hän on päättänyt jättää vararikkoanomuksen. Se on kunniallinen vararikko, ja varokoon itseään se, joka uskaltaa sanoa hänestä pahaa sanaa. Tahtoisinpa nähdä sen miehen! Ja Tom puristi kätensä nyrkkiin aivan kuin hänelle olisi ollut suunnaton helpotus löylyttää isänsä kunniallisen nimen parjaajaa.

— Eihän häntä kukaan parjaa. Tämän vuoksi Maud parka oli siis suunniltaan. Isäsi oli kertonut asian äidillesi ja Fanille ennen kuin tulit kotiin, ja siitä syystä he varmaan olivat niin poissa tolaltaan.

— Ei heillä ole mitään hätää. Isä ei ole koskenut äidin rahoihin, hän näet "ei raskinut ryöstää tytöiltään", kuten hän sanoi, ja siksi he eivät joudu kärsimään. Eikö hän olekin kunnon mies? Ja Tomin silmät loistivat ylpeydestä, vaikka hellemmät tunteet saivatkin hänen huulensa samalla värisemään.

— Kunpa pystyisin auttamaan häntä, vaikka edes vähänkin, huokasi Polly, jota painoi voimattomuudentunne.

— Kyllä sinä pystytkin. Mene hänen luokseen ja ole hyvä hänelle. Sinä kyllä tiedät miten. Lohdutusta hän tuolla yksinäisyydessään enemmän kaipaa. Minä en kykene sitä antamaan, olisin hänelle vain kiusaksi.

— Mitä hän sanoi kuullessaan uutisesi? kysyi Polly, joka oli hetkeksi unohtanut pienemmät huolet tämän suuren kuullessaan.

— Hän oli kuin karitsa, sillä minun kerrottuaani hän sanoi vain: "Poika parkani, meidän täytyy kärsiä yhdessä." Ja sitten hän kertoi oman uutisensa.

— Sepä hauskaa, että hän oli niin kiltti sinulle, aloitti Polly tynnyttäen, mutta Tom huudahti omantunnontuskissa:

— Sehän se masentaakin! Juuri kun minun pitäisi olla hänen tukensa ja turvansa, annankin hänelle taakaksi omat velkani ja häpeäni, eikä hän sano moitteiden sanaa. Minä en kestä sitä! Ja Tomin ääni laski taas, Polly oli kuulevinaan nyyhkytystä, joka pyrki esille, vaikka Tom miehekkäästi yritti tukahduttaa sen.

Tomin nyyhkytys tuotti Pollylle enemmän tuskaa kuin kymmenet vararikot ja erottamiset. Hänen oli mahdotonta olla laskematta kättään hellästi Tomin hiuksille ja samalla hän ilokseen huomasi, miten ruskeiksi hänen kiharansa olivat muuttuneet ja miten pehmeitä ne olivat. Murheestaan huolimatta hän sillä hetkellä tunsii iloa, sillä hänet oli luotu lohduttamaan; ja tarvinnee tuskin mainita, että hän rakasti Tom-heittiötä koko sydämestään. Hän myönsi, että se oli nurinkurista mutta auttamaton, eikä hän voinut ymmärtää eikä selittää tunnettaan. Hän vain tiesi rakastavansa Tomia tämän vioista huolimatta ja vaikka Tom ei välittänyt hänestä ja oli sitä paitsi kihloissa.

Polly oli oppinut rakastamaan Tomia sinä kesänä, jolloin tämä vieraili Pollyn kotona. Se tapahtui ennen kuin Trix nappasi hänet. Kun Polly sitten kuuli uutisesta, hän ei voinut heti lakata rakastamasta, vaikka velvollisuudesta koettikin. Trixin ja Tomin kihlaus oli yhtä farssia, ja vaikka hän ei ottanut koskaan sitä oikein vakavasti, hän kätkei visusti omat tunteensa ja yritti unohtaa ne toivoen samalla rakkautensa joko kuolevan kokonaan tai saavan lopulta oikeuden elää. Ei hän oikeastaan ollut kovin onnetonkaan, sillä oikea kärsivällisyys, työ ja terve järki ojensivat auttavan kätensä ja toivo antoi uutta voimaa. Mutta milloin joku sattui sanomaan, että Trix ei luovu Tomista tai että Tom välitti Trixistä enemmän kuin luultiinkaan, Pollyyn koski kipeästi, ja hänestä tuntui ettei voisi kestää sitä. Mutta aina hän huomasi kestävänsä.

Nytään Polly ei voinut olla tuntematta myötätuntoa tätä suuresti rakastamaansa hairahtuvaa huimapäätä kohtaan eikä voinut olla elättelemättä vähäistä toivoa mielessään. — Jos Trix halusi vain Tomin rahoja, hän voisi nyt hylätä Tomin, kun tämä on pennitön. Mutta minä sen sijaan rakastan Tomia entistä enemmän kun hän on köyhä.

Kun näin lämpimät tunteet täyttivät Pollyn sydämen, ei ollut kumma, että hänen kädellään oli rauhoittava vaikutus ja pari sipaisua riitti tynnyttämään Tomin hartiat. Niiskutuksen hiljennettyä saattoi päätellä, että kaikki olisi ollut taas hyvin, jos Tom vain kenenkään näkemättä olisi voinut kuivata kyynelensä.

Polly tuntui arvaavan Tomin ajatukset, sillä työntäessään puhtaan nenäliinan tämän puoliavoimeen kouraan hän sanoi:

— Nyt minä menen isäsi luo. Hän sipaisi hyvästiksi Tomin päätä niin lohduttavasti, että Tom toivoi sipaisun toistuvan.

Kun hän hallissa pysähtyi hetkeksi rauhoittaakseen mieltään, kutsui Maud häntä yläkerrasta. Ajatellen että naiset saattoivat tarvita häntä vielä kipeämmin kuin miehet, hän juoksi yläkertaan ja tapasi Fanin huoneessaan odottamassa.

— Äitirukka nukahti pelkästä uupumuksesta. Voimme jutella täällä häiritsemättä häntä, sanoi Fan

ottaen ystävänsä vastaan niin tyynenä, että Polly aivan hämmästy.

— Antakaa minunkin tulla, en minä häiritse teitä. On kurjaa, kun minut työnnetään vain ovesta ulos ja joka puolella itketään ja jutellaan lukkojen takana enkä minä tiedä mistään mitään, pyysi Maud rukoilevalla äänellä.

— Sinähän tiedät jo. Minä kerroin hänelle, Polly, sanoi Fan heidän istuutuessaan vierekkäin; Maud puolestaan kipusi vuoteelle voidakseen hautautua tyynyihin, mikäli tarve vaati.

— Hauskaa, että otat asian noin järkevästi, kultaseni. Pelkäsin sinun masentuvan ihan kokonaan, sanoi Polly, joka nyt huomasi, että Fanin katse hänen ulkonaisesta tyyneydestään huolimatta oli kiihtynyt ja hänen poskensa hehkuivat kuumeisesti.

— Saat nähdä, että minä vielä valittelen ja vaikeroin. Ensin aivan lomaannuin uutisesta, mutta nyt se saattaa minut kiihdyksiin. Oikeastaan pitäisi surra kovasti isäparan takia, ja minä olen tosiaan murheissani. Tuntuu tietysti kauhean pahalta, mutta tavallaan kuitenkin olen iloinen, että kävi niin kuin kävi, sillä nyt minun on pakko unohtaa itseni ja ruveta tekemään jotain.

Fan katsoi maahan ja punastui puhuessaan, mutta Polly ymmärsi, miksi hän tahtoi unohtaa itsensä, ja kietoi kätensä Fanin ympäri niin hellän myötätuntoisesti, ettei Fan olisi voinut odottaa sellaista.

— Ehkeivät asiat ole niin huonolla tolalla kuin näyttää. Minä en paljon ymmärrä näistä asioista, mutta olen nähnyt ihmisiä, jotka ovat tehneet vararikon ja elävät silti entiseen tapaan.

— Meille ei kylläkään käy niin. Isä aikoo luopua kaikesta, sillä hän ei halua että häntä voitaisiin syyttää mistään. Äiti ei menetä pientä omaisuuttaan, sillä se erotettiin hänelle. Äiti liikuttui siitä kovasti. Häntä kammottaa köyhyys vielä enemmän kuin minua, mutta silti hän pyysi isää ottamaan rahansa, jos se vain auttaisi. Isä oli iloinen tarjouksesta, mutta sanoi, ettei mikään saanut häntä ottamaan rahoja, sillä ne eivät auttaisi paljon, mutta riittäisivät varjelemaan äitiä pahimmalta puutteelta.

— Tiedätkö mitä isäsi aikoo nyt tehdä? kysyi Polly huolestuneena.

— Hän ei ole ehtinyt vielä suunnitella, mutta ainakin hän aikoo mahdollisimman pian ottaa haltuunsa isoäidille kuuluneen pikku talon, koska hänestä ei ole oikein, että vararikkoinen asuu näin laveasti.

— Minusta ei ole ikävää muuttaa, sillä minä pidän siitä pikku talosta. Siellä on puutarha ja semmoinen mukava huone, jossa on kolminurkkainen vaatekaappi, ja sitä minä olen aina halunnut itselleni. Jos siinä on kaikki, ei vararikko olekaan niin kauheaa, jutteli Maud, joka näki asiat valoisasti.

— Odotahan, lapsiparka, kun ei ole enää vaunuja eikä kauniita vaatteita eikä palvelijoita ja kaikesta on puutetta, niin jopas ääni muuttuu kellossa, sanoi Fan, jonka käsitykset vararikosta olivat perin synkät.

— Ottavatko he kaikki minun tavarani? pelästyi Maud.

— Kyllä kai. En tiedä mitä saamme pitää, tuskin ainakaan paljon. Ja näytti kuin Fan olisi terästännyt mieltään voidakseen uhrata kaiken minkä omisti.

— He eivät saa viedä minun uusia korvarenkaitani, minä piilotan ne, eivätkä parasta pukuaani eivätkä kultaista hajuvesipulloani. Voi, voi! On halpamaista ottaa pikku tytön tavaroita! Ja Maud sukelsi tyynyihin kätkeäkseen kyynelät, joita ajatus kalleuksien menettämisestä oli nostattanut silmiin.

Mutta Polly houkutteli hänet pian esille vakuuttaen, ettei häntä ryöstetä putipuhaaksi, ja lupasi yrittää pehmittää herra Shaw'n velkojen kovaa sydäntä, jos korvarenkaita ja hajuvesipulloa uhattaisiin.

— Voimmekohan me pitää edes yhtä palvelijaa, että oppisimme taloustöitä, tuumi Fan ja katseli huokaisten valkeita käsiään.

Mutta Maud löi kätensä yhteen, ponnahti pystyyn ja huudahti riemuissaan:

— Nyt minä opin keittämään! Pidän hurjasti munien vatkaamisesta. Minä saan samanlaisen esiliinan kuin Pollyllakin on ja pölyhuiskan, ja saan ehkä lakaista portaita hiukset sidottuina niin kuin Katy. Voi, miten hauskaa!

— Älä naura äläkä masenna häntä. Anna hänen iloita esiliinoista ja pölyhuiskista, kuiskasi Polly Fannille, kun Maud teki riemuissaan kuperkeikan tyynyjen välissä ja selviytyi siitä naurusuun ja punaposkin. Maud näet piti talousaskareista ja sai usein nuhteita, kun hänet tavattiin salaa vierailemassa keittiössä tai varkain lakaisemasta ja pölyjä pyyhkimästä.

— Äiti on niin sairas, että minun on kait ruvettava hoitamaan taloutta, ja sinun, Polly, pitää opettaa minua, sanoi Fanny.

— Siitä opista on vielä hyötyä, neitiseni, usko pois, vastasi Polly nauraen merkitsevästi.

Fan hymähti, mutta vakavoitui pian. — Tämä muuttaa kaiken. Vanhat ystävät hylkäävät minut kuten mekin hylkäsimme Mertonit, kun heidän isänsä teki vararikon, ja nyt minun toiveeni on murskana.

— En usko sitä. Oikeat ystävät eivät hylkää sinua, ja nyt saat nähdä, ketkä ovat oikeita ystäviäsi. Tiedän ainakin yhden, joka on entistä ystävällisempi.

— Luuletko tosiaan, Polly? Ja Fanin silmät sumenivat äkkiä kyynelistä.

— Minä tiedän, ketä hän tarkoittaa. Itseään. Polly ei välitä, vaikka olemmekin köyhiä, sillä hän pitää kerjäläisistä.

— Sitäkö sinä tarkoittitkin? Fan kysyi kiihkeästi.

— En, vaan paljon parempaa ja rakkaampaa ystävää kuin minä, vastasi Polly nipistäen Fania poskesta, joka lehahti punaiseksi. — Häntä et ikinä arvaa, Maud, älä koetakaan. Suunnittele sinä vain, miten sisustat hauskan kolminurkkaisen vaatekaappisi.

Kaappi täytti heti Maudin ajatukset, ja niin isot tytöt selvisivät Maudista. He alkoivat vakavasti keskustella äkillisestä muutoksesta, ja Polly hämmästyti sitä voimaa ja järkevyyttä, jota Fan osoitti. Polly oli vielä liian tietämätön rakkauden mahdista eikä aluksi tajunnut sen olevan syynä ystävänsä kärsivällisyyteen ja uljuuteen. Mutta hän iloitsi muutoksesta ja tunsikin, että hänen ennustuksensa vielä kävisi toteen. Äkkiä Maud unohti uuden kaappinsa ja esitti varsin yllättävän kysymyksen:

— Saavatko vararikon tehneet miehet — Maud piti tästä uudesta sanasta — aina kohtauksen?

— Hyvänen aika, ei toki! Mistä sinä semmoista olet saanut päähäsi, huudahti Polly.

— Mutta herra Mertonhan sai, ja minä rupesin ajattelemaan, että ehkä isäkin tuolla alhaalla saa samanlaisen kohtauksen, ja minua alkoi pelottaa.

— Herra Merton teki petollisen ja häpeällisen vararikon, ettei kumma vaikka hän saikin kohtauksen. Isä ei sellaista saa, sillä meidän vararikkomme on aivan toista, sanoi Fanny ylpeästi, aivan kuin 'meidän vararikkomme' olisi ollut voitto eikä tappio.

— Eikö sinun ja Maudin olisi parasta mennä hänen luokseen? kysyi Polly.

— Hän ei taitaisi pitää siitä. Enkä minä liioin tiedä, mitä sanoisin hänelle, alkoi Fan, mutta Polly sanoi innokkaasti:

— Ihan varmasti hän pitää siitä. Ei sillä ole väliä mitä sanot. Mene vain näyttämään, ettet epäile etkä moiti häntä, vaan rakastat entistä enemmän ja olet ilomielin valmis tukemaan häntä vaikeuksissa.

— Minä en pelkää mennä hänen luokseen. Rutistan vain häntä ja sanon, että olen oikein iloinen, kun me muutamme siihen pikku taloon, selitti Maud kömpien vuoteelta ja juoksi alakertaan.

— Tule minun kanssani, Polly, ja sano mitä teen, pyysi Fan vetäen Pollyn mukaansa.

— Tiedät itse paremmin, kunhan vain näet hänet, vastasi Polly seuraten auliisti Fania, sillä hän tiesi, että häntä pidettiin perheenjäsenenä kuten Tom oli sanonut.

Kirjaston ovella he tapasivat Maudin, jonka rohkeus oli pettänyt, sillä herra Mertonin kohtaus kummitteli yhä hänen mielessään. Polly avasi oven, ja kun Fan näki isänsä, hän tiesi samassa mitä oli tehtävä. Tuli hiipui takassa, kaasuväli paloi matalalla liekillä ja herra Shaw istui nojatuolissa harmaa pää käsien varassa näyttäen vanhalta, hylätyltä ja huolten murtamalta. Fan vilkaisi Pollyyn, meni sitten isänsä luo, otti harmaan pään käsiensä väliin ja sanoi ääni hellyydestä värähtäen:

— Isä rakas, me tahtoisimme auttaa ja tukea sinua.

Herra Shaw kohotti katseensa ja nähdessään tyttärensä kasvoilla ennen näkemätöntä lämpöä kietoi käsivartensa Fannyn ympärille ja painoi väsyneen päänsä häntä vasten, aivan kuin eniten kaivattu lohdotus olisi tullut juuri silloin, kun hän sitä vähimmin odotti. Itsesyytösten keskelläkin Fanny iloitsi sillä hetkellä huomattessaan, kuinka paljon tytär saattoi merkitä isälleen; ja ajatellessaan sairaalloista ja

itsekäästä rouva Shaw'ta Polly tajusi äkkiä selvästi, mitä aviovoimolta vaadittiin: hänen tuli olla miehensä tukena eikä taakkana. Näiden epätavallisten hellyydenosoitusten liikuttamana Maud hiipi hiljaa isänsä polvelle ja kuiskasi ison kyynelekarpon kimaltaessa hänen nykerönenälläan:

— Isä, ei meillä ole mitään hätää. Minä aion auttaa Fania kotiaskareissa. Minusta se on vain hauskaa!

Herra Shaw kietoi toisen käsivartensa Maudin ympärille, ja hetkeen kukaan ei sanonut mitään. Pollykin oli hiipinyt hänen tuolinsa taakse, ettei mikään häiritsisi näitä kolmea, jotka vasta onnettomuudessa tunsivat, kuinka paljon he rakastivat toisiaan. Herra Shaw hillitsi kuitenkin pian liikutuksensa ja kysyi:

— Missä on minun kolmas tyttäreni, minun Pollyni?

Samassa Polly oli herra Shaw'n luona ja suuteli häntä tavallista hellellä, sillä oli lämmittävä kuulla herra Shaw'n sanovan häntä kolmanneksi tyttäreksensä. Sitten Polly kuiskasi:

— Ettekö haluaisi Tomiakin tänne?

— Kyllä, tietysti. Missä se poikaparka piileksii?

— Minä haen hänet. Ja Polly katosi kuin tuulispää. Mutta eteisessä hän pysähtyi kurkistamaan peiliin, oliko kaikki kunnossa, sillä jostain ihmeellisestä syystä hän halusi onnettomuuden hetkelläkin näyttää Tomin silmissä tavallista sievemmältä. Hän kohotti kätensä korjatakseen kaularuusukettaan, mutta sattui pudottamaan hatun naulakosta. Musta kiiltävä majavannahkalakki ei juuri ole omiaan herättämään helliä tunteita, mutta Polly'n sydäntä tuo 'tötterö' lämmitti. Hän nosti lakin maasta aivan kuin sen putoaminen olisi ollut muistutus suuremmasta romahduksesta, tasoitti siihen syntyneen pienen lommon, ikään kuin se olisi ollut niiden kovien iskujen vertauskuva, jotka uhkasivat sen omistajan päätä, ja katseli lakkia hartaasti ja sääliä kuin perinnöttömän prinssin kruunua.

Tom oli taas oma itsensä Polly'n astuessa huoneeseen. Nenäliina oli kadonnut, pää pystyssä, kasvojen ilme luja, ja nuorena mieheksä oli tyyntä sinnikkyyttä, joka näytti sanovan onnettomuudelle: "Iske vain, minä en pelkää!" Hän ei kuullut Polly'n tuloa, sillä hän tuijotti tuleen ja taisi nähdä siellä erilaisen tulevaisuuden kuin aikaisemmin näkemänsä. Mutta kun Polly sanoi:

— Tom, isäsi kysyy sinua, hän nousi heti, ojensi kätensä Pollylle ja sanoi:

— Tule sinäkin! Emme selviydy ilman sinua, ja hän vei Polly'n takaisin työhuoneeseen.

He keskustelivat siellä pitkään, sillä yhteinen huoli näytti lämmittävän ja vahvistavan perheenjäsenten välistä rakkautta ja luottamusta. Ja kun herra Shaw selitti nuorille helppotajuisesta miten hänen liikeasiansa olivat sotkeutuneet, jokainen soimasi itseään, kun oli elänyt niin huolettomasti pilvien kerääntyessä ja antanut isäparan ottaa yksin vastaan rajuilman. Mutta nyt kun salaman iskettyä oli toinnuttu ensi säikähdyksestä ja havaittu, ettei se ollutkaan tappanut, he alkoivat vararikosta puhuessaan tuntea pelonsekaista helpotusta ja kiihtymystä, rohkaisivat toisiaan ja olivat erittäin ystävällisiä, kuten ihmiset, jotka äkillinen sadekuuro pakottaa etsimään suojaan saman katon alta.

Se oli vakava keskustelu, mutta ei sentään murheellinen, sillä lasten yllättävä myötätunto lohdutti suuresti herra Shaw'ta. Yrittäessään isänsä vuoksi pysyä reippaalla mielellä lapset huomasivat, että romahduksen saattoi kyllä kestää. Silloin tällöin he nauroivatkin, sillä tietämättömydessään tytöt esittivät hassuja kysymyksiä ja Tom yhtä hullunkurisia ja epäliikemiesmäisiä suunnitelmia. Ja Maudkin nauratti heitä sanoessaan totisena tulevaisuuden kaavailujen jälkeen:

— Nyt en enää sure. Luulin ihan että minun oli lähdeävä kerjuulle kori kädessä ja vanha huivi päässä, silloin kun isä kertoi, että meidän täytyy luopua kaikesta ja äiti sanoi meitä kerjäläisiksi. Kerran minä kyllä puhuin, että kerjäläistytönä olisi mukavaa olla, mutta en minä sittenkään taitaisi pitää siitä, sillä inhoan kuivuneita kannikoita ja kylmiä perunoita enkä haluaisi Gracen ja muiden tyttöjen näkevän miten hiiviskelen takapihoissa.

— Pikku tyyppikani ei ikinä tarvitse joutua sellaiseen tilanteeseen mikäli minusta riippuu, sanoi herra Shaw vetäen Maudin lähemmäksi itseään silmissään niin hellä katse, että Maud painoi poskensa hänen poskeaan vasten ja sanoi:

— Mutta kyllä minä lähtisin, jos sinä tahtoisit, isä, sillä haluaisin hirveän mielelläni auttaa sinua.

— Niin minäkin, huudahti Fan miettien samalla miltä tuntuisi pitää käännettyjä silkipukuja ja pestyjä käsineitä.

Tom ei sanonut mitään, veti vain lähemmäksi paperin, joka oli täynnä isän laskelmia, mutta numerot alkoivat pian hyppiä hänen päässään, kun hän yritti perehtyä niihin halutessaan osoittaa palavaa

auttamisintiaan.

— Kyllä me selviämme, lapset, älkää yhtään surko, mutta vastuksiin ja harmeihin saatte kyllä varautua. Kätkekää ylpeytenne ja muistakaa, ettei häpeällistä ole köyhyys vaan epärehellisyys.

Polly oli aina pitänyt ystävällisestä herra Shaw'sta, mutta nyt hän kunnioitti häntä ja tunsu tehneensä hänelle vääryyttä kuvitellessaan, ettei hän välittänyt muusta kuin rikastumisesta.

— En yhtään hämmästyisi, vaikka tästä loppujen lopuksi koituisi hyvää koko perheelle. Rouva Shaw'lle se on kovin kolaus, mutta voi hän piristyäkin ja unohtaa jopa hermonsä ja tulla yhtä toimeliaaksi ja onnelliseksi kuin äiti, mietti Polly itsekseen.

Kun tuli nukkumaanmenon aika, Polly livahti ensimmäisenä huoneesta jättääkseen isän ja lapset keskenään. Mutta hän ei voinut olla viivyttelämättä ovella nähdäkseen, miten hellästi työt erosivat isästään. Tom ei sanonut sanaakaan, sillä miehet eivät suutele, syleile tai vuodata kyyneliä ollessaan liikuttuneita. Hän ei osannut muuten ilmaista osanottoaan ja syvää katumustaan kuin puristamalla isänsä kättä kunnioituksen ja kiintymyksen ilme kasvoillaan. Sitten hän syöksyi yläkertaan kuin raivottaret olisivat olleet hänen kintereillään.

16

VAATEKATSELMUS

Seuraavat viikot opettivat Shaw'n väelle, kuten monille muille perheille ennen heitä, kuinka nopeasti rikkauudet hupenivat kerran alkuun päästyään. Herra Shaw toteutti suunnitelmansa niin hämmästyttävän tarmokkaasti ja kärsivällisesti, että se liikutti hänen ankarimpia saamamiehiäänkin.

Isosta talosta luovuttiin mahdollisimman pian, ja pieni talo otettiin käyttöön. Se sisustettiin mukavaksi rouva Shaw'n vanhanaikaisilla huonekaluilla, jotka olivat jääneet vuokralaisten käyttöön hänen muutettuaan asumaan poikansa luo. Ne tuntuivat nyt isoäidin antamalta lahjalta ja vaikeuksien hetkellä kahta arvokkaammilta.

Huutokaupassa monet koettivat näyttää Shaw'n perheelle, että vaikka se oli menettänytkin omaisuutensa, ystävät olivat sentään jäljellä. Eräs heistä huusi Fannyn pianon ja lahjoitti sen takaisin, toinen varmisti, että rouva Shaw sai lohdutukseksi joitakin ylellisyystavaroitaan, ja kolmas pelasti herra Shaw'n rakkaimmat kirjat. Niinpä pieni talo ei näyttänytäkään alastomalta, sen tekivät kodikkaaksi perheen silmissä ne sirpaleet, jotka osanoton ja hyväntahtoisuuden virrassa olivat pelastuneet haaksirikosta.

Kaikki tuttavat kiirehtivät käymään talossa, ja monien kohdalla kysymyksessä oli todellinen ystävyysvierailu, mutta useimmat saapuivat pelkästä uteliaisuudesta nähdäkseen miten he ottivat asian'. Tällaisia käyntejä oli vaikea kestää, ja monesti Tom käytti hyvin jyrkkää kieltä puhuessaan jostakusta seurapiirinaisesta, joka oli tullut heitä tervehtimään voidakseen vain juuruta näkemästään.

Polly pettyi rouva Shaw'n suhteen, sillä onnettomuus ei ollut suinkaan vaikuttanut häneen edullisesti. Hän heittäytyi heti vuoteen omaksi ja otti vastaan ystävänsä kynelehtien ja hieno pitsimysy päässään. Perhettään hän ilahduta kyselemällä surkealla äänellä, milloin hänet viedään vaivaistaloon. Niin koettelevaa aikaa kuin se Fannylle olikin, hän päätyi siihen lopputulokseen, että näissä olosuhteissa äiti ei voinut juuri muuta tehdä. Fannyllä itsellään oli kuitenkin ainoa annos isän tarmoa, ja hän kantoi uuden taakkansa nurkumatta, sillä olihan hän nyt välttämättömyyden pakosta saanut lopultakin tehtävän, jota oli jo pitkään kaivannut.

Fan parka tiesi talousaskareista yhtä vähän kuin Maudkin, mutta ylpeys ja halu tukea isää pitivät yllä hänen rohkeuttaan. Hän tarttui kuumeisella tarmolla käsiksi töihin, ja juuri kun voima ja rohkeus rupesivat loppumaan, järjestys alkoi pilkistää kaaoksesta. Hänen palkkionaan ja lohtunaan oli koti, jonka hän taitavuudellaan ja huolenpidollaan sai hauskan ja viihtyisän tuntuiseksi.

Vapauduttuaan kerjuullemenon pelostaan Maud mukautui pian vararikkoon ja piti sitä hauskana leikkinä. Hänestä uusi asunto oli kuin iso leikkimökki, jossa hän sai temmeltää mielin määrin. Siitä hetkestä lähtien, jolloin hän pääsi toivomaansa huoneeseen, avasi kolminurkkaisen kaapin ovet ja löysi sieltä pienen kattilan, aivan samanlaisen kuin Pollylla, hänelle koitti hauska aika. Hän alkoi pyyhkiä pölyjä, pestä astioita ja paahtaa leipää aivan kuin kaupungin onnellisin ja toimeliai emäntä. Maud oli perinyt nämä mainiot taipumukset isoäidiltään ja olisi sopinut oivallisesti maanviljelijän tyttäreksi, niin kaupungin kasvatti kuin olikin.

Polly otti uskollisesti osaa kaikkiin perheen muutoksiin auttaen ja rohkaisten milloin tarve vaati. Osat näyttivät vaihtuneen. Polly oli nyt antajana ja Fan saajana, ja kaikki se mikä Fanista tuntui oudolta ja uudelta, oli Pollylle tuttua. Hänen vanhanaikaiset kotoiset taitonsa koituivat nyt Shaw'n perheen mukavuudeksi ja hänen omaksi tyydytykseksensä. Hän ei voinut mielestään tehdä kylliksi osoittaakseen kiitollisuutta menneistä ajoista. Hän raatoi otsa hiessä pitäen kovimpia ja ikävimpiä töitä erikoisvelvollisuutenaan. Muutettaessa hän juoksi uupumatta portaita edestakaisin raahaten painavia tavaroita ja iski sormensa sinelmille mattoja ja ikkunaverhoja naulatessaan; ja rientäessään kellariin katsomaan, olivatko rouva Shaw'n viinit hyvässä tallessa ja kierähtäessään portaita alas nurin niskoin hän tunsi vain maksavansa entistä velkaa, ja kun Tom auttoi hänet ylös, hän ilmoitti mustana kuin nokikolari, että piti tällaisesta työstä.

— Kun olet niin kätevä käsistäsi, tulisitko neuvomaan minua, sillä olen aivan epätoivoinen, sanoi Fan eräänä päivänä, kun Polly tuli taas käymään talossa.

— Mikä nyt hätänä? Koita turkeissa, uuni tukossa vai rokko naapurissa? kysyi Polly heidän astuessaan Fannyn huoneeseen, jossa Maud sovitteli päähänsä vanhoja hattuja.

— Minulla ei kerta kaikkiaan ole mitään päälle pantavaa, aloitti Fanny painokkaasti. — Minulla on ollut niin kiire, etten ole tähän mennessä ennättänyt ajatella sellaisia asioita, ja nyt on jo melkein toukokuu eikä minulla ole ainoatakaan kunnan vaatetta. Ennenhän minä vain menin rouva O'Gradyn luo ja ilmoitin mitä halusin. Hän ompeli kevätpukuni, isä maksoi laskun ja sillä selvä. Nyt olen syventynyt asiaan ja ihan pelästyin kun huomasin, kuinka paljon vaatteeni ovat tulleet maksamaan.

— Ei kuitenkaan yhtä paljon kuin eräiden toisten tyttöjen, sanoi Polly rohkaisevasti.

— Onhan minulla sentään omatunto; ja joskus hyvä maku on samaa kuin säästäväisyys. Mutta nyt minulla ei tosiaan ole sydäntä pyytää isältä penniäkään, ja kuitenkin minun olisi saatava itselleni vaatteita. Sinä olet mestari suunnittelemaan ja tekemään ihmeitä, niinpä turvaudunkin nyt apuusi ja kysyn: millä tavoin saan loihdituksi tyhjältä kevätasuni?

— Näytähän nyt ensin ne 'tyhjät'. Ota esiin jok'ikinen riepu, jonka omistat, niin katsotaan mitä niistä saa aikaan, sanoi Polly nauttien jo etukäteen puuhasta, sillä hän oli varsin näppärä käsistään ja ahkera käytäntö oli vielä lisännyt tätä naisellista avua.

Fanny veti esiin 'riepunsa' ja hämmästyivät niiden määrää, sillä ne peittivät sohvan, vuoteen ja lipaston, ja Maud, joka kaiveli vaatekomeroa, huusi: — Täällä on vielä yksi.

— Tässä tämä masentava ryysykasa on, sanoi Fanny lisätessään läjään vielä haalistuneen musliinipuvun.

— Minusta sinun ryysysi näyttävät hyvin rohkaisevilta, sillä ne ovat hyvää kangasta eikä niissä ole joutavia koristeluja, joita inhoan, koska niillä ei myöhemmin tee kerrassaan mitään. Näytähän, viisi hattua. Pane talvihatut talteen syksyksi, ratko kesähatut ja kolmesta vanhasta me saamme kauniin uuden hatun, elleivät silmäni petä.

— Minä ratkon ja haluan sitten katsella, kun teet niistä uuden hatun. Se on varmasti jännittävää, sanoi Maud, tarttui saksiin ja alkoi innokkaasti hajottaa nukkavierua pikku hattua alkutekijöihinsä.

— Nyt puvut, jatkoi Polly, joka oli kiireesti lajitellut kasat.

— Ole kiltti ja vilkaise vähän tätä, sanoi Fan näyttäen kauhtunutta harmaata kävelypukua.

Polly käänsi sen nurean puolen esiin, jolloin kangas näytti kuin uudelta. Heilutellen vaatetta voitonriemuisesti hän sanoi:

— Katsopas uutta kävelypukuasi. Siihen vain uusi koristenauha, niin olet yhtä hieno kuin ennen vanhaan.

— En ole eläissäni pitänyt käännettyä pukua. Luuletko, että ihmiset tuntevat sen? kysyi Fanny epäilevästi.

— Ei haittaa vaikka tuntisivatkin. Siitä ei voi kukaan sanoa muuta kuin että se on kaunis. Minä olen koko elämäni käyttänyt käännettyjä ja värjättyjä pukuja eikä se näy vierottaneen ystäviäni tai pilanneen ulkonäköäni.

— Ei tosiaan. Minä olen tyhmä, Polly, mutta yritän päästä siitä ajatuksesta, että köyhyys tai säästäväisyys olisi muka häpeällistä. Käännetään vain puku ja minä käytän sitä urhoollisesti.

— Silloin se pukee sinua entistä enemmän. Voi, tässä on sievä orvokinsininen silkkipukusi. Siitä tulee kerrassaan ihana, huudahti Polly jatkaessaan tarkastusta.

— En ymmärrä, miten kaksi nuhjaantunutta hametta ja tahraisen miehustan voi korjata juhlapuvuksi, sanoi Fanny, joka istui vuoteella huiskin haiskin olevien vaatteidensa keskellä.

— No niin, armon neiti, suunnitelmani on tällainen, aloitti Polly matkien neiti O'Gradyn tärkeitä äänensävyä: — Koska leveät hameet eivät ole enää muodissa vaan laskostetut, me poistamme poimutuksen, käännämme hameosan ja jätämme sen sileäksi. Päällimmäistä hametta kavennetaan ja sen reunaan pannaan röhhelö. Puvun yläosa sen sijaan on täysin muodikas, miehusta voidaan vain laittaa uuteen uskoon näiden leveiden rimsujen parhailla paikoilla, ja noista uusista palasista kokoamme hatun. Musta pitsi, jonka Maud juuri ratkoi vihreästä puvusta, kelpaa orvokinsinisen puvun reunustaksi. Ja kun otat vielä silkkihuivisi, olet täydellinen.

— Ei minusta vielä tunnu siltä, mutta olen varma, että aikanaan pidän vierailupukuani täydellisenä, vastasi Fan, jonka mieliala kohosi, kun hän näki hylätyn vaatevarastonsa uudistuvan Pollyn taikurinkäsissä.

— Tässä on kaksi. Pikeepuku on aivan hyvä, lainhan leikkaat pois puseron helmuksen ja muutat hiukan koristelua. Musliinipuku tarvitsee vain vähän kohentamista ja silittämistä näyttääkseen oikein hyvältä. Älä vain jätä niitä käyttämättä. Nämä kaksi mustaa silkkipukua ovat mainiot ja vielä vuosikausia käyttökelpoiset. Sinullahan on vielä kaiken lisäksi joukko sieviä kotipukuja, enkä tosiaan ymmärrä mitä vielä tarvitset lyhyttä kesäaikaa varten.

— Enkö voisi tehdä mitään tälle puvulle? Se on lempipukuni enkä haluaisi millään hylätä sitä vielä.

— Olet käyttänyt sen jo loppuun eikä se kelpaa kuin lumppukasaan. Muistan että se oli oikein kaunis ja pukeva, mutta sen päivät ovat jo ohi.

Fanny lasi puvun hetkeksi polvilleen ja sormeili mietteissään sen rimpsuja. Hän hymyili muistellessaan onnellista aikaa, jolloin oli käyttänyt sitä viimeksi ja jolloin Sydney sanoi, että hän tarvitsi vain muutaman esikon käteensä näyttääkseen keväältä. Sitten hän kääri puvun kokoon ja pani sen huokaisten syrjään, mutta koskaan se ei joutunut lumppukasaan.

— Tanssiaispuvut on paras panna säilöön ensi vuoden varalle, alkoi Polly, joka oli päässyt käsiksi sateenkaaren väriseen kasaan.

— Minun aikani on ollut ja mennyttä, niitä minä en käytä enää koskaan. Tee niillä mitä tahdot, sanoi Fanny rauhallisesti.

— Etkö ole koskaan myynyt vanhoja hepeniäsi, kuten toiset tytöt? kysyi Polly.

— En ikinä. En pidä sellaisesta. Minä lahjoitan ne pois tai annan Maudin kuvaelmiin.

— Tahdotko kuulla, mitä Belle ehdotti?

— En, jos hän tarjoutuu ostamaan vaatteita, vastasi Fanny terävästi.

— No, sitten en kerro. Ja Polly vetäytyi arsenikinvihreän harsopilven taa.

— Jos hän haluaisi ostaa sen kaamean uuden puvun, jota Tom sanoi karviaismarjanväriseksi, voisit antaa sen hänelle halvalla, puuttui puheeseen käytännöllinen Maud.

— Ostaisiko hän, Polly? kysyi Fanny, jonka uteliaisuus voitti ylpeyden.

— Hän vain kysyi, luulenko minä sinun loukkaantuvan hirveästi, jos hän tarjoutuisi ostamaan sen sinulta, kun et kuitenkaan sitä käytä. Sinä et pidä siitä ja ensi keväänä se on jo vanhanaikainen, virkkoi Polly vihreästä piilopaikastaan.

— Mitä sinä vastasit?

— Näin hänen tarkoittavan hyvää, ja lupasin sen takia kysyä. Näin meidän kesken, Fan, sen puvun hinnalla sinä saisit kaikki mitä tarvitset kevätvarusteisiisi. Siinä on yksi syy. Ja sitten on vielä toinen, joka varmaan merkitsee sinulle jotain, lisäsi Polly viekkaasti. — Trix kertoi Bellelle, että hän aikoo pyytää sinulta pukua, koska et itse välitä siitä. Silloin Belle suuttui ja sanoi, että hänen mielestään oli halpamaista pyytää ilmaiseksi niin kallista leninkiä. Ja hän lisäsi sitten suoraan: "Minä maksan Fannylle sen minkä hän itsekin maksoi siitä ja enemmänkin, jos vain siten voin auttaa häntä. En välitä puvusta, mutta haluaisin sujauttaa vähän rahaa hänen taskuunsa, sillä hän tarvitsee sitä. Hän ei vain tahdo

pyytää kunnan herra Shaw'lta mitään sellaista, jota ilman voi tulla toimeen."

— Sanoiko hän niin? Minä annan hänelle puvun enkä ota siitä penniäkään, huudahti Fan punastuen kiitollisuudesta.

— Siitä hän ei pidä. Anna minun hoitaa tämä asia, äläkä ole yhtään häpeissäsi tai huolissasi siitä. Olet ollut Belleä kohtaan aina ystävällinen ja antelias sydämesi halusta. Anna hänen nyt maksaa samalla mitalla ja tuntea samaa iloa.

— Jos hän ottaa asian siltä kannalta, se on ihan toista. Ehkä minun on parasta... raha olisi tosiaan tarpeen, on vain niin vaikeaa ottaa sitä vastaan.

— Sehän on pieni liiketoimi ystävysten kesken, vaihdetaan vain tarpeettomia tavaroita tarpeellisiin, sinun sijassasi minä en epäröisi.

— Katsotaan nyt, sanoi Fan, joka oli jo mielessään päättänyt seurata Pollyn neuvoa.

— Jos minulla olisi yhtä paljon tavaraa kuin Fanilla, pitäisin huutokaupan ja ottaisin niistä niin paljon kuin saisin. Mikset sinä pidä? kysyi Maud ryhtyessään ratkomaan kolmatta hattua.

— Niin me teemmekin, vastasi Polly, nousi tuolille ja alkoi tarjota Fanin koko vaatevarastoa luulotelluille ystäville matkien niin hullunkurisesti oletettuja huutajia, että huone kajahteli naurusta.

— Nyt saa nauru riittää. Ja työhön käsiksi, sanoi Polly laskeutuen tuolilta hengästyneenä, mutta leikkiin tyytyväisenä.

— Nämä valkoiset musliini- ja silkkipuvut säilyvät vuosikausia, joten ne pannaan talteen vastaisen varalle. Siten pääset ostamasta uutta ja voit milloin tahansa ottaa varastostasi mitä kaipaat. Sillä tavoin äitikin teki. Rikkaat ihmiset lähettelivät meille vaatteita, ja mitä emme juuri silloin tarvinneet, äiti pani talteen.

— Antoiko äitisi teidän pukeutua niihin hienouksiin, joita saitte? tiedusteli Maud.

— Ei. Hänen mielestään köyhien papintyttärien ei sopinut koreilla toisten hepenillä, siksi hän teki niin kuin minä nyt: pani talteen sellaista, josta myöhemmin saattoi ommella käyviä vaatteita ja antoi meidän leikkiä rihkamalla, silkkihatuilla ja nuhraantuneilla rimsuhameilla. Kuinka hauskaa me pidimmekään isossa ullakkohuoneessa! Muistan kuinka kerrankin leikimme siellä tanssiaisia ja pukeuduimme kaikki hyvin hienoiksi, pojatkin. Uudet naapurit tulivat käymään ja halusivat nähdä meidät, koska olivat kuulleet meidän olevan mallilapsia.

— Äiti huusi meitä, mutta olimme marssineet puutarhaan tanssiaisten loputtua ja olimme paraikaa olevinamme konsertissa, istuimme kaalinkerillä, jotka olivat muka hienoja satiinipäällysteisiä istuimia, emmekä kuulleet kutsua. Ja juuri kun vieraat tekivät lähtöä, kova mekastus pysäytti heidät portaille. Talon ympäri porhalsi Ned täydessä juhlapuvussaan ja työntää jyryytti Kittyä rattaissa, samalla kun Jimmy, Will ja minä juoksimme kirkuen perässä ja näytimme varmaan vajaan mieliltä. Leikimme näet, että lady Fitz-Perkins oli pyörtnyt ja häntä vietiin tiedottomana vaunuissa kotiin. Luulimme äidin tikahtuvan nauruun, ja arvaatte kai, kuinka mainion käsityksen vieraat saivat mallilapsista.

Pappilan lasten leikit huvittivat Maudia niin, että hän istahti varomattomasti avoimen vaatekirstun laidalle, ja nauraessaan ihan kaksin kerroin hän pudota humpsautti kirstuun. Oli täysi työ saada häntä asettumaan.

— Maalaisilla on paljon hauskeempaa kuin meillä. On ihan väärin, etten minä ole ikinä saanut ajella rattaissa enkä istua kaalinkerillä, hän sanoi loukkaantuneen näköisenä. — Eikä sinun tarvitse säästää minulle vanhoja silkkipukujasi. En aio ruveta isona hienoksi kaupunkilaiseksi. Minusta tulee maanviljelijän vaimo, minä kirnuan voita ja teen juustoa ja saan kymmenen lasta ja ruokin sikoja, hän selitti innoissaan.

— Sitä en epäile lainkaan, kunhan vain löytäisit jostakin sen maanviljelijän, sanoi Fanny.

— Minä otan Willin. Kysyinkin jo häneltä, ja hän sanoi "hyvä on". Sunnuntaina hän saarnaa ja arkipäivinä viljelee maata. Ihan totta. Ei siinä mitään nauramista, olemme sopineet jo kaikesta, sanoi Maud arvokkaasti koetellen vanhaa valkoista hattua ja miettien, sopiko maanviljelijänvaimon käyttäen strutsinsulkiä hatussa kirkkoon mennessään.

— Siunattu viattomuus! Ollapa vielä lapsi, jotta voisi sanoa mitä ajattelee, mutisi Fan.

— Minä olisin halunnut nähdä Willin ilmeen, kun Maud kosi häntä, vastasi Polly nyökäyttäen.

— Kuuluuko eräästä henkilöstä mitään uutta? kuiskasi Fan ja oli tarkastelevinaan hihaa.

— Yhä etelässä. Ei ole varmaankaan kuullut viimeisiä uutisia, se selittää syyn poissaoloon, vastasi Polly.

— Sir Filip taisi saada kovemman kolauksen kuin luultiinkaan, sanoi Fan.

— Tuskinpa vain; aika parantaa sentapaiset haavat hämmästyttävän nopeasti.

— Kunpa parantaisi!

— Kenestä Filipistä te puhutte? kysyi Maud korviaan höristäen.

— Eräästä Elisabetin aikaisesta kuuluisuudesta, vastasi Fan Pollyyn vilkaisten.

— Vai niin! Maud näytti tyytyväiseltä, mutta tällä nokkelalla tyttölapsella oli silti omat epäluulonsa.

— Näissä vaatteissa on hirveästi työtä ennen kuin ne ovat kunnossa, ja minä vihaan ompelemista, sanoi Fan kääntääkseen Maudin ajatukset toisaalle.

— Jenny ja minä autamme sinua. Me niin kuin Bellekin olemme velallisiasi, ja pyydämme vain tällä tavoin korvata ystävydenosoituksesi. Siunaukset kuten kirouksetkin palaavat näet antajalleen, Fan.

— Edelliset saan kyllä takaisin moninkertaisina, vastasi Fan ilmeisen hyvillään ystäviensä hyvästä muistista.

— Hyvät työt kasvavat aina hyvän koron. Ratko nyt tuo puku Jennyille, ja minä pyöräytän sinulle hatun tuokiassa, sanoi Polly auttamishalua uhkuen, koska tiesi Fanin olleen viime aikoina monella tavoin lujilla.

— Hattuun pitäisi saada jotain sellaista, joka sopii pukuihin ja sen siniseen vuoriin, sanoi Fan tuodessaan esille nauhavarastoaan.

— Mitä ikinä vain haluat, kultaseni. Minä innostun aina kun rupean luomaan hattua. Kas tässä, voisiko olla enää kauniimpaa, huudahti Polly ja upotti kätensä silkkikasaan, jota Fan penkoi haluttomana. — Tämä hopeanharmaa palanen on juuri mitä tarvitsenkin, ja se riittää mainiosti aivan hurmaavaan hattuun, ja sitten nuo lemmikit, ne ovat sekä kauniita että tarkoitukseen erittäin sopivia. Polly vilkaisi Faniin ilkkurisesti.

— Hiljaa, senkin ilkimys! sanoi Fan.

— Hattu on ajoissa valmis, samoin puku. Laittaudu vain niin kauniiksi kuin suinkin ja ota vastaan siunaukseni, jatkoi Polly huomattessaan, että Fan piti hänen kiusoittelustaan.

— Ajoissa mihin? uteli Maud.

— Sinun häihisi, kultaseni, vastasi Fan lempeästi, sillä Pollyyn vihjailu oli ollut hänestä erittäin mieluista.

Maud tirskahti epäilevästi ihmetellen mielessään, miksi isojen tyttöjen täytyi aina olla niin kauhean salaperäisiä asioistaan.

— Tästä silkistä johtuu mieleeni Kittyyn viimekesäinen saavutus. Rouva Davenport oli lähettänyt meille keväällä paketin, jossa oli pienikokoinen ruudukas silkkipuku. Äiti lupasi sen Kittyille, ja minä pesin puvun huolellisesti, mutta vaikka me kuinka kääntelimme ja väänntelimme sitä, emme saaneet kokoon toista hihaa. Minä luovuin jo koko työstä, mutta Kitty jatkoi ja ompeli yhteen jok'ikisen jäljelle jääneen tilkun niin näppärästi, että sai niistä puuttuvan hihanpuoliskon, jonka hän pani alaosaksi, eikä kukaan huomannut sitä. Montako palasta luulet hänen tarvinneen siihen, Maud?

— Viisikymmentä, kuului viisas vastaus.

— Ei sentään, kymmenen vain, mutta oli sitä siinäkin nelitoistavuotiaalle ompelijalle. Olisitpa kuullut sen pikku taikurin naureskelevan hihaansa, kun toiset ihailivat pukua, sillä hän käytti sitä koko kesän ja oli siinä sievä kuin kukkanen.

— Taidammekin hankkia talon läheltä kotiasi, jotta tutustuisin Kittyyn, sanoi Maud, sillä häntä kiinnosti kovasti tyttö, joka oli niin etevä paikkaamaan.

— No, nyt pukukatselmus on pidetty, ja olen kauhean kiitollinen, kun autoit minua vaatepulmissani. Toivottavasti minunkin käteni ovat ennen pitkää yhtä taitavat kuin sinun, sanoi Fan kiitollisena, kun

yksinkertainen hattu oli valmis ja kaikista korjauksista sovittu.

— Ja minä toivon, kultaseni, että saat pian kaksi vahvaa kättä omiesi lisäksi, vastasi Polly silmää iskien ja hänen lähdettyään Fanin kasvot loistivat koko loppupäivän.

17

POLLY ISOÄIDIN OSASSA

Tomilla taisi olla vaikeinta, sillä yhteisten huolten ohella hänellä oli kestettävänä vielä paljon henkilökohtaisiakin harmejä. Yliopistoikävyödyt unohtuivat pian suurempien vastoinkäymisten tieltä; monet moittivat 'hurjaa huliviliä', ja moni pudisti päätään ounastellen, että Tom Shaw kulki nyt hyvää kyytiä perikatoa kohti. Tom sai tietysti pian kuulla, miten häntä ja hänen elintapojaan arvosteltiin. Ja hän kärsi enemmän kuin kukaan arvasi, sillä ihmisten puheisiin oli siksi paljon aihetta, että hänen itsesyytöksensä ja hyödytön raivonsa itseään ja kaikkia toisia kohtaan vain yltyi.

Vasta perintönsä menetettyään Tom näytti ensi kertaa huomaavan kuinka paljon hyvää rikkaus oli hänelle suonut: aseman, huvituksia, loistavia mahdollisuuksia. Vasta nyt hän tajusi sen arvon ja tunnusti miehekkäästi, kuinka ansioton oli ollut käyttämään tuota lahjaa. Hän hautoi vain ankeita ajatuksiaan eikä näyttänyt löytävän sijaa siinä uudessa elämässä, joka heille kaikille oli alkanut. Koska hän ei ymmärtänyt liikeasioita, hänestä ei yrityksistään huolimatta ollut paljonkaan apua isälle. Niinpä hän tunsikin olevansa enemmän haitaksi kuin hyödyksi. Kotiaskareista hän oli perillä yhtä huonosti, mutta päinvastoin kuin isä, tytöt eivät kaihtaneet sanomasta suoraan, että hän oli tiellä, tarjoutuipa hän auttamaan missä hyvänsä.

Ensimmäisestä hämmästyksestä selvittyään ja saatuaan taas aikaa miettiä Tom näytti menettävän kaiken rohkeutensa ja tarmonsaa. Tunnonvaivat ahdistivat häntä, ja tultuaan tällä tavoin omantunnon kanssa tekemisiin hän liioitteli ylenpalttisesti mielettömyyttään ja kuvitteli, että kaikki ihmiset pitivät häntä täysiverisenä heittiönä. Ylpeys ja katumus saivat hänet vetäytymään mahdollisimman paljon yksikseen, sillä hän ei sietänyt toisten sääliä, ei silloinkaan, kun se ilmaistiin ystävällisellä kädenpuristuksella tai katseella. Hän pysytteli enimmäkseen kotosalla vetelehtien siellä apeana ja välinpitämättömänä, hävisi näkyvistä, kun joku vieras poikkesi, jutteli vähän ja oli joko liikuttavan nöyrä tai huolestuttavan äkäinen.

Tom halusi ryhtyä johonkin, mutta mitään työtä ei ilmaantunut; ja odottaessaan pääsevänsä taas tasapainoon Tom-parka oli niin onneton, että ellei muuatta seikkaa olisi ollut, hän olisi masentunut tyystin ja joutunut perikatoon. Mutta tuntiessaan olevansa täysin tarpeeton, kaikkien hylkäämä ja epätoivoinen, hän huomasi, että yksi ihminen tarvitsi häntä, että yhden mielestä hän ei ollut koskaan tiellä ja että tämä aina toivotti hänet tervetulleeksi ja heikkoudessaan takertui häneen lujasti. Ja äidin riippuvuus Tomista auttoi tätä selviytymään kriisivaiheesta.

Kielikellot, jotka kuiskailivat toisilleen kilpaa teepöydässä leivostensa ääressä: "Olisi todellakin helpotus koko perheelle, jos rouva Shaw parka, hmhm, pääsisi rauhaan", eivät tienneet että sairaan heikot toimettomat kädet tietämättään pidättivät poikaa hiljaisen huoneen turvissa, jossa äiti antoi pojalleen koko rakkautensa, parasta mitä hänellä oli annettavanaan, kunnes Tom sai taas rohkeutta katsoa maailmaa kasvoista kasvoihin ja oli valmis miehuulliseen taisteluun.

— Voi hyvänen aika, miten vanhalta ja masentuneelta isäparka näyttää. Ei kai hän vain unohda minun vehnäleipääni, huokasi rouva Shaw eräänä päivänä nähdessään miehensä astuvan verkalleen katua alas.

Tom seisoj hänen vieressään haluttomana näpelöiden uutimen hapsuja ja seurasi katseellaan tuttua hahmoa. Nähdessään miten isän tukka oli harmaantunut, huoli hävittänyt kasvojen kukoistavan värin ja miten isä käveli kuin väsynyt vanhus, hän tunsu uusia tunnonvaivoja ja lähti kiivaaseen tapaansa korjaamaan laiminlyöntiään.

— Minä pidän kyllä huolen vehnäleivästäsi, äiti. Näkemiin. Tulen takaisin päivälliseksi... Ja suudeltuaan kiireesti äitiään Tom hävisi.

Hän ei tiennyt tarkkaan mistä alkaisi, hän oli vain äkkiä tajunnut, että pakoili myrskyä ja antoi isän seistä yksin sitä vastassa. Vanhus näet meni toimistoonsa joka päivä täsmälleen kuin kone, joka käy säännöllisesti kunnes pysähtyy, ja nuori mies sen sijaan pysytteli kotosalla naisten turvissa ja antoi vielä äitinsä lohduttaa itseään.

— Isällä on syytä hävetä minua, mutta minä käyttäydyn kuin häpeäisin häntä, ja niin ihmiset

luulevatkin. Minäpä näytän heille, ettei se ole totta, näytän totisesti! Ja Tom veti hansikkaat käsiinsä aivan kuin olisi ollut menossa nujertamaan vihollista.

— Tässä käsivarteni, isä. Minä saatan sinua ja menen sitten vähän äidin asioille. Kaunis ilma tänään, vai mitä?

Tomin ääni melkein salpautui viimeisten sanojen aikana, sillä se ilahtunut katse, jolla isä tervehti häntä, ja tapa jolla hän nojautui tarjottuun vahvaan käsivarteeseen, osoittivat että päivittäiset kävelyt olivat epäilemättä olleet ikäviä ja yksinäisiä. Herra Shaw ymmärsi Tomin eleen tarkoituksen ja iloitsi tästä hyvää ennustavasta muutoksesta. Mutta hän ei sanonut mitään ääneen, antoi vain ilmeensä puhua.

Sitten he alkoivat innokkaasti jutella liikeasioista, aivan kuin olisivat pelänneet, että jokin yllättävä tunteenilmaus pääsisi muuten horjuttamaan heidän miehistä arvokkuuttaan. Mutta siitä huolimatta tunnelma oli herkehtynyt ja he tajusivat sen. Herra Shaw käveli tavallista ryhdikkäämmin ja Tom tunsikin taas olevansa oikealla paikallaan. Matka ei kuitenkaan sujunut ilman koettelemuksia; sillä samalla kun Tomia ilahdutti nähdä, miten kunnioitavasti isää tervehdittiin, hänen oli vaikea kestää niitä tutkivia ja paheksuvia katseita, jotka häneen suunnattiin sen jälkeen kun isälle oli kohteliaasti nostettu hattua ja sanottu ystävällisesti: "Hyvää päivää, herra Shaw", sillä tuntui kuin ihmiset olisivat vain kylmästi ajatelleet: "Tuo poika on nyt aika ahtaalla, mutta se tekee sille huimapäälle vain hyvää."

— Vaikka se onkin totta, ei silti tarvitse lyödä lyötyä, ajatteli Tom tuntien yhä lisääntyvää halua ryhtyä johonkin sellaiseen, joka saisi kaikki vaikenemaan. — Lähtisin Australiaan ellei äitiä olisi. Tekisin mitä hyvänsä ja menisin minne tahansa päästäkseni eroon näistä ihmisistä, jotka tuntevat minut. Täällä en voi ikinä ryhtyä mihinkään, kun kaikki toverit vain väijyvät minua ja lyövät keskenään vetoa siitä, hukun vai pysynkö pinnalla. Hiiteen kreikat ja latinat! Olisinpa perehtynyt liike-elämään, niin kelpaisin jonnekin. Nyt minulla ei ole muuta kuin hieno ranskantaitoni ja nyrkkini. Mahtaisikohan Bellin ukko tarvita apulaista Pariisin osastoonsa. Se ei olisi hullumpaa. Minäpä yritän!

Saatettuaan silminnäkiäjien mielihyväksi isänsä konttoriin Tom rohkaisi itsensä ja lähti tiedustelemaan paikkaa mielessään tunne, että asiat alkoivat vähän valjeta. Mutta herra Bell oli huonolla tuulella ja läksytti vain Tomia huikentelevasta elämästä. Taivas vetäytyi taas pilveen ja Tom palasi kotiin mieli masentuneena.

Harhaillessaan sinä iltana kotona ja yrittäessään tehdä laskelmia Australian matkasta vilkas puheensorina ja lusikkain kalistelu houkutteli hänet keittiöön. Hän tapasi siellä Pollyn opettamassa Maudille keittotaitoa. 'Uudelle apulaiselle' oli näet neuvottava jälkiruoan valmistus, koska sen puuttuminen olisi rouva Shaw'n mielestä merkinnyt suoranaista nälänhätää. Maudilla oli taipumusta ruoanlaittoon, kun taas Fanny inhosi sitä. Niinpä perheen kuopus tutki onnellisena rakkaita keittokirjoja ja sai aina lisäopetusta keittotaidossa, milloin Pollylla vain sattui olemaan aikaa.

— Kauhistus, älä nyt tule, Tom. Meillä on kamalan kiire! Ei miesten paikka ole keittiössä, huusi Maud veljen ilmestyessä ovelle.

— Rupesin vain ihmettelemään, mitä täällä on oikein tekeillä. Äiti on nukkumassa ja Fan ulkona, niinpä tulinkin katsomaan mitä te puuhaatte, sanoi Tom vitkastellen aivan kuin luvassa olisi ollut jotain hauskaa. Hän kaipasi seuraa ja oli sillä hetkellä kiitollinen jokaiselle, joka auttoi häntä unohtamaan huolet edes vähäksi aikaa.

Polly vaistosi sen, ja koska Tomin seura ei ollut hänelle suinkaan vastenmielistä, hän kuiskasi Maudille: — Ei hän tiedä, ja lisäsi sitten ääneen:

— Tule vain joukkoon jos haluat; voitkin samalla vatkata minulle tämän kakkutaikinan. Siinä tarvitaan voimia ja minun käteni ovat jo väsyneet. Kas niin, pane esiliina eteesi, ettet sotke itseäsi, istuudu tähän ja järjestä olosi mukavaksi.

— Ennen vanhaan minä aina vatkasin isoäidille kakkutaikinan, ja se oli hauskaa ellen väärin muista, sanoi Tom Pollyn sitoessa isoruutuisen esiliinan hänen ylleen. Sitten hän sai ison kulhon ja istuutui pöydän ääreen, jossa Maud oli puhdistamassa rusinoita Pollyn hääriessä mausterasioiden, kaulimen ja voiastian parissa.

— Sinähän oletkin mestari, Tom. Minä annan sinulle arvoituksen, että työ sujuisi paremmin: Missä suhteessa tuhmat pojat muistuttavat kakkuja? kysyi Polly koettaen piristää Tomia.

— Kunnon piekseminen on kummallekin eduksi. Liekö siitä sentään aina hyötyä, vastasi Tom ja oli innoissaan lyödä pohjan kulhosta, sillä helpotti, kun oli edes jotain tehtävää.

— Viisas poika! Tästä saat, ja Polly heitti ison rusinan Tomin suuhun.

— Pane näitä paljon kakkuun! Silloin se vasta on hyvää.

— Niin minä aina sekoitankin, milloin rusinoita vain riittää. Mikään ei ole hauskempaa kuin sokerin ja mausteiden sekoittaminen, niin että saa syntymään herkullisen rusinakakun. Se on niitä harvoja taitoja, joita minulla on.

— Olet nytkin tehnyt mainion sekoituksen, Polly. Sinulla on tosiaan taito maustaa herkulliseksi oma ja toisten elämä. Ja se on onni, sillä meidän kaikkienhan on kuitenkin nieltävä kakkumme, maistuipa se tai ei, sanoi Tom niin tosissaan, että Polly hämmästyti ja Maud huudahti:

— Sinähän ihan saarnaat.

— Joskus voisin saarnata itselleni pitkäänkin, sanoi Tom ja lisäsi nauraen: — Vaikka paremmin Polly siihen pystyisi. Pidäkin meille pieni saarna.

— Mikäpä siinä. Kuulkaa siis: Elämä, hyvät veljet, on kuin rusinakakku, aloitti Polly ristien juhlallisesti jauhoiset kätensä. — Muutamissa rusinat ovat pinnalla ja me syömme ne hyvällä halulla, kunnes äkkiä huomaamme niiden loppuneen. Toisissa rusinat taas painuvat pohjaan; etsimme niitä turhaan elämän varrella ja löydämme ne usein vasta silloin, kun on liian myöhäistä enää nauttia niistä. Mutta hyvin onnistuneessa kakussa rusinat on taitavasti sekoitettu kaikkialle ja jokainen suupala on todellinen nautinto. Tavallisesti teemme itse omat kakkumme, ja siksi onkin pidettävä huoli, hyvät veljet, että ne valmistetaan parhaiden ohjeiden mukaan, paistetaan hyvässä uunissa ja syödään hillityllä ruokahalulla.

— Hyvä, hyvä! huusi Tom paukuttaen puulusikkaa. — Se oli mallisaarna, Polly, lyhyt, kaunis, järkevä eikä ollenkaan nukuttava. Minä kuulun sinun seurakuntaasi ja pidän huolen siitä, että saat kymmenyksesi täsmällisesti.

— Kiitos, veli hyvä. Tarpeeni ovat vähäiset ja korpit tavallista kylläisemmät, kuten vanhalla pastori Millerillä oli tapana vastata. Nyt, Maud, annapa tänne se sitruuna, ja Polly alkoi yhdistää kakun aineksia varsin huolettomasti, siltä ainakin näytti Tomista ja Maudista, jotka seurasivat kiinnostuneina vieressä, kunnes kakku oli onnellisesti uunissa.

— Sinä voit nyt tehdä kuorrutuksen, Tom varmaan vatkaa sinulle munat. Se tekee hyvää hänen vartalolleen.

— Erinomaisen hyvää. Anna ne vain tänne. Ja Tom oikoi iloisena esiliinaansa. — Kesken kaiken, tiedätkö että Sydney on palannut matkoilta. Tapasin hänet eilen, ja hän suhtautui minuun kuin kunnan veli ainakin, jatkoi Tom aivan kuin olisi vielä omasta puolestaan halunnut lisätä hetken iloa.

— Sepä hauskaa! huudahti Polly ja taputti käsiään muistamatta lainkaan munaa, joka putosi murskaksi hänen jalkojensa juureen. — Olenpa minä huolimaton! Korjaisitko sen pois, Maud. Minä haen uuden. Ja Polly livahti huoneesta kertomaan uutisen Fanille, joka juuri oli tullut kotiin, ettei tämä menettäisi toisten nähden tyystin tasapainoaan.

— Sinähän tunnet kai hyvin historiaa? kysyi Maud äkkiä Tomilta.

— Enpä juuri, sanoi Tom vaatimattomasti.

— Haluaisin vain tietää, elikö Elisabetin aikana joku sir Filip.

— Tarkoitatko sir Filip Sydneytä. Kyllä hän eli silloin ja hieno mies hän olikin.

— Ahaa! Arvasinhan minä, etteivät tytöt häntä tarkoittaneet, huudahti Maud heilauttaen kättään, niin että sitruuna lensi pitkän matkan päähän.

— Mitä sinä nyt haudot mielessäsi, senkin kielikello?

— En voi oikein kertoa sinulle mitä Polly ja Fan juttelivat, sillä en muista enää kaikkea. Mutta ainakin he keskustelivat jostain hirmuisen salaperäisestä olennosta, ja kun kysyin kenestä he puhuivat, Fan sanoi "sir Filipistä". Pyh! Hän erehtyi jos kuvitteli minun uskovan! Näin heidän naureskelevan ja sitten he punastuivat ja tönivät toisiaan, ja silloin tiesin etteivät he puhuneet kenestäkään Elisabetin aikuisesta miehestä, sanoi Maud nostaen nykerönsä niin korkealle kuin suinkin sai.

— Kas, mitä tulitkaan paljastaneeksi. Mutta minä olin jo sen arvannut. Tytöt eivät halunneet kertoa sinulle salaisuuksiaan, mutta sinäpä olitkin niin tarkka tyttö, että keksit ne helposti, vai mitä? sanoi Tom niin kiinnostuneen näköisenä, ettei Maud voinut olla kertomatta mitä tiesi.

— No niin. Sinun ei oikeastaan ole sopivaa tietää asiasta, mutta minä olen nyt jo niin vanha, että minulle voisi kyllä puhua kaikesta. Ja tytöt saisivat punnita paremmin sanojaan, sillä minä en ole

samanlainen kana kuin Blanche. Olisitpa vain kuullut miten he jaarittelivat. Olen ihan varma, että he puhuivat jotain hauskaa herra Sydneystä, sillä he näyttivät niin tyytyväisiltä kuiskaillessaan ja hihittäessään vuoteella silloin kuin minä ratkoin hattuja ja he luulivat, etten minä kuunnellut.

— Kumpi näytti tyytyväisemmältä? kysyi Tom kuumavesisäiliötä tutkiskellen.

— Ehkä Polly. Hän ainakin jutteli enemmän ja oli koko ajan iloisen näköinen. Fanny naureskeli aika lailla, mutta minä luulen, että Polly on enemmän rakastunut, vastasi Maud hetken mietittyään.

— Hiljaa nyt, Polly tulee! Ja Tom alkoi pumpputa vettä säiliöön aivan kuin talo olisi ollut tulessa.

Polly tuli huoneeseen posket punoittaen ja silmät kirkkaina, mutta ilman munaa. Tom vilkaisi häneen olkansa yli ja keskeytti äkkiä työnsä kasvot jähmettyneinä. Jokin hänen ilmeessään herätti Pollyssa syyllisyydentunteen ja hän alkoi rouhia muskottia niin ponnekkaasti, että posket rupesivat hehkumaan entistä enemmän. Sen sijaan Maud, joka oli kavaltanut tytöt, istui hyvin juonikkaan näköisenä työnsä ääressä kuten ainakin salaisuuksia hautova kielikello, joksi Tom oli häntä sanonut. Polly tunsu muutoksen ilmassa, mutta luuli Tomin vain väsähtäneen ja vapautti hänet armeliaasti työstä pistäen kanelinpalan hänen suuhunsa.

— Fan on saanut ne kirjat ja kartat, joita toivoit. Mene nyt lepäämään ja kiitoksia avusta. Tässä on palkkasi, Tom.

— Onnea vain paistoksille, vastasi Tom mennessään ja pureskeli miettivästi kanelinpalasta. Mutta se ei tuntunut maistuvan yhtä hyvältä kuin ennen vanhaan. Hän haki kirjansa, mutta lukeminen ei huvittanut, ja niin hän sulkeutui pieneen huoneeseen, jota sanottiin 'Tomin luolaksi', ja vaipui siellä syviin mietteisiin.

Kun hän seuraavana aamuna tuli alas aamiaiselle, kaikki toivottivat yhteen ääneen onnea syntymäpäiväsankarille, ja hänen lautasensa vieressä oli lahjoja kaikilta perheenjäseniltä. Kenties ne eivät olleet yhtä kalliita kuin aikaisemmin, mutta kuitenkin paljon arvokkaampia, sillä ne olivat merkinä rakkaudesta, joka oli kestänyt vaikeuksissa, vieläpä lujittunut niistä. Nykyisessä mielentilassaan Tomista tuntui kuin hän ei olisi ansainnut ainoatakaan lahjaa. Ja kun kaikki kilvan koettivat tehdä hänen syntymäpäivänsä niin hauskaksi kuin suinkin, hän ymmärsi mitä tarkoitti sanonta 'hukuttaa ystävällisyyteen', ja päätti lujasti tulla kunniaksi perheelleen, vaikka sitten nujertuisi yrityksessään.

Illalla saapui Polly, ja heidän kokoonnuttuaan teepöydän ympärille ilmestyi vielä yksi lahja, joka liikkui Tomia enemmän kuin kaikki muut, vaikka hän ei ollutkaan mikään tunteellinen poika. Se oli herkullinen kakku, jonka keskellä oli pieni kukkakimppu ja reunoja kiertävässä sokerikuorurutuksessa vaaleanpunainen omistusteksti. Juuri samanlaisen kakun hän oli saanut joka vuosi niin kauan kuin saattoi muistaa.

— Nimi, ikä ja päivämäärä ihan kuin kauniissa valkoisessa hautakivessä, sanoi Maud tyytyväisenä. Mutta tämä hautajaisiin viittaava huomautus sai rouva Shaw'n, joka oli tullut alas päivän kunniaksi, pudottamaan lautasliinansa ja pyytämään hajusuola.

— Kuka tämän on tehnyt? kysyi Tom tarkastellen mielissään lahjaa, sillä se muistutti hänelle onnellisemmista syntymäpäivistä, jotka tuntuivat nyt olevan hyvin kaukana.

— Minä en tiennyt mitä olisin antanut sinulle, koska olet saanut kaikkea mitä ajatella saattaa. Olin jo ihan epätoivoinen, kunnes muistin että isoäiti teki sinulle aina tällaisen pikku kakun, jota ilman et osannut pitää syntymäpäivääsi onnistuneena, kuten kerran sanoit. Siksi yritin tehdä ihan samanlaisen ja toivottavasti siitä tuli hyvä ja rusinainen.

— Kiitos, sanoi Tom kasvot yhtenä hymynä ja Polly tunsu lahjansa miellyttävän häntä enemmän kuin komeinkaan koruesine.

— Pitäisi sen hyvä ollakin, koska itse sen vatkasit, sanoi Maud. — Oli hirveän hullunkurista katsella, kun autoit sen valmistamisessa etkä yhtään arvannut, kenelle kakku oli tarkoitettu. Minä ihan vapisin aina kun avasit suusi, sillä pelkäsin sinun kysyvän siitä. Siksi Pollykin saarnaili ja minä lörpöttelin.

— Hassua etten muistanut koko syntymäpäivää. Eiköhän jo leikata kakkua. Minä en muusta väiltäkään, sanoi Tom. Hänellä ei tosin ollut vähääkään ruokahalua, mutta hän halusi tehdä oikeutta kakulle, vaikka sitten joutuisi oman kiitollisuutensa uhriksi.

— Toivotaan, etteivät rusinat ole kaikki pohjalla, sanoi Polly noustessaan toisten pyynnöstä leikkaamaan kakkua.

— Minähän olen jo haukannut niitä pinnalta, vastasi Tom katsellen leikkaamista niin tarkkaan kuin

olisi todellakin uskonut ennustukseen.

Polly leikkasi huolellisesti viipaleen toisensa perästä ja jokainen niistä oli kiinteä ja täynnä rusinoita. Erityisen ison viipaleen hän nosti eräälle isoäidin hienoista pikku lautasista, lisäsi kukat koristeeksi ja ojensi lautasen Tomille silmissään paljon puhuva katse. Sillä huomattuaan Tomin muistavan hänen saarnansa Polly oli mielissään, kun hänen vertauksensa ainakin yhdessä kohdin oli löytänyt vastakaikua. Kasvot loistaen Tom tarttui lautaseen, ja tutkittuaan tarkkaan kakunpalasen, hän vilkaisi toisiin ja sanoi keventyneenä:

— Täynnä rusinoita. Hauska että minullakin oli osuutta siihen, mutta Pollylle kaikki kunnia ja hänelle kuuluvat kukat. Ja kääntyen Pollyn puoleen Tom asetti ruusut tämän hiuksiin, kohteliaasti kylläkin, mutta varsin taitamattomasti, sillä oka pisti Pollyä päähän, lehdet kutittivat hänen korvaansa ja koko kukka oli ylösalaisin.

Fan nauroi Tomin kömpelyyttä, mutta Polly ei antanut koskea kukkaan, ja kaikki kävivät halukkaasti kakun kimppeun. Pöydässä juteltiin ja naurettiin, ja tunnelma oli juuri ylimmillään, kun Tomille tuotiin kaksi kirjettä. Hän vilkaisi niihin ja vetäytyi äkkiä loukkoonsa jättäen Maudin kihelmöimään uteliaisuudesta ja isot tytöt kiihtymyksen valtaan, sillä Fan luuli tuntevansa käsialasta toisen ja Polly toisen kirjeen lähettäjän.

Kului puolisen tuntia ja vielä toinen mokoma, mutta Tomia ei näkynyt. Herra Shaw lähti ulos, rouva Shaw vetäytyi huoneeseensa Maudin saattamana, ja molemmat tytöt jäivät miettimään, oliko ehkä tapahtunut jotain kauheaa. Äkkiä kuului huuto: — Polly! ja tämä hypähti tuoliltaan kuin salaman iskusta.

— Juokse kiireesti! Minä ihan sairastun uteliaisuudesta ellen saa pian tietää mikä hänellä on, hoputti Fan.

— Sitten on parasta, että sinä menet, aloitti Polly, joka malttamattomana halusi noudattaa kutsua, vaikka häntä samalla vähän ujostutti.

— Ei hän minua tahdo; sitä paitsi en saisi sanaa suustani, jos se kirje on Sydneyltä, sanoi Fanny ja työnsi ystävänsä kiireesti ovea kohti.

Polly lähti enempää mukisematta oudon huolestunut ilme kasvoillaan ja pysähtyi Tomin huoneen ovelle aivan kuin olisi ollut vähän peloissaan. Tom istui lempiasennossaan hajasäärin tuolilla, käsivarret ristissä ja leuka tuolin selkämystä vasten. Asento ei suinkaan ollut kaunis, mutta ainoa missä Tom sanoi voivansa olla kunnolla.

— Kutsuitko minua, Tom?

— Kutsuin. Tule sisään äläkä näytä pelästyneeltä. Minä vain haluan näyttää erään lahjan ja kysyä sinulta neuvoa, otanko sen vastaan.

— Mutta Tom, sinähän näytät aivan kuin sinut olisi isketty maahan, huudahti Polly hätääntyneenä nähdessään Tomin kasvot, kun tämä nousi häntä vastaan.

— Niin minut on iskettykin ihan pitkin pituuttani, mutta nyt olen taas jaloillani ja tukevammin kuin ennen.

Tom sieppasi kirjeen pöydältä, antoi sen Pollylle ja alkoi kävellä huoneessa edestakaisin kuin karhu häkissään. Luettuaan lyhyen kirjelijun Polly kalpeni ja hänen silmänsä alkoivat kipunoida. Hän seisoi hetken ääneti, suuttumuksen lamauttamana, rypisti sitten hermostuksissaan kirjeen, heitti sen lattialle ja sanoi yhteen hengenvetoon:

— Minun mielestäni hän on sydämetön, julma ja kiittämätön tyttö eikä mitään muuta.

— Hitto sentään! Ei minun pitänyt näyttää sitä kirjettä vaan tuota toista. Ja Tom tarttui kirjeeseen harmistuneena ja häpeissään. — Tai mitäpä sillä väliä, kaikki tietävät sen kumminkin huomenna. Ja ehkä olet kiltti ja pidät huolen, etteivät tytöt rasita minua kysymyksillään ja jaarituksillaan, hän lisäsi aivan kuin olisi tarkemmin ajateltuaan tuntenut helpotusta, että oli ilmoittanut asian ensimmäiseksi Pollylle.

— Ei kumma vaikka näytitkin tyrmistyneeltä. Jos toinen kirje on yhtä paha, haluaisin tuolin ennen kuin rupean lukemaan, sanoi Polly, joka aivan tärisi kiihtymyksestä.

— Se on miljoona kertaa parempi, mutta se tyrmäsi minut vielä pahemmin kuin ensimmäinen, sillä ystävällisyys aina tyrmää. Tom keskeytti äkkiä puheensa ja seisoi hetken käänneen kirjettä käsissään aivan kuin se olisi sisältänyt jotain niin mieluista, että se lievitti toisen kirjeen vaikutusta ja liikutti

hänen mieltään. Sitten hän veti esiin nojatuolin, pyysi Pollyä istuutumaan ja alkoi puhua niin vakavalla äänellä, että Polly hämmästy.

— Kun ennen vanhaan jouduin pulaan, minulla oli tapana mennä neuvottelemaan isoäidin kanssa, ja hänellä oli aina jokin järkevä lohdutuksen sana minun varalleni. Hän on nyt poissa, mutta jollakin lailla minusta tuntuu kuin sinä olisit ottanut hänen paikkansa. Tahtoisitko nyt istua hänen tuolissaan ja kuunnella, kun kerron mitä minulla on sydämelläni aivan kuin olisin Will.

Tahtoiko hän muka? Tom ei Pollyn mielestä olisi voinut osoittaa hänelle suurempaa ja kauniimpaa kohteliaisuutta. Juuri Tomin luottamusta hän oli usein toivonut, sillä se vilpiton ja sydämellinen suhde, joka hänellä oli veljeensä, oli jo aikaisin opettanut hänelle, etteivät tytöt ja pojat sisimmältään eroa toisistaan läheskään niin paljon kuin kuvitellaan. Yhtäläisesti he tarvitsevat toistensa ymmärtämystä ilon, surun, rakkauden, pelon, elämän ja kuoleman hetkellä. Niinpä onkin ihme, etteivät ihmiset käsitä toisiaan paremmin, vaan vasta koettelemusten tultua oppivat tajuamaan, että ihmisluonto on melkein samanlainen niin miehillä kuin naisillakin. Polly tiesi sen ja ymmärsi niin hyvin Tomia, että tämä oli aivan ihmeissään ja täysin voitettu. Polly huomasi Tomin kaipaavan naisellista myötätuntoa, jota hän puolestaan pystyi antamaan, koska ei pelännyt ojentaa kättään yli sen muurin, jonka kasvatus on keinotekoisesti pystyttänyt poikien ja tyttöjen välille. Siksi hän sanoi Tomille täysin luottavaisesti:

— Anna minun auttaa, mikäli vain pystyn.

Kymmenen minuuttia aikaisemmin Polly olisi sanonut sen Tomille melkein yhtä luontevasti kuin Willillekin, mutta näiden kymmenen minuutin aikana oli tapahtunut jotain sellaista, joka teki sen hieman vaikeaksi. Pollyn lukema kirje, jossa Trix purki kihlauksensa, muutti tilanteen ja sai Pollyn pelkäämään Tomin luottamusta, koska hänestä tuntui nyt vaikeammalta pysytellä taustalla, sillä naisellisesta kainoudesta huolimatta rakkaus ja toivo pyrkivät heräämään ja riemuitsemaan hyvistä uutisista. Hän istuutui hitaasti ja sanoi silmät alas luotuina epäröivällä ja hyvin nöyrällä äänellä:

— Yritän parastani, mutta en osaa täyttää isoäidin paikkaa enkä antaa sinulle viisaita ja hyviä neuvoja, niin mielelläni kuin tahtoisinkin.

— Sinä pystyt siihen paremmin kuin kukaan toinen. Keskustelu rasittaa äitiä, ja isällä on yllin kyllin muuta miettimistä. Fan on kyllä hyvä tyttö, mutta epäkäytännöllinen, ja meille tulee aina kinaa kun olemme yksissä. Minulla ei siis ole ketään toista kuin sisareni Polly. Tämä kirje ilahduttaa varmasti sinua ja poistaa huolet, jotka olen aiheuttanut.

Ja sitten Tom pani toisen kirjeen Pollyn syliin ja meni ikkunan luo aivan kuin olisi halunnut jättää hänet nauttimaan rauhassa sen tuottamasta ilosta. Mutta hän ei voinut olla silloin tällöin vilkaisematta Pollyä, ja sitä mukaa kuin tämän kasvot kirkastuivat, hänen omansa synkkenivät.

— Voi, Tom! Tämäpä vasta arvokas syntymäpäivälahja, ja se tulee niin hyvästä sydäimestä, etten ymmärrä kuinka voisit kieltäytyä ottamasta sitä vastaan. Arthur Sydney on todella jalomielinen! sanoi Polly ja kun hän lopulta nosti katseensa kirjeestä, hänen kasvonsa hehkuivat ja silmät loistivat ilosta.

— Niin onkin! Isää lukuunottamatta en tunne toista miestä, joka olisi tehnyt samanlaisen hyvän työn ja jolta voisin ottaa sen vastaan. Hän ei ole, näetkös, vain maksanut velkojani, vaan minua säästääkseen selvittänyt ne vieläpä minun nimissäni.

— Aivan hänen tapaistaan.

— Se on todella ääretön helpotus, sillä kaikki velkani eivät olisi voineet odottaa kunnes olisin kerjännyt, lainannut tai ansainnut rahat. Sydneyllä ei ole kiirettä, mutta ei hänenkään tarvitse kauan odottaa, mikäli tunnen itseni oikein.

— Sinä et siis ota rahoja lahjaksi?

— Ottaisitko sinä?

— En.

— Älä sitten luule minunkaan ottavan. Ehkä minä olen aika mitätön, mutta en sentään niin keho. Onhan minulla omatunto ja kaksi vahvaa käsivartta.

Se oli jyrkkää puhetta, mutta Pollysta mieluisampaa kuultavaa kuin Tomin kohteliaimmatkaan sanakäänteet, sillä hänen kasvonsa ja äänensä ilmaisivat, että ystävällinen teko oli herättänyt hänessä voimakkaamman tunteen kuin kiitollisuus ja muuttanut ylipyyhityt velat kunniaveloiksi.

— Mitä olet suunnitellut?

— Odotahan kun kerron. Saanko istuutua tähän? Ja Tom otti matalan jakkaran, joka aina oli isoäidin tuolin vieressä. — Mielessäni on viime aikoina ollut niin monia suunnitelmia, että välistä tuntuu kuin pääni halkeaisi, jatkoi Tom parka hieroen otsaansa aivan kuin ajatuksiaan selvitelläkseen. — Olen vakavasti ajatellut lähteä Kaliforniaan, Australiaan tai jonnekin hyvin kauaksi, jossa voi äkkiä rikastua.

— Voi ei! huudahti Polly ja kurotti kätensä aivan kuin olisi halunnut tarttua Tomiin, mutta veti sen äkkiä takaisin ennen kuin Tom ennätti kääntyä.

— Äiti ja tytöt ehkä ikävöisivät, enkä minä itsekään ole oikein ihastunut ajatukseen, sillä tuntuu aivan kuin luikkisin pakoon.

— Epäilemättä, sanoi Polly pontevasti.

— Mutta täällä en voi ryhtyä muuksi kuin puotipojaksi enkä minä taitaisi oikein sopia siksi. Tosiasia on, etten voi jäädä tänne, missä minut tunnetaan. On helpompaa kaivaa soraa rautatiellä miesjoukossa kuin myydä nuppineuloja ystäville ja tuttaville. Se on ehkä tyhmää ylpeyttä, mutta kuitenkin totta, eikä sitä kannata ruveta peittelemään.

— Ei kannatakaan, minä olen ihan samaa mieltä.

— Lohdullista. Nyt minä tulenkin siihen, missä erityisesti tarvitsen neuvojasi, Polly. Kuulin sinun eilen kertovan Fanille, kuinka hyvin Ned-veljesi menestyy ja pitää työstään ja miten hän haluaisi, että Willkin saapuisi ja ottaisi paikan lähetyviltä. Luulitte minun lukevan, mutta minä kuulin mitä te puhuitte, ja mieleeni juolahti, että ehkä minäkin voisin löytää onneni lännessä. Mitä arvelet?

— Varmasti voit, jos todella tahdot tehdä työtä, vastasi Polly empimättä, samalla kun hänen mielessään vilisi jo monenmoisia suunnitelmia. — Kunpa pääsisitkin Nedin luo, tulisitte varmasti hyvin toimeen. Ja hän auttaisi mielellään siinä missä voi. Jos vain haluat, kirjoitan hänelle heti ja kysyn asiaa.

— Miksei, mutta tiedustele vain ylimalkaisesti, jotta voisin toimia sen mukaan. Minulla pitäisi olla valmiina käyttökelpoinen suunnitelma, ennen kuin puhun isälle. Liikemiehiinhän vetoavat vain tosiasiat.

Polly ei voinut olla hymyilemättä Tomin uudelle äänensävyllä; tuntui oudolta kuulla hänen puhuvan muustakin kuin hevosista, räätäleistä, tanssiaisista ja tytöistä. Mutta Polly piti siitä yhtä paljon kuin Tomin kasvojen vakavasta ilmeestä, samoin tavasta, jolla hän viime aikoina oli ruvennut huitomaan käsiään aivan kuin olisi tahtonut puskea niillä töitä.

— Se on viisainta. Luuletko että isäsi pitää tästä tuumasta?

— Ihan varmasti. Kun eilen kerroin hänelle, että minun on viipymättä ryhdyttävä johonkin työhön, hän sanoi: "Mihin rehelliseen työhön tahansa, Tom, äläkä unohda, että isäsi alkoi uransa puotipoikana." Tiesithän sinäkin sen?

— Tiesin, hän kertoi siitä kerran, ja minusta oli hauska kuulla, kuinka hyvin hän menestyi.

— Minä en ole koskaan pitänyt koko jutusta. Taisin vähän hävetäkin. Mutta kun hän eilisiltana puhui taas siitä, näin asian uudessa valossa ja tajusin, miksi isä osasi suhtautua niin rauhallisesti tappioonkin ja olla tyytyväinen vaatimattomaan paikkaansa. Se on taas vain alkua, hän sanoo; ja raivattuaan jo kerran tiensä hän tuntee pystyvänsä siihen toistekin. Minä sanon sinulle, Polly, että sellainen itseluottamus, tahdonlujuus ja rohkeus hänen ikäisessään miehessä saa minut kunnioittamaan isäukkoa ja pitämään hänestä entistä enemmän.

— Oikein hauska kuulla sinun puhuvan noin. Väliin minusta tuntui, ettet oikein arvostanut isääsi, eikä hänkään liioin tainnut tietää, miten paljon sinussa sentään on miestä.

— No nythän se vasta on ilmennytkin, sanoi Tom nauraen, mutta hänestä näytti jo uhoavan täysi-ikäisyyden tuomaa arvokkuutta. — Eikö olekin omituista, että ihmiset elävät niin kauan yhdessä, mutta oppivat tuntemaan toisensa vasta kun jotakin mullistavaa sattuu. Ehkä nämä vastoinkäymiset annettiin minulle, jotta tutustuisin omaan isääni.

— Sanoissasi on järkeä, sanoi Polly hymyillen tyytyväisenä, kun huomasi koettelemusten vaikuttavan Tomiin edullisemmin kuin monivuotiset myötäkäymiset.

Molemmat istuivat hetken ääneti, Polly isossa tuolissa katsellen Tomia uudella arvonannolla, Tom jakkaralla hänen jalkojensa juuressa repien rypistynyttä kirjettä, jonka hän ajatuksissaan oli ottanut lattialta.

— Etkö yhtään hämmästynyt Trixin kirjeestä? hän kysyi, kun pienet valkoiset paperipalaset lentelivät hänen käsistään.

— En.

— Mutta minä hämmästyin, sillä heti kun onnettomuus kohtasi meitä, tarjosin Trixille vapautta. Mutta silloin hän ei halunnut purkaa kihlausta, jatkoi Tom aivan kuin alkuun päästyään olisi halunnut selvittää asiat perin pohjin.

— Se kyllä hämmästytti minua, sanoi Polly.

— Niin minuakin, sillä Fan väitti aina, että Trixiä kiinnostivat vain rahat. Hänen ensimmäinen vastauksensa tuntui hyvältä, koska en odottanut häneltä sellaista, eikä mikään liikuta miestä enemmän kuin nainen, joka seisoo hänen rinnallaan myötä- ja vastoinkäymisissä.

— Hänestä ei ilmeisesti ollut siihen.

— Fan oli oikeassa. Trix vain odotti nähdäkseen, miten huonosti meidän asiamme olivat tai ehkä hänen äitinsä onkin tämän takana. Hän on kylmin, kovin ja turhamaisin olento, jonka olen eläissäni nähnyt, ja Trixin on pakko totella. Hän selviytyy kirjelijussaan hyvin näppärästi asiasta, koska "ei halua tulla taakaksi, vaan mieluummin luopuu toiveistaan ja jää ikuisesti minun lämpimäksi ystäväkseni". Tosiasia on kuitenkin se, että rikas Tom Shaw oli jonkin arvoinen, mutta köyhä Tom Shaw on vain tiellä ja saa painua hiiteen mahdollisimman nopeasti.

— Mutta hänpä ei niin vain painukaan! napautti Polly, sillä hän oli palavan kiukkuinen Trixille, vaikka siunasikin mielessään, kun tämä oli vapauttanut orjansa.

— Vaikka vähältä pitikin, mutisi Tom itsekseen. Sitten hän lisäsi ääneen niin tyynen alistuneesti, että Polly tiesi varmasti hänen sydämensä kestävästä murtumasta purkautuneen kihlauksen:

— Onnettomuus ei tule koskaan yksin, mutta kun on jo maahan lyöty, pari lisäiskua ei tunnu enää missään. Ensimmäinen lyönti se aina pahimmin kirvelee.

— Hauskaa, että kestit viimeisen iskun niin hyvin. Pollyn ääni kuulosti tahattomasti hiukan ivalliselta. Tom punastui ja näytti vähän aikaa loukkaantuneelta, sitten hän tuntui tointuvan, kohautti hartioitaan ja sanoi suorasukaiseen tapaansa:

— Totta puhuakseni se ei ollut mikään kova isku. Minusta oli jo jonkin aikaa tuntunut, ettemme sovi toisillemme ja että olisi ehkä viisainta lopettaa kihlaus lyhyeen. Mutta koska Trix ei tehnyt tai halunnut tehdä aloitetta, en minä voinut syödä sanaani ja jättää häntä soittamaan taas lehdellä, niin että tässä sitä nyt ollaan. En kanna hänelle kaunaa, vaan toivon totisesti, että hän ensi kerralla onnistuu paremmin eikä enää pety.

— Käyttäydyit hienosti, aivan Sydneyn tapaan, sanoi Polly hämillään ja toivoi voivansa piiloutua myssyn tai silmälasien taa, jos hänen kerran oli näyteltävä tämän luottavaisen nuoren miehen isoäitiä.

— Sydneyn ei tarvinne pelätä haaksirikkoa, huomautti Tom ja nousi seisomaan, aivan kuin jakkara ei olisi enää tuntunutkaan mukavalta.

— Toivottavasti ei, mutisi Polly ihmetellen mikä Tomille tuli.

— Hän ansaitsee parhaan osan, ja taivas sen hänelle suokoon, lisäsi Tom kohentaen rajusti takkatulta.

Polly ei vastannut, koska pelkäsi sanovansa liikaa. Hän arvasi, ettei Fan ollut uskoutunut Tomille ja suojeli sen vuoksi ystävänsä sydänsalaisuutta yhtä visusti kuin omaansa.

— Kirjoitathan huomenna Nedille? Järjestäköön minulle mitä tahansa, kunhan vain pääsen pois täältä, sanoi Tom heittäen hiilihangon kädestään ja käännähti päättäväisesti, vaikka Polly ei sitä huomannut sormeillessaan syliinsä pudonnutta ruusua.

— Kirjoitan jo tänä iltana. Haluatko että kerron tytöille Trixistä ja Sydneystä? hän kysyi noustessaan.

— Kerro. En tiedä kuinka oikein kiittäisin sinua kaikesta mitä olet tehnyt puolestani! sanoi Tom ojentaen kätensä, ja Pollyn mielestä hän oli liiankin kiitollisen näköinen niin vähäisestä avusta.

Pollyn ojentaessa kätensä ja katsoessa Tomiin luottavasti kiitollisuus tuntui nousevan tämän päähän, sillä ilman edellä käypää varoitusta Tom kumartui ja suuteli häntä. Polly hämmästyi niin kovasti, että Tom tointui heti ja pyyteli anteeksi.

— Ethän pahastunut — en mahtanut sille mitään — isoäiti sai minulta aina suukon syntymäpäivänäni.

Polly pakeni yläkertaan ja unohti tyystin Fanin istuessaan pimeässä kasvot käsien varassa; hän

ihmetteli miksei ollut vihaisempi ja päätti vastedes olla näyttelemättä ihanaa, mutta vaarallista isoäidin osaa.

TYTTÖ JOKA EI USKALTANUT

Polly kirjoitteli ahkerasti, Ned vastasi tyydyttävästi ja pitkän kirjeenvaihdon, puhumisen ja pohdiskelun jälkeen päätettiin, että Tom lähtee länteen.

Perheen naisväki tietysti vaikeroi, mutta kaikki myönsivät kuitenkin, että tämä askel oli hyväksi Tomille. He huokailivat ja ompelivat ja liittivät loistavia tulevaisuudenhaaveita hänen uusiin nenäliinoihinsa pakatessaan niitä matka-arkkuun ja iloitsivat siitä, että tie oli hänelle avoinna, vaikka samalla kustuttivatkin kyynelillään hänen saappaitaan. Sydney auttoi Tomia loppuun saakka kuin konsanaan veli, kuten Tom sanoi Fanin suureksi tyytyväisyydeksi. Will luovutti mielellään Tomille sen työpaikan, jonka Ned oli alunperin varannut hänelle, tosin Nedin pettymykseksi, koska tämä oli hartaasti toivonut luokseen veljeä.

Onneksi välttämättömissä matkavalmisteluissa oli niin paljon puuhaa, ettei kenellekään jäänyt aikaa sydämenasioille. Ja nämä neljä nuorta olivat touhutessaan niin vakaan järkeviä kuin heillä ei olisi lainkaan ollut hellempitä tunteita toisiaan kohtaan. Mutta vaitiolosta, työstä ja kiireestä huolimatta he oppivat tänä lyhyenä aikana tuntemaan toisensa paremmin kuin kaikkina menneinä vuosina, sillä jokaisen paras minä oli herännyt ja toiminnassa. Ja pieni talo aivan tulvi rakkautta ja ystävyttä, uhrautuvaisuutta ja innostusta, samaan aikaan kun ulkopuolinen maailma oli täynnä päivänpaistetta ja kevään taikaa. Valitettavasti loppu tuli vain kovin pian, sillä aika riensi nopeasti jättäen jälkeensä selkiytyneen ilmapiirin, vaikkakaan nuoret eivät sitä silloin huomanneet, koska ero hämärsi heidän katseensa.

Tom oli matkustanut länteen, Polly palannut kesäksi kotiinsa, Maud lähetetty rannikolle Bellen kanssa ja Fan jäänyt yksin kamppailemaan talousaskareiden ja sydänsurujen kanssa. Vain kaksi asiaa auttoi häntä kestäämään kaupungissa kesäajan; Sydney kävi usein hänen luonaan ennen lomansa alkua, ja vilkas kirjeenvaihto Pollyyn kanssa auttoi päiviä kulumaan. Tom kirjoitti äidilleen kerran viikossa. Mutta hänen kirjeensä olivat lyhyitä ja asiallisia, sillä miesten tapaan hän ei koskaan kertonut hauskoista pikku tapahtumista, joita naiset mieluummin kuulevat. Fan ilmoitti Pollylle vähäiset uutisensa, Polly puolestaan lähetti Nedin kirjeistä ne kohdat, jotka koskivat Tomia. Yhdistettyään näin kahdet tiedonannot toisiinsa he olivat täysin varmoja, että Tom voi hyvin, oli hyvällä tuulella, kovassa työssä ja lujasti päättänyt raivata itselleen tien vastuksien uhallakin.

Polly vietti hiljaisen kesän kotonaan, lepäili ja valmistautui uusin ruumiin ja sielun voimin talven aherrukseen, sillä syksyllä hän ryhtyisi taas antamaan soittotunteja oppilaittensa tyydytykseksi ja ystävien suureksi iloksi. Kirjeissään hän ei ollut juuri puhunut itsestään, niinpä Fan huudahtikin huolestuneena nähtyään hänet ensimmäisen kerran:

— Polly kulta! Oletko ollut sairaana kertomatta siitä sanallakaan!

— En, olen vain väsynyt. Minulla oli viime aikoina paljon työtä ja tämä kurja ilma tekee minut vähän kalpeaksi. Kyllä minä tästä taas virkistyn, kunhan pääsen käsiksi työhön, vastasi Polly riisuessaan päällysvaatteita.

— Sinä et ole lainkaan entiselläsi; mitä sinulle on oikein tapahtunut? tiukkasi Fan huolissaan muutoksesta, jota ei edes osannut määritellä.

Polly ei näyttänyt sairaalta, vaikka posket olivatkin entistä laihemmat ja kalpeammat. Mutta hän näytti vaisulta ja silmissä oli niin väsynyt katse, että Fania aivan riipaisi.

— Ei minulla ole mitään hätää, ja pian näetkin sen kunhan pääsen päiväjärjestykseen. On oikein hauskaa nähdä sinut noin terveenä ja tyytyväisenä. Ovatko asiat sujuneet hyvin? kysyi Polly ja alkoi utterasti harjata hiuksiaan.

— Vastaa minulle ensin yhteen kysymykseen, sanoi Fan aivan sen näköisenä kuin jokin pelko olisi äkkiä vallannut hänet. — Sano ihan suoraan, oletko koskaan katunut vihjausta, jonka annoit Sydneylle?

— En ikinä! huudahti Polly ja ravisti silmiltään ruskean hiusverhon, jonka taakse hän oli puolittain kätkenyt kasvonsa.

— Kunniasanalla, kuten rehellinen tyttö ainakin?

— Kunniasanalla, jos niin tahdot. Miksi epäilet minua? kysyi Polly melkein loukkaantuneena.

— Siksi, että jotain on nyt hassusti. Ei sinun kannata sitä kieltää, että olet ihan sen näköinen kuin minä silloin, kun uskoin Sydneyn ajattelevan sinua. Anteeksi, Polly, mutta en voi olla sanomatta sitä, sillä se on totta, ja haluan kykyne mukaan olla yhtä vilpitön sinua kohtaan kuin sinä olit minulle.

Fan oli kiihtyneen näköinen ja puhui nopeasti ja avoimesti yrittäen olla jalomielinen, vaikka se olikin vaikeata. Polly tajusi sen ja rauhoittaakseen häntä sanoi kiihkeästi:

— Vakuutan sinulle, etten rakasta häntä! Vaikka hän olisi ainoa mies maailmassa, en sittenkään menisi naimisiin hänen kanssaan, koska — yksinkertaisesti en halua.

Kolme viimeistä sanaa tulivat aivan eri äänellä, sillä Polly hillitsi itsensä melkein pelästyneen näköisenä ja käänsi päätään peittääkseen taas kasvonsa hiusten suojaan.

— No, sitten sinä rakastat jotakuta toista. Sinulla on jokin salaisuus, jonka voisit hyvin kertoa minulle, koska sinäkin tiedät minun salaisuuteni, sanoi Fan, joka ei voinut rauhoittua, ennen kuin Polly oli kertonut kaikki, sillä tämän käytös huolestutti häntä.

Fan oli tyytyväinen, vaikka ei saanutkaan vastausta kysymykseensä ja kietoessaan käsivartensa ystävänsä ympärille, hän sanoi houkutellen:

— Polly kulta, tunnenko minä hänet?

— Olet kyllä nähnyt hänet.

— Onko hän hyvin viisas, hyvä ja komea?

— Ei.

— Mutta hänen pitäisi olla, jos sinä kerran rakastat häntä. Toivottavasti hän ei ole huonokaan? huudahti Fan huolestuneena pitäen vielä kiinni Pollysta, joka itsepintaisesti katsoi toisaanne.

— Minä olen häneen tyytyväinen ja se riittää.

— Voi, sano nyt minulle vielä yksi asia. Eikö hän sitten rakasta sinua?

— Ei. Älä nyt puhu enää sanaakaan. En kestä enempää, ja Polly vetäytyi pois, mutta Fan sanoi epätoivoisella äänellä:

— Jätetään se asia. Mutta nyt uskallan sanoa sinulle, että minä luulen, jopa uskonkin, Sydneyn välittävän hiukan minusta. Hän on ollut niin kiltti meille kaikille, ja viime aikoina on tuntunut siltä, että hän aina ilahtuu minut nähdessään ja kyselee minua ellen ole kotona. En uskaltanut toivoa mitään, ennen kuin isä huomasi jotain erikoista hänen käytöksessään ja alkoi kiusoitella minua. Vaikka yritänkin olla elättelemättä liioja toiveita, tuntuu vähän siltä, että minulla sittenkin on mahdollisuuksia.

— Taivaan kiitos! huudahti Polly sydämellisesti. — Kerro minulle nyt ihan alusta alkaen kaikki, hän lisäsi ja istuutui sohvalle sen näköisenä, kuin olisi pelastunut suuresta vaarasta.

— Olen saanut muutaman kirjeen ja joitakin tavaroita, ja haluaisin kuulla mielipiteesi, merkitsevätkö ne todella jotain, sanoi Fan ja otti tukun papereita kirjoituspöytänsä sisimmästä lokerosta. — Tässä on muuten Tomin valokuva, hän lähetti sen viime kirjeessään; eikö olekin hyvä? Hän näyttää vanhemmalta, mutta se kai johtuu vain parrasta ja tuosta yksinkertaisesta vaateparresta. Poika kulta, hän hoitaa niin hyvin asiansa, että alan olla kohta ylpeä hänestä.

Fan heitti Pollylle valokuvan ja jatkoi kirjeen etsimistä. Hän ei huomannut, että Polly sieppasi kuvan ja katsoi sitä pitkään. Mutta Pollyn hiljainen ääni paljasti jotain, kun hän sanoi:

— Ei se ole oikein onnistunut.

Vilkaistuaan häneen olkapäänsä yli Fanny äkkiä keksi totuuden, vaikka Polly oli puoleksi selin. Fan pudotti kirjeen lattialle ja tarttui välittömästi Pollyä hartioista huudahtaen hämmästyneenä:

— Polly, onko se Tom?

Polly parka oli niin hämillään, ettei saanut sanaakaan suustaan. Vastaus olikin tarpeeton, sillä hänen kasvonsa kielivät yhtä paljon kuin se, että hän kätki päänsä sohvatyynyihin kuin tyhmä strutsi, jota metsästäjät ajavat takaa.

— Voi, Polly. Olen kauhean iloinen! En ikinä tullut sitä ajatelleeksi. Sinä olet niin erinomainen ja hän sellainen hulivili. Uskomatonta — mutta on hirveän hauskaa, että välität hänestä.

— En mahda sille mitään, koetin kyllä olla välittämättä, mutta se oli niin vaikeaa, kyllähän sinä tiedät, Fan, sanoi tukahtunut ääni tyynyn uumenista.

Viimeiset sanat ja anovasti ojennettu käsi ilmaisivat Fannylle, miksi Polly oli ottanut niin lämpimästi osaa hänen sydänsuruihinsa. Polly oli niin onnettoman näköinen, että Fan kietoi äkkiä kätensä hänen ympärilleen ja purskahti itkuun. Ja hänen kyynelensä puhuivat enemmän kuin sanat. Vaitioloa ei kuitenkaan kestänyt kauan, sillä naisellinen puhumisentarve pakotti heidät pian purkamaan tunteitaan. Polly oli arka ja masentunut, Fan utelias ja ylenpalttisen ihastunut.

— Olet nyt oikea sisareni! Kultaseni, miten taivaallista tästä tuleekaan! hän riemuitsi.

— Ei tule koskaan, vastasi Polly toivottomana.

— Mikä sen estää?

— Maria Bailey, kuului surullinen vastaus.

— Mitä sinä tarkoitat? Se lännen tyttökö? Ei hän Tomia saa. Minä tapan hänet ennen!

— Myöhäistä, myöhäistä, annahan kun kerron — onko ovi kiinni ja Maud poissa?

Fan kävi varmistumassa asiasta, ja palattuaan hän kuunteli henkeä pidättäen Pollyn kipeätä salaisuutta.

— Eikö Tom ole maininnut Mariasta kirjeissään?

— Kerran tai pari, ohimennen vain, ja pieneksi hakkailuksi minä sitä luulinkin. Mutta ei hänellä ole paljon aikaa sellaiseen leikkiin, sillä hän puskee kovasti töitä.

— Ned kirjoittaa pitkiä hilpeitä kirjeitä, joissa hän kertoo kaikenlaista heidän elämästään. Kun hän pariinkin kertaan mainitsi työstä — pojathan asuvat hänen äitinsä luona —, kysyin hänestä ohimennen. Ja Ned kirjoitti, että hän on sievä ja kiltti ja hyvin kasvatettu, ja Ned arveli Tomin olevan vähän ihastunut häneen. Se oli kauhea isku. Sillä kun Trix purki kihlauksen eikä minun ollut enää sopimatonta ajatella Tomia, aloin jo hiukkasan toivoa ja olin onnellinen! Nyt kun minun täytyy luopua ajattelemasta häntä, tajuan kuinka paljon toivoin ja miten kauhean menetyksen olen kokenut.

Kaksi isoa kyyneltä vierähti Pollyn poskille. Fan pyyhki ne pois ja tunsu kiihkeätä halua lähteä seuraavassa junassa länteen, nujertaa Maria Baleyn yhdellä ainoalla katseella ja tuoda Tomin takaisin lahjaksi Pollylle.

— Olin tyhmä, kun en arvannut sitä aikaisemmin. Mutta kun Tom on minun silmissäni vielä ihan poikanen ja sinä taas kehittyneempi kuin yksikään tuntemistani tytöistä, en koskaan tullut ajatelleeksi, että välittäisit hänestä sillä tavalla. Tiesin kyllä, että olit hänelle hyvin kiltti, mutta niinhän sinä olet kaikille. Tiesin senkin, että hän piti sinusta samoin kuin minusta, enemmänkin, sillä hänen mielestään olet täydellinen. Mutta en silti ikinä kuvitellut, että hän rakastaisi sinua muuten kuin hyvänä ystäväinä.

— Ei hän rakastakaan, huokaisi Polly.

— Hänen täytyy, ja jos minä vain saisin hänet käsiini, niin kyllä hän rakastaisi.

Silloin Polly tarttui Fannyn, piti hänestä lujasti kiinni ja sanoi tiukasti:

— Jos vain vihjaisetkin asiasta hänelle tai muille, niin yhtä varmasti kuin nimeni on Mary Milton, minä julistan jokaisessa kadunkulmassa että sinä rakastat Ar—. Polly ei päässyt pitemmälle, sillä Fanny tukki kädellään hänen suunsa ja sanoi hätäntyneenä:

— Olen varmasti vaiti! Lupaan juhlallisesti, etten ikinä hiiskahda siitä yhdellekään kuolevaiselle. Älä nyt noin kiivastu, Polly. Minä ihan säikähdin.

— Siinä on jo kylliksi, että rakastaa ilman vastarakkautta, mutta on ihan kamalaa, jos asianomainen lisäksi saa vielä tietää sen. Raivostun jo pelkästä ajatuksestakin. Voi, Fan, minusta tulee niin kiivas ja kateellinen ja häijy, etten tiedä, miten minulle lopulta käy.

— Siitä ei ole pelkoa, kultaseni. Ja uskon kaiken päättyvän hyvin, koska itse olet niin hyvä kaikille. En tajua kuinka Tom voisi olla jumaloimatta sinua. Ja varmasti hän olisi jumaloinutkin päästyään eroon Trixistä, jos vain olisi jäänyt pitemmäksi aikaa kotiin. Se olisi ollut hänen onnensa. Mutta vaikka hän

onkin minun veljeni, hän ei mielestäni ole kyllin hyvä sinulle, Polly, enkä oikein käsitä että sinä välität hänestä, varsinkin kun olisit saanut kerrassaan erinomaisen miehen.

— Minä en välitä erinomaisista. Tom kyllästyttäisi minua, jos hän olisi A.S:n kaltainen. Sitä paitsi Tom taitaa olla monessa suhteessa häntä etevämpi. Ei sinun tarvitse tuijottaa. Minä tiedän, että Tom on etevä, tulevaisuus näyttää. Hän on erilainen kuin toiset ja vielä nuori. Tiedän kyllä että hänellä on paljon vikoja, mutta minä pidän hänestä sitä enemmän. Ja hän on vilpittömä ja rohkea, ja hänellä on avara lämmin sydän, ja hänen rakkautensa omistaisin mieluummin kuin maailman viisaimman ja täydellisimmän miehen, yksinkertaisesti vain siitä syystä, että rakastan häntä!

Olisipa Tom nähnyt Polly'n kasvot sillä hetkellä! Ne olivat niin lempeät, vilpittömät ja uhmakkaat, että Fan unohti puolustaa omaa rakastettuaan Polly'a ihaillessaan. Näin uskollinen, kaikkinielävä rakkaus oli aivan uutta Fanille, joka oli tottunut kuulemaan ystäviensä kerskailevan vuosittain parista kolmesta ihailijasta ja punnitsevan näiden keskinäistä arvoa melkein yhtä kylmästi kuin nuoret miehet puhuivat niiden tyttöjen varallisuudesta, joita havittelivat, mutta olivat liian köyhiä kosimaan. Hän oli luullut rakkauttaan Sydneyhin hyvin romanttiseksi, kun ei oikeastaan välittänyt, oliko tämä rikas vai köyhä, vaikka ei uskaltanut sanoa sitä edes Pollylle, koska pelkäsi joutuvansa naurunalaiseksi. Hän alkoi tajuta nyt minkälaista oli todellinen rakkaus, jota Polly ei ollut voinut kukistaa sydäimestään; se oli kallis aarre, jota oli pidettävä kunniaa ja vaalittava huolella.

— En tiedä, milloin oikein aloin rakastaa Tomia, mutta viime talvena minä sen huomasin ja olin yhtä hämmästyneenä kuin sinäkin nyt, jatkoi Polly iloissaan, kun sai avata sydämensä. — Minä en ollenkaan hyväksynyt hänen käytöstään. Hän oli mielestäni ajattelematon ja huikentelevainen keikari. Ja olin kauhean pettynyt, kun hän valitsi Trixin. Mitä kauemmin seurasin heidän kihlaustaan, sitä pahemmalla minusta tuntui, sillä Tom oli Trixille aivan liian hyvä. Inhotti kun Trix ei tehnyt mitään Tomin hyväksi, vaikka olisi voinut mainiosti kannustaa häntä. Tom on niitä miehiä, joiden hellään sydämeen voi aina vedota, ja se nainen, jonka kanssa hän menee naimisiin, voi saada hänestä parhaat puolet esiin tai tuhota hänet. — Se on totta! sanoi Fan Polly'n syventyessä taas Tomin valokuvaan, josta tämä näytti katsovan niin vakaasti kuin olisi halunnut kumota kaikki Polly'n kielteiset käsitykset.

— En minä tarkoita, että Tom olisi heikko tai huono ihminen. Jos hän olisi sellainen, en pitäisi hänestä. Mutta hän tarvitsee jonkun, joka rakastaa häntä kovasti ja tekee hänet onnelliseksi kuten vain hyvä vaimo osaa, sanoi Polly, aivan kuin olisi vastannut valokuvan mykkään puheeseen. — Toivottavasti Maria Bailey vastaa Tomin kuvitelmia, sillä en kestäisi, jos hän taas pettyisi, hän lisäsi hiljaa.

— Olen varma, ettei Tom välitä hänestä tippaakaan ja että sinä vain suotta olet huolissasi. Mitä Ned sitten vastasi, kun kysyit tuosta harmillisesta työstä? kysyi Fan muuttuen heti toiveikkaaksi.

Polly toisti ja lisäsi vielä: — Kysyin toisessa kirjeessä, eikö Ned sitten ihailut neiti Baileyta yhtä paljon kuin Tom, ja sain kuulla, että Maria on kyllä miellyttävä tyttö, mutta ettei Nedillä ollut aikaa joutavuuksiin ja ettei minun tarvinnut hankkia valkoisia hansikkaita vielä vuosiin, ellei Tomin häihin. Sen koommin hän ei ole kirjoittanut Mariasta. Mutta olen varma, että jotakin vakavaa on tekeillä, mutta koska Ned on Tomin uskottu, hän ei puhu mitään.

— Pahalta näyttää. Mutta minähän voin kysäistä Tomilta ihan sivumennen hänen sydämenasioitaan. Silloin hän saa tilaisuuden kertoa, jos hänellä on jotain kerrottavaa.

— Kysy vain, mutta sinun on näytettävä ensin kirjeesi. Pelkään sinun muuten vihjailevan tai puhuvan sivu suusi.

— Näytän kirjeen. Pidän varmasti lupaukseni, mutta on katkeraa, että asiat menevät hullusti, vaikka yksi ainoa sana voisi korjata kaikki.

— Tiedät mainiosti, mitä tapahtuu jos sanot sen. — Ja Polly näytti niin uhkaavalta, että Fan aivan värisi huomattessaan, miten kiltit tytöt ovat vihastuessaan vielä jyrkempiä kuin äkäpussit, sillä tunturikyhyksetkin puolustavat rohkeasti pesäänsä.

— Mutta mitä me sitten teemme, jos Marian juttu on tosi? sanoi Fan hetken perästä.

— Kestetään. Tavalla tai toisella ne asiat yleensä kestetään, vastasi Polly sen näköisenä kuin hänen tuomionsa olisi jo julistettu.

— Mutta ehkei se olekaan totta, lohdutteli Fanny.

— Siinä tapauksessa minä odotan. — Ja Polly'n kasvot muuttuivat niin kauniiksi, että Fan toivoi sydämensä pohjasta, ettei Maria Baileyta olisi ikinä syntynytkään.

Sitten keskustelu kääntyi Fannyn mielitiettyyn. Ja pitkän pohdiskelun jälkeen Polly sanoi olevansa

varma, että A.S. oli unohtanut P.M:n ja toipunut nopeasti, koska osoitti yhä suurempaa huomiota F.S:lle. Tähän tyydyttävään päätökseen loppui neuvonpito ja tytöt vahvistivat uskollisuudenvakuutuksen, jonka mukaan sitoutuivat horjumatta tukemaan toisiaan kaikissa tulevan vuoden koettelemuksissa.

Talvi oli tytöille aivan toisenlainen kuin edellinen. Fan omistautui velvollisuuksilleen kahta innokkaammin, sillä A.S. arvosti kotielämää ja ihaili perheenemännän taitoja. Fan halusi näyttää Sydneylle, miten hauskan kodin pystyi luomaan, ja hän onnistui paremmin kuin luulikaan. Monista esiripun takaisista epäonnistumisista ja vaikeuksista huolimatta tuosta pikku talosta tuli viehättävä paikka, ainakin herra Sydneylle, sillä hän oli perheen entistä läheisempi ystävä ja halusi osoittaa, ettei köyhtyminen vaikuttanut häneen millään tavalla.

Fan oli pelännyt, että Pollyn paluu kaupunkiin saattaisi vaarantaa hänen omia toiveitaan. Mutta Sydney suhtautui Pollyyn yhtä ystävällisesti kuin ennenkin saaden hänet pian vakuuttuneeksi, että nupun katkaisu oli ollut tehokas; orastava tunne oli kuollut helposti, ja sen tilalle oli astunut vanha ystävyys, joka alkoi kehkeytyä onnelliseksi rakkaudeksi.

Fan oli siitä iloinen ja Polly rauhoitti hänet pian osoittamalla, ettei hänellä ollut mitään halua koetella vaikutusvaltaansa. Polly pysyttelikin paljon kotosalla päätettyään päivän työt ja huomasi, että oli hausempi unelmoida kotona kirjojen ja ompeluksen ääressä kuin pakottaa itsensä lähtemään edes Shaw'lle. — Fan ei tarvitse minua, ja Sydneystä on yhdentekevää, tulenko vai en, joten pysyttelen poissa tieltä, hän mietti aivan kuin pyytäen anteeksi haluttomuuttaan.

Polly ei ollut koko tänä talvena entisellään, ja hänen lähimpänsä ihmettelivät sitä. Will oli oikein huolissaan, kun Polly oli niin hiljainen, kalpea ja haluton, ja hän häiritsi sisarparkaansa ystävällisillä typeryksillään, kunnes Polly suuttui ja alkoi toruskella lisäten hänen hämmennystään vielä entisestään. Sitten Will lohduttautui Maudin seurassa; tämä komenteli häntä tyttömäisesti ja tuotti hänelle jatkuvaa huvia ja puuhaa.

Lännen uutiset pitivät yllä Pollyn epävarmuutta. Tom näet vastasi Fannyn ylimalkaisiin tiedusteluihin harvinaisen epätyytyttävästi laulaen 'kauniin neiti Baileyn' ylistystä ja tunnustaen menehtyvänsä toivottomasta rakkaudesta niin surkuhupaisesti etteivät tytöt oikein tienneet, oliko se vain poikamaista kujeilua vai yrittikö hän peittää hirvittävää totuutta.

— Kyllä me sen häneltä urkimme, kun hän tulee keväällä kotiin, sanoi Fan Pollylle heidän vertaillaessaan veljiensä kirjeitä, ja tytöt päätyivät siihen, että "miehet ovat maailman harvapuheisimpia ja kiusallisimpia olentoja". Sillä Ned puolestaan oli niin keskittynyt työhön, että sivuutti koko Baileyn jutun ja jätti heidät syvimpään tietämättömyyteen.

Nälkää on vaikea kestää, varsinkin jos asianomaisella on nuoren ruokahalu, ja kuuden kuukauden aikana Polly sai niin pienen annoksen onnea, että laihtui ja tuli kalpeaksi. Huomattuaan silmiensä näyttävän yhä suuremmilta ja verisuonten tykkivän selvästi ohimoilla Polly herkutteli usein ajatuksella, että kenties kevätetikot kukkivat hänen haudallaan. Mutta ei hän sentään aikonut kuolla ennen Tomin vierailua. Kevään lähetessä, toivon ja pelon vaihdellessa alituisesti, hän eli niin kiihtyneessä mielentilassa, että hilpeys ja poskien puna palasivat, ja hän huomasi tyystin kadonneeksi kiinnostavan kalpeutensa, jonka varaan hän oli laskelmansa tehnyt.

Vihdoin saapui toukokuu päivänpaisteineen, ja se virkisti Polly paran nääntynyttä sydäntä. Fan tuli käymään eräänä päivänä ja näytti tuovan niin iloisia uutisia, että tuskin tiesi miten kertoa ne.

— Valmistaudu nyt kuulemaan. Joku on kihloissa! hän sanoi niin juhlallisesti, että Polly kohotti kätensä aivan kuin torjuakseen odottamatonta iskua. — Älä nyt sentään, kultaseni, näytä tuollaiselta. Ei Tom, vaan minä.

Mikä riemu siitä syntyikään! Sen jälkeen seurasi luottamuksellinen keskustelu, jota höystettiin kyynelillä, suudelmilla, naurulla ja huokauksilla.

— Voi, Polly! Vaikka minä odotin ja toivoin jo niin kauan aikaa, en sittenkään voinut uskoa todeksi, kun se tapahtui, enkä edes ansaitse tällaista onnea. Mutta minä yritän tulla sen arvoiseksi, sillä nyt kun tiedän, että hän rakastaa minua, kaikki tuntuu mahdolliselta, sanoi Fan näyttäen ensimmäistä kertaa elämässään todella kauniilta.

— Onnen tyttö! huokaisi Polly, hymyili sitten ja lisäsi: — Minun mielestäni sinä ansaitset onnesi, sillä olet vilpittömästi yrittänyt olla sen arvoinen.

— Sen vuoksi hän sanoi rakastuneensakin minuun, vastasi Fanny. Viime vuonna hän oli kuulemma ollut minuun hyvin tyytymätön. Mutta sinä olit puolustanut minua. Ja vaikkei hän silloin kiinnittänyt siihen huomiota, hän näki myöhemmin, sinut jo menetettyään, että olit sittenkin ollut oikeassa. Koko

talven hän tarkkaili minua ja oppi päivä päivältä arvostamaan ja rakastamaan minua yhä enemmän. Voi, Polly, kun hän sanoi sen, en tiennyt kuinka olisin ollut, sillä yrityksistäni huolimatta olen jatkuvasti kovin avuton, heikko ja tyhmä.

— Et ainakaan meidän mielestämme. Ja sinusta hän saa juuri sellaisen vaimon kuin tarvitseekin.

— Olen sinulle ikuisesti kiitollinen, ettet itse pitänyt häntä, sanoi Fan nauraen taas yhtä iloisesti kuin ennen vanhaan.

— Minä olin hänelle vain pieni syrjähyppy. Kyllä hän toista ajatteli koko ajan. Sinun valkoinen viittasi ja oma typerä käyttäytymiseni silloin oopperassa ne vain hänet sokaisivat, sanoi Polly, josta tuntui kuin sen illan tapahtumat olisivat sattuneet joskus parikymmentä vuotta sitten, jolloin hän oli vielä ajattelematon nuori tyttö, sievistä hatuista kiinnostunut ja täynnä lapsellisia kujeita.

— Minä en aio kertoa tästä Tomille sanaakaan, vaan säästän sen hänelle yllätykseksi. Hän tulee ensi viikolla, ja silloin me kyllä selvitämme kaikki suuret salaisuudet, sanoi Fan.

— Saa nähdä, sanoi Polly sydän läpättäen ja taas rauhoittuen, sillä tässä asiassa hän ei voinut muuta kuin toivoa ja ommella kiireesti Willille uusia paitoja.

19

TOMIN MENESTYS

Aika-ajoin, etenkin kevään lähetessä, valtaa ihmiset naimisiinmenon kuume, joka tyrehtyttää seuraelämän, harventaa nuorten miesten rivit ja jättää äidit itkemään kauneimpia tyttäriään. Tänä keväänä tuo kulkutauti puhkesi Shaw'n perhepiirissä ja aiheutti vanhemmille melkoista päänvaivaa, koska tapaus seurasi toistaan pelottavan nopeasti. Ensimmäiseksi sen kynsiin joutui siis Fan, joka ehti onnellisesti sivuuttaa käännekohdan, ennen kuin Tom saapui lisäämään uhrien lukua.

Fan oli aika paljon ulkona Arthurinsa kanssa, sillä tämän mielestä liikunta oli välttämätön toipilaille. Polly kävi joka päivä tervehtimässä rouva Shaw'ta, joka tunsu itsensä yksinäiseksi, vaikka muuten oli huomattavasti virkistynyt, sillä tyttären kihlauksella oli ollut paljon edullisempi vaikutus hänen terveyteensä kuin niillä vahvistavilla lääkkeillä, joita hän yleensä nautti.

Kun Polly kolme päivää Fanin riemukkaan vierailun jälkeen pistäytyi Shaw'lla, Maud säikäytti hänet jo ovelta rynnätessään alas portaita ja melkein hukuttaessaan hänet sanatulvaansa.

— Hän tulikin aikaisemmin kuin oli määrä, hän halusi yllättää meidät! Nyt hän on äidin huoneessa ja oli juuri äsken kysymässä miten sinä jaksat, kun kuulin sinun askelesi. Sinun täytyy heti paikalla tulla ylös. Hän on ihan hassun näköinen viiksineen, mutta hirmuisen iso ja komea ja päivettynyt, ja hän nosti minut korkealle ilmaan suudellessaan. Anna hatun olla, en malta enää odottaa.

Ja tartuttuaan Pollyyn Maud raahasi häntä perässään kuin kovaääninen pikku hinaaja valloitettua laivaa.

— Mitä pikemmin se on ohi, sen parempi, oli ainoa mitä Polly ennätti ajatella, ennen kuin Maud kiskoi hänet huoneeseen ja huusi voitonriemuisesti:

— Siinä hän on! Eikö hän olekin komea?

Hetken ajan Pollyyn silmissä tanssi, hän tunsu lämpimän käden puristuksen ja karhea ääni sanoi sydämellisesti:

— Miten voit, Polly? Sitten hän vaipui rouva Shaw'n lähetyvillä olevalle tuolille toivoen, että oli vastannut järjellisesti, sillä hänellä ei ollut aavistustakaan mitä hän sanoi.

Pian hän tointui ja uskalsi katsahtaa Tomiin Maudin jatkaessa laverteluaan. Hän huomasi ilokseen, että istui selkä valoon päin ja Tom päinvastoin. Tämä tuntui täyttävän pienen huoneen kokonaan, ei siksi että olisi kasvanut pituutta paljonkaan, mutta hän oli tullut hartiakkaammaksi ja hänestä huokui iloista reippautta ja huolettomuutta kertoen toimeliaasta ulkoilmaelämästä rehtien ihmisten parissa, jotka arvelematta tarttuivat käsiksi minkälaiseen työhön hyvänsä. Käytännöllinen matkapuku, lujatekoiset saappaat, ruskettuneet kasvot ja miehekäs parta muuttivat hänet niin tyystin, että keikarimaisesta Tom Shaw'sta tuskin näkyi jälkeäkään tässä reippaassa nuorena mieheessä, joka seisoi toinen jalka tuolilla ja keskusteli isänsä kanssa liikeasioista niin järjellisesti, että vanha herra kuunteli häntä ilahtuneena. Polly piti tavattomasti tästä muutoksesta, ja hän kuunteli lännen liikeasioita yhtä

hartaasti kuin kiehtovinta rakkaustarinaa, sillä jutellessaan Tom katseli häntä, nyökkäsi päätään ja hymyili joskus niin, että Polly hetkeksi unohti Maria Baileyn ja oli kuin seitsemännessä taivaassa.

Tuokion kuluttua Fan pyrähti huoneeseen ja ilmoitti Tomille suuren uutisensa, joka täysin jätti varjoon Tomin järjestämän yllätyksen. Hän ei näet lainkaan tiennyt mitä kotona oli tapahtunut, sillä Fan oli ajatellut: "Elei Tom halua kertoa salaisuuksiaan, en minäkään kerro omiani." Niinpä hän oli vain silloin tällöin maininnut, että Sydney oli taas käväissyt ja ollut hyvin ystävällinen. Kuultuaan nyt kihlauksesta Tom oli vähän aikaa niin typeryneen näköinen, että Fan jo pelkäsi, ettei hän pitänyt siitä. Mutta kun ensi hämmästyksensä oli haihtunut, Tom onnitteli niin vilpittömän tyytyväisenä, että Fanny oli sekä liikuttunut että imarreltu.

— Ja mitä sinä sitten ajattelet kihlauksesta? kysyi Tom ja meni Pollyn luo, joka istui rouva Shaw'n vieressä vuodeuudinten varjossa.

— Olen siitä tavattoman iloinen, vastasi Polly niin sydämellisesti, ettei Tom voinut epäillä hänen vilpittömyyttään.

— Hauska kuulla. Toivottavasti olet yhtä iloinen eräästä toisesta kihlauksesta, joka pian julkaistaan. Ja merkittävästi naurahtaen Tom veti Sydneyn loukkoonsa jättäen tytöt sähköttämään toisilleen kamalaa sanomaa:

— Se on Maria Bailey.

Polly ei käsittänyt, kuinka hän yleensä pystyi läpäisemään sen illan. Kuitenkaan ei piinaa kestänyt kauan, sillä jo kahdeksan aikaan hän pujahti huoneesta aikoen yksin kiiruhtaa kotiin vaivaamatta ketään saattamaan. Mutta siinä hän ei onnistunut, sillä kun hän seiso i ruokailuhuoneen uunin edessä lämmittelemässä kalossejaan ja mietti, oliko Maria Baileylla pienet jalat ja mahtoiko Tom auttaa kalosseja hänen jalkaansa, päällyskengät riistettiin hänen kädestään ja Tomin ääni sanoi nuhtelevasti:

— Aioitko todellakin juosta tiehesi antamatta minun saattaa?

— En minä pelkää, sitä paitsi en halunnut riistää sinua toisten seurasta, aloitti Polly toivoen, ettei vain näyttäisi liian iloiselta.

— Mutta minä haluan tulla riistetyksi. Siitähän on jo kokonainen vuosi, kun viimeksi saato i sinua. Muistatko vielä? kysyi Tom heilutellen päällyskengää kiirettä pitämättä.

— Tuntuuko se sinusta pitkältä ajalta?

— Iankaikkiselta!

Pollyn tarkoitus oli esittää kysymyksensä täysin huolettomasti ja hymyillä epäilevästi Tomin vastaukselle, mutta vaikka hänellä oli päässään ruusunpunainen veikeä pikku hattu, jonka hän tiesi erittäin pukevaksi, hänen ilmeensä ja äänensä eivät olleet iloiset, ja Tom huomasi hänen ulkonäkönsä muuttuneen jollakin tavoin ja sanoi äkkiä:

— Olet tainnut rasittaa itseäsi liikaa tänä talvena. Näytät väsyneeltä.

— Vielä mitä! Minusta on vain hauskaa kun on paljon työtä, ja Polly alkoi kiskoa hansikkaita käteen aivan kuin näyttääkseen pontevuuttaan.

— Mutta minustapa ei ole hauska nähdä sinua laihana ja kalpeana.

Polly katsahti Tomiin kiitollisena, mutta ei voinut estää rehellisiä sinisiä silmiään paljastamasta muutakin kuin vain kiitollisuutta.

Tom keksi totuuden, hänen päivettyneet kasvonsa punastuivat hiusmartoa myöten ja hän pudottaa mäjäytti päällyskengät lattialle, tarttui Pollyn käteen ja sanoi tuttuun kiihkeään tapaansa:

— Polly, haluan sanoa sinulle jotain!

— Niin, minä tiedän, olemme jo odottaneet sitä. Toivon että tulet hyvin onnelliseksi, Tom. Ja Polly pudisti Tomin käsiä kasvoillaan hymy, joka oli vielä liikuttavampi kuin kyyneltulva.

— Mitä nyt! huudahti Tom sen näköisenä kuin Polly olisi menettänyt järkensä.

— Ned kertoi hänestä; hän on jo vihjaillut häistäkin. Ja kun äsken puhuit toisesta kihlauksesta, arvasimme sinun tarkoittavan omaasi.

— Enkä tarkoittanut! Sulhanenhan on Ned. Hän pyysi kertomaan sinulle. Asia on juuri päätetty.

— Onko se Maria? kysyi Polly pitäen kiinni tuolista, aivan kuin olisi valmistautunut johonkin.

— Tietysti. Kukas muu?

— Ei Ned mitään puhunut — sinä se enimmäkseen kerroit Mariasta... ja siksi me luulimme että... änkytti Polly ja rupesi äkkiä värisemään.

— Että minä olin rakastunut? No niin. Niinhän minä olenkin, mutta en häneen.

— Oh! Polly veti henkeä aivan kuin olisi saanut kylmän vesiryöpyn.

— Tahdotko tietää sen tytön nimen, jota olen jo toista vuotta rakastanut? No niin. Se on Polly! Ja Tom ojensi kätensä niin puhuvasti, että Polly sanaakaan sanomatta syöksyi hänen syliinsä.

Ennen pitkää Tom ja Polly istuivat vierekkäin ja nauttivat autuudesta, jonka rakastavaiset kokevat astuessaan ensimmäisen kerran arjesta siihen uuteen ihanaan olotilaan, jossa he tavallisesti leijuvat parisen kuukautta. Tom vain istui ja katseli Pollyä, aivan kuin hänen olisi ollut vaikea uskoa, että synkkä talvi oli päättynyt näin ihanaan kevääseen. Mutta onnesta riemuitessaankin Polly jutteli ja kyseli aito naiselliseen tapaan.

— Kuinka olisin voinut tietää, että rakastit minua, kun et lähtiessäsi vihjannut siitä sanallakaan? hän aloitti hellästi nuhdellen muistaessaan miten onneton oli ollut.

— Ja kuinka olisin rohjennut sanoakaan, kun minulla ei ollut muuta tarjottavaa kuin oma mitätön persoonani? vastasi Tom lämpimästi.

— Enhän minä muuta olisi halunnutkaan! kuiskasi Polly äänellä, joka sai Tomin tuntemaan, ettei enkelien suku ollut vielä tyystin sammunut maan päältä.

— Minä olen aina pitänyt sinusta, Pollyseni, mutta vasta vähän ennen lähtöäni tajusin kuinka paljon. En ollut silloin vapaa, ja sitä paitsi olin varma, että rakastit Sydneyä siitä viimetalvisesta sammutusyrityksestä huolimatta, josta Fan vihjaili. Hän on kerrassaan mainio mies, enkä tosiaan ymmärrä kuinka saatoit hylätä hänet.

— Se on kyllä merkillistä, enkä itsekään ymmärrä sitä. Mutta naiset ovat kummallisia olentoja eikä heidän maustaan ota kukaan selvää, sanoi Polly ovelan näköisenä.

— Olit viimeisinä päivinä niin kiltti minulle, että olin vähällä puhua suuni puhtaaksi, mutta en tohtinut. Ansaitsithan toki paremman aviomiehen kuin tällaisen karille ajautuneen hulivilin, josta Trix ei huolinut ja jota kukaan ei pitänyt arvossa. "Ei", sanoin itsekseeni. "Pollyn on saatava paras. Ottakoon Sydney hänet mikäli saa, minä en hiisku sanaakaan. Mutta koetan joka tapauksessa ansaita hänen ystävyytensä. Ehkä sitten kun olen osoittanut, että pystyn johonkin enkä häpeä työtä, voin koettaa onneani, mikäli Polly vielä silloin on vapaa." Siksi pidin suuni kiinni, puskin töitä tyytyväisenä itseeni ja muihin, koska saatoin hankkia elatukseni rehellisin keinoin. Ja nyt tuln kotiin katsomaan, onko minulla enää mitään toivoa.

— Ja minä odotin sinua koko ajan, sanoi lempeä ääni hänen olkansa vierestä.

Aioin vain ensin katsella vähän ympärilleni ja varmistua tilanteesta. Mutta Fanin uutisesta kävi heti ilmi, ettei Sydney ollut enää esteenä, ja sinun katseesi, Polly, selvitti loput. En voinut enää odottaa kauempaa enkä antaa sinunkaan odottaa; en voinut olla sulkematta syliini tulevaa pikku vaimoani vaikka tiesinkin, etten häntä ansaitse.

Tomin ääni muuttui yhä hiljaisemmaksi, ja hän oli hertyneen näköinen. Hänen vilpitön, sydäimestä lähtenyt tunnustuksensa liikutti Pollyä enemmän kuin kauneinkaan runous. Hänen kätensä kohosi varkain Tomin poskelle ja pää painui luottavaisesti karheaa takkia vasten.

— Kultaseni, puhut aivan kuin olisin maailman paras tyttö. Mutta minulla on kauheasti vikoja ja haluan sinun oppivan tuntemaan ne kaikki, jotta voisit auttaa minua pääsemään niistä, kuten sinäkin olet päässyt omistasi. Odottaminen on ollut meille vain hyväksi, ja minä rakastan sinua juuri koettelemustesi vuoksi. Mutta sinulla on tainnut olla huomattavasti rankempi vuosi kuin minulla, sillä näytät nyt vanhemmalta ja vakavammalta kuin lähtiessäsi. Vaikka et ikinä valittanutkaan, arvaan sinun joutuneen kestävämpään paljon enemmän kuin kukaan meistä luulikaan.

— Myönnän että työ oli aluksi raskasta. Kaikki oli uutta ja outoa, ja tuskin olisin selvinnytään ilman Nediä. Hän vain naureskeli ja sanoi pyh, kun kiittelin häntä. Siinä sitten on suurenmoinen toveri — hän auttoi minua kestävämpään ensimmäiset kuusi kuukautta aivan kuin... kuin veli, joka hän nyt onkin. Ei ollut mitään syytä, miksi hänen olisi pitänyt auttaa tällaista tunaroijaa kuin minä, mutta hänpä auttoi ja lisäksi tasoitti monta sellaista asiaa, joista olisi ollut hiton vaikeata ja vaarallista selvittää yksin. Ainoa

selitys on se, että auttamishalu on teillä sukuominaisuus, yhtä luonnollinen veljelle kuin sisarellekin.

— Kuten Shaw'n perheessä. Mutta kerro minulle Mariasta. Onko Ned tosiaan kihloissa hänen kanssaan?

— Varmasti. Huomenna saat häneltä kirjeen, joka on täynnä Marian ylistystä. Ned ei ehtinyt antaa sitä mukaani, koska lähdin niin kovalla kiireellä. Maria on järkevä, kaunis tyttö ja Ned oikea onnenpekka.

— Miksi yritit uskotella meille, että itse olit ihastunut Mariaan?

— Minä vain kiusoittelin Fania. Pidin Mariasta, sillä hän muistutti joskus sinua ja oli sellainen kiltti ja herttainen pikku nainen, jonka seurasta pakostakin nautti raskaan päivätyön jälkeen. Mutta Ned alkoi olla mustasukkainen, ja kun huomasin että hänellä oli tosi mielessä, jätin tien avoimeksi ja lupasin olla hiiskumatta asiasta kenellekään, ennen kuin hän saa kuulla Mariansa vastauksen.

— Olisinpa vain tiennyt sen, huokasi Polly. — Rakastuneet käyttäytyvät aina nurinkurisesti.

— Se on totta, sinä ja Fan ette liioin vihjaisseet meille kummallekaan mitään Sydneystä, joten minä sain koko ajan elää tuskassa sinun takiasi.

— Se oli meille ihan oikein, sillä veljien ja siskojen ei pitäisi salata mitään toisiltaan.

— Emme enää salaakaan. Ikävöitkö sinä minua kovasti?

— Ihan hirveästi.

— Kärsivällinen pikku tyttöni!

— Pidotko sinä todellakin minusta jo ennen lähtöäsi?

— Odota, niin saat nähdä. Ja Tom otti ylpeänä taskustaan paksun lompakon, joka oli pullollaan tärkeän näköisiä papereita, aukaisi erään lokeron ja otti sieltä kuluneen paperin, avasi sen varovasti ja näytti pientä ruskeaa esinettä, josta levisi heikko tuoksu.

— Tämä on se ruusu, jonka sinä panit syntymäpäiväkakkuuni, ja ensi viikolla saan samanlaisen uudessa kakussa, jonka taas teet minulle. Se tipahti sinulta huoneeni lattialle sinä iltana kun juttelimme siellä, ja siitä asti olen säilyttänyt sitä. Siinä on sinulle rakkautta ja romantiikkaa!

Polly kosketti pikku muistoa, jota oli vuoden päivät talletettu, ja hymyili lukiessaan kuihtuneitten lehtien alta riipustuksen: "Oman Pollyni ruusu."

— En aavistanutkaan, että voisit olla noin tunteellinen, sanoi Polly ja näytti niin tyytyväiseltä, ettei Tom harmitellut hupsuutensa tunnustamista.

— En ollutkaan ennen kuin aloin rakastaa sinua, kultaseni, enkä minä suinkaan ole pahimpia, koska en kannan tuota kukkaa sydämelläni vaan lompakossani. Mutta halusin nähdä sen joka päivä, etten koskaan unohtaisi ketä varten teen työtä. Tämä hupsuuteni taisi pitää minut säästäväisenä ja sai minut yrittämään tosissani, sillä en koskaan avannut lompakkoa ajattelematta sinua.

— Voi sinua, Tom. Polly oli niin liikuttunut, että kaivoi nenäliinansa, mutta Tom riisti sen häneltä ja sai hänet itkun sijasta purskahtamaan nauruun sanoessaan houkuttelevasti:

— Sinä et tietenkään ollut yhtä hupsu kuin minä kaikesta romanttisuudestasi huolimatta.

— Ellet naura, niin näytän sinulle omat aarteeni. Minä aloitin niiden keräämisen ensimmäiseksi ja olen säilyttänyt niitä kauemmin.

Polly kaivoi puhuessaan esiin vanhan medaljongin, avasi sen ja näytti kuvaa, jonka Tom oli antanut hänelle pähkinäpussissa. Hän oli leikannut sen pienemmäksi ja sovittanut sen toiseen puoliskoon; toisessa oli punertava hiuskiehkura ja musta nappi. Tom nauroi katketakseen kun näki ne.

— Et kai tarkoita, että olet pitänyt tuosta kamalasta pojannaskalistakin? Voi Polly! Sinä olet totisesti maailman uskollisin 'lakastaja', kuten Maud ennen vanhaan sanoi.

— Imartelet turhaan itseäsi, hyvä herra, älä kuvittelekaan, että olisin kantanut medaljonkia kaulassani kaikki nämä vuodet. Panin kuvan medaljonkiin vasta viime keväänä, kun en rohjennut pyytää uutta. Nappi putosi siitä vanhasta takista, jota välttämättä halusit pitää vararikon tapahduttua, aivan kuin sinun olisi pitänyt näyttää niin ryysyiseltä kuin suinkin, ja kiharan minä varastin Maudilta. Emmekö ole lapsellisia?

Tom ei kuitenkaan myöntänyt sitä. Mutta hetken päästä Polly vakavoitui ja sanoi huolestuneena.

— Milloin sinun täytyy palata työhösi?

— Viikon tai parin perästä. Mutta nyt työ ei enää tunnu raadannalta, kun sinä kirjoitat minulle joka päivä ja tiedän tästä lähtien hankkivani kotia sinulle. Siitä ajatuksesta saan kymmenen miehen voimat. Kun saan maksetuksi velkani ja pääsen hyvään alkuun, vietämme kaksoishäät. Sitten rupeamme Nedin kanssa yhtiökumppaneiksi ja meistä tulee lännen onnellisimmat ja ahkerimmat perheet.

— Kuulostaa ihanalta, mutta eikö siihen mene pitkä aika, Tom?

— Vain muutama vuosi. Kun olen maksanut velkani Sydneyle, meidän ei tarvitse enää odottaa hetkeäkään, jos sinä vain tyydyt aluksi vaatimattomiin oloihin.

— Mieluummin autan sinua kuin istun toimeettomana ja annan sinun raataa yksinäsi. Isä ja äitikin alkoivat sillä tavoin, ja he olivat hyvin onnellisia, vaikka olivatkin köyhiä ja saivat kovasti uurastaa.

— Sitten perustamme oman kodin vuoden kuluttua, sillä minun on sentään saatava enemmän palkkaa, ennen kuin vien sinut hyvästä kodistasi. Voi, Polly, olisipa minulla edes puolet tuhlaamistani rahoista, jotta voisin järjestää sinulle nyt hyvät päivät.

— En minä niistä välitä. Tyydyn mieluummin vähempään, kun se vain on sinun ansaitsemaasi, sanoi Polly, kun Tom iski tyytymättömänä polveensa.

— Se oli sinulle luonteenomainen vastaus, enkä aio tuhlata sanoja itsesyytöksiin, kun kerran olin sellainen hölmö. Nyt uljas tyttöseni, me ponnistelemme yhdessä, ja sinä saat vielä kerran olla ylpeä miehestäsi, vaikka hän onkin vain 'Tom Shaw-parka'.

Siitä Polly oli yhtä varma kuin jos oraakkeli olisi ennustanut sen. Eikä hän pettynytäkään, sillä hänen rakastava sydämensä, joka oli aina tajunnut Tomin hyvät ominaisuudet ja koettanut kehittää niitä, sai luottamuksestaan palkaksi runsaasti onnea tulevien vuosien aikana.

— Minä tiedän, että sinä onnistut, hän sanoi luottavasti, sillä miehen paras onnistumisen tae on siinä, että hän työskentelee määrätietoisesti päämääränsä hyväksi.

— Eräs seikka on vielä tärkeämpi, vastasi Tom ja käänsi Pollyn kasvot niin, että saattoi nähdä oman haltioitumisensa hänen silmistään.

— Mikä, kultaseni?

— Hyvä vaimo, joka rakastaa ja tukee häntä koko elämän ajan. Sellainen kuin sinä tulet minulle olemaan.

— Vaikka hän onkin vanhanaikainen, kuiskasi Polly ja katsoi kyynelten kirkastamin silmin nuoreen mieheen, joka avoimesti uskalsi kiittää rakkautta ja työntekoa — näitä kauniita, jo Eedenin ensimmäistä paria kannustaneita voimia — Pollyn väläyttämästä todellisesta onnesta, jota saisi kokea tämän rinnalla.

* * * * *

Jottei lukija jäisi epävarmuuteen Maudin tulevaisuudesta, kerrottakoon vielä, ettei hän mennyt Willin kanssa naimisiin, vaan jäi ahkeraksi, pirteäksi vanhaksipiiaksi ja hoiteli iloisella mielellä isänsä taloutta.

Willin pappisunelmat toteutuivat aikanaan, ja hänen pappilaansa hallitsi lempeä kirkassilmäinen vaimo, jota Will-pastori sanoi 'pikku Janekseen'.

Kauemmaksi tulevaisuuteen ei kirjoittajan uskalias kynä rohkene kajota, vaan lopettaa vanhojen rakkaitten satujen tapaan: "Ja sitten he menivät naimisiin ja elivät onnellisina kuolemaansa saakka."

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TYTÖISTÄ PARHAIN ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the

Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7

and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™ .

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work

on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.